OSCAR WILDE

DORIAN GRAY'İN PORTRESİ

Çeviri: NİHAL YEĞİNOBALI

OSCAR WILDE

DORIAN GRAY'İN PORTRESİ

Çeviri: NİHAL YEĞİNOBALI

The Picture of Dorian Gray, Oscar Wilde

1. basım: 2002
14. basım: Aralık 2013, İstanbul
E-kitap 1. sürüm Şubat 2014, İstanbul
Aralık 2013 tarihli 14. basım esas alınarak hazırlanmıştır.

Yayına hazırlayan: Pınar Savaş

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

ISBN 9789750720963

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

OSCAR WILDE

DORIAN GRAY'İN PORTRESİ

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
Nihal Yeğinobalı

Oscar Wilde'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

De Profundis, 1989
Mürver Ağacı, 2012

OSCAR WILDE, 1854'te İrlanda'nın Dublin kentinde doğdu. Edebiyatla yakından ilgili, aydın bir ailenin oğluydu. 1878'de "Ravenna" adlı uzun şiiriyle Newdigate Ödülü'nü kazandı. 1881'de yayımladığı şiirler, Dante Gabriel Rossetti ve John Keats'in etkisindeydi. 1884'te Constance Lloyd'la evlendi ve bu evlilikten iki çocuğu oldu. Bu dönemde yayımladığı *Mutlu Prens ve Diğer Öyküler*, masal ve romantik alegori alanındaki ustalığını ortaya koyuyordu. Tek romanı *Dorian Gray'in Portresi*, masal ve öykü kitapları *Lord Arthur Savile'in Suçu* ve *Nar Evi* 1891'de yayımlandı. İlk başarılı oyunu *Leydi Windermere'in Yelpazesi* ertesi yıl, *Salome* ise 1893'te basıldı. Cinsel seçiminden ötürü suçlanarak iki yıl yattığı hapishanenin insanlık dışı koşullarını işlediği *Reading Zindanı Baladı* 1898'de okuyucuyla buluştu. Wilde, bir kulak enfeksiyonunun neden olduğu şiddetli bir beyin iltihabı sonucu 1900 yılında Paris'te öldü.

NİHAL YEĞİNOBALI, 1927'de Manisa'da doğdu. Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ni bitirdikten sonra New York Eyalet Üniversitesi'nde edebiyat öğrenimi gördü. *Genç Kızlar* adlı ilk romanını, Vincent Ewing adını verdiği sözde Amerikalı bir yazarın imzasıyla yayımladı. Bu kitap bir çeviri roman kandırmacasıyla yıllarca yeni basımlar yaptı. Ardından *Sitem, Mazi Kalbimde Bir Yaradır, Belki Defne, Gazel* adlı romanları ve *Cumhuriyet Çocuğu* adlı anı kitabını yayımladı. Yeğinobalı, çok sayıda yazarın klasik ve çağdaş yapıtlarını dilimize kazandırdı.

Giriş

Sanatçı güzel şeyler yaratandır.

Sanatı göz önüne serip, sanatçıyı gizlemek sanatın amacıdır.

Eleştirmen, güzel şeylerden edindiği izlenimi başka bir üsluba ya da yeni bir malzemeye dönüştürendir.

En alçak eleştirinin en yüce biçimi özyaşamöyküsüdür.

Güzel şeylerde çirkin anlam bulanlar, sevimli olamadan yozlaşmışlardır. Bu bir hatadır.

Güzel şeylerde güzel anlamlar bulanlar kültür ve zevkleri gelişmiş kişilerdir. Onlar için umut vardır. Onlar güzel şeylerin salt Güzellik ifade ettiği seçkinlerdir.

Ahlaka uygun olan ya da uygun olmayan kitap diye bir şey yoktur.

Kitap denen şey ya iyi yazılmış ya da kötü yazılmıştır. Hepsi bu.

On dokuzuncu yüzyılın realizmden hoşlanmayışı kendi yüzünü aynada görmeyen Caliban'ın öfkesidir.

On dokuzuncu yüzyılın romantizmden hoşlanmayışı kendi yüzünü aynada görmeyen Caliban'ın öfkesidir.

İnsanoğlunun ahlaksal yaşamı, sanatçının özne-malzemesi olsa da, sanatın ahlaki, kusurlu bir ortamın kusursuz olarak kullanılmasından ibarettir.

Hiçbir sanatçı herhangi bir şeyi ispatlamak isteğinde değildir. Doğru olmayan şeyler bile ispatlanabilir.

Hiçbir sanatçı etik sempatiler peşinde koşmaz. Sanatçının bu tür eğilimler göstermesi bağışlanmaz bir biçimsel özenti ve abartıdır.

Sanatçı hiçbir zaman karamsar ve marazi değildir. Sanatçı her şeyi ifade edebilir.

Sanatçı için düşünce ve dil sanatın araçlarıdır.

İnsanın kötü huylarıyla erdemleri, sanatçı için bir sanat hammaddesidir.

Biçim açısından tüm sanatların en üstün örneği müzisyenin sanatıdır. Duygu yönünden en üstün olansa aktörün sanatıdır.

Tüm sanat aynı zamanda hem yüzey hem de simgedir.

Yüzeyin altına inen tehlikeyi kabullenir.

Simgeyi okumaya kalkan tehlikeyi kabullenir.

Sanatın aynasında yansıyan, aslında yaşam değil seyircidir.

Bir sanat yapıtı üstüne yürütülen fikirlerin çok çeşitliliği, o yapıtın yeni, karmaşık, canlı ve yaşamsal olduğunu gösterir.

Eleştirmenlerin fikirlerinin çeliştiği yerde sanatçı kendi kendisiyle uyum halindedir.

Yaptığına hayran kalmadığı sürece insanın; işe yarar bir şey yapması bağışlanabilir; işe yaramaz bir şey yapmanın tek özrüyse ona derinden hayran olmaktır.

Sanat tümden kullanım dışıdır.

OSCAR WILDE

Birinci bölüm

Stüdyo güllerin baygın kokusuyla doluydu; hafif yaz esintisi bahçedeki ağaçların arasında gezindiğinde açık kapıdan leylakların ağır kokusu ya da pembe çiçek açmış diken ağaçlarının daha narin parfümü geliyordu.

İran heybeleriyle döşenmiş divanın köşesinde uzanmış, huyu olduğu üzere sayısız sigara tüttüren Lord Henry Wotton, bulunduğu yerden sarı salkım ağacının balrengi, bal tatlısı çiçeklerini seçebiliyordu. Ağacın titrek dalları, böylesi aleve benzer bir güzelliğin yükünü taşımakta güçlük çeker gibiydi. Kocaman pencerenin önünde gerili duran uzun, ipekli perdelerin üzerine arada düş gibi kuş gölgeleri vuruyordu. İlk bakışta bir Japon havası çağrıştıran bu perdeler Lord Henry'ye, Tokyo'nun solgun, zümrüt benizli ressamlarını anımsatıyordu; zorunluluk gereği durağan olan bir sanat aracılığıyla hareket ve hız aktarmaya çalışan ressamlar. Yüksek, biçilmemiş otlar arasında kendilerine yol açmaya çalışan ya da sere serpe frenkasmalarının tozlu, yaldızlı boynuzlarının çevresinde tekdüze bir ısrarla dönüp duran arıların donuk mırıltısı, ortalığın dinginliğini büsbütün sıkıcı kılar gibiydi. Londra'nın hafif uğultusu uzaktaki bir org melodisinin pes sedasını andırıyordu.

Odanın en ortasında, ayaklı bir kanvasta, olağanüstü güzellikteki bir genç erkeğin boy resmi duruyordu. Önünde, biraz ötede de portrenin ressamı oturmaktaydı: birkaç yıl önce, ansızın ortadan yitmesiyle bir süre büyük heyecan yaratan ve bir sürü garip tahminlere yol açan Basil Hallward.

Ressam sanatında yansıttığı zarif ve yakışıklı figüre bakarken yüzünü bir zevk gülümsemesi yaladı ve sanki bir süre orada oyalanmak istedi. Ancak birden irkilerek doğruldu, uyanıp yitirmekten korktuğu bir tuhaf düşü beyninde hapsetmek istercesine gözlerini yumarak parmak uçlarını gözkapaklarına bastırdı.

Lord Henry tembel bir sesle, "En iyi eserin bu, Basil, yaptığın en üstün şey," diye konuştu. "Önümüzdeki yıl Grosvenor Galerisi'ne yollamalısın, mutlaka. Akademi aşırı büyük, aşırı avam işi. Ne zaman oraya gittiysem ya kalabalık yüzünden resimleri göremedim, ki feci bir şey ya da resimlerin çokluğu yüzünden insanları göremedim, ki bu daha da beter. İnan bana, tek seçenek Grosvenor Galerisi."

Ressam, "Bunu hiçbir yere yollayacağımı sanmıyorum," diye yanıtladı, başını Oxford'dayken arkadaşlarını hep güldürmüş olan o tuhaf devinimle arkaya atarak. "Yok, hiçbir yere yollamayacağım."

Lord Henry kaşlarını kaldırdı; içtiği kalın, afyonlu sigaradan burgu burgu yükselen ince, mavi duman halkalarının arasından arkadaşına şaşkınlıkla baktı.

"Hiçbir yere yollamayacak mısın? Aziz dostum, ne diye? Bir nedenin var mı? Siz ressamlar, ne tuhaf kişilersiniz! Ün kazanmak için her şeyi yapıyorsunuz. Kazanır kazanmaz da ününüzü heba etmek istiyorsunuz! Saçmalık bu yaptığınız, çünkü şu dünyada, dillerde gezmekten daha kötü bir şey varsa o da dillerde gezmemektir. Böyle bir portre seni İngiltere'deki genç ressamların hepsinden daha yükseklerde bir yere getirir, yaşlıları da kıskançlıktan çatlatır; yaşlılarda herhangi bir his kalmış mıdır, bilmem ya."

Ressam Hallward, "Beni alaya alacağını biliyorum, gene de bu resmi sergileyemem, gerçekten," dedi. "Kendimden pek çok şey kattım buna."

Lord Henry divana boylu boyunca uzanarak güldü.

"Evet, biliyordum güleceğini, gene de doğruyu söylüyorum, sen ne dersen de."

"Kendinden pek çok şey kattın ha! Allah iyiliğini versin, Basil, ben senin böylesine kibirli olduğunu hiç bilmezdim. Senin şu kömür karası saçların, şu haşin çizgili, yağız yüzünle bu genç Adonis arasında hiçbir benzerlik göremiyorum, inan; bu genç adam fildişiyle gül yapraklarından yapılmışa benziyor. Tam bir Adonis, sevgili Basil, sense... Evet, gerçi entelektüel bir ifaden var, falan filan, ne ki güzellik, gerçek güzellik, entelektüel ifadenin başladığı yerde biter. Akıl, başlı başına bir abartı türüdür, girdiği yüzün uyumunu bozar. İnsan oturup düşünmeye başladığı dakikada salt burun, salt alın kesilir ya da böyle feci bir şey. Aydın mesleklerinde başarı kazanmış adamlara baksana.

Nasıl da baştan ayağa çirkindirler! Yalnızca kilise bunun dışındadır, doğallıkla. Ne var ki kiliseyi meslek edinmiş olanlar da düşünmezler. Piskoposun biri çıkar, on sekiz yaşında delikanlıyken, şunu diyeceksin, diye kendine belletilmiş olan şeyleri sekseninde de söyler, bunun sonucu olarak da göze her zaman şirin gözükür. Şu, senin adını söylemediğin ama resmi beni gerçekten büyüleyen gizemli genç arkadaşınsa bence hiç düşünmüyor. Buna kalıbımı basabilirim. Beyinsiz, güzel bir yaratık; kışın, seyredecek çiçeğimiz kalmadığı zaman, yazın da aklımızı serinletecek bir şeye ihtiyaç duyduğumuzda burada olmalı. Kendi kendini pohpohlama, Basil, ona zerrece benzemiyorsun sen."

Ressam, "Beni anlamıyorsun, Harry," diye karşılık verdi. "Elbette benzemiyorum ona. Bunu çok iyi biliyorum. Hatta, ona benzesem üzülürdüm. Omuz mu silkiyorsun? Doğruyu söylüyorum sana. Bütün bedensel ve beyinsel seçkinliklerde bir uğursuzluk vardır bence, tüm tarih boyunca kralların sarsak adımlarını izleyip duran türden bir uğursuzluk. Öbür insan kardeşlerimizden farklı olmamak daha iyidir. Bu dünyada en şanslı olanlar bence çirkinlerle aptallar. Yan gelip yayılarak yaşam denen oyunu ağzı açık seyredebilirler. Zafer denen şeyi bilmeseler bile hiç değilse yenilgiyi de tatmazlar. Aslında hepimizin yaşamamız gerektiği gibi yaşar onlar, kaygısız, kayıtsız, çalkantısız. Başkalarının mahvına yol açmadıkları gibi kendileri de onun bunun elinde telef olmazlar. Senin unvanınla servetin, Harry; benim aklım fikrim, karınca kararınca; eğer bir değeri varsa sanatım; Dorian Gray'in güzelliği... Tanrı'nın bu bağışları yüzünden hepimiz acı çekeceğiz, hem de büyük acılar."

Lord Henry stüdyonun öbür yanında oturan Basil Hallward'a doğru yürüyerek, "Dorian Gray mi?" dedi. "Bu mu adı?"

"Evet, adı bu. Sana söylemeye hiç niyetim yoktu."

"Neden, peki?"

"Of, anlatamam ki! Ben birisinden çok fazla hoşlandım mı onun adını hiç kimseye söylemem. Onun kimliğinden bir parçayı başkasına teslim etmek gibi gelir bu bana. Gizli kapaklılığı sever oldum zamanla. Çağdaş yaşamı gözümüzde gizemli, büyülü kılabilecek tek şey bu gibi geliyor bana. Gizli tutarsan en sıradan şey bile tatlı, zevkli olabiliyor. Şimdilerde kentten ayrıldığımda gideceğim yeri kimselere

söylemiyorum. Söylesem bütün tadım kaçacak. Çocuksu bir huy olabilir, gene de insanın yaşantısına bol romantizm katıyor sanki. Sen beni bu yüzden iyice aptal buluyorsun herhalde, değil mi?"

"Hiç de değil," diye yanıtladı Lord Henry. "Sevimli Basil, hiç de değil. Unutuyorsun ki ben evli bir adamım; evliliğin tek çekici yönü de aldatmacalı bir yaşantıyı iki taraf için de zorunlu kılmasıdır. Ben karımın nerede olduğunu dünyada bilmem, karım da benim ne yapıp ettiğimi bilmez. Karşılaştığımızda –arada karşılaştığımız oluyor, birlikte bir yemeğe çağrıldığımız ya da dükün yanına gittiğimiz zaman– birbirimize, hiç gözümüzü kırpmadan, en gülünç martavalları atarız. Karım pek ustadır bunda, benden çok daha usta, doğrusunu istersen. Tarihleri o hiç şaşırmaz, bense hep şaşırırım. Ama karım yalanımı yakaladığı zaman da hiç kavga çıkarmaz. Kimi zaman keşke çıkarsa derim, o yalnızca gülüp geçer."

Basil Hallward bahçeye açılan kapıya doğru ağır adımlarla yürüyerek, "Evliliğini anlatış tarzından nefret ediyorum, Harry," dedi. "Şuna inanıyorum ki sen gerçekte çok iyi bir eşsin, ama kendi erdemlerinden utanıyorsun. Benzersiz bir herifsin, doğrusu. Ahlaka uygun tek şey söylemez, ahlakdışı tek şey yapmazsın. Takındığın sinik tutum yapmacıklıktan başka bir şey değil."

Lord Henry, "Doğal olmak da yapmacıklıktan başka bir şey değildir, hem de yapmacıklıkların en sinir bozucusu, bence," diyerek güldü.

İki genç erkek birlikte bahçeye çıktılar, yüksek bir taflanın gölgesindeki uzun bambu sıraya oturdular. Güneş, cilalı yapraklardan aşağı kayıyordu. Otların arasındaki beyaz papatyalar titreşimler içindeydi.

Bir duraklamadan sonra Lord Henry cep saatini çıkardı.

"Üzgünüm ama gitmem gerek, Basil," diye mırıldandı. "Ama gitmeden önce bir soruma karşılık vermen için üsteleyeceğim. Bir süre önce de sormuştum."

Ressam gözlerini yerden kaldırmaksızın, "Nedir?" diye sordu.

"Bal gibi biliyorsun."

"Bilmiyorum, Harry."

"Peki öyleyse, söyleyeyim. Dorian Gray'in resmini neden sergilemek istemediğini anlatmanı istiyorum."

"Söyledim sana, gerçek nedenini."

"Yok, söylemedin. Bu resme kendimden çok fazla şey kattım, dedin. Dostum, çocukluk bu."

Basil Hallward arkadaşının gözlerinin içine bakarak, "Harry," dedi. "Hissedilerek çizilmiş her portre ressamın bir portresidir, modelin değil. Modelin orada bulunması yalnızca resmin yapılmasına yol açan rastlantı, bahanedir. Ressamın gözler önüne serdiği kişi o değildir; tersine, renkli tuvalin üzerinde açıklanan, ressamın kendi kişiliğidir. Bu resmi sergilemekten kaçınmamın nedeni şu ki resimde kendi ruhumun gizini ele vermiş olmaktan korkuyorum."

Lord Henry güldü. "Bu giz ne ola ki?" diye sordu.

Hallward, "Söyleyeyim," dediyse de yüzünde bir şaşkınlık ifadesi belirmişti.

Arkadaşı ondan yana bir göz atarak, "Bekliyorum, Basil," dedi.

Ressam, "Pek bir şey yok anlatacak," diye yanıtladı. "Doğru dürüst anlamayacaksın diye korkuyorum. Belki inanmak istemeyeceksin."

Lord Henry gülümseyerek eğildi, çimenlerin arasından pembe bir papatya kopardı, incelemeye girişti. Elindeki bu altın gözlü küçük yuvarlağa dikkatle bakarak, "Anlayacağımdan hiç kuşkum yok," dedi. "İnanmaya gelince; ben her şeye inanabilirim, yeter ki tümden inanılmaz bir şey olsun."

Esinti meyve ağaçlarından birkaç tutam çiçek serpiştirdi; yıldız kümelerini andıran iri leylaklar baygın havada sallandılar. Duvar dibinde bir çekirge ötmeye başladı; ince uzun bir tayyareböceği, kahverengi bürümcük kanatlarıyla mavi bir ibrişim gibi, uçup geçti. Lord Henry arkadaşının yürek vuruşlarını duyar gibi oldu, onun ne söyleyeceğini merak etti.

Bir duralamadan sonra ressam, "Her şey şundan ibaret," dedi. "Bundan iki ay önce Leydi Brandon'un toplantılarından birine gitmiştim. Bilirsin ya, biz zavallı sanatçılar arada bir sosyete saflarında boy göstermek zorundayızdır, salt herkese birer yabani olmadığımızı anımsatmak için. Bir kez sen bana söylemiştin hani; gece ceketi giyip beyaz boyunbağı taktı mı, kim olsa, hatta bir borsa komisyoncusu bile, uygar insan olarak ün kazanabilir, diye. İşte, neyse, salona gireli on dakika falan olmuştu. O irikıyım, aşırı süslü, yaşlı soylu kadınlarla, o iç sıkıcı akademi üyeleriyle çene çalıyordum ki birden, birinin bana

bakmakta olduğunu hissettim. Şöyle bir dönünce Dorian Gray'i gördüm. Onu hiç tanımıyordum. Göz göze geldiğimiz zaman benzimin solduğunu hissettim. İçimi garip bir ürküntü bürüdü. Yüz yüze geldiğim bu insanın salt varlığı öylesine büyüleyiciydi ki, izin verirsem benim tüm benliğime, ruhuma, giderek sanatıma el koyabilirdi. Bunu hemen fark ettim. Oysa yaşantıma dışarıdan bir müdahale olsun istemiyordum. Benim ne denli bağımsız yaradılışlı olduğumu sen bilirsin, Harry. Her zaman başıma buyruk olmuşumdur. Yani öyleydim, Dorian Gray'le tanışıncaya kadar. O dakikadaysa... Ama bunu sana nasıl açıklayacağımı bilemiyorum. Sanki bir ses bana korkunç bir bunalımın eşiğinde olduğumu söylüyordu. Kaderin bana eşsiz mutluluklarla eşsiz üzüntüler hazırlamış olduğuna ilişkin bir sezgiye kapılmıştım.

Ürktüm, döndüm, dışarı çıkmak amacıyla kapıya yürüdüm Vicdanımın sesi değildi bana bunu yaptıran, bir tür ödleklikti. Kaçmaya çalıştığım için kendime herhangi bir övünç payı çıkarmıyorum."

"Vicdan ve ödleklik aslında aynı şeydir, Basil. Vicdan şirketin piyasada bilinen adıdır, hepsi bu."

"Ben buna inanmıyorum, Harry; senin bu fikirde olduğuna da inanmıyorum. Her neyse, beni böyle davranmaya iten her ne idiyse... belki de gururdur, bir zamanla çok gururluydum... Gerçek şu ki kalabalığı yararak kapıya yöneldim. Ne var ki orada, Leydi Brandon'la çarpıştım doğallıkla. Leydi Brandon, 'Mr. Hallward, böyle erken erken kaçıyor musunuz yoksa?' diye yaygarayı bastı. Sesi ne tuhaf tiz çıkar, bilirsin ya!"

Lord Henry, papatyayı o uzun, duyarlı parmaklarıyla didik didik ederek, "Evet, güzelliği dışında her şeyiyle tavuskuşudur," dedi.

"Elinden kurtulamadım. Beni kral soyundan gelme kişilere, unvan, nişan sahibi kişilere, gaga burunlu, kocaman taçlı, yaşını başını almış hanımefendilere götürüp tanıştırdı. Çok sevgili dostum, diye söz ediyordu benden. Gerçi bundan önce yalnızca bir tek kez karşılaşmıştık ama, o beni kanatlarının altına almaya kararlıydı. Sanırım bir tablom pek ün kazanmıştı o sıralarda, daha doğrusu renkli bulvar gazetelerinde yazılıp çizilmişti ki bu, on dokuzuncu yüzyılın ölümsüzlük ölçütüdür. Kişiliği içimde öylesi tuhaf heyecanlar

uyandırmış olan genç erkekle yüz yüze geliverdik. Bakışlarımız karşılaştı. Gereksiz bir gözü karalıktı, biliyorum, ama Leydi Brandon' dan bizi tanıştırmasını istedim. Gözü karalık değildi belki de, ne bileyim. Belki de kaçınılmazdı. Tanıştırılmasak da konuşacaktık birbirimizle. Bundan eminim. Sonradan Dorian da böyle dedi. Birbirimizi tanımamızın alnımıza yazılmış olduğunu o da hissetmiş."

Lord Henry, "Peki, ya Leydi Brandon bu harika genç erkeği nasıl tanımladı?" diye sordu. "Bütün konuklarının hızlı özetlerini çıkarmakta birebirdir, biliyorum. Hatırlıyorum, bir keresinde beni her yeri nişanlar, şeritlerle kaplı, kırmızı suratlı, huysuz bir ihtiyarın yanına götürdü; sonra da kulağıma eğilerek trajik bir fısıltıyla, insanı afallatan ayrıntılar anlatmaya girişti ki, bu fısıltıyı oradaki herkesin bal gibi duyabildiğinden hiç kuşkum yok. Zaten açık artırma çığırtkanları sattıkları mala ne gözle bakarsa, Leydi Brandon da konuklarına öyle davranır. Onları ya bir açıklamayla temelli ortadan siler ya da haklarındaki her şeyi ortaya döker, insanın öğrenmek istediği dışında her şeyi."

Ressam, "Zavallı Leydi Brandon! Ona insaf göstermiyorsun, Harry!" diye biraz can sıkıntısıyla konuştu.

"Sevgili dostum, bu kadın bir salon kurmaya yeltenmiş ama ancak bir lokanta kurabilmeyi başarmış. Nasıl hayranlık duyabilirim ona? Ama sen anlat, Mr. Dorian Gray konusunda neler söyledi?"

"Şöyle bir şeyler mırıldandı: sevimli bir çocuk... Zavallı anneciğiyle içtiğimiz su ayrı gitmezdi. Dorian'ın ne yaptığı aklımda kalmamış... Korkarım hiçbir şey yapmıyor... Ha, evet, piyano çalıyor ya... Yoksa keman mıydı, sevgili Mr. Gray?.. İkimiz de ister istemez güldük, hemencecik de kaynaşıverdik."

Genç Lord bir papatya daha kopararak, "Gülmek, dostluk için hiç de kötü bir başlangıç sayılmaz; dostluğu sona erdirme yollarınınsa en iyisidir," dedi.

Hallward başını sallayarak, "Harry, sen dostluğun ne demek olduğunu anlamıyorsun," dedi. "Ne de düşmanlığın anlamını biliyorsun. Herkesi seversin sen, yani herkese karşı kayıtsızsın, demeye gelir bu."

Lord Henry, "Ne korkunç haksızlık ediyorsun bana!" diyerek şapkasını arkaya doğru itti; yaz semasının firuze kubbesi üzerinde,

çözülmüş parlak ibrişim yumakları gibi uçuşan bulutlara baktı. "Evet, korkunç haksızlık ediyorsun bana. Aslında insanları birbirinden ayırırım ben. Arkadaşlarımı güzellikleri için seçerim, tanışlarımı karakterlerinin sağlamlığı için, düşmanlarımı da parlak zekâları yüzünden. Kişi düşmanını seçerken ne denli dikkatli olsa azdır. Benim bir tane bile aptal düşmanım yoktur. Tüm düşmanlarımın zihinsel melekeleri güçlüdür, bu yüzden de benim değerimi bilirler. Çok mu kibirli buluyorsun beni? Evet, oldukça kibirli sayılırım."

"Bana kalırsa da öyle, Harry. Ama sınıflandırmana göre ben yalnızca bir tanışım, senin gözünde."

"Çok sevgili dostum Basil, bir tanıştan çok ötedesin sen."

"Ama arkadaştan da çok beride. Bir tür kardeş miyim acaba?"

"Of, kardeş deme bana! Kardeş denen şeyden hiç hazzetmem ben. Ağabeyim ölmek bilmiyor; küçük kardeşlerim de ölmek dışında bir şey bilmiyorlar sanki."

Basil Hallward, "Harry!" diyerek kaşlarını çattı.

"Dostum, şaka yapıyorum. Gene de akrabalarımdan nefret etmemek elimde değil. Kendimizdeki kusurları başkalarında görmeye hiçbirimiz dayanamayız da ondan olsa gerek. İngiliz demokrasisinin, yüksek sınıfların kötü yönleri, dedikleri şeylere diş bilemesini ben çok iyi anlıyorum. Halk kitleleri ayyaşlık, aptallık, ahlaksızlık yalnızca onlara özgü olsun istiyor! Bizlerden biri kendini rezil etti mi onların özel mülküne tecavüz edilmiş gibi oluyorlar: Zavallı Southwarkcık kendini boşanma mahkemesinde bulunca halkın gösterdiği öfke harikaydı doğrusu. Oysa proletarya sınıfının onda birinin bile kusursuz yaşam sürdüğünü sanmıyorum."

"Harry, söylediklerinin bir tek sözcüğüne bile inanmıyorum. Dahası, senin de inanmadığından eminim."

Lord Henry sivri, kestane renkli sakalını sıvazlıyor, Püsküllü abanoz bastonuyla ayağındaki rugan pabuçlara vurup duruyordu.

"Nasıl da tipik İngiliz'sin, Basil! İkinci kez aynı görüşü belirtiyorsun. Kişi gerçek bir İngilize bir fikir yürüttüğü zaman... Ki zaten tehlikeli iştir ya... Fikrinin doğru mu yanlış mı olduğunu düşünmeyi aklından bile geçirmez. Önemli saydığı tek şey bu fikre kendinin inanıp inanmadığıdır. Şimdi, bir fikrin değeri ile bunu ileri süren kişinin içtenliği arasında hiçbir bağlantı yoktur. Doğrusunu

istersen, büyük bir olasılıkla, kişi ne kadar içtenlikten uzaksa, ileri sürdüğü fikir de o oranda saf bir zihinsel değer taşıyacaktır, çünkü o kişinin ihtiyaçlarının, arzularının ve de önyargılarının rengini kapmamış olacaktır. Ne var ki seninle siyaset, toplumbilim ya da metafizik tartışmaya niyetim yok benim. Ben insanları ilkelerden daha çok severim. Bana şu Mr. Dorian Gray'i biraz daha anlatsana. Sık sık görüşüyor musunuz?"

"Her gün. Onu her gün görmesem mutlu olamam ki! Onsuz edemiyorum artık."

"Olağandışı bir şey, doğrusu! Ben seni sanatın dışında hiçbir şeyi umursamaz sanırdım."

Ressam, "Benim için sanatımın tümü o demek artık," diye ciddiyetle yanıt verdi. "Harry, kimi zaman düşünüyorum da, dünya tarihinde önemli sayılabilecek topu topu iki dönem var, bence. Birincisi yeni bir sanat ortamının belirmesi, ikincisi de gene sanat için yeni bir kişiliğin ortaya çıkması. Yağlıboyanın icadı Venedik ressamları için, Antinous'un çehresi geç dönem Yunan heykeltıraşları için ne demek olduysa, Dorian Gray'in yüzü de benim için bir gün o önemi taşıyacak. Ondan esinlenerek yalnızca resim çiziyor, boyuyor değilim. Bunları yapıyorum elbette. Gene de o benim gözümde bir modelden çok öte bir anlam taşıyor. Ondan esinlenerek yaptığım resimlerden hoşnut değilim, onun güzelliğini sanat ortaya koyamaz, falan diyecek değilim sana. Sanatın ifade edemeyeceği hiçbir şey yoktur; Dorian Gray'i tanıdığımdan bu yana yaptığım çalışmaların da iyi ürünler olduğunu biliyorum, şimdiye dek verdiğim ürünlerin en iyileri. Gene de, ne tuhaf... Bilmem anlayacak mısın beni?.. Onun kişiliği sayesinde sanatta yepyeni bir tarzın varlığını seziyorum sanki. Yepyeni bir tarz. Her şeyi bambaşka görüyorum, bambaşka algılıyorum artık. Şimdilerde yaşamı, eskiden bilmediğim, göremediğim yepyeni bir formda yaratabilir oldum. 'Düşünce günlerinde bir form hayali.' Kim söylemiş bunu? Anımsayamıyorum ama Dorian Gray benim gözümde bu işte. Bu çocuğun salt gözle görünen varlığı... Aslında yaşı yirminin üstünde, ama ben onu hep çocuk olarak görüyorum... Evet, salt gözle görünen varlığı bile... Of, bilmem kavrayabiliyor musun bütün bunların taşıdığı anlamı? Kendi de bilmeden bu çocuk yepyeni bir sanat ekolünün çizgilerini tanımlıyor sanki: romantik ekolün tüm

ateşiyle antik Yunan ekolünün tüm kusursuzluğunu birleştirecek bir okul. Bedenle ruhun uyumu… Nasıl da önemlidir bu! Biz, beyinsizliğimiz yüzünden bunları birbirinden ayırmış, kaba bir gerçekçilik icat etmişiz, bomboş bir idealcilik. Ah, Harry, Dorian Gray'in benim gözümde neyi simgelediğini bir anlayabilsen! Hani bir peyzajım vardı, Agnew dünya kadar para verdiydi de elimden çıkarmadıydım. En iyi eserlerimden biridir o. Peki neden dersin? Çünkü o resmi yaparken Dorian Gray yanı başımda oturuyordu. Ondan bana elle tutulmaz bir etki geçiyor olsa gerek ki ömrümde ilk olarak, karşımdaki sıradan ormanlıkta hep aramış, hiç yakalayamamış olduğum büyüyü bulmuştum."

"Basil, duyulmadık bir şey bu! Dorian Gray'i mutlaka görmem gerek."

Hallward ayağa kalkarak bahçede ileri geri gezinmeye başladı. Biraz sonra gene geri geldi. "Harry," dedi. "Dorian Gray benim için yalnızca beni yaratıcılığa iten bir güdü. Ben onda her şeyi buluyorum. Sen hiçbir şey bulmayabilirsin. Onun yapıtlarımda en çok var olduğu zamanla da imgesinin görülmediği zamanlar. Dedim ya, yepyeni bir tarzın sezisi o. Ben birtakım çizgilerin yuvarlanışında buluyorum onu, kimi renklerin güzelliğinde, anlatılmaz inceliğinde. Hepsi bu."

Lord Henry, "Öyleyse onun portresini neden sergilemiyorsun?" diye sordu.

"Şu duyduğum tuhaf sanatsal putperestliğin bir ifadesini, hiç niyetim olmadığı halde, o portreye yansıtmışım da ondan. Bu duygulardan ona hiç söz etmedim, doğallıkla. Dorian Gray'in bundan haberi yok. Olmayacak da. Gelgelelim başkaları bunu sezebilir; benim de ruhumu onların o sığ, meraklı gözlerinin önünde sergilemeye hiç niyetim yok. Yüreğimi onların mikroskoplarının altına asla sermeyeceğim. Portrede benim özbenliğimden çok şey var, Harry, gereğinden çok!"

"Şairler senin kadar kılı kırk yarmazlar. Tutkunun yayınlamak için işe yarar bir şey olduğunu bilirler. Şimdilerde yanık bir yürek sayısız baskılar yapabiliyor."

Ressam, "Ben de onların bu yönünden tiksiniyorum!" diye bağırdı. "Sanatçı dediğin güzel şeyler yaratmalı, ama bunlara kendi özel yaşamından hiçbir şey katmamalı. Öyle bir çağda yaşıyoruz ki herkes

sanata bir tür özyaşamöyküsü gözüyle bakıyor. Soyut güzellik duyusunu yitirmişiz. Günün birinde bunun ne olduğunu bütün dünyaya göstereceğim ben; işte bu nedenledir ki dünya benim yaptığım Dorian Gray portresini asla göremeyecek."

"Bence tutumun yanlış, Basil, gene de seninle tartışacak değilim. Entelektüel yoldan çıkanlar dur durak bilmeksizin tartışır bana sorarsan. Söyle bana, Dorian Gray sana çok bağlı mı?"

Ressam bir süre düşündü. Bir duralamadan sonra, "Benden hoşlanıyor," diye karşılık verdi. "Biliyorum, hoşlanıyor benden. Tabii ben de onu müthiş pohpohluyorum ya. Sonradan pişman olacağımı kesin bildiğim bir sürü şeyi ona söylemekten garip bir zevk alıyorum. Genellikle bana karşı çok tatlı, çok sevimli davranıyor. Stüdyoda oturup bin bir konudan konuşuyoruz. Gelgelelim arada korkunç düşüncesizlikler ediyor, bana acı vermekten gerçek bir kıvanç duyuyor sanki. Harry, o zaman da bana öyle geliyor ki ruhumun tümünü, yakasına takacak bir çiçek yerine koyan birine vermişim; kibrini okşayacak bir süs yerine koyuyor benim ruhumu, bir yaz gününde kullanılıp atılacak bir süs."

Lord Henry, "Yaz günleri uzun sürer, Basil," diye mırıldandı. "Belki de sen ondan önce bıkarsın. Hüzün verici bir düşünce, evet, ne var ki deha hiç kuşkusuz güzellikten daha uzun ömürlüdür. Hepimizin, kendimizi aşırı derecede eğitmek uğruna bunca zahmete katlanmamız da bundandır ya. Şu çılgın, kıran kırana yaşam savaşında hepimiz dayanıklı bir şeylere sahip olmak isteriz, bu yüzden de yaşam kavgasındaki yerimizden olmamak için kafamızı süprüntülerle, olgularla doldururuz. Eksiksiz bilgi sahibi adam: Çağdaş ideal işte budur. Eksiksiz bilgi sahibi adamın zihniyse ürkütücü bir şeydir. Elden düşme züccaciye satan bir dükkân gibi, baştan aşağı toz ve eciş bücüş nesneler, canavarlar. Her şeye gerçek değerinin üstünde fiyat konmuş. Evet, bana öyle geliyor ki, ilkin sen usanacaksın. Günlerden bir gün dostuna bakacaksın, çizgileri gözüne az buçuk ayarsız gözükecek ya da renginin tonunu beğenmeyeceksin ya da böyle bir şey işte. İçten içe onu acı acı kınayacaksın, onun sana karşı çok kötü davranmış olduğunu düşüneceksin. Kapına bir daha geldiğinde tümden soğuk, ilgisiz davranacaksın ona. Çok yazık olacak doğrusu, çünkü bu seni değiştirecek. Senin bana anlattığın enikonu romantik bir öykü, bir

sanat romantizmi, diyebiliriz. Böyle romantik bir öykü yaşamanın en kötü yanı şudur ki bittiği zaman kişiyi romantiklikten tümüyle uzaklaştırır."

"Harry, böyle konuşmasana. Var olduğum sürece Dorian Gray'in etkisi bana egemen olacak. Benim hissettiklerimi sen hissedemezsin ki! Sen durmadan değişen birisin."

"Ah, sevgili Basil, işte tam bu nedenle hissedebilirim ya bunları. Aşkta sadık olanlar aşkın yalnızca uçarı yönlerini bilirler; aşkın trajedilerini bilenlerse vefasızdırlar." Lord Henry zarif, gümüş bir çakmakla yaktığı sigarasını kendini bilen ve kendini beğenmiş bir edayla tüttürmeye başladı; sanki bir tek tümceyle dünyayı özetleyivermiş sanırdınız. Duvar sarmaşığının cilalı yapraklarının arasında cıvıldaşan serçelerin hışırtısı vardı ve mavi renkli bulut gölgeleri çimenlerin üzerinden kırlangıçlar gibi uçup geçiyorlardı. Ne güzeldi şu bahçede olmak! Başkalarının duyguları da nasıl zevkliydi! İnsanların duygularını düşüncelerinden çok daha zevkli buluyordu Lord Henry. Kişinin kendi ruhu ve dostlarının duyguları: Hayatta insanı saran konular bunlardı işte. Lord Henry, Basil Hallward'ın yanında böyle uzun oyalanmak sayesinde atlatmış olduğu can sıkıcı yemek davetini, gizlice gülümseyerek düşündü. Halasının davetine gitmiş olsaydı yüzde yüz Lord Goodbody ile karşılaşacak, tüm konuşma, yoksulların beslenmesi ve örnek konut yapımının gerekliliği üstüne kurulacaktı. Her sınıf, kendi yaşamları açısından bir zorunluluk olmayan erdemlerin önemi üstüne atıp tutacaktı. Zenginler tutumluluğun değerinden dem vuracak, tembeller emeğin yüceliğini övüp göklere çıkaracaklardı. Çok tatlı olmuştu bunlardan kaçabilmek! Lord Henry halasını düşündüğü sırada aklına bir şey gelmiş gibi oldu. Ressama dönerek, "Şu anda aklıma geldi," dedi.

"Nedir aklına gelen Harry?"

"Dorian Gray'in adını nerede duymuş olduğum."

Hallward yüzünü belli belirsiz asarak, "Nerede?" diye sordu.

"Basil, kızma öyle. Halam Leydi Agatha'dan duymuştum. Halam bana harika bir genç adam keşfettiğini, bu gencin ona East End'de yardım edeceğini, adının da Dorian Gray olduğunu söylemişti. Şunu da belirtmek zorundayım ki halam bu çocuğun yakışıklı olduğuna hiç değinmedi. Kadınlar güzellikten anlamaz zaten, daha doğrusu

namuslu kadınlar anlamaz. Halam bana bu gencin çok ciddi, dürüst, iyi huylu olduğunu söyledi. Benim de gözümün önünde o saat yağlı saçlı, gözlüklü, feci çilli bir tip belirdi, kocaman ayaklarıyla sağda solda dolanıp duran biri. Bu gencin senin anlattığın kişi olduğunu bilseydim keşke."

"Bilmediğine çok sevindim, Harry."

"Neden?"

"Senin onu tanımanı istemiyorum da ondan."

"Benim onu tanımamı istemiyorsun ha?"

"İstemiyorum."

"Mr. Dorian Gray stüdyodalar, efendim." Erkek uşak bahçede belirmişti.

Lord Henry gülerek, "Şimdi artık beni tanıştırmak zorundasın!" dedi.

Ressam, güneşte durmuş gözlerini kırpıştıran uşağına baktı. "Parker, lütfen Mr. Gray'e söyle, beklesin. Birkaç dakika içinde geliyorum."

Adam eğildi, sonra eve doğru yürüdü.

O zaman ressam, Lord Henry'ye baktı. "Dorian Gray benim en kıymetli dostumdur," dedi. "Sade, güzel bir kişiliği var. Halan onu çok doğru tanımlamış. Bozma onun saflığını. Onu etkilemeye kalkışma. Etkin kötü olacaktır. Dünya geniş. İçinde bir sürü harika insan var. Benim sanatıma kendince bir tutam çekicilik katan tek kişiyi elimden alma, Harry. Sanatçı olarak yaşamım Dorian Gray'e bağlı. Unutma, sana güveniyorum, Harry." Ağır ağır konuşuyordu; sözcükleri, iradesi dışında bir güç ondan çekip koparır gibiydi.

Lord Henry, "Neler saçmalıyorsun!" diye gülümsedi ve Basil Hallward'ı kolundan tutarak sürüklercesine eve götürdü.

İkinci bölüm

İçeri girerken Dorian Gray'i gördüler. Genç adam arkası dönük olarak piyano başında oturmuş, Schumann'ın *Orman Sahneleri*'nin sayfalarını karıştırmaktaydı.

"Basil, bunları ödünç versene bana!" diye seslendi. "Öğrenmek istiyorum. Çok nefis şeyler."

"Her şey senin bana bugün yapacağın modelliğe bağlı, Dorian."

Genç adam, "Of, modellik yapmaktan bıktım, boydan portre falan da istemiyorum," diyerek huysuz, dediğim dedik bir ifadeyle, piyano taburesinin üzerinde gelenlere döndü. Lord Henry'yi görünce yanaklarına bir an hafif bir renk yayılarak ayağa kalktı. "Özür dilerim, Basil, yanında biri olduğunu bilmiyordum."

"Dorian, bu Lord Henry Wotton, Oxford'dan eski bir arkadaşım. Şimdi ona senin ne eşsiz bir model olduğunu anlatıyordum, her şeyi berbat ettin."

"Sizinle tanışmaktan duyduğum sevinci hiç de berbat etmediniz, Mr. Gray," diyen Lord Henry ilerleyip elini uzattı. "Halam bana söz etti sizden. Onun gözdelerindensiniz. Korkarım kurbanlarından birisiniz."

Dorian gülünç bir pişmanlık ifadesiyle, "Şu sırada Leydi Agatha'nın kara listesindeyim," dedi. "Geçen salı onunla birlikte Whitechapel'da bir kulübe gitmeye söz verdim, ama unuttum gitti. Birlikte bir düet çalacaktık, üç düet, yanılmıyorsam. Bana neler söyleyecek kimbilir! Korkumdan gidemiyorum."

"Ben sizin aranızı bulurum. Halam sizi çok seviyor. Sizin kulübe gitmeyişinizin de bir şey değiştirmiş olacağını hiç sanmıyorum. Orada bulunanlar söylenenin düet olduğunu sanmışlardır zaten. Agatha Halam piyano başına geçti mi iki kişilik şamata yapar."

Dorian gülerek, "Halanıza hakaret bu, bana da övgü sayılmaz," dedi.

Lord Henry ona baktı. Evet, gerçekten de olağanüstü yakışıklıydı bu çocuk, ince bükümlü kıpkırmızı dudakları, açık yürekli mavi gözleri, diri altın saçları vardı. Yüzünde, insanın hemen güvenini kazanan bir şey vardı. Gençliğin ateşli saflığının yanı sıra açık yürekliliği de bu çehredeydi. Sanki kendini dünyanın kirine bulaşmaktan koruyabilirmiş gibi geliyordu. Basil Hallward'ın ona tapmasına şaşmamak gerekti. "Siz kendinizi hayır işlerine adamayacak kadar çekicisiniz, Mr. Gray, öyle işlere göre çok fazla çekicisiniz." Böyle diyen Lord Henry kendini divanın üstüne bırakıp sigara tablasını açtı.

Ressam bu arada boyalarını birbirine karıştırıp fırçalarını hazır etmekteydi. Yüzü kaygılıydı, hele bu son sözleri duyunca Henry'den yana şöyle bir baktı, bir an duraksadı, sonra, "Harry, bu resmi bugün bitirmek istiyorum," dedi. "Senden gitmeni dilesem çok mu kabalık etmiş olurum?"

Lord Henry gülümseyerek Dorian Gray'e baktı. "Gitmem gerekiyor mu, Mr. Gray?" diye sordu.

"Aa, kuzum gitmeyin, Lord Henry. Görüyorum, Basil'in suratsızlığı üstünde; somurttuğu zamanlarda da hiç çekemiyorum onu. Hem zaten bana anlatmanızı istiyorum, hayır işleriyle niçin ilgilenmeyecekmişim?"

"Size bunu anlatacağımı pek sanmıyorum, Mr. Gray. Hayır işleri öylesine sıkıcı bir konu ki insanı ciddileşmek zorunda bırakır. Öte yandan kaçıp gidecek de değilim, mademki kalmamı istediniz. Basil, gerçekten kızmıyorsun bana, değil mi? Modellerinin yanlarında çene çalacak birileri olmasından hoşlandıklarını söylemişsindir kaç kere."

Hallward dudağını ısırdı, "Dorian istiyorsa elbet kalacaksın. Dorian'ın kaprisleri, kendi dışında herkes için yasa sayılır."

Lord Henry şapkasıyla eldivenlerini eline aldı. "Çok ısrar ediyorsun, ama yazık ki gitmek zorundayım, Basil. Orleans'ta birine sözüm var. Hoşça kalın, Mr. Gray. Bir gün öğleden sonra Curzon Sokağı'na buyurun da görüşelim. Hemen her gün akşamüzerleri beşte evde olurum. Geleceğiniz günü yazın bana. Geldiğinizde sizi görebilmek isterim."

Dorian Gray, "Basil!" dedi. "Lord Henry Wotton giderse ben de giderim. Sen çizerken ağzını açmazsın; böyle, platform üstünde ayakta

durup güler yüzlü görünmeye çalışmak da beni sıkıntıdan patlatıyor. Rica et ona, kalsın. Dediğim dedik."

Hallward gözlerini çizdiği resme dikkatle dikmiş olarak, "Kal, Harry, kal da Dorian'ın gönlünü yap, beni de sevindir," dedi. "Çok doğrudur, ben çalışırken hiç konuşmam, söylenenleri de dinlemem. Zavallı modellerim için müthiş sıkıcı olsa gerek. Yalvarırım kal."

"Peki, Orleans'taki adam ne olacak?"

Ressam güldü. "Bunun bir sorun çıkartacağını hiç sanmıyorum. Otur aşağı, Harry. Sen de, Dorian, çık şu platforma. Pek kıpırdamamaya çalış; Lord Henry'nin dediklerine de kulak asma. Benim dışımda bütün dostları üzerinde çok kötü etki bırakır."

Dorian Gray, antik Yunan'dan genç bir ermiş edasıyla platforma çıktı, Lord Henry'den yana bakarak yüzünü hafifçe bir yakınmayla buruşturdu. Lord Henry'den enikonu hoşlanmıştı. Basil'den öyle farklıydı ki bu adam. İki dost çok zevkli bir çelişki oluşturuyorlardı. Lord Henry' nin sesi de ne güzeldi. Birkaç dakika sonra Dorian ona sordu: "Gerçekten de dostlarınız üzerinde etkiniz çok mu kötü oluyor, Lord Henry? Basil'in dediği kadar var mı?"

"İyi etki diye bir şey yoktur ki, Mr. Gray. Etki denen şey tümüyle ahlaka aykırıdır, yani bilimsel yönden ahlakdışıdır."

"Neden?"

"İnsanın birini etkilemesi demek ona kendi ruhunu vermesi demektir de ondan. Bu insan kendi doğal düşünceleriyle düşünmez artık, kendi doğal ihtiraslarıyla yanmaz. Erdemleri sahici değildir. Günahları –günah diye bir şey varsa eğer– ödünçtür. Bu insan başka birinin müziğinin bir yansıması olup çıkar, kendisi için yazılmamış bir rolde oynayan bir aktör. Yaşamanın amacı kişinin kendini geliştirmesidir. Doğamızın gereğini kusursuz olarak gerçekleştirmek: İşte her birimizin burada olmamızın nedeni budur. Oysa şimdilerde insanlar özbenliklerinden korkuyorlar. Görevlerin en yücesini, yani kişinin kendi özbenliğine olan görevini unutmuşlar. Hayırseverliklerine diyecek yok. Açları doyuruyor, dilencileri giydiriyorlar. Gel gör ki kendi ruhları aç, çıplak. Soyumuzda cesaret diye bir şey kalmamış. Belki de hiçbir zaman yoktu. Toplum korkusu –ki ahlakın temelidir–, bir de dinin püf noktası olan Tanrı korkusu: Bizi yöneten iki şey işte bunlar. Öte yandan, gene de..."

Ressam, “Dorian, başını birazcık daha sağa çevir, bir zahmet,” dedi. Çalışmasına iyice dalmıştı, yine de delikanlının yüzünde bundan önce görmemiş olduğu bir ifadenin belirdiğini fark ediyordu.

Lord Henry, “Gene de...” diye konuşmasını sürdürdü o alçak, ezgili sesiyle ve elinin, ta Eton’daki okul günlerinden beri, onun özelliği olan zarif bir sallanışıyla, “ben şuna inanıyorum ki bir tek adam çıkıp hayatını eksiksiz ve tam olarak yaşasa, her duyguya bir form verse, her düşünceyi dışa vursa, her düşü gerçekleştirse... Bence dünyamız öyle taptaze bir sevinçle silkinir ki, insanoğlu ortaçağdan kalma tüm marazlarını unutarak gene Helenistik ideale döner... Belki Helenistik idealden de daha soylu, daha şahane bir şeye. Ne var ki en yiğidimiz bile kendi kendinden korkuyor. Vahşi olanın kesilip atılması hayatımıza gölge düşüren bir kendi kendini reddedişle trajik bir yaşam savaşına dönüşüyor. Boğmaya yeltendiğimiz her güdü zihnimizde çöreklenerek bizi zehirliyor. Gövde bir kez günah işler ve günahla ilişkisi kesilir, çünkü eylem bir tür arınmadır. Eylemden sonra tek artakalan bir zevkin anımsanması ya da bir pişmanlığın lüksüdür. Şeytandan kurtulmanın tek yolu şeytana uymaktır. Karşı gelindi mi ruh kendi kendine yasakladığı şeyin özlemiyle hasta düşer; kendi ürkünç yasalarının korkunçlaştırdığı ve yasallıktan çıkardığı şeye karşı duyduğu arzuyla marazileşir. Dünyanın büyük olayları insanın beyninde oluşur, diyenler vardır. Dünyanın büyük günahları da beyinde, yalnızca beyinde oluşur. Siz Mr. Gray, şu gül kırmızı gençliğiniz, gül beyaz delikanlılığınızla siz de kendi kendinizi korkutan ateşli duygular yaşadınız, içinize dehşet salan düşünceleriniz oldu, geceleyin gördüğünüz ya da uyanıkken kurduğunuz öyle düşler var ki sırf hatırlaması bile yüzünüzü utançtan kızartabilir...”

“Yeter!” diye Dorian Gray titrek sesle konuştu. “Susun! Kafamı karıştırıyorsunuz. Ne diyeceğimi bilemiyorum. Size verilecek bir cevap var ama bulamıyorum. Konuşmayın. Bırakın düşüneyim. Ya da, daha doğrusu, düşünmemeye çalışayım.”

Hemen hemen on dakika orada hareketsiz durdu, dudakları aralık, gözlerinde tuhaf bir parlaklık. İçindeki yepyeni kıpırtıları hayal meyal sezinliyordu, gene de bunlar kendi içinden gelmiş gibiydi. Basil’in arkadaşının söylemiş olduğu şu birkaç söz –rastgele söylenmiş sözler, hiç kuşkusuz, kasıtlı çelişkilerle dolu– genç adamın içinde gizli bir tele

dokunmuştu. Şimdiye değin el değmemiş olan bu telin şimdi garip bir nabız vuruşuyla titreşimler yaparak attığını duyumsuyordu Dorian.

Müzik de böyle heyecanlandırırdı onu. Müziğin onu tedirgin ettiği çok olmuştu. Ne var ki müzik sözle konuşmaz. İçimizde yarattığı şey de yeni bir dünya değil yeni bir kaostur. Sözcükler! Basit, sıradan sözcükler! Nasıl da korkunçtular! Nasıl duru, canlı ve acımasız! İnsan onlardan kaçamıyordu. Gene de nasıl elle tutulmaz bir büyüleri vardı! Maddesiz şeylere esnek bir form verme yeteneğine sahiptiler sanki, sanki kendilerine özgü bir müzikleri vardı, viyola gibi, flüt gibi tatlı. Gündelik sözler ha! Sözden daha gerçek bir şey var mıydı?

Evet; delikanlılığında aklının ermediği şeyler olmuştu. Dorian şimdi anlıyordu bunları. Yaşam gözünde ansızın ateş rengi kesilmişti. Ateşlerin içinden yürüyüp gelmişti sanki. Neden daha önce bilememişti bunu?

Lord Henry o anlamlı gülüşüyle genç adamı süzüyordu. Hiçbir şey söylememek gereken o psikolojik anı iyi bilirdi. Derin bir ilgi duyuyordu. Sözlerinin uyandırdığı ani etki onu şaşırtmış, aklına o altı yaşındayken okuduğu bir kitabı getirmişti, önceden bilmediği bir sürü şeyi ona açıklayan bir kitap. Acaba Dorian Gray de buna benzer bir deneyimden mi geçiyor, diye merak etti. Kendisinin yaptığı şey havaya bir ok atmaktan ibaretti. Ok hedefi bulmuş muydu? Nasıl da büyüleyiciydi şu çocuk!

Hallward fırçasının o şahane, cüretli vuruşlarıyla çalışıp duruyordu. Bu fırça vuruşları –hiç değilse sanatta– yalnızca güçten doğan o gerçek olgunluğa, o kusursuz inceliğe sahipti. Ressam odaya çöken sessizliğin ayırdına varmamıştı.

Dorian Gray birden, “Basil, ayakta durmaktan yoruldum!” diye sızlandı. “Gidip bahçede oturmak istiyorum. Buranın havası boğucu.”

“Sevgili yavrum, çok üzgünüm. Resim yaparken başka hiçbir şey düşünemiyorum da. Ama hiç böyle güzel poz vermemiştin bana. Hiç kıpırdamadan durdun. Tam da istediğim ifadeyi yakaladım: Yarı aralık dudaklarla parlayan gözler. Harry sana neler söyledi, bilmiyorum ama, doğrusu yüzüne nefis bir ifade vermesini bildi. Sana iltifatlar etmiş olsa gerek. Sözlerinin hiçbirine inanma.”

"Hiç de iltifat etmiyordu bana. Belki de bu yüzden, sözlerinin hiçbirine inanmıyorum."

Lord Henry genç adama hayal dolu, süzgün gözlerle bakarak, "Hepsine inandığınızı bal gibi biliyorsunuz," dedi. "Ben de sizinle bahçeye geliyorum. Stüdyo feci sıcak. Basil, şöyle buzlu bir şeyler içelim, çilekli olsun."

"Hay hay, Harry; şu çıngırağı çekiver, Parker gelince ne istediğini ben söylerim. Benim şu arka planı çalışıp bitirmem gerek, size daha sonra katılırım. Dorian'ı çok uzun tutma. Resim yapmak için hiç bugünkü kadar formumda olmamıştım. Bu benim başyapıtım olacak. Şu durumunda bile başyapıtım."

Lord Henry bahçeye çıktığında Dorian Gray'i yüzünü leylakların o dolgun, serin çiçeklerine gömmüş, kokularını şarapmışçasına içerken buldu. Yaklaştı, elini gencin omzuna koydu.

"Çok doğru yapıyorsun," diye mırıldandı. "Ruhun acısını ancak duyular alır, nasıl ki duyuların acısını alabilecek tek şey de ruhtur."

Genç adam irkilerek geriledi. Başı açıktı, ağacın yaprakları buklelerini dağıtmış, yaldızlı saç tellerini birbirine karıştırmıştı. Gözlerinde korkulu bir bakış vardı, uykudan birden uyandırılmış kişilerin gözlerindeki gibi. İnce, düzgün çizgili burun delikleri seğiriyordu, gizli bir sinir dudaklarını soldurup titretmiş gibiydi.

Lord Henry, "Evet," diye konuşmasını sürdürdü. "Yaşamın en büyük gizlerinden biridir: ruhu duyular yoluyla, duyuları da ruh yoluyla şifaya kavuşturmak. Siz harika bir yapıtsınız. Sandığınızdan daha çok bilginiz var; öte yandan bilmek istediğinizden daha azını biliyorsunuz."

Dorian Gray kaşlarını hafifçe çatarak başını öte yana çevirdi. Yanı başında duran bu uzun boylu, zarif genç erkekten hoşlanmamak elinde değildi. Bu erkeğin romantik esmer yüzü ve yıpranmış ifadesi ilgisini çekiyordu. Lord Henry'nin o alçak, uykulu sesinde insanı iyice büyüleyen bir şey vardı. O serin, beyaz, çiçeğe benzer elleri bile tuhaf bir çekicilikteydi. Adam konuştukça müzik misali kımıldayan bu ellerin kendince bir dili var gibiydi. Gene de Dorian ondan korkuyor, korkusundan da utanıyordu. Nasıl olmuştu da bir yabancı kendisini böylesine çözümlemişti. Basil Hallward'ı aylardır tanıyordu, ama aralarındaki dostluk Dorian'ı bir değişime uğratmamıştı. Derken

ansızın hayatına giren biri ona yaşamın gizini açıklamıştı sanki. Ne vardı ki ortada korkacak? Okul çocuğu ya da bir genç kız değildi ki o. Korkmak gülünç şeydi.

Lord Henry, “Hadi, gidip gölgede oturalım,” dedi. “Parker içkilerimizi getirdi. Bu güneşte daha fazla kalırsanız güzelliğiniz solar, Basil de bir daha hiç resminizi yapmaz. Gerçekten de, güneşten yanmamaya çok dikkat etmelisiniz. Size hiç yakışmaz.”

Dorian Gray, “Ne önemi olabilir ki?” diye gülerek bahçenin sonundaki sıraya oturdu.

“Sizin için her şeyden önemlidir, Mr. Gray.”

“Neden?”

“Çünkü harika bir şekilde gençsiniz. Bu dünyada elde tutmaya değer tek şey de gençliktir.”

“Bana hiç öyle gelmiyor, Lord Henry.”

“Yok, şimdi öyle gelmez. Bir gün gelecek ama, ihtiyarlayıp buruştuğunuz, çirkinleştiğiniz zaman; düşünceler alnınızda izler açtığı, şehvetin korkunç yangını dudaklarınıza damga vurduğu zaman size de öyle gelecek, hem de acı acı. Şimdi nereye gitseniz herkesin gönlünü kazanıyorsunuz. Hep böyle mi olacak?.. Harikulade güzel bir yüzünüz var, Mr. Gray. Çatmayın kaşlarınızı. Sahi söylüyorum. Güzellik de bir tür dehadır, hatta dehadan daha yücedir çünkü açıklama gerektirmez. Yeryüzünün yüce olgularından biridir güzellik, güneş ışığı gibi, bahar mevsimi gibi, ay dediğimiz o gümüş kabuğun karanlık sularda yansıması gibi. Büyüklüğü sorgulanamaz. Egemenlik onun Tanrısal hakkıdır. Ona sahip olanlara prenslik bahşeder. Gülümsüyorsunuz ha? Eh, güzelliğinizi yitirdiğiniz zaman gülümsemeyeceksiniz. Arada güzelliğin yüzeysel olduğunu söyleyenler çıkar. Ama hiç olmazsa güzellik düşünce kadar yüzeysel değildir. Benim gözümde güzellik mucizeler mucizesidir. Görünüşe göre yargıda bulunmayanlar yalnızca sığ kişilerdir. Dünyanın gerçek gizemi görünmeyen değil, gözle görünendir... Evet, Mr. Gray, tanrılar cömert davranmışlar size. Şu var ki tanrılar verdiklerini hemencecik geri alırlar. Sahiden, dopdolu, kusursuz olarak yaşamak için yalnızca birkaç yılınız var. Gençliğiniz gidince güzelliğiniz de gidecek, o zaman birden göreceksiniz ki artık kazanabileceğiniz zafer kalmamış. Ya da adi bir takım zaferlerle yetinmek zorunda kalacaksınız ki, geçmişin anıları bu zaferleri

yenilgiden de acı kılacak sizin için. Sonuna yaklaşan her ay, sizi kıskandığı için gül ve zambaklarınıza karşı savaş veriyor. Zamanla sarı benizli, çökük yanaklı, nursuz gözlü olup çıkacaksınız. Korkunç acı çekeceksiniz... Ah, gençliğiniz elinizdeyken değerini bilin! Günlerinizin altınlarını sıkıcı kişileri dinleyerek, ciğeri beş para etmeyenleri adam etmeye çalışarak boşa harcamayın; hayatınızı cahillere, adilere, kabalara adayarak yazık etmeyin. Yaşayın! İçinizdeki şahane ömrü sürün! Hiçbir şey boşa gitmesin. Her an yeni heyecanlar arayın. Hiçbir şeyden korkmayın... Yepyeni bir hedonizm: İşte yüzyılımıza gerekli olan bu. Siz bunun gözle görülür simgesi olabilirsiniz. Şu varlığınızla yapamayacağınız hiçbir şey yok. Bir mevsimliğine dünya sizin... Sizi görür görmez anladım ki, gerçekte ne olduğunuzdan, gerçekte ne olabileceğinizden habersizsiniz. Sizde gönlümü kazanan öyle çok şey vardı ki size sizinle ilgili bir şeyler söylemek gereğini duydum. Boşa harcanırsanız ne acıklı olur, diye düşündüm. Gençliğiniz öylesine kısacık sürecek, öyle kısacık. En basit kır çiçekleri de solar, ama sonra gene açarlar. Şu sakız salkımı gelecek haziranda da tıpkı şimdiki gibi sapsarı olacak. Bir ay içinde şu filbahri dallarında mor yıldızlar açacak, Tanrı'nın her yılı yapraklarının yeşil gecesinde mor yıldızlar barınacak. Oysa bizim gençliğimiz bir daha asla geri gelmez. Yirmi yaşındayken nabzımızda vuran sevinç zamanla körelir. Bacaklarımız tutmaz olur, duyularımız çürür. İğrenç kuklalara dönüşürüz. Korkup kaçtığımız tutkuların, tadına bakmaya cesaret edemediğimiz nefis günahların anısı bize rahatlık, dirlik vermez. Ah, gençlik! Gençlik! Dünyada gençlikten başka hiç, ama hiçbir şey yoktur!"

Dorian gözlerini açmış şaşkın, dalgın dinliyordu. Elindeki leylak yerdeki çakıl taşlarının üstüne düştü. Tüylü bir arı geldi, bir an leylağın üzerinde vızıldadı. Sonra minik çiçeklerden oluşmuş yıldız tutamının üzerine tırmandı. Dorian arıyı, önemli şeylerin bizi korkuttuğu, adını koyamadığımız yepyeni bir duygunun içimizde kıpırdadığı ya da bize dehşet veren bir düşüncenin ansızın beynimizi kuşatarak bize teslim ol çağrısı yaptığı zamanlarda önemsiz şeylere karşı duymaya çalıştığımız o tuhaf ilgiyle seyrediyordu. Arının mor bir kahkahaçiçeğinin parlak renkli borazanının içine sokulduğunu gördü.

Çiçek şöyle bir titredi sanki, sonra usulca öne arkaya sallanmaya başladı.

Birden ressam stüdyonun kapısında belirerek el edip onları içeri çağırdı. Dorian'la Lord Henry birbirlerine bakarak gülümsediler.

Ressam, "Bekliyorum," diye seslendi. "Kuzum, gelsenize. Işık şu sırada mükemmel. İçkilerinizi de getirin."

Ayağa kalktılar, yolda yan yana yürümeye başladılar. Yeşilli beyazlı iki kelebek kanat çırparak yanlarından uçup geçti; bahçenin köşesindeki armut ağacında bir kuş ötmeye başladı.

Lord Henry genç adamdan yana bakarak, "Bana rastladığınıza seviniyorsunuz Mr. Gray," dedi.

"Evet, şimdi seviniyorum. Her zaman böyle sevinecek miyim acaba?"

"Her zaman! Çok çirkin bir deyim bu. Duyar duymaz kanım donar. Kadınlar bayılırlar bunu kullanmaya. Her aşkı, sonsuza dek sürdürmeye çalışarak berbat ederler. Sözcük olarak da anlamsızdır. Bir kaprisle ebedi bir aşk arasındaki tek ayrım kaprisin biraz daha uzun ömürlü olmasıdır."

Stüdyoya girerlerken Dorian Gray elini Lord Henry'nin koluna koydu. "Öyleyse bizim dostluğumuz bir kapris olsun," dedi ve kendi cüreti karşısında yüzü kıpkırmızı kesildi. Sonra platforma çıkarak deminki duruşunu aldı.

Lord Henry kendini geniş bir hasır koltuğa bırakarak, onu seyre daldı. Fırçanın tuval üzerindeki vuruş ve sürünüşleri sessizliği bozan tek sedaydı. Arada bir Hall yapıtına uzaktan bakmak için biraz geriye çekiliyordu. Kapıdan vuran eğik ışınların içinde altın renkli tozlar oynaşıyordu. Her şeyin üstüne güllerin ağır kokusu sinmişti.

Bir çeyrek saat kadar sonra Hallward fırçayı elinden bıraktı. Uzun zaman Dorian Gray'e, sonra da o kocaman fırçasının ucunu dişleyerek, çatık kaşlarla yapıtına baktı. Sonunda,

"Bitti, nihayet!" diye bağırarak eğildi, tuvalin sol köşesine uzun, al renkli harflerle adını yazdı.

Lord Henry geldi, resmi gözden geçirdi. Hiç kuşkusuz, olağanüstü bir sanat ürünüydü, modelin tıpkısıydı.

"Sevgili dostum, bütün kalbimle kutlarım. Çağdaş dönemin en üstün portresi bu! Mr. Gray, gelin de kendinize bakın."

Genç adam bir düşten uyanırcasına irkildi. "Bitti mi sahiden?" diyerek platformdan indi.

"Sahiden bitti," dedi ressam. "Bugün nefis poz verdin. Sana candan teşekkür ederim."

Lord Henry, "Tamamen benim sayemde oldu," dedi. "Öyle değil mi Mr. Gray?"

Dorian karşılık vermeyerek isteksizce ilerledi, portresine doğru döndü. Portreyi görünce geriledi, yanakları bir an kıvançtan pembeleşti. Kendi kendini ilk kez tanımış gibi gözlerinde bir sevinç parladı. Orada, kendinden geçmiş gibi kıpırtısız duruyordu. Hallward'ın ona bir şeyler söylediğini hayal meyal fark ediyorsa da, sözcüklerin anlamlarını kavrayamıyordu. Kutsal bir gerçeğin açıklanması gibi, kendi güzelliğinin bilincine varmıştı. Bundan önce hiç duyumsamamıştı bunu. Basil Hallward'ın övgülerini dostluğunun tatlı abartıları saymıştı. Dinlemiş, gülmüş, unutmuştu. Doğasını etkilememişti bu övgüler. Derken Lord Henry ortaya çıkmıştı, gençliğe düzdüğü o tuhaf kasideyle, gençliğin kısalığı üstüne yaptığı ürkünç uyarılarla. Genç adamın dinlerken etkilendiği bu sözlerin anlamı portresinde kendi güzelliğinin yansısına bakarken birden tüm açıklığıyla beyninde çaktı. Evet, gün gelecek yüzü buruşup çökecek, gözlerinin nuru, rengi kaçacak, yapısının ince uyumu bozulup biçimsizleşecekti. Dudaklarının kızılı solacak, saçlarının altın ışıltısı uçup gidecekti. Ruhunu geliştirecek olan yaşam bedenini çirkinleştirecekti. Ürkünç, iğrenç, hantal bir şey olup çıkacaktı.

Bunu düşünen genç erkeğin içine bıçak gibi saplanan keskin bir acı benliğinin incecik liflerini teker teker titretti. Gözleri koyulaşarak ametist moruna dönüştü ve gözyaşlarının sisine büründü. Sanki buzdan bir el yüreğini sıkmıştı.

Gencin, anlamını çıkartamadığı bu sessizliğine biraz alınan ressam sonunda, "Beğenmedin mi?" diye çıkıştı.

Lord Henry, "Elbette beğendi," dedi. "Kim beğenmez bunu? Çağdaş sanatın en büyük yapıtlarından biri. Sana ne istersen veririm bu resme karşılık. Benim olmalı bu."

"Resim bana ait değil ki, Harry."

"Kime ait?"

"Elbette ki Dorian'a," diye yanıtladı ressam.

“Çok şanslı çocukmuş.”

Dorian Gray, “Ne hazin!” diye mırıldandı gözlerini kendi portresinden ayırmadan. “Ne hazin şey! İhtiyarlayıp çirkinleşeceğim, iğrenç olacağım. Oysa bu resim sonsuza dek genç kalacak. Şu haziran günündeki yaşından öteye hiç gitmeyecek... Öbür türlü olabilseydi! Sonsuza dek genç kalan ben, ihtiyarlayansa şu resim olsaydı! Bu uğurda... Bu uğurda her şeyimi verirdim! Evet, koca dünyada vermeyeceğim hiçbir şey yok! Ruhumu bile satarım bu uğurda!”

Lord Henry gülerek, “Basil, böyle bir pazarlık senin işine gelmezdi,” dedi. “Yapıtına haksızlık olurdu.”

Ressam, “Var gücümle karşı çıkardım zaten, Harry,” diye yanıtladı.

Dorian Gray dönüp ona baktı. “İnanırım buna, Basil. Sen sanatını dostlarından üstün tutuyorsun Senin gözünde bronz bir heykelden farkım yok benim. O kadar bile değerim yoktur ya!”

Ressam şaşkınlıklar içinde bakakalmıştı. Böyle bir konuşma Dorian Gray’den hiç umulmayacak bir şeydi. Ne olmuştu? Delikanlı enikonu öfkeli görünüyordu Yüzüne kan basmış, yanakları yanıyordu.

“Evet,” diye konuşmasını sürdürdü. “Senin gözünde ben o fildişi Hermes’inden, o gümüş Fauna’ndan bile daha önemsizim. Onları ömür boyu seveceksin. Ya beni ne kadar seveceksin? Yüzümde ilk kırışık belirinceye kadar, herhalde. Şimdi öğrendim artık: Kişi güzelliğini yitirince her şeyi yitirmiş oluyor. Senin çizdiğin portre öğretti bunu bana. Lord Henry Wotton yüzde yüz haklı. Sahip olunmaya değer tek şey gençliktir. İhtiyarlamaya başladığımı gördüğüm zaman kendimi öldüreceğim.”

Hallward sapsarı kesilerek gencin elini tuttu. “Dorian!” diye bağırdı. “Dorian, konuşma böyle. Benim daha önce senin gibi arkadaşım olmadı, bundan sonra da olmayacak. Maddi, dünyevî şeyleri kıskanmaya kalkışmıyorsun, değil mi? Sen ki onların hepsinden daha üstünsün.”

“Güzelliği ölmeyen her şeyi kıskanıyorum. Senin çizdiğin portremi kıskanıyorum. Benim yitirdiğim şeyi o neden saklasın ki! Geçen her dakika benden bir şey eksiltirken ona bir şeyler ekliyor. Ah, öbür türlü olabilseydi! Değişen şu resim olsaydı da ben olduğum gibi kalabilseydim! Neden yaptın sanki bunu? Gün gelecek benimle alay edecek bu resim, feci şekilde alay edecek!” Gözlerine sıcacık yaşlar

dolmuştu. Elini koparırcasına çekti, kendini divanın üstüne atarak yüzünü, dua eder gibi, yastıklara gömdü.

Ressam acı acı, "Bu senin marifetin, Harry!" dedi.

Lord Henry omuz silkti. "Karşımızdaki gerçek Dorian Gray... Hepsi bu."

"Değil işte!"

"Değilse ne peki?"

Ressam, "Rica ettiğim zaman gidecektin," diye söylendi.

Lord Henry, "Rica ettiğinde kaldım," diye yanıtladı.

"Harry, en iyi iki dostumun ikisiyle birden kavgaya tutuşamam, ne var ki ikiniz birlik oldunuz, en iyi yapıtımdan beni soğuttunuz; ben de bu resmi ortadan kaldıracağım. Ne ki zaten, tuvalle boyadan ibaret değil mi? Üçümüzün birden hayatımıza gölge düşürüp yara açmasına izin veremem."

Dorian Gray o altın başını yastıktan kaldırdı, solgun yüzü, ıslanmış gözleriyle Basil'in pencerenin önünde duran çam tuvaline doğru yürümesine baktı. Ne yapıyordu ressam orada? Parmakları, karman çorman duran teneke tüplerin, kuru fırçaların arasında bir şeyler arayarak dolaşıyordu. Evet, esnek, ince çelikten yapılma o uzun falçatayı aramaktaydı. İşte, bulmuştu sonunda. Tuvali kesip doğrayacaktı.

Dorian boğuk bir hıçkırıkla yerinden fırladı, Hallward'ın üstüne atılarak bıçağı elinden kaptığı gibi stüdyonun karşı köşesine fırlattı. "Yapma, Basil, yapma!" diye bağırıyordu. "Cinayet olur bu!"

Ressam, şaşkınlığı geçtiği zaman soğuk soğuk, "Sonunda yaptığım resmin değerini bilmene sevindim, Dorian," dedi. "Hiç bilmeyeceksin sanmıştım."

"Değerini bilmek mi? Ben bu resme vurgunum, Basil. Benim varlığımın bir parçası bu. Öyle geliyor bana."

"Peki öyleyse, boyalarım kurur kurumaz üstüne bir cila geçeceğim, sonra çerçeveleyip evine yollayacağım. O zaman istediğini yaparsın kendine." Böyle diyen ressam kapıya doğru yürüdü, çay istemek için çıngırağı çaldı. "Çaya kalacaksın, değil mi, Dorian? Sen de kalır mısın, Harry? Yoksa böyle küçük keyiflere karşı mı çıkarsın?"

"Küçük keyiflere bayılırım ben," dedi Lord Henry. "Karmaşık ruhların son sığınağıdır onlar. Yalnız ben, sahne dışında oynanan

tiyatro sahnelerini sevmem. Ne gülünç çocuklarsınız, ikiniz de! İnsana mantıklı hayvan, tanımını yakıştıran kimdi acaba? Dünyanın en zamansız aceleyle yakıştırılmış tanımı bu. İnsanoğlu şöyle ya da böyle olabilir, gelgelelim mantıklı değildir. Olmadığına da seviniyorum aslında; gene de bu resmin başında çekişmenizi istemiyorum. Basil, en iyisi sen bana ver şunu. Bu sersem portreyi istemiyor aslında, oysa ben gerçekten istiyorum."

Dorian Gray, "Basil, bunu benden başkasına verirsen seni dünyada affetmem!" diye bağırdı. "Kimsenin bana, sersem demesine de izin vermem!"

"Bu resim senin, Dorian, biliyorsun. Daha ortada yokken verdim onu sana."

"Biraz saçma davrandığınızı da biliyorsunuz Mr. Gray. Çok genç olduğunuzun vurgulanmasına da itirazınız yok aslında."

"Bu sabah olsa şiddetle itiraz ederdim, Lord Henry."

"Ha! Bu sabah! O zamandan beri bir ömür yaşadınız."

Kapıya vuruldu, uşak elinde dolu bir çay tepsisiyle içeri girdi, tepsiyi ufak bir Japon masasının üstüne bıraktı. Bir fincan, tabak şıngırtısı oldu, oluklu antika çaydanlığın ıslığı duyuldu. Genç bir uşak yamağı iki porselen tabak getirdi. Üzerlerinde yarımküre biçiminde kapaklar vardı. Dorian tepsinin başına geçerek çayları koydu. İki erkek tembel adımlarla masaya yaklaşarak kapakların altında neler olduğuna baktılar.

Lord Henry, "Tiyatroya gidelim bu gece," dedi. "Bir yerlerde bir şeyler vardır elbet. White'ta akşam yemeği sözüm var çok eski bir dostumla. Hasta olduğumu ya da bir işim çıktığını söylerim. Böyle bir özür ileri sürmek çok hoş olur, bence: Açıksözlülüğün sürprizini yaratır."

Hallward, "Resmi kılık giymek öyle can sıkıcı ki!" diye söylendi. "Giyince üstte de öyle kötü duruyor ki."

Lord Henry dalgın dalgın, "Evet," diye yanıtladı. "On dokuzuncu yüzyılın kılığı gerçekten iğrenç. Öylesine iç karartıcı, öyle karamsar ki! Bugünün yaşantısına renk katan tek şey olarak günah kaldı."

"Harry, Dorian'ın önünde böyle konuşmamalısın, sahi söylüyorum."

“Hangi Dorian’ın önünde? Çaylarımızı koyan mı, yoksa portredeki mi?”

“Her ikisi de.”

Delikanlı, “Ben sizinle tiyatroya gelmek istiyorum, Lord Henry,” dedi.

“Gel öyleyse. Sen de gelirsin değil mi, Basil?”

“İnan, gelemem. Canım da istemiyor. Çok işim var.”

“Peki öyleyse. Siz ve ben baş başa gidiyoruz, Mr. Gray.”

“Öyle sevinirim ki!”

Ressam, dudağını dişleyerek, elinde çay bardağıyla resmin yanına gitti. Üzgün bir sesle, “Ben de gerçek Dorian Gray’le kalıyorum,” dedi.

Portrenin modeli, “Gerçek Dorian Gray bu mu?” diye sorarak ressamın yanına doğru yürüdü. “Ben böyle miyim sahiden?”

“Evet, tıpkı böylesin işte.”

“Harika bir şey bu, Basil!”

Hallward, “Yani görünüş olarak böylesin. Hem de bu resim hiç değişmeyecek,” diye göğüs geçirdi. “Bu da bir şeydir.”

Lord Henry, “İnsanlar sadakat konusunu nasıl da gözlerinde büyütürler!” diye söylendi. “Aşk bile salt fizyolojik bir sorundur. Bizim öz irademizle hiç ilişiği yoktur. Gençler sadık kalmak isterler, kalamazlar; yaşlılar sadakatsizlik etmek isterler, edemezler. Söylenecek söz bundan ibaret.”

“Dorian, bu gece tiyatroya gitme,” dedi Hallward. “Kal da yemeği benimle ye.”

“Kalamam, Basil.”

“Neden?”

“Lord Henry Wotton’la gitmeye söz verdim de ondan.”

“O seni, sözünde durdun diye daha çok sevecek değildir. Kendisi sözünden her zaman cayar. Yalvarırım sana, gitme.”

Dorian Gray gülerek başını olmaz anlamında salladı.

“Yürekten yakarıyorum.”

Delikanlı duraksadı; çay masasının başından onları bıyık altından gülümseyerek seyretmekte olan Lord Henry’ye baktı.

“Gitmem gerek, Basil.”

“Peki, öyleyse,” dedi Hallward. Gitti, elindeki çay fincanını tepsiye bıraktı. “Saat geç oldu; daha kılığınızı değiştireceğinize göre fazla

zaman yitirmeseniz iyi olur. Güle güle, Harry. Güle güle, Dorian. Gene beklerim; çok uzatma. Yarın gel."

"Hay hay."

"Unutmazsın ya?"

Dorian, "Ne münasebet, elbette unutmam," diye yanıtladı.

"Sen de Harry..."

"Efendim, Basil?"

"Bu sabah bahçede senden dilediğim şeyi unutma."

"Unuttum gitti."

"Sana güveniyorum."

Lord Henry, "Keşke ben de kendi kendime güvenebilseydim!" dedi gülerek. "Yürüyün, Mr. Gray, arabam dışarıda. Sizi evinize bırakabilirim. Hoşça kal, Basil. Çok ilginç bir öğleden sonra geçirdik, doğrusu."

Kapı konuklarının ardından kapandığı zaman ressam kendini bir kanepeye bıraktı, yüzünde acı çeken bir ifade belirdi.

Üçüncü bölüm

Ertesi gün saat yarımda Lord Henry Wotton, Curzon Sokağı'ndan çıktı, amcası Lord Fermor'u ziyaret etmek için Albany Oteli'nin yolunu tuttu. Kimi dobra davranışlarına karşı güler, söyler, dost tutumlu bir ihtiyar olan Lord Fermor'dan belli bir çıkar sağlayamayan dünya onu bencillikle suçlardı. Oysa sosyete onu cömert sayardı, çünkü Lord Fermor kendini eğlendiren kimselerin karnını doyururdu. Babası, Isabella'nın gençliğinde, daha Prim akılda bile yokken, Madrid Büyükelçiliği yapmış, ne var ki Paris Büyükelçisi yapılmayınca tepesi atarak diplomasi mesleğinden ayrılmıştı. Lord Fermor, soyu, haylazlığı, hazırladığı raporları, güzel dili ve aşırı zevk, sefa düşkünlüğü nedeniyle bu görevi tam anlamıyla kendisinin hak ettiğini düşünmüştü.

Babasının sekreterliğini yapan oğlu da onunla birlikte istifasını vermişti. Biraz aptallık ettiği düşünülmüştü o sıralar. Birkaç ay sonra babasının unvanı kendine kalan yeni Lord Fermor kendini, aristokrasinin o şahane sanatını, yani tümüyle boş gezme sanatını ciddi olarak incelemeye adamıştı. Kent içinde iki kocaman evi vardı, ama daha az zahmetli olduğu için bir otel dairesinde oturmayı yeğliyor, genellikle yemeklerini de orada yiyordu. Midland dolaylarında sahip olduğu kömür ocaklarının yönetimiyle az buçuk ilgileniyor, bu çabayı göstermekle şanına sürdüğü lekeyi affettirmek için, "Kömürün tek bir yararı var: Kibar tabakaya kendi şöminelerinde odun yakabilme ayrıcalığını sağlıyor!" diyordu.

Siyasal açıdan bir Tory idi, Torylerin hükümette olduğu zamanlar dışında. Böyle dönemlerde Lord Fermor onları, "Radikaller sürüsü" olarak tanımlayıp yerin dibine batırırdı. Onu, tepesine binen bir buyurganlıkla yöneten özel uşağının gözünde Lord Fermor bir kahraman, kendisinin buyurganlıkla tepelerine bindiği hısım akrabasının gözündeyse bir zorbaydı. Onu ancak İngiltere yetiştirmiş olabilirdi, o da her zaman ülkenin kötüye gittiğini söyler dururdu.

İlkeleri biraz çağını doldurmuş olsa önyargıları için söylenecek laf yoktu doğrusu.

Lord Henry içeri girdiğinde amcasını sırtında spor bir ceketle yaprak sigarası tüttürerek Times gazetesini okuyup homurdanır durumda buldu.

"Vay, Harry," dedi ihtiyar. "Ne işin var burada böyle erken erken? Ben de, siz sosyete züppeleri saat ikiden önce yataktan kalkmaz, beşten önce göze görünmezsiniz sanırdım."

"İnanın bana, George Amca, beni buraya getiren salt akraba sevgisidir. Sizden bir şey koparmak istiyorum da!"

Lord Fermor, "Para olsa gerek," diye yüzünü buruşturdu. "Her neyse, otur da anlat bakalım. Zamane gençleri hayatta her şeyin para olduğunu sanıyorlar."

Lord Henry, "Evet," diye mırıldandı. "Yaşlandıkları zaman da bunun böyle olduğunu biliyorlar. Ne var ki benim istediğim para değil. Yalnızca borçlarını ödeyen kişiler para ister, sevgili George Amca, oysa ben borçlarımı hiç ödemem. Soyluların küçük oğullarının sermayesi kredidir, bu krediyle de pek hoş yaşanabilir. Hem ben hep Dartmoor esnafıyla iş yaparım, bu yüzden de onlar beni hiç rahatsız etmezler. Yok, benim istediğim bilgi. İşe yarar bilgi değil doğallıkla, işe yaramayacak bilgiler."

"Valla, Harry, İngiltere'nin Mavi Kitabı'nda[1] bulunan bilgilerden hangisini istersen sana aktarabilirim. Gerçi günümüzde bunu yazan herifler de sapıttılar ya. Ben diplomatik servisteyken işler daha düzenliydi. Oysa şimdi duyduğuma göre oraya da sınavla adam alıyorlarmış. Sınav denen şey de, mirim, baştan sona martavaldır. İnsan kibar takımından beyefendiyse bildikleri ona yeter de artar bile. Yok, beyefendi değilse, bildiği her şey kendisi için zararlıdır."

Lord Henry o tembel sesiyle, "Mr. Dorian Gray'in Mavi Kitap'ta yeri yok, George Amca," dedi.

Lord Fermor o çalı gibi beyaz kaşlarını çatarak, "Dorian Gray mi?" diye sordu. "O da kim?"

"İşte benim öğrenmeye geldiğim de bu, George Amca. Daha doğrusu, kim olduğunu bilmiyorum. Son Lord Kelso'nun torunu. Annesi Devereuxlerdenmiş, Leydi Margaret Devereux. Bana ondan

söz etmenizi istiyorum. Nasıl bir kadındı? Kiminle evlendi? Siz zamanında hemen herkesi tanımışsınız; onu da tanıdınız belki. Şu sırada Mr. Gray'le yakından ilgileniyorum. Yeni tanıştık daha."

İhtiyar Lord, "Kelso'nun torunu!" diye yeğeninin sözlerini tekrarladı. "Kelso'nun torunu!.. Tabii ya... Annesini çok yakından tanırdım. Vaftiz töreninde hazır bulunmuştum, yanılmıyorsam. Olağanüstü güzel bir kızdı, bu Margaret Devereux. Derken beş parasız bir gençle kaçtı, peşinden koşan hayranlarının hepsinin aklını başından aldı. Kaçtığı genç adı anılmaz biriydi, mirim, bir piyade alayında astsubay mı, öyle bir şey. Tabii ya. Daha dünmüş gibi aklımda hepsi. Zavallı çocuk, düğünden birkaç ay sonra Spa'da, bir düelloda öldü. Bununla ilgili çirkin bir de söylenti çıkmıştı. Damadına, ele güne karşı hakarette bulunsun diye Kelso'nun aşağılık bir serseriyle anlaştığını söylüyorlardı. Belçikalı bir hayvanmış herif. Kelso bu herife para vermiş sözümona; resmen para vermiş, Belçikalı da avını keklik avlar gibi vurmuş. Olay örtbas edildi, mirim, ne var ki ondan sonra kulüpte kimse Kelso'ya sokulmaz oldu. Duyduğuma göre kızını da alıp getirmiş ama kız bir daha onunla hiç konuşmamış. Evet, pis işti, doğrusunu istersen. Kız da ölüp gitti, yılına varmadan öldü. Demek geride bir erkek çocuk bırakmış ha? Bak bunu unutmuşum. Neye benziyor çocuk? Anasına benzemişse yakışıklıdır."

Lord Henry, "Çok yakışıklı," diye amcasını doğruladı.

İhtiyar Lord sözünü sürdürerek, "Umarım doğru dürüst ellere düşer," dedi. "Kelso, gerekeni yapmışsa çocuğun bir küp paraya konması gerekir. Anası da paralıydı. Selbylerin olanca mülkü kalmıştı dedesinden. Bu dede, Kelso'dan nefret eder, hain hayvan, derdi ona. Sahiden de öyleydi ya. Bir kez Madrid'e gelmişti, ben oradayken. Beni yerin dibine soktuydu. Kraliçe bana, arabacılarla ücret konusunda kavgaya tutuşan İngiliz soylusunu sorardı hep. Arabacılar olayları allayıp pullayıp anlatırlardı. Tam bir ay sarayda yüzümü gösteremedim. Umarım arabacılara yaptığını torununa yapmamıştır."

"Bilmiyorum," dedi Lord Henry. "Çocuğun parasız kalacağını sanmıyorum. Daha ergenlik yaşına varmamış. Selby ona bakıyor. Biliyorum, kendisi söyledi bana. Demek... Annesi çok güzeldi ha?"

"Harry, Margaret Devereux ömrümde gördüğüm en güzel yaratıklardan biriydi. Hangi akla uydu da öyle işler karıştırdı,

bilemeyeceğim. Kime isterse varabilirdi. Carlington çıldırıyordu onun için. Ama kız romantikti. O ailenin bütün kadınları romantikti. Erkeklerinde iş yoktu ama, kadınları şahaneydi doğrusu! Carlington Margaret'e diz çöküp yalvarmış, kendisi söylediydi bana. Margaret ona gülüp geçmiş, oysa o sıralar Londra'da kaç kız varsa Carlington'un peşindeydi. Ha, aklıma gelmişken, Harry... Uygunsuz evlilikten konuşuyorduk ya... Babandan duyduğuma göre Dartmoor, Amerikalının biriyle evlenmek istiyormuş, nedir bu rezalet? İngiliz kızları nesine yetmiyormuş?"

"George Amcacığım, şu sıralar Amerikalılarla evlenmek biraz moda oldu da."

Lord Fermor yumruğunu masaya indirerek, "Harry, bence İngiliz kadınları bir yana, dünya bir yana," dedi.

"Oysa Amerikalılar gözde."

"Dayanıksızmışlar, diye duyuyorum."

"Maç uzun sürerse yorulup bitkin düşüyorlar, gelgelelim düz koşuda üstlerine yok. Sanki uçuyorlar! Ben Dartmoor'a hiç şans tanımıyorum."

İhtiyar Lord homurdanarak, "Ailesi kimlermiş?" diye sordu. "Daha doğrusu, ailesi var mıymış?"

Lord Henry başını salladı. "İngiliz kadınları geçmişlerini saklamakta nasıl ustaysalar, Amerikalı kızlar da ana babalarını saklamakta o denli kurnaz oluyorlar," diyerek gitmek üzere ayağa kalktı.

"Domuz mezbahasında falan çalışıyorlar olsa gerek, öyle değil mi?"

"Umarım öyledir, George Amca, Dartmoor'un hesabına öyle olmasını umarım. Denilene göre Amerika'da politikadan sonra en kârlı meslek domuz mezbahacılığıymış."

"Kız güzel mi bari?"

"Güzelmiş gibi havalarda. Amerikan kadınlarının çoğu böyle. Çekiciliklerinin gizi de bu."

"Bu Amerikalı kadınlar kendi memleketlerinde otursalar olmuyor mu? Oranın kadınlar için bir cennet olduğunu başımıza kakıp duruyorlar ya."

"Amerika gerçekten de öyle. Amerikalı kadınlar da işte bu yüzden, tıpkı Havva gibi, oradan kaçıp kurtulmak için can atıyorlar ya!" dedi Lord Henry. "Hoşça kalın, George Amca. Biraz daha oyalanırsam yemeğe geç kalacağım. Bana istediğim bilgiyi verdiğiniz için teşekkürler. Yeni edindiğim dostlara ilişkin bilinecek ne varsa bilmek isterim oldum olası, eski dostlarım konusunda hiçbir şey bilmemek..."

"Yemeği nerede yiyorsun, Harry?"

"Agatha Hala'da. Kendi kendimi davet ettirdim, bir de Mr. Gray'i. Mr. Gray, halamın en son protégé'si."

"Sevsinler! Harry, Agatha Halana söyle, bağış isteğiyle canımı sıkmaktan vazgeçsin. Şurama geldi. Yahu, hatuncağız sanıyor ki onun enayi tutkuları için çek yazmaktan başka hiç işim yok!"

"Peki, amcacığım, ben söylerim ama hiç etkisi olmayacaktır. Hayır işleriyle uğraşan kişiler tüm insanlıklarını yitiriyorlar. Onları bu özellikleriyle ayırt edebilirsin."

İhtiyar Lord beğenisini belirten bir homurtu çıkararak çıngırağı çalıp uşağını çağırdı. Lord Henry alçak kemerin altından geçerek Burlington Sokağı'na çıktı, oradan da adımlarını Berkeley Meydanı'na yöneltti.

Dorian Gray'in ana babasının öyküsü buydu, demek. Kaba çizgilerle anlatılmış olmasına karşın bu öykü garip, çağdaş bir romantizm çağrıştırarak ona heyecan vermişti. Delice bir tutku uğruna her şeyi gözden çıkaran güzel bir kadın. Birkaç hafta süren çılgın bir mutluluğun iğrenç, hain bir cinayetle sona ermesi. Aylar süren dilsiz bir çile, sonra acılar içinde dünyaya gelen bir çocuk. Anneyi ölümün koparıp alması, çocuğun yaşlı, sevgisiz bir ihtiyarın elinde tek başına kalakalması. Evet, ilginç bir ortam. Dorian için bir arka plan oluşturuyor, onu daha bile kusursuz kılıyordu sanki. Var olan her kusursuz şeyin ardında acılar gizliydi. En sıradan çiçeğin açması için dünyanın çile çekmesi gerekiyordu sanki... Çocuk önceki gece kulüpte yedikleri yemekte irkilmiş gözleri, ürkek bir zevkle aralanmış dudaklarıyla Lord Henry'nin karşısına oturmuş, şamdanların kırmızı gölgelikleri, yüzünde yavaş yavaş uyanmakta olan şaşkın bilinci daha derin bir gül rengine boyarken nasıl da tatlıydı. Onunla konuşmak nefis bir kemanı çalmaya benziyordu. Çocuk yayın her dokunuşuna, her çekilişine ses veriyordu... İnsanın etkisini böylesine kullanıp

uygulamasında müthiş sarmalayıcı bir yön vardı. Başka hiçbir uğraş boy ölçüşemezdi bununla. Kişinin kendi ruhunu apayrı, güzel bir forma aktarıp bir süre orada tutması, düşüncelerinin yankı bulması, buna gençliğin ve heyecanın müziğinin eklenmesi ve kendi huyunu, tutumunu, kaypak bir sıvı, gizemli bir kokuymuşçasına, başka birine iletmesi. Gerçek bir kıvanç vardı bunda... Belki de bizimki kadar sınırlı ve çiğ bir çağda, zevkleri kabaca şehvetli, amaçları kabaca bayağı olan bir çağda elimize kalan en doyurucu kıvanç... Sonra, tuhaf bir rastlantıyla Basil'in stüdyosunda tanıdığı bu çocuğun harika bir kişiliği de vardı; ya da hiç değilse kişiliği harika bir forma sokulabilirdi. Zariflik ondaydı, delikanlılığın ak duruluğu ve eski Yunan mermerlerinin bizler için saklamış olduğu güzellik. İnsanın bu çocuğa veremeyeceği şekil yoktu. Ondan bir titan da yapılabilirdi, bir oyuncak da. Ama böyle bir güzelliğin solup gitmeye yazgılı olması ne yazıktı... Ya Basil? Ruhbilimsel yönden nasıl da ilginçti! Yeni bir sanat yöntemi, hayata bambaşka bir bakış açısı... Karşısındaki gencin salt gözle görülebilir varlığı ressama bunları çağrıştırmıştı, oysa gencin bunlardan hiç haberi yoktu. Loş korularda yaşayan, tarlaların açıklığında göze gözükmeden dolaşan o sessiz, dişi ruh, apansız kendini gösteriyordu, orman tanrıçaları gibi, korkusuz. Ressamın kendi ruhunda harikulade bir göz açılmıştı ve harikulade şeyler ancak bu göze gözükür. Böylece eşyanın en basit çizgileriyle örnekleri incelip yücelerek simgesel bir değer kazanmıştı, sanki bunlar bambaşka ve daha kusursuz bir formun örnekleriydiler ve bu formun gölgelerini gerçek kılıyorlardı. Ne tuhaftı bütün bunlar! Lord Henry tarihte buna benzer bir şeyler anımsar gibiydi. Platon değil miydi, o düşüncelerin ressamı, bunu ilk irdeleyen? Bunu bir sone'nin renkli mermerlerine ilk oyan Buonarroti olmamış mıydı? Gelgelelim şu bizim çağımızda böyle bir şey irkiltiyordu. Evet, Dorian Gray o harika portreyi çizen ressama, kendi de bilmeden neyi simgelemişse, Lord Henry de Dorian Gray'e onu simgelemeye çalışacaktı. Ona egemen olmaya çalışacaktı, zaten yarı yarıya olmuştu bile, daha şimdiden. O güzelim ruhu kendine mal edecekti. Bu aşk ve ölüm çocuğunda insanı saran bir büyü vardı.

Birden Lord Henry durdu, yandaki evlere baktı. Halasının evini epey geçtiğini görünce kendi kendine gülümseyerek geri döndü. Biraz kasvetli olan hole girdiğinde başuşak ona yemeğin başladığını bildirdi.

Lord Henry şapkasıyla bastonunu uşak yamaklarından birine vererek yemek odasına girdi.

Halası ona bakıp başını sallayarak, "Geciktin, Harry!" diye bağırdı. "Her zamanki gibi."

Lord Henry dilinin ucuna ilk gelen özrü bildirdi, halasının yanında boş duran yere oturarak, sofrada kimler bulunduğunu görmek için çevresine bakındı. Masanın karşı ucunda oturan Dorian, yüzüne sevinçli bir renk yayılarak, utangaç utangaç ona bakıp gülümsedi. Karşıda iyi huyu, iyi yüreği çok beğeni toplayan, bütün tanıdıklarının çok sevdiği Düşes Harley vardı. Günümüzün tarihçileri bu hanımın mimari boyutlara ulaşan yapısına düşes olmayan kadınlarda rastladıkları zaman, "tıknaz" olarak tanımlarlar. Onun sağ yanında Parlamento'nun radikal üyesi Sir Thomas Burdon oturuyordu. Kendisi tüzel yaşantısında önderinin, özel yaşantısında en usta aşçıların izini sürerek, Torylerle birlikte yemek yiyip Liberallerle birlikte düşünerek iyi bilinen, akıllıca bir kurala uyardı...

Sağında Treadleyli Mr. Erskine oturmaktaydı. Hatırı sayılır bir çekiciliğe ve kültüre sahip olan bu yaşlı bay, ne yazık ki suskunluk gibi kötü bir huy edinmişti, çünkü, bir keresinde Leydi Agatha'ya açıkladığı üzere, söyleyecek nesi varsa otuz yaşından önce söyleyip bitirdiği kanısındaydı. Lord Henry'nin yanındaysa halasının en eski dostlarından Mrs. Vandeleur vardı: Melek gibi bir kadın, gelgelelim öylesine rüküş ve kılıksızdı ki insana kötü ciltlenmiş bir dua kitabını anımsatıyordu. Lord Henry'nin şansı varmış ki kadının öbür yanında son derece zeki, orta yaşlı, vasat bir kişi olan Lord Faudel oturmaktaydı. Lord Faudel'in, Avam Kamarası'nda harcanmış bir bakan sözü gibi cascavlak bir kafası vardı. Mrs. Vandeleur da son derece samimi bir dürüstlükle onunla konuşmaktaydı. Lord Henry'nin bir keresinde söylediği gibi, bu samimi dürüstlük, gerçekten iyi olan bütün insanların düştüğü ve hiçbirinin tümüyle kurtulamadığı tek bağışlanmaz hataydı.

Düşes masanın öbür yanından ona gülüp başını sallayarak, "Zavallı Dartmoor'u konuşuyorduk, Lord Henry," dedi. "Dartmoor bu büyüleyici genç kızla gerçekten evlenecek mi dersin?"

"Sanırım kız ona evlenme önermeye kararlıymış, düşes."

Leydi Agatha, "Ne feci!" diye bağırdı. "Biri çıkıp engellemeli."

Sir Thomas Burdon kibirli bir ifadeyle, “Güvenilir bir yerden duyduğuma göre kızın babası Amerika’da manifatura dükkânı işletiyormuş,” diye konuştu.

Düşes o iri ellerini şaşkın şaşkın açarak, “Manifatura mı! Amerikan manifaturası nedir ki?” diye sordu.

Lord Henry tabağına biraz bıldırcın alarak, “Amerikan romanları,” diye karşılık verdi.

Düşes hiçbir şey anlayamamış gibiydi. Leydi Agatha, “Sen ona bakma, cicim,” diye fısıldadı. “Onun hiçbir sözünü ciddiye almamak gerekir.”

Radikal Parlamento üyesi, “Amerika keşfedildiği zaman,” diye söze başladı ve sıkıcı birtakım bilgiler sıralamaya girişti. Bir konuyu anlatıp tüketmeye çalışan bütün kişiler gibi sonunda dinleyenlerin sabrını tüketti.

Düşes göğüs geçirerek, karşısındakinin sözünü yarıda kesmek ayrılacağını kullandı: “Keşke keşfedilmemiş olsaydı!” diye hafifçe bağırdı. “Tanrı biliyor ya, bizim kızlarımızın hiç şansı kalmadı artık. Büyük haksızlık bu.”

Mr. Erskine, “Belki de Amerika hiç keşfedilmedi aslında,” dedi. “Bana sorarsanız yalnızca ortaya çıkarıldı.”

Düşes, “Ha! Ama ben oranın yerlilerinden örnekler gördüm,” diye konuştu. “Ne yalan söyleyeyim, çoğunluğu iyice alımlı. İyi de giyiniyorlar. Bütün kılıklarını Paris’ ten alıyorlar. Keşke benim durumum buna elverse!”

Sir Thomas, “Diyorlar ki iyi Amerikalılar ölünce Paris’e giderlermiş,” diye kıs kıs güldü. Kendisinin dolabı Humour’s’un elden düşme giysileriyle doluydu.

Düşes, “Demeyin!” dedi. “Peki ya kötü Amerikalılar ölünce nereye giderlermiş?”

Lord Henry, “Amerika’ya,” diye mırıldandı.

Sir Thomas yüzünü astı. Leydi Agatha’ya, “Korkarım yeğeninizin bu büyük ülkeye karşı bir önyargısı var,” dedi. “Ben, bu konularda son derece nazik olan yöneticilerin sağladığı arabalarla, karış karış gezdim bu ülkeyi. Emin olun, bu gezi başlı başına bir eğitim sayılır.”

Mr. Erskine, “İyi de, eğitilmek için ille Chicago’ya gitmek zorunda mıyız?” diye sızlandı. “Ben böyle bir yolu göze alamıyorum şahsen.”

Sir Thomas elini salladı. “Treadleyli Mr. Erskine için dünya kitap raflarında saklıdır. Oysa biz pratik kişiler dünyadaki şeyleri okumayı değil, görmeyi severiz. Amerikalılar son derece ilginç bir halk. Tümden akılcı kişiler. Ayırt edici nitelikleri budur bence. Evet, Mr. Erskine, tümden akılcı, mantıklı bir toplum. Emin olun. Amerikalılarda hiç saçma sapanlık yok.”

Lord Henry, “Ne feci!” dedi. “Mutlak güce katlanabilirim ama mutlak mantık hiç çekilmez. Böyle bir şeyin kullanımında bir haksızlık bulurum ben. Kafanın belden aşağısına vurmak sayarım.”

Sir Thomas, yüzü biraz kızararak, “Sizi anlamıyorum,” dedi.

Mr. Erskine gülümseyerek, “Ben anlıyorum,” diye mırıldandı.

Sir Thomas, “Çelişki dediğin sırasında çekilir ama...” diye söze başladı.

Mr. Erskine, “Çelişki miydi bu?” diye sordu. “Bana öyle gelmedi. Ama belki öyleydi. Ne yapalım, gerçeğe giden yol çelişkiden geçer. Gerçeği sınamak istiyorsak ilkin cambazın ipi üstünde görmemiz gerekir. Doğruları ancak cambazlaştıkları zaman ölçüye vurabiliriz.”

Leydi Agatha, “Bak hele!” dedi. “Siz erkekler tartışmayı nasıl da seviyorsunuz. Nelerden konuştuğunuzu dünyada anlayamıyorum, inan olsun. Ha, Harry, sana çok kızgınım. Bizim cici Mr. Dorian Gray’imizi East End’den vazgeçirmeye çalışmanın âlemi ne? Bize son derece yararı dokunacak, inan. Herkes onun piyano çalışına bayılacak.”

Lord Henry gülümseyerek, “Onun benim için piyano çalmasını istiyorum,” dedi. Masanın karşı ucuna baktı, kendi gülümsemesini yanıtlayan parıl parıl bir gülümseme yakaladı.

Leydi Agatha, “Ama Whitechapel’dakiler öyle mutsuz ki!” diye konuşmasını sürdürdü.

Lord Henry omuz silkerek, “Dünyada her şeye karşı anlayışlı davranabilirim, acı çekmek dışında,” dedi. “İşte buna anlayış gösteremem. Gereğinden fazla çirkin, feci, üzücüdür. Çağımızın acıya karşı gösterdiği yakınlıkta son derece hastalıklı bir şeyler var. İnsan yaşamın rengine, güzelliğine, yaşam sevincine yakınlık göstermelidir. Yaşamın cerahatli yaralarından ne kadar konuşmazsak o kadar iyi bence.”

Sir Thomas başını ciddilikle sallayarak, “Gene de East End çok önemli bir sorun,” dedi.

Genç Lord, "Hem de nasıl!" dedi. "East End bir kölelik sorunudur, biz de bunu köleleri eğlendirerek çözümlemeye kalkışıyoruz."

Politikacı gözlerini kısarak ona baktı. "Öyleyse siz ne gibi bir değişiklik öneriyorsunuz?" diye sordu.

Lord Henry güldü. "Ben İngiltere'de havadan başka hiçbir şeyi değiştirmek istemiyorum," diye karşılık verdi. "Felsefî düşüncelere dalmak bana yetiyor. Şu var ki, on dokuzuncu yüzyıl bizim anlayış ve acımamızı har vurup harman savurmamız yüzünden iflas ettiğine göre benim önerim, bizi düzeltmesi için bilime başvurmamızdır. Duyguların avantajı şudur ki bizi yolumuzdan saptırırlar; bilimin avantajıysa duygusal olmamasındadır."

Mrs. Vandeleur çekinerek, "Ama öylesine ağır ve ciddi sorumluluklar taşıyoruz ki!" diye bir görüş ortaya attı.

"Son derece ağır ve ciddi," diye Leydi Agatha onun sözlerini tekrarladı.

Lord Henry, Mr. Erskine'den yana baktı. "İnsanoğlu kendini aşırı ciddiye alıyor. Dünyanın işlediği ilk günah budur. Mağara adamı gülmesini bilseydi tarih çok daha başka olurdu."

Düşes şakrak bir sesle, "Siz benim içimi rahatlatıyorsunuz," dedi. "Sevgili halanızı görmeye geldiğimde hep suçluluk duygusuna kapılırım, çünkü East End beni zerrece ilgilendirmiyor. Bundan böyle halanızın yüzüne bakarken utançtan kızarmayacağım artık."

Lord Henry, "Kızarmak insana yakışan bir şeydir düşes," diye fikir yürüttü.

Düşes, "Ancak gençler için," dedi. "Benim gibi yaşlı bir kadın kızardı mı kötüye işarettir. Ah, Lord Henry, keşke bana yeni baştan genç olmanın yolunu gösterebilseniz!"

Lord Henry bir an düşündü. Sonra karşısındaki kadına bakarak, "Eski günlerinizde yaptığınız büyük bir hata anımsayabiliyor musunuz, düşes?" diye sordu.

"Korkarım pek çok!"

Lord Henry, "Öyleyse bunları yeniden yapın," diye ciddilikle yanıtladı. "İnsanın gençliğini yeniden kazanabilmesi için çılgınlıklarını yinelemesi yeterlidir."

Düşes, "Harika bir kuram," dedi. "Hemen uygulamalıyım."

Sir Thomas büzülmüş dudaklarıyla, “Tehlikeli bir kuram!” diye konuştu.

Leydi Agatha da başını salladı ama keyiflenmekten kendini alamıyordu. Mr. Erskine kulak kesilmişti.

Lord Henry, “Evet,” diye ekledi. “Yaşamın büyük gizlerinden biridir bu. Şimdilerde çoğu kimse bir tür ilerlemiş sağduyu yüzünden ölüyor. İş işten geçtikten sonra ayırdına varıyorlar ki insanın pişman olmadığı tek şey hatalarıdır.”

Masanın çevresinde bir kahkaha dolaştı.

Lord Henry bu fikirle oynadıkça daha da coşuyordu. Fikri havaya atıp değişime uğratıyor, elinden kaçmasına izin vermişken yeniden yakalıyor, fantezilerle süsleyip yanar dönerleştiriyor, üzerine çelişkiden kanatlar takıyordu. Çılgınlığa düzdüğü övgü biraz sonra bir felsefeye dönüştü. Şimdi felsefenin kendisi de gençleşmiş, zevki sefanın çılgın müziğine uymuştu; insana öyle geliyordu ki sırtında şarap lekeli giysisi ve başında taflan tacıy-la, yaşam tepelerinin üstünde bir Bakkhus müridi gibi dans ediyor ve ağırkanlı Silenus'u[2] ayık olduğu için alaya alıyordu. Gerçekler onun önü sıra kaçıp gidiyorlardı, ürkek orman hayvanları gibi. Onun o beyaz ayakları bil- ge Omar'ın teknesindeki üzümleri çiğnedikçe köpüklü üzüm suyu mor kabarcıklı dalgalarla çıplak bacaklarının çevresinde yükseliyor, kızıl bir köpük seli olarak teknenin ıslak, eğimli, siyah küpeştesinden taşıyordu. Şaşırtıcı bir doğaçlamaydı bu! Lord Henry, Dorian Gray'in gözlerinin kendi üstüne dikilmiş olduğunu duyumsuyor, dinleyenlerin arasında gözünü kamaştırmak istediği birisinin bulunduğunu bilmek sanki onun mizah duyusunu keskinleştiriyor, hayal gücüne renk katıyordu. Konuşması parlak, inanılmaz, sorumsuzdu. Dinleyenleri büyüleyerek sanki kendilerinden dışarı çekiyor, onlar da güle oynaya onun çaldığı kavalın peşinden gidiyorlardı. Dorian Gray gözlerini ondan hiç ayırmadan büyülenmiş gibi, öylece oturuyordu, dudaklarında gülücükler birbirini kovalıyor ve gitgide kararan gözlerindeki şaşkınlık ve hayranlık derinleşiyordu.

En sonunda, çağın üniformasına bürünmüş olarak gerçek, uşak kılığında salona girdi, düşese arabasının beklediğini bildirdi. Düşes yapmacık bir umarsızlıkla ellerini ovuşturarak, “Ne can sıkıcı şey!”

diye bağırdı. “Gitmem gerek. Kulüpten kocamı alıp gülünç bir toplantıya götürmek zorundayım, Willis’in evinde. Bizimki toplantının başkanlığını yapacak da. Gecikirsem mutlaka öfkelenir. Ben de başımda bu şapka varken kavgaya gelemem. Çok nazlı bir şapka bu. Sert bir sözle mahvolabilir. Yok, gitmem gerek, canım Agatha. Hoşça kalın, Lord Henry, çok şeker ve moral bozucusunuz. Görüşleriniz konusunda ne diyeceğimi bilemiyorum. Bir akşam bize, akşam yemeğine beklerim. Salı nasıl? Salı akşamına bir sözünüz var mı?”

Lord Henry eğilerek, “Sizin için bütün sözlerimden cayarım, düşes,” dedi.

Düşes, “Ah, çok şeker, çok ayıp!” dedi. “Bekliyorum, öyleyse.”

Böyle diyerek tüm tantanasıyla salondan çıktı. Leydi Agatha ile öbür hanımlar da peşinden gittiler.

Lord Henry yerine oturduğunda Mr. Erskine döndü, ona yakın bir yere oturarak elini onun koluna koydu.

“Sözlerinizle kitapları sönük bırakıyorsunuz,” dedi. “Neden oturup bir kitap yazmıyorsunuz?”

“Mr. Erskine, kitap sevgim öyle büyüktür ki kitap yazmama engeldir. Gerçi bir roman yazmayı çok isterim, bir Acem halısı kadar güzel bir roman, öylesine de asılsız. Gelgelelim İngiltere’de halk gündelik gazetelerle ansiklopedilerden başka kitap okumuyor ki! Dünya halkları arasında edebiyatın güzelliğinden en az anlayan halk İngilizlerdir.”

Mr. Erskine, “Korkarım haklısınız,” dedi. “Ben de bir zamanlar edebiyatla ilgili emeller beslerdim, ama yıllar önce vazgeçtim. Şimdi de... İzin verirseniz size genç dostum diyeyim... Yemekte söylediklerinizin hepsinde ciddi miydiniz?”

Lord Henry, “Neler dediğimi unuttum gitti,” diye gülümsedi. “Çok mu kötü şeyler söyledim?”

“Hem de çok kötü. Doğruyu isterseniz benim gözümde siz çok tehlikeli bir kişisiniz. Değerli düşesimize bir şey olursa hepimiz baş sorumlu olarak sizi göreceğiz. Ama ben sizinle yaşam üstüne konuşmak isterim. Bizim kuşak pek can sıkıcı çıktı. Günlerden bir gün, Londra’dan bıktığınızda Treadley’e buyrun. Şans eseri çok nefis Burgundy şarabım var. Bunu yudumlarken şu ‘keyif felsefeniz’i ayrıntılı olarak açıklarsınız bana.”

“Çok sevinirim. Treadley’i gelip görmeyi büyük onur sayarım. Kusursuz bir ev sahibi, kusursuz bir kitaplığı var.”

Yaşlı beyefendi nazik bir eğilişle, “Siz Treadley’i tamamlarsınız,” dedi. “Şimdi artık saygıdeğer halanıza veda etmem gerek. Anthenaeum Kulübü’nde beni bekliyorlar. Orada şimdi bizim uyuduğumuz saattir.”

“Hepinizin mi, Mr. Erskine?”

“Kırk koltukta, kırkımız birden. Bir İngiliz edebiyat akademisi kurmaya çalışıyoruz da.”

Lord Henry gülerek ayağa kalktı. “Ben parka gidiyorum,” dedi.

Kapıdan çıkarken Dorian Gray onun koluna dokundu. “İzin verin ben de sizinle geleyim,” diye mırıldandı.

Lord Henry, “Ama ben sizin gidip Basil Hallward’ı görmeye söz verdiğinizi sanıyordum,” dedi.

“Sizinle gelmeyi yeğlerim. Evet, sizinle olmak geliyor içimden. Kuzum, izin verin de geleyim. Hem de hiç durmadan benimle konuşacağınıza söz verin. Hiç kimse sizin kadar harikulade konuşamıyor.”

Lord Henry gülümseyerek, “Yok, bugün konuştuğum yeter de artar bile,” dedi. “Şimdi tek isteğim yaşamı seyretmek. Eğer isterseniz siz de gelip benimle birlikte seyredebilirsiniz.”

1. Dönemin toplum rehberi (telefon rehberi gibi) kullanılan genel terim; sokak ağzıdır. (Ç.N.)

2. Yunan mitolojisinde Dionysos’un sarhoş müritlerinden biri, satirlerin yandaşı. (Ç.N.)

Dördüncü bölüm

Bir ay sonra bir öğleden sonra Dorian Gray, Lord Henry'nin Mayfair'deki evinin küçük kitaplığında, son derece rahat bir koltuğa gömülmüş, oturmaktaydı. Zeytin rengine boyanmış meşe ağacından, kabarık lambrilerle kaplı, krem renkli kartonpiyerleri ve tavan süslemeleri olan, uzun püsküllü ipek Acem seccadeleri serpiştirilmiş kiremit tozu rengindeki halıyla duvardan duvara döşenmiş bu odanın kendine özgü bir sevimliliği vardı. Sarı Hint ağacından ufacık bir sehpa üzerinde Clodion'un yapıtı olan küçük bir heykel, yanında da *Les Cent Nouvelles*'in (Yeni Yüz Öykü) bir kopyası duruyordu. Bu kitap Valoisli Margaret için Clovis Eve tarafından ciltlenmiş, üstüne Kraliçe'nin kendi seçtiği yaldızlı papatyalar serpiştirilmişti. Şöminenin üstüne mavi porselenden iri vazolara renk renk laleler yerleştirilmişti; pencerenin kurşunla birbirine birleştirilmiş ufak camlarından içeri Londra'da bir yaz gününün kayısı renkli ışığı süzülüyordu.

Lord Henry daha gelmemişti. Her yere kasıtlı olarak geç kalırdı, çünkü dakik olmayı zaman hırsızlığı saymak onun ilkesiydi. Bu yüzden de Dorian Gray, raflardan birinde bulduğu çok ayrıntılı resimlenmiş bir *Manon Lescaut* kopyasını isteksiz parmaklarıyla karıştırırken eni konu somurtuyordu. Louis Quatorze saatin o resmi, tekdüze tıkırtısı da sinirini bozuyordu. Bir iki kez, kalkıp gitmeyi bile aklından geçirdi.

En sonunda dışarıda bir ayak sesi duydu; kapı açıldı.

Dorian, "Amma geç kaldın, Harry!" diye söylendi.

"Yazık ki Harry değil, Mr. Gray," diye tiz bir ses yanıt verdi.

Delikanlı çarçabuk başını çevirerek ayağa kalktı. "Özür dilerim. Ben sizi..."

"Kocam sandınız. Yalnızca onun karısıyım oysa! Kendimi tanıtmama izin verin. Ben sizi çok iyi tanıyorum, fotoğraflarınızdan. Sanırım kocamda on yedi tane resminiz var."

"On yedi tane olamaz, Leydi Henry!"

“On sekiz tane, öyleyse. Geçen gece operada onun yanında gördüm sizi.” Kadın konuşurken sinirli sinirli gülüyor, o mine mavisi, bulanık gözleriyle genç adamı süzüyordu. Giysileri her zaman bir öfke krizi sırasında tasarlanıp bir kasırga arasında giyilmiş gibi dururdu. Her zaman birilerine vurgundu ama aşkı hiçbir zaman karşılık görmediği için hayallerini asla yitirmemişti. Değişik ve çarpıcı görünmeye çalışır, yazık ki ancak dağınık görünmeyi başarırdı. Adı Victoria’ydı ve kiliseye gitmek konusunda önlenmez bir tutkusu vardı.

“Lohengrin’de olsa gerek, değil mi, Leydi Henry?”

“Evet, canım *Lohengrin*’de. Wagner’in müziğini hepsinden çok severim ben. Öylesine gürültülü ki insan baştan sona konuşabiliyor, ne dediğini başkaları duymadan. Bu da büyük bir ayrıcalık, öyle değil mi sizce, Mr. Gray?”

İncecik dudaklarından gene o kesik, sinirli kahkaha döküldü, parmakları uzun, üç renkli bir mektup açacağıyla oynamaya başladı.

Dorian gülümseyerek başını sarstı. “Üzgünüm ama ben böyle düşünmüyorum, Leydi Henry. Müzik dinlerken hiç konuşmam ben. Yani iyi müzik dinlerken. Kötü müzik duyduğumuz zaman da konuşarak bastırmak boynumuzun borcudur.”

“Ha, Harry’nin görüşlerinden biri bu, değil mi, Mr. Gray? Harry’nin görüşlerini hep arkadaşlarından duyarım. Ancak bu yoldan gelir benim kulağıma. Sakın benim iyi müzikten hoşlanmadığımı sanmayın. Bayılırım ama korkarım da. Aşırı bir romantiklik verir bana. Piyanistlere resmen taptığım olmuştur, kimi zaman iki piyaniste birden, Harry’nin dediğine bakılırsa. Piyanistlerde ne var, bilemiyorum. Belki de yabancı oluşları. Hepsi de yabancı oluyorlar, öyle değil mi? İngiltere’de doğmuş olanlar bile bir süre sonra yabancı olup çıkıyorlar, değil mi? Çok becerikli oluyorlar, bu da hep sanatın becerisi. Sanat kozmopolit bir nitelik kazanıyor bu yoldan... Mr. Gray, hiç benim toplantılarıma gelmediniz değil mi? Gelmelisiniz. Orkide alacak param yok ama salonuma yabancıları toplamaya gelince hiçbir harcamadan kaçmam. Öyle pitoresk bir hava katıyorlar ki salonlara... İşte Harry de geldi!.. Harry, seni arıyordum, bir şey soracaktım ama ne soracağımı unuttum, işte burada da Mr. Gray’i buldum. Müzik konusunda öyle tatlı çene çaldık ki. Düşüncelerimiz birbirine adeta eş.

Yok, düşüncelerimiz iyice zıt gibi geliyor. Ama kendisi çok sevimli. Görüştüğümüze öyle sevindim ki!"

Lord Henry hilal biçimli koyu kaşlarını kaldırıp ikisini de keyifli bir gülümseyişle süzerek, "Ben de çok sevindim, sevgilim, çok sevindim," dedi. "Dorian, öyle üzgünüm ki geciktim diye. Wardour Sokağı'na, eski bir brokara bakmaya gittim, saatlerce pazarlık etmek zorunda kaldım. Günümüzde insanlar her şeyin fiyatını biliyorlarsa da hiçbir şeyin değerini bilmiyorlar."

Leydi Henry gergin bir sessizliği o kesik, anlamsız gülüşüyle bozarak, "Yazık ki benim gitmem gerek!" dedi. "Düşesle araba gezintisi yapmaya söz verdim. Hoşça kalın, Mr. Gray. Hoşça kal, Harry. Akşam yemeğini dışarıda yiyorsun herhalde, değil mi? Ben de öyle. Belki Leydi Thornburylerde karşılaşırız."

Lord Henry, "Olabilir, iki gözüm," diyerek kapıyı onun ardından kapadı. Kadın, bütün gece yağmurda kalmış bir Zümrüdüanka kuşu görünümüyle ardında hafif bir frangipani kokusu bırakarak odadan dışarı süzülmüştü. Kocası bir sigara yakıp kendini bir kanepeye attı. Sigarasından birkaç soluk çektikten sonra, "Dorian, sakın saçları çilek renginde olan bir kadınla evlenme!" dedi.

"O nedenmiş, Harry?"

"Çok duygusal oluyorlar da ondan."

"Ben duygusal insanları severim ama!"

"Hiç evlenme, Dorian. Erkek, yorgun düştüğü için evlenir, kadın merak duyduğu için. İkisi de hayal kırıklığına uğrarlar."

"Benim evlenme olasılığım yok gibi bir şey, Harry. Evlenmeyecek kertede âşığım çünkü. İşte senin aforizmalarından biri. Senin sözünden hiç çıkmadığım için bunu gerçek yaşantımda uygulamaya koyuyorum."

Lord Henry bir duralamadan sonra, "Kime âşıksın?" diye sordu.

Dorian Gray pespembe kesilerek, "Bir tiyatro oyuncusuna," diye yanıtladı.

Lord Henry omuz silkti. "Çok beylik bir başlangıç bu."

"Onu görsen böyle demezdin, Harry."

"Kim bu kız?"

"Adı Sibyl Vane."

"Hiç duymadım."

“Kimse duymamış. Ama günü gelince herkes duyacak. Kız büyük yetenek.”

“Sevgili yavrum, hiçbir kadın büyük yetenek olamaz. Kadınlar süs için yaratılmış bir cinstirler. Hiçbir zaman söyleyecek bir şeyleri yoktur, ama pek tatlı söylerler bunu. Kadınlar fiziğin zihin üstündeki yengisini simgelerler, nasıl ki erkekler de zihnin ahlak üstündeki yengisinin simgeleridir.”

“Harry, nasıl böyle konuşabilirsin?”

“Sevgili Dorian, çok doğru da ondan. Şu günlerde hep kadınları incelemekteyim, bu yüzden bilmem gerekir. Konu sandığım kadar bulanık değil. Şimdi görüyorum ki iki tür kadın var, renkli ve renksiz. Renksiz kadınlar çok işe yarıyor. Namuslu, efendi diye adın çıksın istiyorsan onlardan birini yemeğe çıkart, yeter. Öteki kadınlarsa çok çekiciler. Ne var ki bir tek hataları var. Genç görünmek çabasıyla boyanırlar. Ninelerimiz parlak konuşmalar yapabilmek çabasıyla boyanırlardı. Allıkla mizah bir arada yürürdü o sıralar. Ama şimdi o dönem kapandı artık. Bir kadın kendi kızından on yaş küçük gösterebildiği sürece hayatından hoşnuttur. Konuşmaya gelince; Londra’da konuşmaya değer topu topu beş kadın var... ki bunlardan ikisini aile çevresine sokamazsın. Her neyse, sen bana büyük yetenekli kızını anlat.”

“Of, Harry, fikirlerin dehşet veriyor bana.”

“Aldırma şimdi. Kaç zamandır tanıyorsun onu?”

“Üç hafta kadar oluyor.”

“Nerede tanıştınız?”

“Anlatacağım, Harry. Yalnız bu konuda olumsuz davranmayacaksın. Zaten seninle tanışmasaydım onunla da asla tanışmayacaktım. Sen bana yaşamakla ilgili her şeyi öğrenmek için çılgın bir istek aşıladın. Seni tanıdıktan sonra günlerce damarlarım yürek gibi attı sanki. Parkta oyalandığım, Piccadilly’den aşağı yürüdüğüm sıralarda yanımdan her geçene bakıyor, acaba ne biçim bir yaşam sürüyor, diye delicesine bir meraka kapılıyordum. Kimi sanki büyülüyordu beni, kimi dehşetle dolduruyordu. Havada nefis bir zehir vardı. Heyecana doyamıyordum... İşte neyse, bir akşam saat yedi sularında sokağa çıkıp serüven aramaya karar verdim. İçimden öyle geliyordu ki Londra, bir gün senin dediğin gibi; iğrenç günahkârları ve

şahane günahlarıyla bizim bu gri, canavar Londra'mız, herhalde bana sunacak bir şeyler saklıyordu. Baş başa ilk yemek yediğimiz o harikulade gecede bana söylediklerin aklımdaydı: Hani güzellik peşinde koşmak yaşamın gerçek gizidir, demiştin. Ne umduğumu şimdi bilmiyorum. Sokağa çıktım, doğu yönünde ilerledim. Çok geçmeden birbirine geçmiş pis sokaklar, kararmış, çimensiz alanlar arasında yolumu şaşırdım. Saat sekiz buçuk sularında küçücük, gülünç bir tiyatronun önünden geçtim. Kapısının önünde kocaman alevli gaz meşaleleri, cicili bicili afişler vardı. Ömrümde gördüğüm en şaşırtıcı yeleği giymiş bir Yahudi girişte durmuş, pis bir yaprak sigarası tüttürmekteydi. Bukleli saçları yağlıydı, sırtındaki pis gömleğin önünde de bir elmas ışıldıyordu. Beni görünce, "Bir loca ister misiniz, sayın lordum?" diyerek şahane bir dalkavuklukla şapkasını çıkardı. Harry, bu adamda öyle bir şey vardı ki keyif verdi bana. Öyle biçimsizdi ki! Beni alaya alacaksın, biliyorum, ama tuttum girdim içeri, birinci mevki locaya tam bir *gine* ödedim. Neden yaptım, bugün bile çıkartamıyorum. Ne var ki girmeseydim... Sevgili Harry, girmeseydim hayatımın en büyük sevda serüvenini kaçırmış olacaktım. İşte, gülüyorsun. Çok kötüsün, Harry!"

"Gülmüyorum, Dorian, yani gülmem sana değil. Yalnız, hayatımın en büyük sevda serüveni dememelisin. Hayatımın ilk sevda serüveni, demelisin. Sen her zaman sevileceksin, her zaman sevdaya sevdalı olarak yaşayacaksın. *Grande passion* yaşamak, yapacak hiçbir şeyi olmayanların ayrıcalığıdır. Bir ülkede çalışmayıp boş gezen sınıflar bulunmasının yararı budur. Korkma. Nefis şeyler bekliyor seni. Bu daha başlangıcı."

Dorian Gray kızgınlıkla, "Sen benim yaradılışımı bu kadar sığ mı sanıyorsun?" diye bağırdı.

"Yoo, ben senin yaradılışını işte bu kadar derin sanıyorum."

"Nasıl yani?"

"Sevgili yavrum, ömürlerinde tek bir kez sevenlerdir asıl sığ olanlar. Onların vefa, sadakat diye adlandırdıkları şeyi ben, ya alışkanlığın verdiği rahatlığa ya da hayal gücünün yokluğuna bağlarım. Zihinsel yaşam için tutarlılık neyse duygusal yaşam için de vefa odur: basit bir yenilgi itirafı. Vefa! Bunu incelemem gerekiyor günlerden bir gün. Sahiplik tutkusu da giriyor bu işin içine. Başkaları alır diye

korkmasak çoktan atacağımız bir sürü şey var. Ama senin öykünü kesmek istemiyorum. Sürdür anlatmanı."

"Neyse, kendimi feci bir locacıkta buldum, burnumun dibinde de iyice bayağı bir sahne perdesi. Locanın perdesinin arkasından bakarak salonu gözden geçirdim. Zavallı bir yerdi. Cupidlerle, tuhaf şeylerle süslüydü. Pek dolu sayılmazdı. Ortada dolaşan kadınlar portakal, içecek satıyorlardı, herkes de fındık fıstık yiyordu sanki."

"İngiliz Tiyatrosu'nun Altın Çağı, desene."

"Herhalde; insanın içine çöküntü veriyordu. Acaba ne halt etsem diye kara kara düşünüyordum ki gözüm programa ilişti. Oynanan oyun neydi dersin, Harry?"

"Bana kalırsa, *gerzek çocuk* ya da *salak* ve *masum* derim. Babalarımız bu gibi oyunları severlerdi, sanıyorum. Dorian, her yaşadığım gün şunu biraz daha anlıyorum ki babalarımız hiçbir şeyi bizden iyi bilmezlermiş. Siyasette olduğu gibi sanatta da, *les grand-peres ont toujours tort*. Dedeler hep haksızdır."

"Bu oyun bizim beğenimize de uygundu, Harry. *Romeo ile Juliet*'ti. İtiraf edeyim ki bu izbe oyukta Shakespeare seyretmek düşüncesi önce sinirimi bozdu. Gene de tuhaf bir ilgi duymuştum. Hiç değilse birinci perdeyi izlemeye kararlıydım. Feci bir orkestra vardı; en başta da çatlak bir piyano çalan genç bir Musevi. Müzik beni neredeyse kaçırtıyordu ama en sonunda sahnenin perdesi açıldı, oyun başladı. Romeo kaşları mantarla boyanmış, trajedilere uygun boğuk sesli, yapısı bira fıçılarına benzeyen tıknaz, yaşlı bir beydi. Mercutio da hemen hemen onun kadar kötü. Bu rolü çok adi bir komik oynuyordu. Araya kendi icadı replikler serpiştirmişti, orkestradakilerle de içli dışlıydı. Aktörlerin ikisi de sahnenin dekoru kadar biçimsizdiler, dekor bir köy panayırından alınmışa benziyordu... Gelgelelim Juliet!.. Harry, bir kız düşün ki on yedisinde var yok, minicik, çiçek gibi bir yüz, eski Yunan resimleri gibi küçük bir baş, halka halka koyu kestane saç örgüleri, gözler sanki mosmor ihtiras kuyuları, gül yaprağı gibi dudaklar. Ömrümde gördüğüm en güzel şeydi bu kız. Bir keresinde sen bana dokunaklı şeylerin seni etkilemediğini söylemiştin, gene de o güzellik, salt o güzellik senin bile gözlerini yaşartabilirdi. İnan bana, Harry, gözüme dolan yaşlar yüzünden kızı doğru dürüst göremez olmuştum. Ya sesi! Ömrümde böyle ses duymamıştım ki ben! İlkin

çok yavaş çıkıyordu, insanın kulağına sanki tane tane dökülen, derin, yumuşacık notalar. Sonra biraz daha yükselince bir flüte benzedi ya da uzaktan duyulan bir obua sesine. Bahçe sahnesinde bu ses, şafaktan önce bülbüller ötünce duyulan o titreşimli coşkuyu yansıtıyordu. Sonradan zaman zaman bir kemanın başıboş ihtirasıyla çınladığı oldu. Sesler insanı nasıl etkiler sırasında, bilirsin. Ömrümde unutamayacağım iki şey varsa senin sesinle Sibyl Vane'in sesidir. Gözümü yumunca duyabiliyordum bu sesleri; ikisi de ayrı ayrı şeyler söylüyorlar. Hangisini dinleyeceğimi bilemiyorum. Neden sevmeyecekmişim onu Harry, seviyorum onu. Benim için hayatta her şey o. Her Tanrı'nın gecesi onu seyretmeye, tiyatroya gidiyorum. Bir gece Rosalind oluyor, ertesi gece İmojen. Onun bir İtalyan mezarlığının loşluğunda, âşığının dudağındaki zehri emerek öldüğünü gördüm. Uzun çorap, dizlik pantolon, zarif kep giyip güzel bir delikanlı kılığına girerek Arden Ormanı'nda gezindiğini gördüm. Bir keresinde delirdi, suçlu bir kralın karşısına çıktı, ona tatsın diye acı otlar verdi. Bir keresinde masumdu, gene de kıskançlığın kara elleri onun o kuğu boynunu sıkıp ezdi. Her türlü kılıkta, her çağda gördüm onu. Olağan insanlar hayal gücümüzü etkileyemezler. Çağlarıyla sınırlıdırlar. Onları kalıplarından çekip çıkaracak hiçbir büyü yoktur. Şapkaları gibi kafalarının içini de ezbere biliriz. Kolayca bulabiliriz onları. Hiçbirinde gizem yoktur. Sabahları parkta ata binerler, öğleden sonra çay partilerinde gevezelik ederler. Gülüşleri klişeleşmiş, davranışları modaya uydurulmuştur. Kolayca okunabilirler. Ama bir tiyatro oyuncusu! Tiyatro oyuncusu olan kadın nasıl da bambaşkadır! Harry, sevilmeye değer tek şeyin bir aktris olduğunu neden söylemedin bana?"

"Çünkü öyle çok aktris sevdim ki, Dorian!"

"Ha, evet, boyalı saçlı, boyalı yüzlü iğrenç kişiler."

"Boyalı saçla boyalı yüzü hor görme," dedi Lord Henry. "Kimi zaman olağanüstü çekici olabiliyorlar."

"Keşke Sibyl Vane'i anlatmasaydım sana."

"Anlatmamak elinde değil ki, Dorian. Ömür boyu yaptığın her şeyi bana anlatacaksın sen."

"Evet, sanırım öyle olacak, Harry. Her şeyi sana anlatmamak elimde değil. Tuhaf bir etkin var üzerimde. Günün birinde ağır bir suç

işlesem bile gelip sana itiraf ederdim. Sen beni anlardın."

"Senin gibi kişiler –yaşamın güneş ışınları– ağır suç işlemezler, Dorian. Gene de iltifatına çok teşekkür ederim. Şimdi de söyle bana... Kibriti uzatır mısın, bir zahmet? Sağ ol... Sibyl Vane'le arandaki ilişkinin adı nedir?"

Dorian Gray yüzü kızarmış, gözleri ateş püskürerek ayağa fırladı. "Harry! Sibyl Vane kutsaldır!"

Lord Henry, "Yalnızca kutsal şeylere dokunmaya değer," dedi. Sesinde tuhaf bir hüzün vardı. "Ne diye kızıyorsun? Herhalde kız bir gün gelip senin olacak. İnsan âşık olduğu zaman hep kendi kendini aldatmakla işe başlar, başkalarını aldatmakla sona erdirir. Dünyamızın romantizm dediği işte budur... Onunla hiç değilse tanıştın sanırım, değil mi?"

"Tabii tanıştım. Tiyatroya ilk gittiğim gece o yaşlı Yahudi oyunun sonunda locama geldi, beni kulise götürüp onunla tanıştırmayı önerdi. Çok kızdım ona. Juliet öleli yüzlerce yıl oluyor, Verona'da mermer bir lahit içinde yatıyor, dedim. Yüzündeki afallamış bakıştan anladığıma göre herif benim şampanyayı çok kaçırmış olduğumu sandı."

"Hiç şaşmam."

"Sonra bana gazeteci olup olmadığımı sordu. Ben de gazete okumadığımı söyledim. Adam bunu duyunca çok büyük hayal kırıklığına uğradı, besbelli. Bütün tiyatro eleştirmenlerinin ona karşı komplo kurduklarını, hepsinin de hiç ayrımsız satılık olduklarını anlattı bana."

"Bu söylediğinde haklıysa hiç şaşmam. Ama öte yandan da, çoğunun kılığına bakarsan, pek de pahalı olmasalar gerekir."

Dorian, "Bilmem, o eleştirmenleri kendi kesesine göre fazla pahalı buluyordu sanırım," diye güldü. "Bu arada tiyatronun lambaları söndürülmeye başlandığından oradan ayrıldım. Yahudi bana yaprak sigarası sunmak istiyor, bu markayı şiddetle tavsiye ediyordu. Almadım. Ama ertesi gece gene oraya döndüm, doğallıkla. Yahudi beni görünce yerlere kadar eğildi, benim cömert bir sanat dostu olduğumu söyledi. Sinir bozucu bir herifti doğrusu, şu var ki Shakespeare'e karşı görülmedik bir tutku besliyordu. Bir keresinde bana beş kez iflas ettiğini, iflaslarının beşinin de Shakespeare

yüzünden olduğunu övünerek söyledi. Buna bir ayrıcalık gözüyle bakıyordu sanki."

"Ayrıcalıktır ya, sevgili Dorian, büyük bir ayrıcalık. Çoğu kişiler yaşamın düzyazısına aşırı yatırım yapmak yüzünden iflas ederler. Şiir yüzünden batmak bir onurdur... Ama sen Miss Sibyl Vane'le ne zaman konuştun ilk olarak?"

"Üçüncü gece. O, Rosalind'i oynuyordu. Kulise gitmekten kendimi alamadım. Ona birkaç çiçek atmıştım, o da bana bakmıştı, daha doğrusu bakmış gibi gelmişti bana. İhtiyar Yahudi üsteleyip duruyordu. Beni kulise götürmeyi aklına koymuştu, ben de boyun eğdim. Bu kızla tanışmak istemeyişim tuhaf değil miydi, sence?"

"Yok, sanmıyorum."

"Sevgili Harry, ama neden?"

"Başka zaman anlatırım. Şimdi bu kız konusunu öğrenmek istiyorum."

"Sibyl mi? Ah, öyle utangaç, öyle yumuşak başlı ki! Çocuksu bir havası var zaten. Oyununu nasıl beğendiğimi söyleyince gözleri nefis bir inanmazlık ve hoşnutlukla iri iri açıldı. Etkisinin gücünden habersiz görünüyordu. İkimiz de az buçuk sıkılganlık çekiyorduk, sanırım. İhtiyar Yahudi o tozlu giyinme odasının kapısında durmuş ağzı kulaklarında, bizim üstümüze tumturaklı laflar ederken biz iki çocuk gibi durmuş birbirimizin yüzüne bakıyorduk. Adam ille de 'Sayın Lordum' deyip duruyordu bana. Bu yüzden Sibyl'e, lord falan olmadığımı söylemek zorunda kaldım. O da hiç yapmacıksız bir yalınlıkla, 'Lorddan çok bir prense benziyorsunuz; size Tatlı Prens demem uygun düşer,' dedi."

"Vay canına, Dorian, Miss Sibyl iltifat etmesini biliyormuş."

"Sen onu anlayamıyorsun, Harry. O beni yalnızca bir oyun kişisi olarak görüyordu. Hayatı hiç tanımıyor ki! Annesiyle birlikte oturuyor. Annesi geçkin, yorgun bir kadıncağız. İlk gittiğim gece sırtında kimonomsu mor bir giysiyle Leydi Capulet'i oynamıştı. Güngörmüş de şimdilerde düşkünleşmişe benziyor."

Lord Henry ellerindeki yüzükleri gözden geçirerek, "Bilirim o tipleri, içimi sıkarlar," diye mırıldandı.

"Yahudi bana onun yaşamöyküsünü anlatmak istedi ya, ilgimi çekmiyor, dedim."

“En doğrusunu yapmışsın. Başkalarının trajedilerinde her zaman son derece çirkin, acı bir şey vardır.”

“Tek ilgilendiğim şey, Sibyl. Onun soyu sopu falan umurumda değil. O minicik başından minicik ayaklarına kadar tümüyle, tümden şahane bir yaratık. Her Tanrı’nın gecesi onu sahnede seyretmeye gidiyorum, her gece onu daha harika buluyorum.”

“Şimdilerde benimle hiç yemeğe çıkmayışının nedeni de bu olsa gerek. Senin ilginç bir gönül serüveni yaşadığını kestiriyordum. Sahiden de öyleymiş ama bu serüven benim tahminimden farklı çıktı.”

“Sevgili Harry, hemen her gün ya öğle ya akşam yemeğini birlikte yiyoruz, kaç kez de operaya geldim seninle,” diye Dorian Gray mavi gözlerini şaşkın şaşkın açarak yanıtladı.

“Her zaman müthiş geç kalıyorsun.”

Genç adam, “Ne yapayım!” diye bağırdı. “Sibyl’in oyununu görmeye gitmeden edemiyorum, tek bir perde için bile olsa! Onu görebilmek için acıkıyorum sanki. Hele o fildişi bedende gizli olan harikulade ruhu düşündükçe sanki huşu duyuyorum.”

“Bu gece benimle yemeğe gelirsin artık değil mi, Dorian?”

Dorian başını salladı. “Bu gece Sibyl Imogen oluyor,” diye karşılık verdi. “Yarın gece de Juliet.”

“Ya ne zaman Sibyl Vane oluyor?”

“Hiçbir zaman.”

“Kutlarım seni.”

“Ne iğrençsin, Harry! Sibyl dünyanın bütün büyük kadın kahramanlarının birleşimidir. Bireyin ötesinde bir şey o. Gülüyorsun ama sana söylüyorum, büyük bir yetenek o. Onu seviyorum, onun da beni sevmesini sağlamalıyım. Sen ki yaşamın tüm gizlerini bilirsin, söyle bana, nasıl bir büyü yapayım da Sibyl Vane beni sevsin? Romeo’yu kıskandırmak istiyorum. Tarihin ölmüş âşıkları bizim gülüşlerimizi duysunlar da hüzünlensinler istiyorum. Bizim ateşimizden bir soluk onların toprağına can versin, küllerini uyandırıp acı çektirsin istiyorum. Ulu Tanrım, ona nasıl tapıyorum bilsen, Harry!”

Dorian konuşurken odada volta atıp duruyordu. Yanaklarında humma ateşi gibi kırmızı lekeler yanıyordu. Genç adam aşırı derecede heyecanlıydı.

Lord Henry onu gizli bir hazla seyretmekteydi. Bu Dorian, Basil Hallward'ın stüdyosunda gördüğü o utangaç, ürkek çocuktan nasıl da bambaşkaydı! Kişiliği bir çiçek gibi gelişmiş, kızıl alev tomurcuklar açmıştı. Ruhu, sığındığı gizli yerden çıkmış, arzu da onu yarı yolda karşılamıştı.

Lord Henry, "Peki, ne yapmayı planlıyorsun?" diye sordu en sonunda.

"Basil'le bir gece gelin, onun oyununu görün, istiyorum. Zerrece korkum yok bunun sonucundan. Onun üstün yeteneğini kabul edeceksiniz, bu kesin. Sonra onu o Yahudi'nin ellerinden kurtarmalıyım. Üç yıllık kontratla bağlı ona, yani bugünden sonra iki yıl, sekiz ay. Yahudi'ye bir şeyler ödemem gerekecek, doğallıkla. Bunlar yola girdikten sonra West End'de bir tiyatro tutup Sibyl'i şöyle adam gibi tanıtırım. Bütün dünyayı da, tıpkı beni büyülediği gibi büyüleyecektir."

"Olacak şey değil bu, yavrucuğum."

"Evet, büyüleyecek. Sibyl'de olan yalnızca sanat yeteneği, kusursuz bir sanatsal içgüdü değil, kişiliği de var. Sen de bana kaç kez demişsindir, çağı etkileyen ilkeler değil kişilerdir, diye."

"Peki, hangi gece gidiyoruz?"

"Dur bakayım. Bugün salı. Yarın diyelim. Sibyl yarın Juliet'i oynuyor."

"Peki. Saat sekizde Bristol'de. Ben Basil'i alırım."

"Sekiz olmaz, Harry, lütfen, altı buçuk. Perde açılmadan orada olmalıyım. İlk perdede görmelisin onu, Romeo'yla karşılaştığı zaman."

"Altı buçuk ha! Ne tuhaf bir saat! Çay yerine et suyu içmek gibi bir şey ya da bir İngiliz romanı okumak. Yedi yapalım şunu. Hiçbir centilmen yediden önce akşam yemeği yemez. Sen bu arada Basil'i görecek misin, yoksa ben bir not yazayım mı?"

"Sevgili Basil! Onu görmeyeli bir hafta oluyor. Çok ayıp oldu, çünkü bana portremi yolladı, tasarımını kendi yaptığı harika bir çerçeve içinde. Gerçi benden bir ay daha genç diye kıskanıyorum ama itiraf etmeliyim ki bayılıyorum bu portreye. Belki sen yazsan daha iyi olur. Onunla baş başa kalmak istemiyorum. Hep beni sinirlendirecek şeyler söylüyor: Çok yerinde öğütler veriyor bana."

Lord Henry gülümsedi. “İnsanlar ihtiyaç duydukları şeyleri elden çıkarmaya bayılırlar. Cömertliğin en dibi, diyorum ben buna.”

“Yok, Basil dünya iyisi bir adam, ama az buçuk yontulmamış gibi geliyor bana. Seni tanıdıktan sonra bunun ayırdına vardım, Harry.”

“Sevgili çocuk, Basil kişiliğindeki tüm sevimli yönleri uğraşına aktarır. Sonuç olarak da yaşamı için kala kala önyargıları, ilkeleri, bir de sağduyusu kalır. Benim tanıdığım sanatçılardan gündelik yaşamda sevimli olanlar yalnızca kötü sanatçılardır. İyi sanatçılar yalnızca ürünlerinde var olurlar, bunun sonucu olarak da kişilikleri silik kalır. Büyük şair, gerçekten büyük olan şair, tüm yaratıkların içinde şiirden en uzak olanıdır. Oysa üçüncü, dördüncü sınıf şairler ilginçtirler. Şiirleri ne kadar kötüyse görünümleri o kadar çarpıcıdır. İkinci sınıf bir sone kitabı yayınlatmış olmak insanı resmen dayanılmaz yapmaya yeter. Bu adam yazamadığı şiiri yaşar. Ötekilerse, yani gerçek şairler hayatta gerçekleştirmeyi göze alamadıklarını şiir olarak yazarlar.”

Dorian, “Bilmem ki Harry, böyle mi gerçekten?” diyerek masanın üstündeki altın tıpalı büyük şişeden mendiline biraz koku sürdü. “Öyle olsa gerek, mademki sen öyle diyorsun. Şimdi artık ben gidiyorum. Imogen bekliyor. Yarını unutma, ha! Hoşça kal.”

Dorian dışarı çıkınca Lord Henry ağır gözkapaklarını indirerek düşünmeye başladı. Şurası bir gerçek ki onu Dorian Gray kadar ilgilendiren pek az kişi çıkmıştı. Gene de çocuğun başka birine çılgınca tutulmuş olması genç lorda zerrece kıskançlık ya da can sıkıntısı vermiyordu. Tersine, hoşuna gidiyordu onun. Bu tutku Dorian Gray’i daha ilginç, incelemeye değer kılıyordu. Lord Henry oldum olası doğa bilimlerine karşı derin bir merak beslemiş, gelgelelim bu bilimlerin sıradan konularını önemsiz, enti püften bulmuştu. Böylece o da kendi kendini mikroskop altına koyarak incelemekle işe başlamış, sonunda başkalarını didikleyip inceler olmuştu. İnsan yaşamı: Lord Henry’nin gözünde incelemeye değer olan tek şey buydu. Bu kadar değerli bir şey olamazdı. Gerçi inceleyen kişi yaşamı acılarla sevinçlerin karışımıyla dolu olan deney tüpünün içinde gözlemlerken, yüzüne camdan maske takamıyor, zehirli buharların beyni etkileyerek imgelemin garip fanteziler, şekilsiz hayallerle zonklamasını engelleyemiyordu. Öylesine sinsi zehirler vardı ki, insanın onların niteliklerini ayırt edebilmesi için onlarla zehirlenmesi gerekti. Gene de

bu inceleme en sonunda insana nasıl da şahane bir ödül veriyordu! Dünya insanın gözünde nasıl da harikulade olup çıkıyordu! Tutkunun o tuhaf, katı mantığını ve zihnin duygusallıkla renklenen yaşantısını fark etmek, bu ikisinin nerede bir araya geldiklerini, nerede ayrıldıklarını, nerede uzlaşıp nerede çatıştıklarını gözlemlemek... Ne büyük bir kıvanç gizliydi bunda! Pahası kimin umurunda? Hiçbir heyecanın bedeli aşırı yüksek sayılmazdı.

Lord Henry şunun bilincindeydi ki –ve bunu bilmek o akik rengindeki gözlerine bir zevk ışıltısı veriyordu– onun söylediği birtakım sözler yüzünden, ezgili bir sesle söylenmiş ezgili sözler yüzünden Dorian Gray'in ruhu bu zambak kıza doğru dönmüş, bu kızın önünde secdeye gelmişti. Çocuk, büyük oranda onun yaratımıydı. Lord Henry erken geliştirmişti onu. Bu da bir şeydi. Olağan insanlar, yaşam onlara gizlerini açsın diye beklerlerdi. Gelgelelim bir avuç seçkin kişiye yaşamın gizleri daha perde açılmadan önce görünürdü. Kimileyin sanatın, özellikle de yazın sanatının etkisiyle olurdu bu; çünkü yazın sanatı tutkularla ve zihinle doğrudan doğruya haşır neşirdir. Kimileyin de karmaşık bir kişilik sanatın yerine geçip, onun görevini üstlenir, kısacası kendince gerçek bir sanat ürünü olup çıkardı. Hayatın da tıpkı şiir gibi, heykel, resim gibi, özene bezene yarattığı başyapıtları vardır.

Evet, genç adam zamanından önce gelişmişti. Hasadını baharda kaldırıyordu. Gençliğin yaşam hızı ve ateşiyle doluydu ve kendi varoluşunun bilincine de varmaya başlıyordu. Büyük zevkti onu gözlemlemek. O güzel yüzü, güzel ruhuyla delikanlı inanılması güç bir şeydi, doğrusu. Sonun nasıl geleceğinden, alnına neler yazılmış olduğundan kime ne? Bir sahne oyunundaki, bir karnavaldaki kişileri andırıyordu: Hani sevinçleri bizden uzakmış gibi gelir de, acıları güzellik duyumuzu okşar ve yaraları kırmızı güller gibi kanar.

Ruh ve beden, bedenle ruh: Nasıl da gizemliydiler! Ruh hayvanlaşabiliyor, beden de sırasında ruh kesiliyordu. Duyguların yücelttiğini zihin aşağılayabiliyordu. Tensel itkinin nerede bitip fizik itkinin nerede başladığını kim bilebilirdi? Sıradan ruhbilimcilerin gelişigüzel tanımlamaları nasıl da sığdı! Öte yandan çeşitli ruhbilim okullarının savları arasında seçim yapmak ne kadar zordu! Ruh acaba günah evinin içinde oturan bir gölge miydi? Yoksa beden mi aslında

ruhun içindeydi, Giardano Bruno'nun düşündüğü gibi. Ruhun maddeden ayrılması da bir sırdı, tıpkı ruhun maddeyle birleşmesinin bir sır olduğu gibi.

Lord Henry merak etmeye başlamıştı: Acaba psikolojiyi alabildiğine kesin, mutlak bir bilim dalı haline getirerek en küçük yaşam pınarlarının bile göz önüne serilmesini sağlamak elimizde miydi? Şu durumda kendi kendimizi hep yanlış anlıyor, başkalarını da pek seyrek anlayabiliyorduk. Deneyim denen şey etik yönden bir değer taşımıyordu. İnsanların hatalarına verdikleri bir addan ibaretti. Ahlakçılar genel olarak bunu bir tür uyarı saymışlar, kişiliğin gelişmesinde etik bir yararı olduğunu ileri sürmüşler, neyi izleyip neden kaçınacağımıza ilişkin bir işaret diye övünmüşlerdi. Şu var ki deneyimde itici güç yoktu. Oynadığı etkin rol vicdanın rolü kadar önemsizdi. Ortaya koyduğu tek gerçek, geleceğimizin de geçmişimize eş olacağıydı; bundan önce bir kez, tiksinerek işlediğimiz günahı bundan böyle birçok kez işleyecektik, hem de seve seve.

Lord Henry şunu açıkça görüyordu ki insanı tutkuların bilimsel irdelenmesine götürecek tek yol deneysel yöntemdi. Dorian Gray de gerçekten onun için biçilmiş kaftan bir denekti, parlak, verimli sonuçlar vaat ediyordu. Sibyl Vane'e karşı ansızın kapıldığı bu çılgın tutku, ilginçlik yönü hiç de küçümsenmeyecek, olağandışı psikolojik bir olaydı. Bunda merakın büyük rol oynadığı hiç kuşku götürmezdi, merak ve yenilik isteği. Gene de basit bir tutku değildi bu, çok karmaşıktı. Bileşimindeki gençlikten gelen şehvet güdüsü, imgelemin etkisiyle değişime uğramış, çocuğun kendi gözüne mantıktan, sağduyudan uzak görünen, bu yüzden de büsbütün tehlikeli olan bir duyguya dönüşmüştü. Kaynakları konusunda kendi kendimizi aldattığımız tutkulardı üzerimizde en amansız baskıları kuran. En cılız itkilerimiz de niteliğini bildiklerimizdi. Çok zaman başkaları üstünde deneyler yaptığımızı sandığımız sırada, gerçekte kendi üzerimizde deneyler yapıyorduk.

Lord Henry oturmuş dalgın dalgın bunları düşünürken kapıya vuruldu, özel uşağı içeri girerek, akşam yemeği için giyinme zamanının geldiğini bildirdi. Lord Henry kalktı, pencereden sokağa baktı. Günbatımı karşı sıradaki evlerin üst kat pencerelerini kızıl altına dönüştürmüştü. Camlar kızgın metal levhalar gibi ışıyorlardı. Yukarıda

gökyüzü solmuş bir gülü andırıyordu. Lord Henry arkadaşının taze, ateş rengindeki yaşantısını düşündü, bu olup bitenlerin sonunun neye varacağını merak etti.

Saat yarım sularında evine döndüğü zaman holdeki masanın üstünde bir telgraf buldu. Açtığında Dorian Gray'den geldiğini anladı. Telgraf Dorian Gray'in Sibyl Vane'le evlenmek üzere sözlenmiş olduğunu bildiriyordu.

Beşinci bölüm

Kız, “Anne, anneciğim, öyle mutluyum ki!” diye fısıldayarak başını yorgun, geçkin görünümlü kadının kucağına gömdü. Kadın rahatsız edici, çiğ ışığa sırtını dönmüş, o pejmürde odadaki tek koltukta oturmaktaydı. Kız, “Öyle mutluyum ki sen de mutlu olmalısın!” dedi.

Mrs. Vane şöyle bir irkilerek o zayıf, bizmuttan[3] beyazlanmış ellerini kızının başına koydu. “Mutlu mu dedin, Sibyl! Ben yalnızca seni sahnede gördüğüm zaman mutlu oluyorum. Mesleğinden başka hiçbir şey düşünmemelisin. Mr. Isaacs bize çok iyilik etti. Ona para borçluyuz.”

Kız başını kaldırıp annesine bakarak dudağını sarkıttı. “Para mı dedin anne?” diye çıkıştı.

“Parayı neden önemseyelim? Aşk paradan üstündür.”

“Borçlarımızı ödeyelim. James’e de doğru dürüst kılık düzebilelim diye Mr. Isaacs elli sterlin verdi bize. Bunu unutmamalısın, Sibyl. Elli sterlin çok büyük para. Mr. Isaacs çok iyilik etti bize.”

“Mr. Isaacs centilmen değil ki anne,” diyerek kız ayağa kalkıp pencereye yürüdü. “Benimle konuşma tarzından nefret ediyorum.”

Annesi, huysuzlanarak, “Onsuz ne yapardık bilemiyorum,” dedi. Sibyl başını sarsarak güldü. “Ona ihtiyacımız yok artık, anne. Şimdi başımızda Tatlı Prens var.” Sibyl duraladı. Kanında bir gül savrulmuşçasına yanakları pembeleşti. Soluğunun sıkışmasıyla dudaklarının çiçekleri aralandı, titremeye başladı. Sıcak bir tutku yeli esip elbisesinin ince kıvrımlarına dolaştı. Sibyl, “Onu seviyorum,” dedi yalınlıkla.

Aldığı karşılık, papağan yinelemesini andıran bir, “Aptal çocuk! Aptal çocuk!” ünlemi oldu. Yalancı taşlı yüzükler taşıyan eğri parmakların sallanışı sözcüklere daha bir tuhaflık katıyordu.

Kız gene güldü. Sesinde kafese kapatılmış bir kuşun kıvancı vardı. Gözleri de bu ezgiyi kaparak sanki pırıltı biçiminde yansıttı, sonra da

içlerindeki gizi saklamak istercesine bir an yumuldu. Yeniden açıldıkları zaman içlerinden bir hülyanın sisi geçmiş gibiydi.

Kısık dudaklı akılsa o eprimiş koltuktan sesini yükseltiyor, sakıngan davranmanın gereğine dokunuyor, yazarının "sağduyu" adına öykündüğü ünlü "korkaklık" kitabından alıntılar yapıyordu. Kız onu dinlemiyordu bile. Tutkusunun zindanı içinde özgürdü. Kendi masal şehzadesi, Tatlı Prens şimdi yanı başındaydı. Sibyl, prensini yanı başında canlandırsın diye belleğe başvurmuştu. Bellek de prensi alıp ona getirmişti. Prensin öpüşü genç kızın dudaklarını yakıyordu gene. Soluğu kızın gözkapaklarının üstünde sıcacıktı.

Derken akıl, kullandığı yöntemi değiştirdi; "ağız arama" ve "öğrenip anlama"dan söz açtı. Bu genç adam zengin olabilirdi. Eğer öyleyse nikâh düşünülmeliydi. Kızın kulağının sedefi üstüne kurnazlığın dalgaları çarpmaya başladı; yüreğine sinsiliğin okları saplandı. Kız o ince dudakların kıpırdadığını görüyor, gülümsüyordu.

Birden, konuşmak ihtiyacı duydu. Bu söz dolu sessizlik onu tedirgin ediyordu.

"Anne, anne!" dedi. "Bu çocuk neden bu kadar çok seviyor beni? Ben onu neden sevdiğimi biliyorum. Onu seviyorum, çünkü o aşkın ta kendisinin sanki canlı bir simgesi. Ama o bende ne görüyor? Ona layık değilim ki ben. Gene de... bilmem neden... ondan çok aşağıda olduğumu hissediyorum, ama ezik hissetmiyorum kendimi. Gurur duyuyorum, müthiş gururlanıyorum. Anne, sen de babamı böyle sevmiş miydin, benim Tatlı Prens'i sevdiğim gibi?"

Anne, yanaklarına sıvanmış o kalın pudranın altında sapsarı kesildi, o kuru dudaklarında bir sinir oynadı. Sibyl koşup onu kucaklayarak öptü.

"Bağışla beni, anneciğim. Biliyorum, babamdan konuşmak üzüyor seni. Ama böyle üzülüyorsan onu bir zamanlar çok sevdiğin içindir. Bu kadar üzgün durma. Sen yirmi yıl önce nasıl mutlu idiysen ben de bugün öyle mutluyum. Ah, ne olur, ömür boyu mutlu olayım!"

"Yavrucuğum, çok küçüksün sen daha, âşık olmayı düşünecek yaşta değilsin. Hem bu genç hakkında ne biliyorsun ki? Adını bile bilmiyorsun onun. Nereden baksan çok uygunsuz bir durum, çok sırasız. Tam James'in Avustralya'ya gideceği şu sıralarda düşünecek

dünya kadar sorunum varken senden biraz daha anlayış beklerdim doğrusu. Her neyse, dediğim gibi, eğer bu çocuk paralıysa...”

“Anne, anneciğim, ne olur, izin ver de mutlu olayım!”

Mrs. Vane kızına baktı, sonra tiyatro oyuncularında ikinci huy olup çıkan o yapay jestlerden biriyle onu kucaklayıp bağrına bastı. Tam bu sırada kapı açıldı ve dağınık, kestane saçlı bir genç erkek odaya girdi. Tıknaz yapılı, elleriyle ayakları iri iri, devinimleri biraz uyumsuzdu. Kız kardeşinin zarafetinden yoksundu. İnsan onların arasındaki yakın kan bağını dünyada kestiremezdi. Mrs. Vane gözlerini ona dikti, dudaklarındaki gülümseme genişledi. Kafasında oğlunu “izleyici” düzeyine yükseltmişti. Oluşturduğu “tablo”nun ilginçliğinden kuşkusu yoktu.

Delikanlı sevecen bir homurtuyla, “Sibyl, öpücüklerinin birazını da bana saklayabilirsin yani,” dedi.

Sibyl, “Ama sen öpülmekten hoşlanmazsın ki, Jim!” dedi. “Ayıcıklar gibi homurdanmasını bilirsin!” diyerek koşup onu sımsıkı kucakladı.

James Vane kız kardeşinin yüzüne sevgiyle baktı. “Benimle birlikte bir yürüyüşe gelmeni istiyorum, Sibyl. Londra denilen bu feci kenti bir daha göreceğimi sanmıyorum. Görmeyi de istemiyorum.”

Mrs. Vane, “Oğlum benim, böyle şeyler söyleme!” diye mırıldandı. İçini çekerek eski püskü, ucuz bir sahne elbisesini eline alıp yamamaya başladı. Oğlu gelip onlara katılmadı diye biraz hayal kırıklığına uğramıştı. James onlara katılsa daha çarpıcı bir sahne ortaya çıkardı.

“Neden söylemeyeyim anne? İçten konuşuyorum.”

“Beni üzüyorsun, oğlum. Ben senin Avustralya’dan paralı pullu, mevki sahibi bir adam olarak döneceğine inanıyorum. Kolonilerde sosyete diye bir şey olduğuna inanmıyorum, yani benim sosyete diyebileceğim herhangi bir şey. Bu yüzden, orada yükünü tuttuktan sonra buraya dönüp Londra’da kendini göstermek zorundasın.”

Çocuk, “Sosyete mi!” diye söylendi. “O konuyla hiç ilgilenmek istemiyorum. Benim istediğim biraz para yapıp seninle Sibyl’i sahneden uzaklaştırmak. Nefret ediyorum sahne yaşantısından.”

Sibyl, “Aman Jim, ne kadar acımasızsın!” diye güldü. “Sahi, benimle yürüyüşe çıkmayı mı istiyorsun? Ne güzel. Senin kendi arkadaşlarınla vedalaşacağını sanıyordum ben: Sana o feci pipoyu

veren Tom Hardy, bu pipoyu içiyorsun diye seni alaya alan Ned Langton. Son öğleden sonranı bana ayırman çok tatlı. Nereye gideceğiz? Hadi, parka gidelim."

Kardeşi kaşlarını çatarak, "Çok kılıksızım," dedi. "Parka yalnızca sosyetik kişiler gidiyor."

Sibyl onun paltosunun kolunu okşayarak, "Saçmalıyorsun," dedi.

James bir an duraladı. Sonunda, "Peki," dedi. "Ama giyinip kuşanacağım diye pek oyalanma."

Sibyl dans edercesine odadan çıktı. Üst katta şarkı söylediğini duydular. O küçük ayakları tavanda pıtırdıyordu.

James odanın içinde birkaç volta attı. Sonra koltukta kıpırdamadan oturan kadına döndü. "Anne, eşyalarım hazır mı?" diye sordu.

Kadın, "Hepsi hazır, James," diye yanıtladı, gözlerini elindeki işten kaldırmadan. Şu son aylarda, bu dobra, ciddi oğluyla baş başa kalmak ona sıkıntı verir olmuştu. Göz göze geldikleri zaman sinsi, sığ ruhu tedirgin oluyor, oğlunun herhangi bir şeyden kuşkulanıp kuşkulanmadığını merak ediyordu. Oğlu başkaca bir şey söylemediğinden sessizliğe dayanamaz oldu. Sızlanmaya başladı. Kadınlar kendilerini saldırı yoluyla savunurlar, bazen de, ani, anlaşılmaz teslim oluşlarla da saldırıya geçerler. Mrs. Vane, "James, umarım denizcilik yaşantısı sana doyum verir," dedi. "Bunu kendin seçtiğini hiç unutmamalısın. Bir avukatın yanına girebilirdin. Avukat sınıfı çok saygındır. Hele taşradakiler çok zaman en iyi ailelere, yemeğe çağrılırlar."

Oğlu, "Yazıhanelerden, yazmanlardan nefret ediyorum ben," diye annesini yanıtladı. "Sana tek söylemek istediğim, Sibyl'e göz kulak ol. Ona kötülük gelmesine izin verme. Ona gözün gibi bakmalısın, anne."

"James, çok tuhaf konuşuyorsun. Sibyl'e göz kulak olmuyor muyum sanki?"

"Duyduğuma göre tiyatroya her akşam bir beyefendi geliyormuş, onunla konuşmak için kulise gidiyormuş. Aslı var mı bunun? Ne diyorsun sen buna?"

"James, sen aklının ermediği şeylerden söz ediyorsun. Bu meslekte biz çok ilgi çekeriz, koltuklarımız kabarır. Bir zamanlar bana da demet demet çiçek gelirdi. Tiyatro oyunculuğunu gerçekten anlardı insanlar.

Sibyl'e gelince; şu sırada ciddi bir bağlılığı var mı, bilmiyorum. Ama sözü geçen çocuğun kusursuz bir centilmen olduğu su götürmez. Bana her zaman son derece saygılı davranıyor. Hem de görünümünden zengin gibi, duruyor. Yolladığı çiçekler pek güzel."

Delikanlı, "Ama adını bilmiyorsun," dedi sertçe.

Annesi yüzünde dingin bir ifadeyle, "Hayır," dedi. "Henüz adını açıklamış değil. Bence pek romantik bir şey bu. Aristokrasiden biri olsa gerek."

James Vane dudağını ısırdı. Sonra, "Sibyl'e göz kulak ol anne," dedi gene. "Gözünden sakın onu!"

"Oğlum, içimi karartıyorsun. Sibyl'e her zaman gözüm gibi bakmışımdır. Bu beyefendi varlıklıysa Sibyl'in onunla bir ilişkiye girmemesi için hiçbir neden yok demektir. Onun aristokrat olduğuna inanıyorum. Görünümü tamamen öyle, inan. Sibyl böylece göz kamaştıran bir evlilik yapabilir. Ne güzel bir çift oluştururlar: Çocuğun olağanüstü bir yakışıklılığı var. Herkesin dikkatini çekiyor."

Delikanlı kendi kendine bir şeyler mırıldanarak o küt parmaklarıyla davul çalar gibi pencere camına vurdu. Tam bir şey söylemek için dönmüşken kapı açıldı, Sibyl koşarak içeri girdi.

"Ne kadar ciddisiniz, ikiniz de!" dedi. "Neyiniz var?"

James Vane, "Hiçbir şey," diye yanıtladı. "İnsan arada bir ciddi olamaz mı? Hoşça kal, anne. Akşam yemeğini saat beşte yiyeceğim. Gömleklerimden başka her şeyi bavuluma koydum, sen hiç zahmet etme."

Kadın, "Güle güle, oğlum," diyerek soğuk ve resmî bir tavırla eğilir gibi yaptı.

Oğlunun onunla konuşurken kullandığı ses tonuna kızmıştı. Gencin bakışında da öyle bir şey vardı ki annesinin içine korku salıyordu.

Sibyl, "Anneciğim, öp beni," dedi. O gonca dudakları kadının solmuş yanaklarına dokundu, bu yanakların ayazını aldı.

Mrs. Vane, "Yavrum benim! Yavrum!" diye hafifçe bağırdı ve tiyatronun balkonuna bakar gibi gözlerini tavana kaldırdı.

James, "Yürü, Sibyl," dedi sabırsızlanarak. Annesinin yapmacıklıklarından, özentili davranışlarından nefret ederdi.

Rüzgârla savrularak yanıp dönen güneş ışığına çıktılar, sıkıcı Euston Sokağı'ndan aşağı yürümeye başladılar. Kaba saba, biçimsiz giysileriyle böylesine zarif, kibar bir kızın yanında yürüyen bu hantal, somurtkan gence tuhaf tuhaf bakıyorlardı gelip geçenler. Sıradan bir bahçıvanın bir gülle kol kola yürümesi gibiydi bu.

James arada bir yabancının meraklı bir bakışını yakaladığı zaman yüzünü asıyordu. Kendine bakılmasını hiç sevmezdi, bu, dâhilere ileri yaşlarında gelen, olağan insanlarınsa hiç yakalarını bırakmayan bir şeydir. Oysa Sibyl çevresinde uyandırdığı etkinin hiç ayırdında değildi. Gönlündeki aşk dudaklarında kahkaha olup titreşiyordu. Genç kız Tatlı Prensini düşünüyordu. Onu daha da rahat düşünebilmek için ondan hiç söz etmiyor, James'in binip gideceği gemi, gideceği yerde mutlaka bulacağı altınlar, kötü yerlilerin elinden kurtaracağı zengin ve şahane kız üstüne çene çalıp duruyordu. Çünkü Jim tayfa olarak kalacak değildi. Ne münasebet! Tayfaların yaşantısı feciydi. Düşünsene, pis bir gemiye tıkılıp kalmışsın, dışarıda uğultulu, kambur dalgalar içeri girmeye savaşıyor, kapkara bir rüzgâr direkleri alaşağı ederek yelkenleri uzun uzun, çığlık çığlık şeritler halinde biçiyor! Yok, James, Melbourne'a gelince gemiden ayrılacak, kaptana nazikçe veda edecek, sonra dosdoğru altın madenlerinin yolunu tutacaktı. Daha bir hafta olmadan, kocaman, katıksız bir altın külçesi bulacaktı, şimdiye değin bulunmuş külçelerin en büyüğü ve bunu, altı atlı polisin korumasındaki kapalı bir arabayla kıyıya getirecekti. Yerliler onlara üç saldırıda bulunacak ve müthiş kanlar dökülerek püskürtüleceklerdi. Ama yok, James altın madenlerine falan da gitmeyecekti. Adamların içip içip sarhoş olarak barlarda birbirlerini vurdukları, kötü dil kullandıkları iğrenç yerlerdi oraları. James akıllı uslu bir koyun çiftliği işletecekti. Bir akşamüzeri at sırtında evine dönerken o güzel, zengin kızın siyah ata binmiş bir haydut tarafından kaçırıldığını görecek, hemen peşlerine düşüp kızı kurtaracaktı. Kız ona, o da kıza gönül vereceklerdi doğallıkla; evlenecekler, sonra buraya dönüp Londra'da, koskocaman bir evde yaşayacaklardı. Evet, James'i çok güzel şeyler bekliyordu. Ne var ki başlangıçta çok uslu davranması gerekti; öfkeye kapılmamalı, parasını çarçur etmemeliydi. Sibyl ondan yalnızca bir yaş büyüktü, gene de hayatı çok daha iyi tanıyordu. Sonra James ona mutlaka her postayla yazmalı, her akşam yatınca dualarını okumalıydı.

Tanrı çok iyi yürekliydi, ona mutlaka göz kulak olacaktı. Sibyl de onun için dua edecekti ve birkaç yıl sonra James eni konu zengin ve mutlu durumda dönüp gelecekti.

James onu asık yüzle dinliyor, karşılık vermiyordu. Evinden, memleketinden ayrılacağı için yüreği yanıyordu.

Onu böyle keyifsiz, asık suratlı yapan yalnızca bu değildi. Henüz toy olmakla birlikte Sibyl'in içinde bulunduğu tehlikenin farkındaydı. Sibyl'in peşinden koşan şu genç sosyete züppesi iyi niyetli olamazdı. Kibar bir beyefendiydi ve James ona bu yüzden diş biliyor, aklının ermediği, bu yüzden daha şiddetli hissettiği tuhaf bir içgüdüyle kin besliyordu. Delikanlı aynı zamanda annesinin doğasındaki sığlıkla kibrin de ayırdındaydı; bunda Sibyl için, Sibyl'in mutluluğu için büyük bir tehlike görüyordu. Çocuklar başlangıçta ana babalarını severler, büyüdükçe yargılarlar ve kimileyin bağışlarlar.

Annesi! James'in aklında annesine sormak istediği bir şey vardı, aylardır sessiz sedasız kafasını kurcalamakta olan bir şey. Tiyatroda kulağına çalınan birkaç söz, bir gece kulis kapısında beklerken duyduğu birkaç küçümser alay, zihninde korkunç bir düşünceler zinciri başlatmıştı. Delikanlı bunu, yüzüne inmiş bir kırbaç vuruşuymuş gibi hatırlıyordu. Kaşlarını çatınca alnının ortasında iki derin çizgi oluştu ve James bir acı ifadesiyle dudağını dişledi.

Sibyl, "Söylediklerimin tek kelimesini bile dinlemiyorsun!" diye sızlandı. "Oysa ben senin geleceğine ilişkin ne parlak tasarımlar kuruyorum! Ne olur, bir şey söyle."

"Ne söyleyeyim istiyorsun?"

Sibyl kardeşine bakıp gülümseyerek, "Hiç, uslu duracağını, bizi unutmayacağını söyle," diye yanıtladı.

James omuz silkti. "Benim seni unutmamamdan çok, sen beni unutursun, Sibyl."

Genç kız pespembe kesildi. "Ne demek yani, Jim?"

"Yeni bir arkadaşın varmış diye duydum. Kimdir bu?.. Neden bana hiç anlatmadın onu? Onun sana karşı olan niyetleri hiç iyi değil."

Kız, "Dur, Jim!" dedi. "Onu kötüleyen hiçbir şey söyleme. Onu seviyorum."

Çocuk, "Kuzum, adını bile bilmiyorsun onun," diye karşılık verdi. "Kimdir bu adam? Bilmek benim hakkım."

“Adı Tatlı Prens. Sevmedin mi bu adı? Ay, saçma çocuk! Hiç unutma bunu. Bir görsen, sen de ona dünyanın en fevkalade insanı dersin. Bir gün tanışacaksın onunla. Avustralya’dan döndüğün zaman. Öyle seveceksin ki onu! Herkes bayılıyor ona, ben de... seviyorum. Keşke bu gece tiyatroya gelebilsen. O gelecek, ben de Juliet’i oynayacağım. Bilsen nasıl oynayacağım Juliet’i! Jim, bir düşünsene, âşık olmak ve Juliet’i oynamak! Onun da orada oturduğunu bilmek! Onu umutlandırmak için oynamak! Seyircileri ürküteceğimden korkuyorum: Ürküteceğim ya da büyüleyeceğim. Âşık olmak demek insanın kendi kendini aşması demek. O zavallı, çirkin Mr. Isaacs bardaki aylak arkadaşlarına benim dehamdan söz edecek. Benim üstüme ne vaazlar verdi, bir dogma imişim gibi! Bu gece bir sanrı olduğumu âleme ilan edecek! İliklerimde hissediyorum bunu. Hepsi de onun eseri, Tatlı Prensimin, şahane aşkım benim, bütün lütufların tanrısı. Onun yanında çok yoksulum ben. Yoksul mu? Ne önemi var? *Yok kapıdan girince aşk pencereden kaçar.* Özdeyişlerimizin yeniden yazılması gerekiyor. Kışın yazılmış bunlar, oysa şimdi yaz, hatta benim için hâlâ bahar, meyve çiçeklerinin mavi göğe karşı yaptıkları bir dans.”

Kardeşi asık yüzle, “Bir beyefendiymiş,” dedi.

Kız, “Bir prens!” diye bağırdı, şarkı gibi bir sesle. “Daha ne istiyorsun?”

“Seni esir almak istiyor.”

“Özgürlük düşüncesi ürpertiyor beni.”

“Ondan sakınmanı istiyorum.”

“Onu görmek ona tapmak demektir, onu tanımak da ona güvenmek demek.”

“Sibyl, deli oluyorsun onun için.”

Sibyl gülerek onun koluna girdi. “Benim bir tanecik Jimim, yüz yaşındaymış gibi konuşuyorsun. Günün birinde sen de seveceksin. O zaman anlarsın nasıl olduğunu. Somurtup durma öyle. Sen gidiyorsun ama beni arkanda şimdiye kadar olmadığım kertede mutlu bırakıyorsun: Buna sevinmen gerekmez mi? İkimizin de hayatı çetin geçti, Jim; son derece çetin, zorlu. Ama bundan sonra başka türlü olacak. Sen yepyeni bir dünyaya gidiyorsun, ben de yepyeni bir dünya buldum. Bak, şurada iki yer var, gel oturalım da, şu şık kişilerin gelip geçişini seyredelim.”

Kalabalığın içinde yerlerini aldılar. Yolun karşısındaki lale yatakları ateş halkaları gibi yalazlanıyordu. Sıcaktan soluğu kesilmişe benzeyen havaya, süsen tozunu andıran titrek beyaz bir sis çökmüştü. Parlak renkli şemsiyeler dev kelebekler gibi inip kalkıyordu.

Sibyl kardeşini, kendinden, umutlarından, beklentileriyle olanaklarından konuşmaya yöneltti. Oyuncuların bir maçta pas vermeleri gibi onlar da birbirlerine laf atıp tutuyorlardı. Sibyl'in içine bir ağırlık çökmüştü. Mutluluğunu kardeşine aşılayamıyordu ki! Elde edebildiği tek yankı o somurtuk dudakları büken belli belirsiz bir gülümseyişti. Bir süre sonra sustu. Derken birden, gözüne altın renkli saçlarla gülen dudaklar ilişti ve üstü açık bir arabada, yanında iki hanımla Dorian Gray geçti.

Sibyl ayağa fırlamıştı. "İşte, o!" diye bağırdı.

"Kim?"

Kız, "Victoria" tipi arabanın ardından bakarak, "Tatlı Prens," diye yanıtladı.

Kardeşi de yerinden fırlayarak hoyratça onun kolunu kavradı.

"Göster onu bana. Hangisi? İşaret et. Göreyim onu!" diye bağırdı, ama tam o sırada Berwick Dükü'nün dört atlı arabası araya girdi. Çekilip gittiğinde öbür araba da parktan çıkmış bulunuyordu.

Sibyl, "Gitti," diye üzgün üzgün mırıldandı. "Onu görmeni istiyordum!"

"Ben de isterdim onu görmeyi, çünkü, gökteki Tanrı da biliyor ya, bu adam eğer günün birinde sana kötülük edecek olursa ben de onu öldüreceğim."

Sibyl kardeşine dehşet içinde bakakaldı. James deminki sözlerini yineledi. Sözleri havayı hançer gibi doğradı sanki. Çevrelerindekiler onlara merakla bakmaya başladılar. Yakında duran bir hanım kıkırdayarak güldü.

Sibyl, "Yürü gidelim, Jim, yürü gidelim," diye fısıldadı.

Kalabalığın içinden yol açtı, James de onun ardından yürüdü. Deminki sözleri söylemiş olduğuna seviniyordu.

Akhilleus Heykeli'ne geldiklerinde Sibyl kardeşine doğru döndü. Gözlerindeki acıma, dudaklarında gülücüğe dönüşüyordu. Azarlarcasına başını salladı.

"Saçmalıyorsun, Jim, resmen saçmalıyorsun. Huysuz çocuğun tekisin, hepsi bu. Nasıl söyleyebilirsin böyle korkunç şeyleri? Ne dediğinden haberin yok. Kıskançsın, hem de kırıcı. Ah, keşke sen de birilerine âşık olsan! Aşk kişiye iyilik aşılıyor, oysa senin söylediklerin hem kötü hem günah."

Kardeşi, "On altı yaşındayım, ne nedir biliyorum," dedi. "Annemin sana faydası yok. Sana nasıl göz kulak olacağını bilmiyor o. Keşke hiç kalkışmasaydım Avustralya'ya gitmek için! Şeytan diyor tümden vazgeç. Hem de vazgeçerdim ya, kontratlarım imzalandı."

"Of, bu kadar ciddi olmasana Jim. Hani o aptal melodramlardaki kahramanlara benziyorsun. Hani annem oynamaya bayılırdı ya! Neyse, seninle kavga edecek değilim. Onu gördüm ya! Ah, bilsen, onu görmek katıksız mutluluk. Kavga etmeyeceğiz. Biliyorum, sen benim sevdiğim bir insana asla kötülük edemezsin, öyle değil mi?"

James somurtarak, "Sen onu sevdiğin sürece yapamam herhalde," diye yanıtladı.

Sibyl, "Ben onu sonsuza dek seveceğim!" diye bağırdı.

"Ya o?"

"O da sonsuza dek!"

"Sevsin, yoksa kötü olur."

Sibyl ondan biraz uzaklaştı. Sonra gülerek koluna girdi. James çocuktu daha.

Mermer takın orada bir otobüse bindiler. Euston Sokağı'nda, o yoksul evlerinin yakınında indiler. Saat beşi geçmişti. Sibyl'in sahneye çıkmadan önce birkaç saat yatıp dinlenmesi gerekiyordu. Jim bunda diretti. Onunla annesinden uzakta vedalaşmak istiyordu. Annesi mutlaka bir olay çıkartırdı, Jim de bu tür sahnelerin hepsinden tiksiniyordu.

Sibyl'in odasında vedalaştılar. Delikanlının yüreği kıskançlıkla doluydu, ablasıyla arasına girmiş gözüyle baktığı yabancıya karşı kanlı bıçaklı bir kin. Gene de Sibyl'in kolları boynuna dolanıp parmakları saçlarında dolaştığı zaman James yumuşadı ve kızı gerçek bir sevgiyle öptü. Merdivenden aşağı inerken gözlerinde yaşlar vardı.

Aşağıda annesi onu beklemekteydi. Geç kaldığı için mırıldandı. James karşılık vermeyerek yoksul sofrasının başına oturdu. Masanın çevresinde sinekler vızıldayarak uçuşuyor, lekeli sofra örtüsünün

üstünde geziniyorlardı. Otobüslerin homurtusu, tramvayların tangırtısı arasında genç çocuk evindeki son dakikalarını yalayıp yutan mızıltılı sesi duyuyordu.

Bir süre sonra tabağını itti, başını elleri arasına aldı. Öğrenmeye hakkı olduğunu düşünüyordu. Durum kuşkulandığı gibiyse bunu ona daha önce söylemeleri gerekirdi. Annesi, korkudan içi kurşun gibi ağırlaşmış durumda, ona bakmaktaydı. Sözcükler dudaklarından makine gibi dökülüyor, ellerinin arasında yırtık bir dantel mendili büküp duruyordu. Saat altıyı vurunca James kalktı, kapıya yürüdü. Sonra dönüp annesine baktı. Bakışları karşılaştı. James annesinin gözlerinde belli belirsiz bir merhamet yakarısı okudu. Bu onu öfkeden kudurttu.

"Anne, sana sormak istediğim bir şey var," dedi. Mrs. Vane gözlerini amaçsızca odada dolaştırdı, karşılık vermedi.

"Bana doğruyu söyle. Bilmek hakkım. Babamla sen evli miydiniz?"

Mrs. Vane derin bir göğüs geçirdi. Bu bir rahatlama soluğuydu. O müthiş an, haftalar, aylardır her gün her gece ürküntüyle beklemiş olduğu an en sonunda gelip çatmıştı ama kadın korku duymuyordu. Gerçeği söylemek gerekirse bir dereceye kadar hayal kırıklığı olmuştu bu onun için. Sorunun böylece bayağı bir biçimde, doğrudan doğruya sorulması gene kestirme bir yanıt gerektiriyordu. Durum yavaş yavaş gelişmemişti ki! Kabalıktı doğrusu. Mrs. Vane'e kötü giden bir provayı anımsatmıştı.

Kadın, "Hayır," diye karşılık verirken hayatın haşin yalınlığı karşısında şaşkınlık duyuyordu.

Çocuk yumruklarını sıkarak, "Babam alçağın biriydi demek!" diye bağırdı.

Annesi başını sarstı. "Onun serbest olmadığını biliyordum. Birbirimizi çok seviyorduk. Yaşasaydı bizim geçimimizi sağlayacaktı. Onu kötüleme, evladım. O senin babandı ve bir centilmendi. İnan, çok yüksek bir ailedendi."

James'in dudaklarından bir sövgü sözü koptu. Çocuk, "Kendim için aldırdığım yok," dedi. "Ama sakın Sibyl... Ona âşık olan adam da beyefendi değil mi ya da o iddiada. Belki o da çok yüksek bir ailedendir."

Bir an için kadın yerin dibine batar gibi oldu. Başı önüne düştü. Titreyen elleriyle gözlerini sildi. "Sibyl'in annesi var," diye mırıldandı. "Ben anasızdım."

Çocuğun içi sızlamıştı. Gitti, eğilip annesini öptü. "Babamı sormakla seni üzdümse bağışla," dedi. "Sormamak elimde değildi. Gitmem gerek artık. Hoşça kal. Unutma: Artık bakım isteyen bir tek evladın var. İnan bana, bu adam Sibyl'e kötülük ederse ben onun kim olduğunu öğrenir, izini bulur, köpek öldürürcesine gebertirim. Yemin ediyorum."

Gözdağının abartılı çılgınlığı, çocuğun bunu söylerkenki ateşli davranışı, sözlerdeki gözü kara melodram, kadın açısından hayata canlılık katmıştı sanki. Bu havayı iyi bilirdi o. Şimdi daha rahat nefes alıyor ve aylardır ilk olarak oğluna karşı gerçek bir hayranlık duyuyordu. Bu sahneyi hep bu duygusallıkla uzatabilmek isterdi ama, oğlu kısa kesti. Aşağıya taşınacak sandıklar, aranıp bulunacak atkılar vardı. Pansiyon hizmetçileri koşuşturup duruyorlardı. Daha arabacıyla pazarlık edilecekti. Ayrılık dakikası adi ayrıntılar arasında yitip gitti. O yırtık dantel mendili pencereden, oğlunun ardından sallarken Mrs. Vane içindeki hayal kırıklığının tazelendiğini duyumsuyordu. Büyük bir fırsatın boşa harcandığının ayırdındaydı. Avunmak için Sibyl'e, hayatının bundan böyle çok ıssızlaşacağını çünkü elinde bakım isteyen tek evladı kaldığını söyledi. Oğlunun sözlerini unutmamıştı. Ama verdiği gözdağına değinmedi. Çocuk çok canlı, dramatik bir biçimde savurmuştu bu korkutmacayı. Mrs. Vane günün birinde üçünün de bunu anımsayıp güleceklerini düşünüyordu.

3. Beyaz bizmut özellikle tiyatro, sahne makyajında kullanılır. (Ç.N.)

Altıncı bölüm

O akşam Basil Hallward, Briston Oteli'nde, üç kişilik sofranın kurulmuş olduğu odaya alındığı zaman Lord Henry, "Haberi duymuşsundur sanırım, değil mi, Basil?" diye sordu.

Ressam şapkasıyla paltosunu, karşısında eğilen garsona uzatarak, "Yoo," dedi. "Ne olmuş? Siyasete ilişkin bir şey değildir ya, umarım? Siyaset beni hiç ilgilendirmez de. Avam Kamarası'nda resmini çizmeye değer tek kişi yok, ama birçoğunun üzerinden şöyle bir badana geçilse pek iyi olur."

Lord Henry ona dikkatle bakarak, "Dorian Gray nişanlanmış," dedi.

Ressam birden irkildi, sonra yüzünü astı. "Dorian nişanlanmış mı dedin? Olamaz!"

"Olmuş işte."

"Kiminle?"

"Aktrisçiğin biriyle."

"İnanamam. Dorian böyle bir şey yapmayacak kadar aklı başındadır."

"Dorian arada bir budalalık yapmaktan kaçınmayacak kadar akıllıdır, azizim Basil."

"Harry, evlilik insanın öyle arada bir yapacağı bir şey değildir, herhalde."

"Meğer ki Amerika'da olalım," diye Lord Henry tembel tembel konuştu. "Ben sana onun evlendiğini söylemedim ki. Nişanlanmış, dedim. Arada büyük ayrım var. Ben evlendiğimi açıkça anımsarım da nişanlandığımı zerrece anımsayamam. Hiç nişanlanmadığıma inanacağım gelir çok zaman."

"Ama Dorian'ın ailesini, toplumdaki yeriyle servetini düşünsene. Kendinden böylesi aşağı seviyede bir kızla evlenmesi gülünç olur."

“Onun bu kızla ille evlenmesini istiyorsan koş, bunu söyle, Basil. O zaman kesin evlenir. Kişi her ne zaman tamamen budalaca bir şey yapsa mutlaka en yüce amaçlar içindir.”

“Umarım bu kız iyi bir insandır, Harry. Dorian’ın iğrenç bir yaratığa bağlanıp kalmasını istemem. O zaman onun kişiliği de alçalır, zihni körelir.”

Lord Henry elindeki bardaktan portakal esanslı vermut içerek, “Kız iyi olmaktan öte, güzelmiş,” diye mırıldandı. “Dorian güzel diyor ki böyle şeylerde pek yanılmaz. Senin çizdiğin o portre sayesinde, başkalarının görünümüne karşı daha duyarlı oldu. Böyle iyi bir etkisi oldu portrenin, başkaca yararları dışında. Eğer çocuk randevusunu unutmazsa, kızı bu gece görüyoruz.”

“Ciddi misin?”

“Çok ciddiyim, Basil. Şu anda olduğumdan daha da ciddi olabileceğime inansaydım yas tutardım.”

Ressam odada bir aşağı bir yukarı dolaşıp dudağını dişleyerek, “Peki, sen olumlu karşılıyor musun bunu, Harry?” diye sordu. “Onaylıyor olamazsın. Saçma, gelgeç bir heves bu.”

“Ben artık hiçbir şeyi olumlu ya da olumsuz karşılamıyorum, dostum. Hayata karşı böyle tavır almak gülünç. Ahlak konusundaki önyargılarımızı açıklamak için gelmiyoruz ya dünyaya. Ben sıradan, basmakalıp kişilerin dediklerine hiç kulak vermem; sevimli, seçkin kişilerin yapıp ettiklerine de hiç karışmam. Birini çok mu çekici buluyorum, o kişi hangi ifade yöntemini seçerse seçsin beni mest eder. Dorian Gray sahnede Juliet’i oynayan dilber bir kıza tutuluyor, onunla evlenmeyi tasarlıyor. Neden olmasın? Dorian Messalina’yla da evlense ilginçliğinden bir şey yitirmez benim gözümde. Bilirsin ki ben evliliğin savunucularından değilimdir. Evlilikteki gerçek sakınca kişiyi evcil yapmasıdır. Evcil kişiler de renksiz olur. Bireysellikten yoksundurlar. Öte yandan evliliğin, tersine karmaşıklaştırdığı kişiler de vardır. Bu gibileri bencilliklerini korurlar da üstüne daha bir sürü başka benlikler eklerler. Birden çok yaşam sürmeye zorlanırlar. Daha iyi bir organizasyona kavuşurlar. Bana kalırsa bu, insanın varoluşunun amacıdır. Zaten her deneyim değer taşır. Evliliğin de kim ne derse desin, bir deneyim olduğu su götürmez. Benim umudum Dorian Gray’in bu kıza nikâh kıyıp, altı ay boyunca delice tapınması, sonra da

durup dururken başka birinin büyüsüne kapılması. İncelemek için nefis bir konu olur."

"Bu söylediklerinin bir tanesinde bile ciddi değilsin, Harry. Değilsin, işte, sen de biliyorsun. Dorian Gray'in hayatı sönerse en çok üzülen sen olursun. Sen aslında takındığın pozlardan çok daha iyi yüreklisin."

Lord Henry güldü. "Hepimiz başkalarına iyilik kondurmayı severiz, çünkü hepimiz de kendi kellemizden korkarız. İyimserliğin temeli katıksız korkudur. Bize yararı dokunabilecek erdemleri komşumuzda görebildiğimiz için kendimizi yüce gönüllü sanırız. Hesabımızdan daha çok para çekebilelim diye bankacıyı överiz, elini cebimize atmasın diye yol kesen haydutta iyi yönler buluruz. Söylediğim her şeyde ciddiydim. İyimserliği son derece hor görürüm ben. Hayatın sönmesine gelince; hiçbir hayat sönmez, yeter ki gelişimi yarıda kalmamış olsun. Bir kişiliği bozmak istiyorsan ıslah et, yeter! Evlilik dersen, elbet saçmalık olur, gelgelelim kadınlarla, erkekler arasında daha başka, daha ilginç bağlar var. Ben bunları özendirmekten geri kalmayacağım. Hepsi de son moda olmak çekiciliğine sahip. Ama bak, işte Dorian da geldi. Sana benden daha çok bilgi verecektir."

"Sevgili Harry, sevgili Basil, ikiniz de kutlamalısınız beni!" diyen genç adam saten astarlı pelerinini attı ve arkadaşlarının sırayla elini sıktı. "Ömrümde böyle mutlu olmamıştım. Biliyorum, ani oldu. Bütün sevinçli şeyler öyledir, ama gene de bu ömrümce arayıp durduğum şeymiş gibi geliyor bana." Heyecan ve mutluluktan kızarmış, olağanüstü yakışıklı görünüyordu.

Hallward, "Umarım ömür boyu mutlu olursun, Dorian," dedi. "Gene de nişanını bana bildirmediğin için seni pek bağışlayamıyorum. Harry'ye söylemişsin."

"Ben de seni yemeğe geç kaldığın için bağışlayamıyorum," diye araya giren Lord Henry elini delikanlının omzuna koydu. Gülümsüyordu. "Buyurun, oturalım da bakalım yeni *chef* nasılmış görelim. Sen de bize bütün bunların nasıl olup bittiğini anlatırsın."

Küçük, yuvarlak masanın başına geçerlerken Dorian, "Anlatılacak pek bir şey yok," dedi. "Olup biten şu: Harry, dün akşam senden ayrıldıktan sonra giysilerimi değiştim, Rupert Sokağı'ndaki, hani senin bana öğrettiğin o küçük İtalyan lokantasında yemek yedim, saat

sekizde de tiyatroya gittim. Sibyl Rosalind'i oynuyordu. Dekor feciydi, Orlando'yu oynayan da gülünçtü, doğallıkla. Ama Sibyl! Onu görebilseydiniz! Oğlan kılığını giymiş olarak sahneye çıktığında tek kelimeyle harikaydı. Bol, tarçın renkli kolları olan daracık, yosun renkli bir kadife ceketle, uzun, kahverengi çorap giymiş, donuk kırmızı astarlı, kapüşonlu bir pelerine sarınmıştı! Başında da zarif, minicik, yeşil bir şapka vardı. Şapkaya parlak bir taşla bir şahin tüyü tutturulmuştu. Her zamankinden daha zarif, kusursuz gözüktü gözüme. Basil, hani senin stüdyonda o Tanagra heykelciği var ya, işte Sibyl ondaki o ince uyumu yansıtıyordu. Saçları, uçuk renkli bir gülün çevresindeki koyu yapraklar gibi yığılmıştı yüzünün çevresine. Çıkardığı oyuna gelince... İşte, bu gece onu siz de göreceksiniz. Tek kelimeyle doğuştan sanatçı bu kız. O küflü locada otururken tamamen kendimi kaptırmıştım. Londra'da olduğumu, on dokuzuncu yüzyılda yaşadığımı unutmuştum. Sevdiğimle birlikte uzaklarda, kimseciklerin görmemiş olduğu bir ormandaydım. Perde kapanınca arkaya dolanıp onunla konuştum. Yan yana oturduğumuz sırada onun gözlerinde şimdiye değin hiç görmemiş olduğum bir bakış belirdi. Benim dudaklarım da onunkilere doğru uzandı. Birbirimizi öptük. O anda neler hissettiğimi anlatamam size. Sanki tüm yaşantım kusursuz, gül renkli bir sevinç noktasında toplanmıştı. O da tepeden tırnağa titriyor, beyaz bir nergis çiçeği gibi sarsılıyordu. Derken dizüstü çökerek ellerimi öpmeye başladı... Bütün bunları size anlatmamak gerekirmiş gibi geliyor, gene de kendimi tutamıyorum. Nişanımız çok gizli, doğallıkla. O kendi annesine bile söylemedi daha. Vasilerim buna ne diyecekler, bilemiyorum. Lord Radley yüzde yüz küplere binecek. Umurumda değil. Bir yıla varmadan ergenliğe ulaşacağım, o zaman canımın istediğini yapabilirim. Basil, aşkımı şiirde bulup eşimi Shakespeare'in oyunlarından seçmekle doğru bir iş yaptım, değil mi? Konuşmayı Shakespeare'den öğrenen dudaklar gizlerini benim kulağıma fısıldadılar. Rosalind kollarını benim boynuma doladı; ben Juliet'i ağzından öptüm."

Hallward, "Evet, Dorian, doğru yapmışsın, sanırım," diye yanıtladı ağır ağır.

Lord Henry, "Sibyl'i bugün gördün mü?" diye sordu.

Dorian Gray başını salladı. “Onu Aden Ormanı’nda bıraktım, Verona’da bir meyve bahçesinde bulacağım.”

Lord Henry şampanyasını düşünceli bir tavırla yudumlayarak, “Dorian, hangi noktada evlilik sözü ettin?” diye sordu. “Onun karşılığı ne oldu? Yoksa unuttun mu bunları?”

“Sevgili Harry, bir iş kontratı gibi ele almadım ben bu konuyu, resmî bir öneride de bulunmadım. Onu sevdiğimi söyledim, o da benim eşim olmaya kendini layık bulmadığını söyledi. Layık değilmiş! Oysa benim gözümde dünya bir yana, o bir yana.”

Lord Henry, “Kadınlar olağanüstü pratiktirler,” diye mırıldandı. “Bizden çok daha pratik. Bu gibi durumlarda bizler evlilikten söz açmayı çok zaman unuturuz da onlar hep aklımıza getirirler.”

Hallward elini onun koluna koydu. “Yapma, Harry. Dorian’ı kızdırdın. Dorian başka erkeklere benzemez. Kimseye bile bile acı çektirmez. Ruhu böyle şeyler yapmayacak kadar soyludur.”

Lord Henry masanın karşı tarafına bakarak, “Dorian bana asla kızmaz,” diye yanıtladı. “O soruyu dünyanın en yerinde nedeniyle sordum; daha doğrusu herhangi bir soru sormanın tek nedeni, yani basit bir merak. Ben bir kuram üretmişimdir: Erkekler kadınlara evlenme teklif etmez. Evlilik teklifi her zaman kadından gelir. Orta sınıf yaşantısı bunun dışında kalır, doğallıkla. Ama orta sınıflar çağdaş değildir ki zaten.”

Dorian Gray gülerek başını arkaya attı. “Sen hiç yola gelmeyeceksin, Harry, ama umurumda değil. Sana kızmanın yolu yok. Sibyl Vane’i görünce anlayacaksın, ona kötülük eden kimse canavar demektir, kalpsiz bir canavar. İnsan sevdiği şeyi nasıl olur da utanç verici duruma düşürür, anlayamıyorum. Sibyl Vane’i seviyorum ben. Onu altın bir tahtın üstüne çıkartmak, bütün dünyanın sevdiğim kadına tapındığını görmek istiyorum. Evlilik nedir? Geri alınamayan bir yemin. Bu yüzden alaya alıyorsun evliliği. Kuzum, alay etme. Bu geri alınmaz andı içmek istiyorum ben. Sibyl’in bana güvenmesi bana sadakat aşılıyor, inancı beni iyi bir insan yapıyor. Onun yanındayken senin öğrettiklerini öğrendiğim için yeriniyorum. Senin tanıdığından daha başka bir kişi oluyorum. Değişiyorum. Sibyl Vane’in elinin bir tek dokunuşu bana senin o yanlış, büyüleyici, zehirli, keyifli kuramlarının hepsini unutturuyor.”

Lord Henry tabağına biraz salata alarak, “Peki, neymiş bu kuramlar?” diye sordu.

“Oo, işte senin hayat konusundaki, aşk konusundaki, keyif konusundaki kuramların. Kısacası, senin bütün kuramların, Harry.”

Lord Henry o acelesiz, ezgili sesiyle, “Üzerinde kuram geliştirmeye değer tek şey keyiftir,” dedi. “Ne var ki bu konudaki kuramım benim kendimindir, diye iddia edemem. Doğanındır o, benim değil. Keyif, Doğa’nın sınavı, onay imgesidir. Mutlu olduğumuz zamanlarda hep iyi bir insan oluruz da iyi insan olduğumuz zamanlarda ille de mutlu olmayabiliriz.”

Basil Hallward, “Güzel ama iyi insandan kastın nedir?” diye sordu.

Dorian da, “Evet,” diye onu onayladı. Arkasına yaslandı, masanın ortasında duran mor dudaklı susam çiçeklerinin üzerinden Lord Henry’ye baktı. “İyi insan tanımıyla neyi kastediyorsun, Harry?”

Lord Henry kadehinin incecik sapına o solgun, sivri uçlu parmaklarıyla dokunarak, “İyi insan olmak demek insanın kendi kendisiyle uyum içinde olması demektir,” dedi. “Uyumsuzluk da insanın başkalarıyla uyum içinde olmaya zorlanması demektir. Kişinin kendi yaşamı: Önemli olan budur. Komşularımızın yaşamlarına gelince; insan tutucu ya da püriten olmak isterse bunlara ilişkin ahlaksal görüşlerini ilan edebilir, ama aslında bunlar bizi hiç ilgilendirmez. Zaten bireyselliğin güttüğü amaç daha yücedir. Çağdaş ahlak çağın ölçüsünü benimsemekten ibarettir. Bence herhangi bir kültürlü kişinin yaşadığı çağın ölçüsünü benimsemesi en kabasından bir ahlaksızlıktır.”

Ressam, “Ama Harry, insan salt kendisi için yaşarsa karşılığında mutlaka müthiş bir bedel ödemez mi?” diye görüşünü belirtti.

“Evet, bugünlerde her şeyimizi aşırı pahalıya satın alıyorum. Bana kalırsa yoksulların gerçek trajedisi şu ki keseleri ancak karınlarını doyurmaya yetiyor. Güzel günahlar da, güzel nesneler gibi, zenginlerin harcıdır.”

“İnsan bu bedeli paradan başka şeylerle de ödemek zorunda kalıyor.”

“Örneğin nasıl şeyler, Basil?”

“Ne bileyim ben, pişmanlık, vicdan azabı, sonra... Aşağılanmanın bilinci.”

Lord Henry omuzlarını silkti. "İki gözüm, Ortaçağ sanatı pek hoştur, gelgelelim Ortaçağ duygularının modası çoktan geçti. Romanlarda kullanabiliriz bu duyguları. Ama zaten romanlarda kullandığımız şeyler gerçek yaşamda kullanmadığımız şeyler değil midir? İnan bana, hiçbir uygar kişi sürdüğü keyiften ötürü pişmanlık çekmez, hiçbir ilkel kişi de keyfin ne olduğunu bilmez."

Dorian, "Keyfin ne olduğunu ben biliyorum!" diye atıldı... "Birine tapınmak."

Lord Henry meyveleri evirip çevirerek, "Evet, bu tapılmaktan yeğdir," diye yanıtladı. "Tapılmak can sıkıntısıdır. İnsanoğlu tanrılarına nasıl davranırsa kadınlar da bize öyle davranırlar. Tapınırlar bize, ille onlar için bir şeyler yapalım diye dürtükleyip dururlar."

Dorian ciddi bir ifadeyle, "Bana sorarsan onların bizden istedikleri şey, ne olursa olsun, başlangıçta bize vermiş oldukları şeylerdir," diye yanıtladı. "Onlar bizim benliğimizde sevgi yaratıyorlar. Bunu bizden istemeye hakları var."

Hallward, "Çok doğru söyledin, Dorian," dedi.

Lord Henry, "Hiçbir şey tam anlamıyla doğru değildir," diye fikir yürüttü.

Dorian, "Bu doğrudur ama," diye onun sözünü kısa kesti. "Bunu kabul etmelisin, Harry. Kadınlar erkeklere hayatlarının altın cevherini çıkartıp verirler."

Lord Henry, "Olabilir," diye içini çekti. "Ne var ki mutlaka kırk para olarak geri isterler. Sıkıntı burada. Esprili bir Fransız'ın dediği gibi, kadınlar bizde başyapıtlar yaratma isteği uyandırırlar, sonra da her keresinde buna engel olurlar."

"Harry, çok kötüsün! Seni neden bu kadar çok seviyorum, bilmem."

"Sen beni ömür boyu seveceksin, Dorian... Beyler, kahve alır mısınız?.. Garson, kahve getir, en iyisinden şampanya, bir kutu da sigara. Yok, sigara istemez; bende var. Basil, puro tüttürmene izin veremem, sigara al şuradan. Sigara kusursuz keyfin kusursuz bir örneğidir.

Nefistir ve bitince insanı doyumsuz bırakır. Hayatta başka ne istenir? Evet, Dorian, her zaman seveceksin beni. Çünkü ben senin işlemeyi göze alamadığın tüm günahları simgeliyorum."

Delikanlı, “Amma saçmalıyorsun, Harry!” diyerek garsonun masaya bırakmış olduğu alev soluyan gümüş ejderhanın içinden bir kibrit aldı. “Hadi tiyatroya gidelim. Sibyl sahneye çıktığı zaman sen hayatta yeni bir ideal kazanmış olacaksın. O senin gözünde, şimdiye değin hiç bilmediğin bir şey simgeleyecek.”

Lord Henry gözlerinde yorgun bir bakışla, “Her şeyi tattım ben,” dedi. “Gene de yeni duygulara her zaman açığım. Ama korkarım ki hiç değilse benim için böyle bir şey olamaz. Her neyse, senin bu harika kız, bir de bakarsın mest etmiş beni. Tiyatro oyunculuğuna bayılırım. Gerçek yaşamdan çok daha sahicidir. Hadi, gidelim. Dorian, sen benimle geliyorsun. Basil, çok üzgünüm, arabam iki kişilik. Sen başka bir arabayla arkadan geleceksin artık.

Ayağa kalktılar, bir yandan kahvelerini yudumlarken paltolarını giydiler. Ressam kendi düşüncelerine dalmış, sessizdi. Üstüne bir keyifsizlik çökmüştü. Bu evliliğin düşüncesine dayanamıyor, gene de bunun, akla gelen birçok olasılıktan daha iyi olduğunu düşünüyordu.

Birkaç dakika sonra aşağı indiler. Ressam, kararlaştırılmış olduğu gibi, tek başına bir arabaya bindi ve önü sıra giden küçük arabanın ışıltılı lambalarına gözünü dikti. İçini tuhaf bir kaybetme duygusu bürüdü. Dorian Gray’le aralarındaki eski yakınlığı bir daha asla bulamayacağını sezinliyordu. Aralarına hayat girmişti... Gözleri karardı, o kalabalık, ışıklı yollar gözlerinin önünden yitti. Araba tiyatronun önünde durduğu zaman Basil Hallward kendini yıllarca yaşlanmış gibi hissediyordu.

Yedinci bölüm

Her nedense tiyatro kalabalıktı o gece. Onları kapıda karşılayan şişman Yahudi menajer titrek, yıvışık bir gülüşle ağzı kulaklarına vararak sırıtıyordu. Onları gösteriş ve dalkavukluk karışımı bir tutumla, şişman, yüzüklü ellerini sallayarak ve sesinin son perdesiyle konuşarak, localarına götürdü. Dorian Gray ona karşı her zamankinden daha büyük bir tiksinti duydu. Sanki Miranda'yı almaya gelmiş de karşısına Caliban çıkmış gibi geliyordu. Oysa Lord Henry ondan eni konu hoşlanmıştı. Daha doğrusu hoşlandığını söylüyordu. Onunla tokalaşmakta ısrar etti ve gerçek bir deha keşfettiğini, hem de bir şair yüzünden iflasa sürüklenmiş olan bir adamla tanışmaktan gurur duyduğunu belirtti. Hallward salondakilerin yüzlerini seyrederek oyalanmaktaydı. Sıcak boğucuydu, büyük avize sarı ateş yapraklı dev bir yıldızçiçeği gibi alev alevdi. Balkondaki gençler ceketlerini, yeleklerini çıkartıp parmaklığa asmışlardı. Tiyatronun bir ucundan öbürüne birbirleriyle konuşuyor, ellerindeki portakalları yanlarında oturan kılıksız kızlarla paylaşıyorlardı. Kimi kadınlar gülüşüyorlardı. Sesleri pek tiz, pek kulak tırmalayıcıydı. Bardan patlayan mantarların sesi geliyordu.

Lord Henry, "Tam da kişinin tanrıçasını bulacağı yer!" dedi.

Dorian Gray, "Öyle," diye yanıtladı. "İşte buracıkta buldum onu; tüm yaratıklardan daha göksel benim için. Hele bir oyununa başlasın, her şeyi unutacaksınız. Kaba saba yüzleri, hoyrat davranışlarıyla bütün bu bayağı, görgüsüz kişiler... O sahneye çıktığında bambaşka oluyorlar. Çıt çıkarmadan oturup onu seyrediyorlar. Onun iradesinin buyruğuna göre ağlıyor, gülüyorlar. Bu kişilerden keman gibi ses alıyor o. Tinselleştiriyor onları. Öyle ki insana onlar da bizimle aynı eti, aynı kanı taşıyorlarmış gibi geliyor."

Dürbünüyle balkondakileri gözden geçirmekte olan Lord Henry, "Bizimle aynı et ve kan mı! Sakın ha!" diye bağırdı.

Ressam, “Sen ona aldırma, Dorian,” dedi. “Ben senin ne demek istediğini anlıyorum, bu kıza da güvenim var. Senin sevdiğin kişi kim olursa olsun, fevkaladedir; şu senin anlattığın etkiyi yaratan kız da, kim olursa olsun üstün ve asil biridir. Kişinin çağını tinselleştirmesi... Gerçekten değerli bir uğraş bu. Eğer bu kız ruhsuz yaşamış olanlarda ruh yaratabiliyorsa, pis ve çirkin yaşamlar sürmüş olanlarda güzellik hissi uyandırabiliyorsa, onları bencilliklerinden sıyırıp başkalarının dertleri uğruna gözyaşı dökmelerini sağlayabiliyorsa... O zaman bu kız senin tapmana, dünyanın tapınmasına layık demektir. Bu evlilik pek yerinde bir şey olur. İlkin böyle düşünmedim ama şimdi uygunluğunu kabul ediyorum. Tanrılar Sibyl Vane’i senin için yaratmışlar. Onsuz sen eksik kalırdın.”

Dorian Gray, “Sağ ol, Basil,” diyerek ressamın elini sıktı. “Biliyordum beni anlayacağını. Harry öylesine alaycı ki beni korkutuyor. Neyse, işte orkestra. Pek berbat bir orkestra, ama neyse ki ancak beş dakika sürüyor. Sonra perde açılacak... Siz de benim bütün hayatımı adadığım kızı göreceksiniz. Özümde iyi olan ne varsa hepsini ona adadım zaten.”

Bir çeyrek saat sonra, şaşılacak bir alkış tufanı arasında Sibyl Vane sahneye çıktı. Güzel olmasına güzeldi gerçekten; Lord Henry onun, ömründe gördüğü en güzel yaratıklardan biri olduğunu itiraf ediyordu. O utangaç zarifliğinde, ürkek gözlerinde ceylanları andırır bir şey vardı. Kız kalabalık, coşkulu salona baktıkça yanaklarına gümüş bir aynaya yansımış bir gülün gölgesini andırır bir pembelik vurdu. Genç kız bir iki adım geriledi; dudakları titriyordu sanki. Basil Hallward yerinden fırlayarak el çırpmaya başladı. Dorian Gray’se kıpırtısız oturduğu yerden bir düşte gibi gözlerini kıza dikmişti. Lord Henry dürbünüyle bakarak, “Çok hoş, çok hoş,” diye mırıldanıyordu.

Sahne Capuletlerin evinin holüydü. Yolcu kılığında Romeo, yanında Mercutio ve öbür arkadaşlarıyla birlikte içeri girmişti. Orkestra, elinden geldiğince bir şeyler çalmaya başladı ve dans başladı. Kötü giyimli, hantal oyuncuların oluşturduğu kalabalığın içinde Sibyl Vane daha üstün, daha güzel bir dünyadan gelme bir yaratığı andırıyordu. Dans ederken bedeni suda salınan sazlar gibi sallanıyordu. Boynunun yuvarlak çizgileri bir beyaz zambağın yuvarlak çizgileriydi. Elleri serin fildişinden yapılma gibiydi.

Ne var ki üzerinde tuhaf bir tutukluk vardı. Gözleri Romeo'ya takılınca hiçbir sevinç belirtisi göstermedi. Söylemesi gereken birkaç sözü:

"Aziz yolcu, haksızlık ediyorsun sen ellerine,
Çünkü ellerdedir Tanrı selamı.
Azizler elleriyle kutsarlar yolcuları,
Avucun avuca değmesidir bacıların öpüşü..."

ve bunu izleyen kısa repliği baştan sona yapay bir tavırla söyledi. Sesi nefis olmakla birlikte tonlama yönünden tümüyle yapmacıktı, rengi yanlıştı. Okuduğu şiirin bütün canlılığını söndürüyordu. Aşkın ateşini asılsızlaştırıyordu.

Dorian Gray ona baktıkça sararmaktaydı. Şaşırmıştı, kaygılıydı. Arkadaşlarının ikisi de ona herhangi bir şey söylemeyi göze alamıyorlardı. Kız tamamen yetersiz görünmüştü gözlerine. Hayal kırıklığı içindeydiler.

Gene de bütün Julietlerin gerçek sınavının ikinci perdedeki balkon sahnesi olduğuna inanıyor, bunu bekliyorlardı. Kız bunda da başarısız olursa hiçbir yeteneği yok demekti.

Sibyl ay ışıklı sahneye çıktığı zaman göz okşuyordu. Bu yadsınamazdı. Gelgelelim oyununun yapmacıklığı dayanılır gibi değildi, giderek de kötüleşiyordu. Şimdi jestlerine de gülünç bir yapaylık sinmişti. Söylediği her şeyi aşırı vurguluyordu.

"Biliyorsun, gecenin maskesi var yüzümde,
Yoksa genç kız pembesi boyardı yanağımı
Bu gece sana söylediğim sözler yüzünden..."

diyen o güzel bölüm, ikinci sınıf bir belagat hocasının yetiştirdiği bir okul çocuğunun gergin dikkatiyle okundu. Sibyl balkondan eğilip de sıra o şahane satırlara geldiği zamansa;

"Senin gelmene seviniyorum ama
Bu geceki anlaşma sevinç vermiyor bana.
Çünkü pek ani, pek çılgın, pek gözükara.

Tıpkı şimşek gibi, ‘çaktı’
Sönüp giden... Tatlım, iyi geceler!
Dilerim bu küçük aşk tomurcuğu
Yazın sıcak soluğuyla serpilip büyüsün de
Dilber bir çiçek olsun, biz yeniden
Buluşuncaya değin...”

bunları sanki onun için hiçbir anlam taşımıyormuş gibi okudu. Tedirginlik, ürküntü değildi bu. Tersine, genç kız tedirginlikten tümüyle uzak, tümüyle kendine hâkimdi, tek kelimeyle kötü oynuyordu. Tamamen başarısızdı.

Salondaki, balkondaki sıradan, eğitimsiz seyirciler bile oyuna duydukları ilgiyi yitirdiler. Kıpırdanmaya, yüksek sesle konuşup ıslık çalmaya başladılar. Geride durmakta olan Yahudi menajer öfkeden tepiniyor, sövüp sayıyordu. Oralı olmayan tek kişi kızın kendisiydi.

İkinci perde inince yuhalamalar fırtına gibi esti, Lord Henry yerinden kalkarak paltosunu giydi. “Kız son derece güzel, Dorian, ama oyun yeteneği yok,” dedi. “Gidelim.”

Genç adam acı, sert bir sesle, “Ben sonuna kadar seyredeceğim,” dedi. “Geceni boşa geçirttiğim için çok üzgünüm, Harry. İkinizden de özür diliyorum.”

Hallward, “Sevgili Dorian, Miss Vane hastaydı sanırım,” dedi. “Bir başka gece gene geliriz.”

Dorian, “Keşke hasta olsa,” diye yanıtladı. “Bana duygusuz, soğuk gözüktü. Kökten değişmiş. Dün gece büyük bir sanatçıydı. Bu gece sıradan, ortalama bir aktris.”

“Sevdiklerin konusunda bu biçimde konuşma, Dorian. Sevgi sanattan daha üstün bir şeydir.”

Lord Henry, “İkisi de birer öykünme tarzından başka bir şey değildir,” diye görüşünü belirtti. “Ama kuzum, gidelim. Dorian, sen de oyalanma burada. Kötü oyunculuk ahlak bozar. Hem zaten eşinin sahneye çıkmasını isteyeceğini sanmıyorum. Öyleyse Juliet’i tahtadan bebek gibi oynasa da ne çıkar? Kız bir içim su. Hayatta da sahnedeki kadar toysa, zevkli bir deneyim olur senin için. İlginç ve çekici olan topu topu iki tip insan vardır: her şeyi bilenler, hiçbir şey bilmeyenler. Vay canına, sevgili oğlum, bu kadar acıklı bakmasana! Genç kalmanın

gizi, yüze yakışmayan duygulardan uzak durmaktır. Hadi, bizimle kulübe gel. Birer sigara yakar, Sibyl Vane'in güzelliğine kadeh kaldırırız. Kız gerçekten güzel. Daha ne istiyorsun?"

Delikanlı, "Harry, gitsene sen!" diye bağırdı. "Yalnız kalmak istiyorum. Basil, sen de git. Of, yüreğim paralanıyor, görmüyor musunuz?"

Gözlerine sıcak yaşlar dolmuştu, dudakları titriyordu. Koşup locaya girdi, duvara yaslanarak yüzünü elleri arasına gizledi.

Lord Henry, "Gidelim, Basil," dedi. Sesinde tuhaf bir yumuşaklık, bir şefkât vardı. İki genç erkek birlikte dışarı çıktılar.

Birkaç dakika sonra sahnenin dibindeki ışıklar yandı ve üçüncü perde açıldı. Dorian yerini aldı. Solgun, gururlu, umursamaz duruyordu. Oyun uzayıp gidiyor, hiç bitmeyeceğe benziyordu. Seyircilerin yarısı, kaba kunduralarını takırdatıp gülüşerek salondan çıktılar. Tam bir fiyaskoydu bu. Son bölüm neredeyse boşalmış bir salona oynandı. Perde kıkırdaşmalar, oflayıp poflamalar arasında indi.

Oyun biter bitmez Dorian sahnenin arkasına, kulise koştu. Sibyl orda tek başına durmaktaydı, yüzünde zafer kazanmış gibi bir ifadeyle. Gözleri nefis bir ışıkla parlıyor, tüm varlığı sanki ışıldıyordu. Aralık duran dudakları yalnızca kendi bildiği bir gize gülümsemekteydi sanki.

Dorian içeri girince kız ona baktı, yüzüne sonsuz bir kıvanç yayıldı.

"Dorian, ne kötü bir oyun çıkardım bu gece!"

Dorian ona şaşkın şaşkın bakarak, "Feci!" dedi. "Feci! Berbattı. Hasta mısın sen? Nasıl kıvrandım, bilemezsin."

Sibyl gülümseyerek, "Dorian," dedi. Sesinin baygın müziğiyle onun adını uzatıyordu, bu ad dudaklarının kırmızı gül yaprağına baldan daha tatlı geliyordu sanki. "Dorian, anlamalıydın. Neyse, şimdi anlıyorsun, değil mi?"

Dorian, "Neyi anlıyorum?" diye hırsla sordu.

"Bu gece neden öyle kötü oynadığımı. Neden bundan böyle hep kötü oynayacağımı. Neden artık bir daha hiç iyi bir oyun çıkarmayacağımı."

Genç adam omuz silkti. "Hasta olsan gerek. Hastayken sahneye çıkmamalısın. Gülünç düşürüyorsun kendini. Arkadaşlarımın canı sıkıldı. Benim de canım sıkıldı."

Kız onu dinlemiyor gibiydi. Sevinçten değişime uğramıştı sanki. Bir mutluluk sarhoşluğu içindeydi.

"Dorian, Dorian!" diye hafifçe bağırdı. "Seni tanımazdan önce hayatımdaki tek gerçek sahnedeki oyunumdu. Yalnızca sahnedeyken yaşıyordum. Oyunların hepsi gerçekti benim gözümde. Bir gece Rosalind oluyordum, öbür gece Portia. Beatrice'in sevinci benim sevincim, Cordelia'nın üzüntüleri benim üzüntümdü. Her şeye inanıyordum. Benim yanım sıra, sahneye çıkan o kaba saba insanlar Tanrı gibi görünüyordu gözüme. Boyalı dekorlar dünyamdı. Gölgelerden başka bir şey bilmiyor, gölgeleri sahici sanıyordum. Sonra sen geldin, benim güzel sevgilim... Ruhumu zindanından kurtardın sen. Asıl gerçeği öğrettin bana. Ömür boyu rol almış olduğum bu boş gösterinin kofluğunu, yapmacıklığını, aptallığını bu gece, ilk kez gördüm. Bu gece, ilk olarak Romeo'nun iğrenç, yaşlı, boyalı olduğunu, meyve bahçesine vuran ay ışığının sahici olmadığını gördüm: Söylemek zorunda olduğum sözler asılsızdı, benim sözlerim, benim söylemek istediklerim değildi. Bunu gördüm bu gece. Sen bana daha yüce bir şey vermiştin, öyle bir şey ki, tüm sanat onun bir izdüşümünden ibarettir. Sen bana aşkın gerçekte ne olduğunu öğretmiştin, sevgilim, sevgilim benim! Tatlı Prens! Yaşam Prensi! Gölgelerden bıktım ben artık. Sen sanatın tümünden önemlisin benim için, sonsuza dek. Bir sahne oyunundaki kuklalarla ne işim var benim? Bu gece sahneye çıktığımda eski coşkunun nasıl olup da yittiğine ilkin akıl erdiremedim. Harikulade olacağımı sanmıştım. Baktım, hiçbir şey yapamıyorum. Derken birden, her şeyi anladım. Ve bunu bilmek içimi zevkle ürpertti. Onların yuhalarını duydum, gülümsedim. Ne anlarlardı onlar bizimki gibi bir aşktan? Al beni götür, Dorian! Al beni, baş başa kalabileceğimiz bir yere götür. Tiksiniyorum sahneden. Hiç bilmediğim bir tutkunun taklidini yapabilirim belki, ama beni ateş gibi kavuran bir tutkunun taklidini yapamam. Dorian, Dorian, şimdi kavrıyorsun değil mi, her şeyin önemini? Sahnede âşık rolüne çıkmak, becerebilsem bile küfür gibi bir şey olur benim için. Bunu bana sen gösterdin."

Genç adam kendini kanepeye bırakarak başını öte yana çevirdi. "Aşkımı öldürdün," diye söylendi.

Kız ona anlamamış gibi bakarak güldü. Dorian karşılık vermedi. Kız geldi, o minik elleriyle onun saçlarını okşadı. Diz çöktü, onun ellerini dudaklarına bastırdı. Dorian ellerini çekti, bedeninde bir ürperti dolaştı.

Sonra yerinden fırlayarak kapıya yürüdü. "Evet," diye bağırdı. "Aşkımı öldürdün sen benim. Eskiden hayal gücümü beslerdin. Şimdi merakımı bile uyandıramıyorsun. Zerrece etkilemiyorsun beni. Ben seni sevdimse şahane olduğun için sevdim; üstün yeteneğin, zihinsel gücün vardı, büyük şairlerin hayallerini gerçekleştiriyor, sanatın gölgesine biçim veriyor, somutluk katıyordun. Bunların hepsini fırlatıp attın. Sığ ve aptalsın. Ulu Tanrım! Ne delilikmiş seni sevmek! Ne kadar aptalmışım! Gözümde hiçsin artık. Bir daha asla görmeyeceğim seni, asla düşünmeyeceğim. Adını asla ağzıma almayacağım. Eskiden benim gözümde neydin, bilmiyorsun. Bir de ben... Of, düşünmeye bile dayanamıyorum! Keşke seni hiç görmemiş olsaydım! Hayatımın büyük aşkını mahvettin. Aşkın senin sanatını bozuyor madem, sen aşkı hiç tanımıyorsun demektir! Sanatın olmayınca sen bir hiçsin. Ben seni ünlü, parlak, şahane biri yapacaktım. Dünya senin önünde diz çökecekti, sen de benim adımı taşıyacaktın. Şimdi nesin ki? Güzel yüzlü, üçüncü sınıf bir aktris."

Kız bembeyaz kesilmiş, titriyordu. Ellerini birbirine kilitledi, boğazında düğümlenen bir sesle, "Ciddi değilsin, değil mi, Dorian?" diye mırıldandı. "Rol yapıyorsun."

Delikanlı acı bir sesle, "Rol yapmak mı? Onu sana bırakıyorum ben," diye karşılık verdi. "Öyle iyi beceriyorsun ki!"

Sibyl diz çöktüğü yerden doğruldu; yüzünde acı çektiğini gösteren bir ifade vardı. Elini onun eline koyarak gözlerinin içine baktı.

Dorian onu itti. "Dokunma bana!" diye bağırdı.

Dudaklarından hafif bir inilti kopan genç kız kendini Dorian'ın ayakları dibine attı, örselenmiş bir çiçek gibi orada yattı, kaldı.

"Dorian, terk etme beni, Dorian!" diye fısıldadı. "Öyle pişmanım ki iyi bir oyun çıkarmadığım için. Hep seni düşünüyordum. Ama gayret edeceğim, inan bana, gayret edeceğim. Öyle gafil avladı ki beni, sana duyduğum aşk. Sen beni öpmeseydin, öpüşmeseydik, sanırım aşkı hiç tanımayacaktım. Gene öp beni, sevgilim. Beni bırakıp gitme, dayanamam. Ne olur, bırakma beni. Erkek kardeşim... Yok, aldırma.

Ciddi değildi, numara yapıyordu. Ama sen, ah, bu gecelik bağışlayamaz mısın beni? Öyle çok çalışacağım ki rollerime, daha iyi olmaya çabalayacağım. Ne olur, zalim davranma bana, çünkü seni dünyada her şeyden çok seviyorum. Ne de olsa topu topu bir kerecik hayal kırıklığına uğrattım seni. Gene de çok haklısın, Dorian. Sanatımı dışa vurmalıydım. Budalalık ettim ama elimde değildi. Ne olur, bırakma beni, bırakıp gitme beni." Kız soluğu hıçkırıklarla tıkanarak, yaralı bir hayvan gibi yerde büzülmüştü.

Dorian o güzel gözleriyle ona yukarıdan bakıyordu, o kalemle çizilmişi andıran dudakları zarif bir küçümsemeyle bükülüydü. Artık sevmediğimiz kişilerin duygularında her zaman bize gülünç gelen bir şey vardır. Dorian da şimdi Sibyl'in davranışında gülünesi bir melodram buluyor, gözyaşlarıyla hıçkırıklarına sinirleniyordu.

Sonunda, "Ben gidiyorum," dedi, serinkanlı, duru bir sesle. "Kırıcı olmak istemiyorum, ama seni bir daha göremem. Beni hayal kırıklığına uğrattın."

Kız sessiz sessiz ağlıyordu. Karşılık vermedi ama usulca ona yaklaştı. O minik ellerini açmış, onu arıyordu sanki. Dorian topuğu üzerinde dönerek dışarı çıktı. Birkaç dakika sonra tiyatrodan ayrılmıştı bile.

Nereye gittiğinin pek ayırdında değildi. Sonradan, loş sokaklardan, çıplak kemerlerin kara gölgelerinden, uğursuz görünümlü evlerin önünden geçtiğini anımsayacaktı. Boğuk sesli, haşin gülüşlü kadınlar arkasından seslenmişlerdi. Kendi kendilerine dev maymunlar gibi söylenip söverek sarhoşlar devrilip geçmişti yanından. Kapı önlerine sinmiş acayip çocuklar görmüş, kasvetli avlulardan yükselen haykırışlar, sövgüler duymuştu.

Tan ağardığı sırada kendini Covent Garden yakınlarında buldu. Karanlık kalkmış ve uçuk yalazlarla aydınlanan gök kusursuz bir inci gibi toparlanmıştı. Parlak taşlı, boş sokak boyunca zambak yüklü kocaman arabalar ağır ağır tangırdayarak ilerliyorlardı. Hava zambak kokusuyla baygınlaşmıştı sanki. Çiçeklerin güzelliği genç çocuğun çektiği acıya merhem gibi geldi. Dorian arabaların peşi sıra pazaryerine yürüdü, adamların yük boşaltmasını seyretti. Büzgülü, beyaz mintanlı bir arabacı bir avuç kiraz sundu ona. Dorian teşekkür etti, adamın neden para almadığını anlamayarak isteksizce kirazları

yemeye başladı. Kirazlar geceleyin toplanmışlardı, ay ışığının ayazı içlerine işlemişti. Omuzlarında kasalar dolusu çizgili lale, kırmızılı sarılı güller taşıyan uzun bir çocuk sırası, sebzelerin yüksek, zümrüt yeşili yığınlarının arasından kendilerine yol açarak Dorian'ın önünden geçit töreni yaptılar. Güneşten ağarmış gri direkli kemerin altında, salkım saçak giyimli, açık başlı bir sürü kız açık artırmanın bitmesini bekliyorlardı. Kimileri Piazza'daki kafenin sallangaçlı kapısının önüne yığılmışlardı. Çuval yığınlarının üstünde uyuyakalmış arabacılar vardı. Cüsseli araba beygirleri arnavutkaldırımının üstünde ayaklarını sürçerek sendeledikçe, üzerlerindeki eyerler sarsılıyor, çıngıraklar çıngırdıyordu. Mor boyunlu, pembe ayaklı güvercinler ortalıkta koşuşarak, yerdeki tohumları gagalıyorlardı.

Bir süre sonra Dorian bir araba çevirip evine gitti. Eşikte birkaç dakika oyalanarak sessiz meydanın panjurları kapalı, boş bakışlı pencerelerini süzdü. Gökyüzü katıksız bir opaldi şimdi, evlerin damları da gümüş gibi ışıldıyordu. Karşıki bir bacadan ince bir duman şeridi yükselmekteydi. Duman, eflatun bir kurdele gibi sedef renkli havanın içinde kıvrılıyordu.

Evin meşe kaplamalı, geniş giriş holünde asılı kocaman, yaldızlı Venedik avizesinin –bir Doj gemisinden alınma bir ganimet– üç lambası hâlâ titrek yalazlarla yanmaktaydı: Çevrelerine beyaz ateş germiş alevden üç ince yaprağa benziyorlardı. Dorian paltosuyla şapkasını masanın üstüne atarak lambaları söndürdü, kitaplıktan geçerek yatak odasına yöneldi. Giriş katında sekiz köşeli, geniş bir bölme olan bu odayı Dorian, içinde yeni uyanan gösteriş merakıyla, kendi beğenisine göre dekore etmişti. Duvarlara Selby Sokağı'ndaki kullanılmayan bir tavan arasında bulunmuş olan, Rönesans işi, değişik duvar halıları asmıştı.

Tam kapının tokmağını çevirirken gözü Basil Hallward'ın çizmiş olduğu portresine ilişti. Delikanlı şaşalamış gibi irkilerek geriledi. Sonra kaşları hafifçe çatılmış olarak yatak odasına girdi. Yakasını çıkardıktan sonra bir an duraksadı sanki. Sonunda gene döndü geldi, yaklaştı, portreyi inceledi. Krem renkli ipek güneşliklerden zar zor sızan loş ışıkta portrenin yüzü biraz değişmiş gibi geldi ona. İfade başka görünüyordu. Ağzın duruşunda hafif bir zalimlik olduğu söylenebilirdi. Tuhaf şeydi doğrusu.

Dorian dönüp pencereye gitti, güneşliği kaldırdı. Parlak tan ışığı, odayı sel gibi basarak heyula gölgeleri köşelere itti, gölgeler oralarda ürperip büzüşerek kalakaldılar. Ne var ki Dorian'ın portrenin yüzünde görür gibi olduğu o garip ifade yerli yerinde duruyordu, hatta belirginleşmişti bile denebilir. Titreşimli, coşkulu güneş ışığı Dorian'a ağzın uçlarındaki acımasız çizgileri gösteriyordu, korkunç bir iş yaptıktan sonra aynaya bakarmışçasına açık seçik.

Delikanlı irkilerek gözlerini kırpıştırdı. Masanın üzerinden, Lord Henry'nin sayısız armağanlarından biri olan, fildişi Cupidlerle çevrelenmiş oval bir ayna alarak, sırlı derinliklerine telaşla göz attı. Kırmızı dudaklarını çirkinleştiren öyle bir çizgi yoktu ki! Ne demek oluyordu bu?

Dorian gözlerini ovuşturarak iyice yanaşıp portreyi yeniden gözden geçirdi. Resmin kendisine bakınca herhangi bir değişiklik belirtisi seçilmiyordu, gene de yüzün bütün ifadesinin başkalaşmış olduğu kuşku kaldırmazdı. Ona öyle gelmiş değildi. Ürkütücü değişim gözle görülebiliyordu.

Dorian kendini bir koltuğa bırakarak düşünmeye başladı. Birden aklından, portrenin bittiği gün Basil Hallward'ın stüdyosunda söylediği sözler geçti. Evet, açıkça anımsıyordu. Kendisi genç kalsa da portre yaşlansa diye çılgın bir dilekte bulunmuştu; kendi güzelliği hiç pas tutmasa, tutkularıyla günahlarının yükünü tuval üstündeki bu yüz taşısa diye; düşünce ve acı belirten çizgiler bu boyalı yüze kazılsa da kendisi yeni algıladığı şu delikanlılığın nazlı tazeliğini olduğu gibi saklayabilse diye. Ama bu dileği gerçekleşmiş olamazdı, değil mi? Böyle şeyler olanaksızdı. Düşünmesi bile usdışı. Gelgelelim işte resim de gözlerinin önündeydi, dudaklarındaki zalim ifadeyle.

Zalim ha? Zalimlik mi etmişti o? Suç kızdaydı, onda değil. O Sibyl'i büyük bir sanatçı olarak düşlemiş, büyük gördüğü için ona aşkını vermişti. Sonra da kız onu hayal kırıklığına uğratmıştı. Onun aşkına layık olmayan sığ bir davranışta bulunmuştu. Gene de, kızın yerde, onun ayakları dibinde çocuklar gibi hıçkırdığını düşününce Dorian'ın içinde sonsuz bir pişmanlık duygusu uyandı. Onu nasıl taşyüreklilikle seyrettiğini anımsıyordu da! Neden böyle yaratılmıştı acaba? Neden böyle bir ruh verilmişti ona? Ama o da acı çekmişti. Oyunun sürdüğü üç korkunç saat boyunca kimbilir kaç yüzyıllık

ıstırap, sonsuzluklar dolusu işkence yaşamıştı. Kendi hayatı onunkine bedeldi. Kendisi Sibyl'i bir süreliğine yaraladıysa, Sibyl de onun yaşantısına bir an için gölge düşürmüştü ya. Hem zaten kadınlar çile çekmeye erkeklerden daha yatkındılar. Duygularıyla beslenirdi onlar. Salt duygularını düşünürlerdi. El altında biri olsun, karşılıklı bir şeyler yaşayabilsinler diye sevgili edinirlerdi. Bunu ona Lord Henry söylemişti, Lord Henry de kadınların ne olduğunu bilirdi. Dorian tatlı canını ne diye üzecekti Sibyl Vane için? Kız artık onun gözünde bir hiçti.

Peki, ya resim? Resme ne demeliydi peki? Bu portre, onun hayatının sırrını gizliyor, onun öyküsünü anlatıyordu. Ona kendi güzelliğini sevmesini öğretmişti. Şimdi de kendi ruhundan tiksinmesini mi öğretecekti? Dorian bir daha bakabilecek miydi bu resme?

Yok, yok; mesele onun gergin sinirlerinin yarattığı bir yanılsamadan ibaretti. Geçirdiği feci gece geride hortlaklar bırakmıştı. Beynine birdenbire insanları zıvanadan çıkartan o minicik kızıl ben düşmüştü. Yoksa portre değişmiş değildi. Böyle düşünmek çılgınlıktı.

Gel gör ki portre onu gözetlemekteydi, o güzel, kusurlu yüzü, o zalim ağzıyla. Saçları sabahın erken ışığında parlıyor, mavi gözleri onun gözlerine değiyordu. Dorian'ın içini sonsuz bir acıma bürüdü; kendisi için değil de şu boyalı imgesi için. İmge daha şimdiden değişime uğramıştı, daha da uğrayacaktı. Saçlarının altın rengi sönüp kırçıla dönüşecekti. Kırmızı beyaz gülleri solacaktı. Kendi işlediği her günaha karşılık bir leke portrenin güzelliğini bozacak, mahvedecekti. Ama hayır, Dorian günah işlemeyecekti. Resim, değişse de değişmese de, onun vicdanının gözle görülür simgesi olacaktı. Dorian şeytana uymayacaktı. Lord Henry'yle görüşmeyecekti bundan böyle. Basil Hallward'ın bahçesinde ilk dinlediği zaman içinde olmayacak şeylere karşı tutkular uyandıran o sinsi, zehirli fikirlerine kulağını tıkayacaktı hiç değilse. Sibyl Vane'e geri dönecek, gönlünü alacak, onunla evlenecek, onu yeniden sevmeye çalışacaktı. Evet, onun göreviydi bunları yapmak. Sibyl ondan daha çok acı çekmiş olsa gerekti. Zavallı yavrucak! Dorian bencillik etmiş, ona karşı taşyürekli davranmıştı. Onda bulduğu büyü geri gelirdi elbet. Birlikte mutlu olurlardı. Dorian onunla birlikte güzel, saf bir yaşam sürerdi.

Ayağa kalktı, portrenin tam önüne büyük bir paravan çekti. Gözü resme değince ürperdi. “Ne feci!” diye mırıldanarak yürüdü, camlı kapıyı açtı. Çimenlere basınca derin derin soludu. Taze sabah havası içindeki bütün karanlık duyguları kovmuştu sanki. Şimdi yalnızca Sibyl’i düşünüyordu. Eski aşkının titrek bir yankısını duyar gibi oldu. Sibyl’in adını yinelemeye başladı. Çiy ıslaklığındaki bahçede şakıyan kuşlar, çiçeklere Sibyl’in şarkısını söylemekteydiler.

Sekizinci bölüm

Dorian uyandığı zaman saat öğleyi çoktan geçmişti. Uşağı birçok kez onun uyanıp uyanmadığını görmek için ayağının ucuna basarak odaya girmiş, genç efendinin böyle geç saatlere kadar uyumasının nedenini merak etmişti. Sonunda çıngırak çaldı. Victor yumuşak adımlarla içeri girdi. Elindeki antika Sevr porseleninden tepsinin üzerinde bir fincan çayla bir deste mektup vardı. Odanın üç yüksek penceresini örten pırıltılı mavi astarlı, zeytin renkli perdeleri açtı.

"Mösyö uyudular iyi bu sabah," dedi gülümseyerek.

Dorian uykulu uykulu, "Saat kaç, Victor?" diye sordu.

"Bir saatle bir çeyrek, mösyö."

Amma da geç olmuştu ha! Dorian doğrulup oturdu, birkaç yudum çay içtikten sonra mektuplarını ele aldı. Bunlardan biri Lord Henry'dendi; o sabah elden gönderilmişti. Delikanlı bir an duraksadı, sonra mektubu bir yana koydu. Ötekileri isteksizce açtı. Gene her zamanki gibi mevsim boyunca, sosyete gençlerinin başına yağmur gibi yağan kartvizitlerden, yemek çağrılarından, özel gösterim biletlerinden, yardımlaşma konserlerinin programlarından oluşma bir yığın. Bir de kabartma kakmalı gümüş Louis Quinze tuvalet takımı için oldukça yüklü bir fatura vardı ki, bunu daha vasilerine iletmeyi göze alamamıştı. Vasileri son derece darkafalı olduklarından şu yaşadığımız çağda kişilerin ancak gereksiz şeylere ihtiyaç duyduklarını anlayamıyorlardı! Jermyn Sokağı'ndaki faizci ve tefecilerden de büyük saygıyla yazılmış birçok mektup vardı. Bunlar Dorian'a her istediği anda, en uygun faiz koşullarıyla istediği kadar borç para vermeyi öneriyorlardı.

On dakika kadar sonra Dorian yataktan kalktı, sırtına ipek işlemeli yün kaşmirden gösterişli bir kimono alarak damarlı siyah akik kaplı banyoya geçti. Uyuduğu uzun uykudan sonra serin su tazelik verdi ona. Çektiği sıkıntıların hepsini unutmuş gibiydi. Birkaç kez içine

tuhaf bir trajedide rol almış gibi hayal meyal bir duygu düştüyse de bunda bir düşün asılsızlığı vardı.

Dorian giyinir giyinmez kitaplığa gitti, açık camlı kapının önüne kurulmuş olan küçük, yuvarlak bir masada Fransız usulü hafif bir kahvaltı yaptı. Nefis bir gündü. Ilık hava baharat yüklüydü sanki. Bir arı içeri girdi, Dorian'ın önünde duran, kükürt sarısı güllerle dolu, mavi ejderhalı vazonun çevresini vızıldayarak döndü. Dorian'ın içinde katıksız bir mutluluk vardı.

Birden gözleri portrenin önüne çekmiş olduğu paravana takılınca genç adam irkildi.

Uşağı sofraya bir omlet bırakırken, "Mösyöye serin mi geldi hava?" diye sordu. "Pencereyi kapıyorum."

Dorian başını sarsarak, "Üşümüyorum," diye mırıldandı.

Gerçek miydi anımsadıkları? Portre sahiden değişime uğramış mıydı? Yoksa salt kendi imgelemi miydi, eskiden bir kıvanç ifadesinin olduğu yerde bir hainlik ifadesi görmesine yol açan? Boyalı bir tuval elbette ki değişemezdi, öyle değil mi? Gülünçtü bu. Günün birinde Basil'e anlatabileceği bir öykü çıkmıştı işte. Basil bunu dinleyince gülümseyecekti.

Öte yandan, bu olayın anısı nasıl da canlıydı! İlkin alacakaranlığın loşluğunda, sonra da parlak tan ışığında Dorian o gergin dudaklardaki taşyürekli ifadeyi görmüştü. Şimdi genç adam uşağının dışarı çıkmasından adeta ürküyordu. Yalnız kaldığında portreyi gözden geçirmekten kendini alamayacağını biliyordu çünkü. Kesin bilgi edinmekten korkuyordu. Uşak kahveyle sigaraları getirip de gitmeye davranınca Dorian onu alıkoymak için çılgın bir isteğe kapıldı. Tam kapı kapanırken adamı geri çağırdı. Uşak durmuş buyruk bekliyordu.

Dorian bir ona baktı. Sonra içini çekerek, "Kim ararsa arasın, evde yokum, Victor," dedi.

Adam eğildi, çekildi.

O zaman Dorian masa başından kalktı, bir sigara yaktı ve kendini paravanın karşısındaki bol yastıklı bir kanepeye bıraktı. Paravan çok eskiydi, yaldızlı İspanyol meşininden yapılmış, biraz gösterişli bir Louis Quatorze baskısıyla süslenmişti. Dorian paravanı merakla süzerek, acaba bundan önce bir insan yaşamının gizine hiç siper oldu mu, diye düşündü.

Paravanı bir yana çekse miydi her şeye karşın? Ama neden olduğu yerde bırakmasın? Bilmenin ne yararı vardı ki? Anımsadığı şey doğruysa ürkütücü bir şeydi. Doğru değilse canını üzmek niye? Öte yandan, ya korkunç bir rastlantıyla kendisininkinden başka gözler paravanın ardına bakar da o feci değişimi görürse? Basil Hallward gelip de kendi resmine bakmayı dilerse Dorian ne yapabilirdi? Basil elbet bir gün yapacaktı bunu. Yok yok, resmin hemen incelenmesi gerekti, hem de hemen şimdi. Kuşkunun neden olduğu bu korkunç gerilime yeğdir.

Dorian kalktı, kapıların ikisini de kilitledi. Utancının maskesine bakarken yalnız olmalıydı hiç değilse. Dorian paravanı çekti, kendisiyle yüz yüze geldi. Her şey tam anlamıyla gerçekti: Portre değişmişti.

Portreyi neredeyse bilimsel bir ilgiyle süzdü. Bu hareketini sonraları şaşırarak anımsayacaktı. Böyle bir değişimin gerçekleşmiş olması usuna sığmıyordu. Gel gör ki değişim gerçekti, vardı, oradaydı. Tuval üzerinde bir araya gelerek rengi ve formu oluşturan kimyasal atomlarla Dorian'ın içindeki ruh arasında gizli bir bağıntı mı vardı yoksa? Bu ruhun düşündüklerini o atomların kavrayabilmesi olası mıydı? Yoksa daha başka, daha müthiş bir neden mi vardı? Genç adam ürperdi, korktu, gene kanepeye gidip uzanarak içini çürüten bir dehşetle gözlerini resme dikti.

Gene de bu işin ona bir yararı dokunduğunu düşünüyordu: Sibyl Vane'e ne kadar haksız ve acımasız davrandığını kafasına dank ettirmişti. Bu zalimliği onarmak için iş işten geçmiş değildi. Sibyl'le hâlâ evlenebilirdi. Gerçek olmayan ve bencil aşkı daha yüce bir ruh haline geçit verebilir, daha soylu bir tutkuya dönüşebilir; Basil Hallward'ın yapmış olduğu portre Dorian'a ömür boyu yol gösterebilirdi. Kimileri için sofuluk, kimileri için vicdan ve hepimiz için Tanrı korkusu neyse, bu resim de Dorian için o olabilirdi. Vicdan azabına karşı uyuşturucu maddeler vardı, ahlak duyusunu uykuya daldırtabilen ilaçlar... Ama işte şu karşıdaki, günahın alçaltıcı etkisinin gözle görülür bir simgesiydi. İnsanoğlunun kendi ruhunda yarattığı çöküşün elle tutulur bir göstergesi.

Saat üçü vurdu, sonra dördü, yarım saatlerin çifte vuruşu duyuldu, ama Dorian Gray yerinden kıpırdamıyordu. Hayatın kızıl ipliklerini bir araya getirip örerek bir örnek çıkarmaya, içinde dolaştığı

şu kan renkli tutku labirentinde çıkar bir yol bulmaya çabalıyordu. Ne yapacağını, ne düşüneceğini bildiği yoktu. En sonunda masa başına geçti, sevdiği kıza, af dileyen, kendi kendini zırdelilikle suçlayan ateşli bir mektup yazdı. Birbiri ardına birçok sayfaları üzüntüsünü dile getiren çılgın ve acısını dile getiren daha da çılgın sözcüklerle doldurdu. Kişinin kendi kendini suçlaması doyum verici bir lükstür. Kendimizi suçladığımız zaman başka hiç kimsenin bizi suçlamaya hakkı yokmuş gibi gelir. Kişiyi günahtan arındıran itirafın kendisidir, yoksa günah çıkartan papaz değil. Dorian mektubu bitirdiği zaman bağışlanmış olduğunu duyumsuyordu.

Birden kapı vuruldu, Dorian, dışardan Lord Henry' nin sesini duydu: "Yavrucuğum, seni görmem gerek. Hemen aç şu kapıyı. Senin böyle kapanıp kalmana dayanamıyorum."

Dorian ilkin hiçbir karşılık vermeyerek kıpırdamadan durdu. Vuruşlar durmuyor, daha da şiddetleniyordu. Evet, Lord Henry'yi içeri almak daha iyiydi, süreceği yepyeni yaşantıyı anlatmak, kavga etmek gereği doğarsa kavga etmek, ayrılık kaçınılmaz olup çıkarsa ayrılmak. Dorian yerinden fırlayarak paravanı telaşla resmin önüne çekti, sonra kapının kilidini açtı.

Lord Henry, "Çok üzgünüm bu olanlara, Dorian," diyerek içeri girdi. "Ama çok takma kafana."

Çocuk, "Sibyl Vane konusunu mu demek istiyorsun?" diye sordu.

Lord Henry, "Evet, elbette," diyerek bir koltuğa çöktü, sarı eldivenlerini ağır ağır çıkarmaya girişti. "Feci bir şey bir bakıma ama suç sende değildi. Söyle bana, oyun bittikten sonra kulise gidip gördün mü onu?"

"Evet."

"Böyle olduğunu tahmin etmiştim ben de. Kavga ettin mi onunla?"

"Hayvancasına, Harry, resmen hayvancasına. Ama her şey yoluna girdi artık. Olup bitenlerden ötürü çok pişmanım. Bana kendi kendimi çok daha iyi tanımasını öğretti."

"Dorian, işi bu yönden ele aldığına çok sevindim! Seni vicdan azabına gömülmüş, o canım kıvırcık saçlarını yolar bulacağımı sanmıştım."

Dorian başını sarsarak, “Onların hepsini atlattım,” diye gülümsedi. “Şimdi tam anlamıyla mutluyum. İlk söz olarak şunu söyleyim ki vicdanın ne olduğunu biliyorum artık. Senin söylediğin şey değil. Benliğimizin en Tanrısal yanı. Dudak bükme artık Harry; benim yanımda yapma hiç değilse. Ben iyi bir insan olmak istiyorum. Ruhumun çirkinleşip korkunçlaşmasına dayanamam.”

“Dorian, etik için ne hoş, ne sanatsal bir temel bu böyle! Kutlarım, bunu düşündüğün için. Peki, nasıl başlayacaksın buna?”

“Sibyl Vane’le evlenerek.”

“Sibyl Vane’le evlenmek mi?” diyerek Lord Henry yerinden fırladı ve duyduklarını anlamamış gibi hayretle çocuğa bakakaldı.

“Evet, Harry, biliyorum senin ne diyeceğini. Evliliği yerin dibine batıran bir şey! Sakın söyleme. Bir daha sakın bu gibi şeyler söyleme bana. İki gün önce Sibyl Vane’ den benimle evlenmesini istemiştim. Sözümden dönmeyeceğim. O benim eşim olacak.”

“Eşin mi! Dorian!.. Mektubumu almadın mı? Bu sabah yazdım, hem de kendi adamımla yolladım.”

“Mektubun mu? Ha evet! Daha okumamıştım Harry. Hoşuma gitmeyecek bir şey yazmışsındır, diye korktum. Sen şu özdeyişlerinle hayatı lokma lokma doğruyorsun da.”

“Hiçbir şey bilmiyor musun yani?”

“Ne demek istiyorsun?”

Lord Henry geldi, Dorian’ın yanı başına oturarak iki elini birden kendi elleri arasına aldı, sımsıkı tuttu. “Dorian,” dedi. “Mektubumda... sakın korkma... sana Sibyl Vane’in ölümünü bildirmiştim.”

Dorian, dudaklarından acı bir çığlık koparak ayağa fırladı, ellerini Lord Henry’nin avucundan çekip aldı. “Ölüm ha! Sibyl mi öldü? Doğru değil işte! Pis bir yalan bu! Ne yüzle söylüyorsun böyle bir şeyi?”

Lord Henry ciddi bir tavırla, “Doğru, Dorian,” dedi “Sabah gazetelerinin hepsi yazıyor. Ben gelinceye kadar kimseyle görüşmeyesin diye yazdım sana. Bir soruşturma olacak tabii, ister istemez, ama sen bulaşmamalısın. Böyle şeyler Paris’te bir insanı aranılır kılar. Gelgelelim Londra ahalisi öyle darkafalıdır ki! Burada sosyeteye ilk adımını bir skandalla atmaya hiç gelmez. Skandalları saklayıp yaşlılığında ilgi çekici olmak için kullanacaksın. Tiyatrodakiler

senin adını bilmiyorlar sanırım, değil mi? Bilmiyorlarsa sorun yok. Onun odasına gittiğini gören oldu mu? Bu nokta çok önemli."

Dorian bir süre karşılık vermedi. Dehşetten serseme dönmüştü. Sonunda boğuk sesle, "Harry," diye kekeledi. "Soruşturma mı dedin? Ne demek istedin yani? Yoksa Sibyl?.. Of, Harry, dayanamam! Çabuk olsana. Her şeyi anlat bana, hemen."

"Ölümün kaza olmadığından kuşkum yok, Dorian; ne var ki herkese tiyatrodan ayrılırken, yukarıda bir şey unuttuğunu söylemiş. Bir süre beklemişlerse de aşağı inmemiş. Neden sonra soyunma odasında, yerde bulmuşlar, cansız yatıyormuş. Yanlışlıkla bir şey yutmuş, tiyatroda kullanılan feci bir şey. Neymiş bilmiyorum ya, içinde ya asit prusik ya da üstübeç varmış ki kızcağız hemencecik ölmüş."

Delikanlı, "Harry, Harry, korkunç bu!" diye bağırdı. "Evet, evet, çok acıklı bir şey ya, sen bu işe bulaşmamalısın. *Standart*'ta okuduğuma göre yaşı on yediymiş. Bana sorsan daha bile küçük derdim. Öyle çocuksu duruyor, oyunculuk konusunda öylesine bilgisiz duruyordu ki! Dorian, sakın bu iş sinirlerini bozmasın senin. Gel, yemeği benimle ye, sonra da operaya bir bakarız. Patti'nin gecesi bu gece, herkes orada olacak demektir. Ablamın locasına gelebilirsin. Yanında çok modern hanımlar olacak."

Dorian, biraz da kendi kendine, "Demek Sibyl Vane'i öldürdüm," dedi. "O minicik boynunu bıçakla kesmişçesine öldürdüm onu. Oysa ben onu öldürdüm diye güllerin güzelliği azalmış değil. Kuşlar aynı mutlulukla bahçemde şakıyorlar. Ben de bu gece seninle yemek yiyip operaya gideceğim, sonra da bir yerlerde *supé* yeriz, herhalde. Şu yaşam denen şey nasıl da dramatik! Harry, bütün bunları bir kitapta okumuş olsaydım hiç kuşkusuz ağlardım. Oysa şimdi sahiden oldu ya, her şey öyle olağanüstü geliyor ki gözyaşlarım akamıyor. İşte bak, ömrümde ilk yazdığım ateşli aşk mektubu. İlk ateşli aşk mektubumun ölmüş bir kıza yazılmış olması ne tuhaf! Onların da hisleri var mıdır ki, ölü dediğimiz o sessiz, beyaz kişilerin? Ah, Sibyl! Hissedebilir mi, bilebilir mi, dinleyebilir mi? Ah, Harry, nasıl da sevmiştim onu bir zamanlar! Yıllar öncesindeymiş gibi geliyor şimdi. Her şeyimdi o benim. Derken o korkunç gece oldu... Dün gece miydi gerçekten... Sibyl çok kötü oynadı, benim de yüreğim neredeyse paramparça oldu.

Sibyl her şeyi anlattı bana. Son derece dokunaklıydı ama benim yüreğimi kıpırdatmadı bile. Onu sığ buluyordum. Sonra birden beni ürküten bir şey oldu. Bunun ne olduğunu sana söyleyemem ama korkunçtu. Sibyl'e dönmeye karar verdim. Ona haksızlık ettiğimi düşünüyordum. Şimdi de o öldü. Ah, Tanrım, ulu Tanrım! Harry, ne yapacağım ben şimdi? Nasıl tehlikede olduğumu sen bilmiyorsun; doğru yoldan sapmamı önleyecek kimse de yok. O olsa yapardı bunu benim için. Kendini öldürmeye hiç hakkı yoktu. Çok bencillik etti doğrusu."

Lord Henry tablasından bir sigara alıp, altın kaplama bir kibrit kutusu çıkartarak, "Sevgili Dorian," dedi. "Bir kadının bir erkeği yola getirmesinin tek bir yolu vardır: Öyle canını sıkar ki, onu yaşamından tümüyle bezdirir. Bu kızla evlenseydin feci mutsuz olacaktın. Ona iyi bakacaktın, doğallıkla. Gene de o senin kendisine tümden ilgisiz olduğunu kısa zamanda algılayacaktı. Kadınlar da kocasının ilgisizliğini öğrenince ya iyice bakımsız, kılıksız olur çıkarlar ya da başka bir kadının kocasına aldırttığı pek şık şapkalarla dolaşmaya başlarlar. Bu evliliğin toplumsal yanlışına değinmiyorum. Böyle bir şeye ben izin vermezdim elbet, gene de, inan bana, bu iş hiçbir yönden yürümezdi."

Çocuk, "Yürümezdi herhalde," dedi. Odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşıp duruyordu; benzi korkunç derecede soluktu. "Ama ben bunu görev sayıyordum. Bu feci trajedi benim doğru bulduğum şeyi yapmamı engellediyse suç bende değil. Hatırlıyorum da, bir gün sen, iyi niyetlerde bir uğursuzluk vardır, her zaman çok geç kalırlar, demiştin. Benim iyi niyetim sahiden de çok geç kaldı."

"İyi niyetler bilimsel kuralların işine karışmak için yapılan boşuna girişimlerdir. Çıkış noktaları da katıksız kibirdir, sonuçları kocaman bir sıfır. Zaman zaman bize kısır gene de zevkli birtakım duyguların lüksünü yaşatırlar ki zayıf kişilere bu epey çekici gelir. İyi niyet konusunda söylenebilecek tek olumlu şey budur. İnsanların para yatırmadıkları bir bankanın hesabına yazdıkları bir çekten başka bir şey değildir, iyi niyet."

Dorian Gray, "Harry," diyerek geldi, arkadaşının yanına oturdu. "Neden bu trajediyi istediğim oranda derinden hissedemiyorum ben? Oysa taşyürekli olduğumu da sanmıyorum. Öyle miyim sence?"

Lord Henry, “Şu son on on beş gündür öylesine budalaca işler yaptın ki kendine bu sıfatı yakıştırmaya hakkın olduğunu sanmıyorum, Dorian,” diye o tatlı, hüzünlü gülümseyişiyle yanıtladı.

Dorian yüzünü astı. “Bu açıklama hoşuma gitmedi, Harry. Gene de beni kalpsiz bulmadığına sevindim. Hiç de kalpsiz değilim ki ben. Biliyorum bunu. Gene de itiraf etmeliyim ki bu olay etkilemesi gerektiği gibi etkilemiyor beni. Kısaca, harika bir sahne, oyunun harika bitişi gibi geliyor. Bir antik Yunan trajedisinin ürkütücü güzelliğine sahip. Bu trajedide büyük bir rol oynamışım ben sanki, ne var ki yara almamışım.”

Delikanlının bilinçsiz bencilliğini kışkırtmaktan büyük ve gizli bir tat alan Lord Henry, “İlginç bir sorun bu, son derece ilginç,” dedi. “Bana öyle geliyor ki gerçek açıklaması şöyle: Çoğu zaman hayatın gerçek trajedileri sanat ölçülerinden öyle uzaktırlar ki içerdikleri kaba şiddetle, tutarsızlıklarıyla, anlamdan yoksun oluşlarının gülünçlüğüyle, zariflikten, kıvraklıktan yoksun oluşlarıyla bizi incitirler. Tıpkı kalabalığın etkisi gibidir üzerimizdeki etkileri. Katıksız bir kaba kuvvet izlenimi bırakırlar üzerimizde, biz de buna başkaldırırız. Öte yandan, arada bir, sanatsal güzellik öğeleri taşıyan bir trajedi hayatımıza girer. Bu güzellik öğeleri sahiciyse olay bizi doğrudan, dramatik yapısı yönünden etkiler. Birden bakarız ki artık oyuncu olmaktan çıkmış, oyunun seyircisi olmuşuz. Daha doğrusu hem oyuncuyuzdur hem seyirci. Kendi kendimizi seyrederiz de gösterideki olağanüstülüğe kapılır gideriz. Bu olayda olan da nedir gerçekte? Bir kız senin aşkın uğruna kendini öldürmüş. Keşke ben de yaşamış olsaydım böyle bir şeyi. Ömür boyu aşka âşık ederdi beni. Bana tapan kişiler... sayıları pek çok olmasa da... benim onlara ya da onların bana... duyduğumuz ilgi söndükten çok sonralara kadar hayatta kalmakta direttiler hep. Şişmanlayıp bezdirici kişiler oldular. Karşılaştığımız zaman da hemen eski anıları canlandırmaya girişiyorlar. Ah, kadının o müthiş belleği! Ne korkunç şeydir o! Nasıl katıksız bir zihin yosunlaşmasını ortaya vurur! İnsan yaşamın rengini emmeli de ayrıntılarını asla hatırlamamalı. Ayrıntılar her zaman avam işidir.”

Dorian, “Bahçeme haşhaş ekmeliyim,” diyerek içini çekti.

Arkadaşı, “Gereği yok,” diye karşılık verdi. “Hayatın elinde her zaman haşhaş demetleri vardır. Arada bir kimi şeyler uzayıp gitmez

değil. Bir keresinde bir mevsim boyunca yakamda hep menekşe taşımıştım: bir türlü ölemeyen bir aşk için bir tür sanatsal yas tutma yöntemi olarak. Ne var ki sonunda aşk öldü. Ne yüzünden öldüğünü hatırlamıyorum. Kızın, bütün dünyayı benim yüzümden feda etmeyi önermesi yüzündendi, yanılmıyorsam. Bu, her zaman korkunç bir dakikadır. İnsanın yüreğine ebediyet korkusu salar. Neyse... İnanır mısın... Bir hafta önce, Leydi Hampshirelardaki yemekte kendimi sözü geçen hanımın yanında buldum... Ve hanım her şeyi yeniden yaşamakta, geçmişi eşeleyip geleceği konuşmakta diretti. Ben yaşadığım aşkı bir çiçek yatağına gömmüştüm. Kadın bunu çekti çıkardı, onun hayatını mahvettiğime yeminler etti. Şunu söylemek zorundayım ki sofrada tıka basa yemek yediği için bu konuda kaygıya kapılmadım. Gelgelelim öylesine çiğlikti ki bu yaptığı! Geçmişin tek çekiciliği geçmiş olmasındadır. Oysa kadınlar perdenin ne zaman kapandığını asla bilemezler. İlle de bir altıncı perde isterler; oyunun hiçbir ilginçliği kalmadığı anda onlar sürdürmeyi önerirler. Onlara uysam her komedi trajik bir sona bağlanır, her trajediyse farsa dönüşürdü. Kadınların çok cana yakın bir yapaylıkları vardır ya, hiç sanat kavramları yoktur. Sen benden daha şanslısın. Seni temin ederim, Dorian, Sibyl Vane'in senin için yaptığını, tanıdığım kadınlardan hiçbiri benim için yapmazdı. Sıradan kadınlar her zaman avunmayı bilirler. Kimisi, romantik renklere bürünerek yapar bunu. Yaşı ne olursa olsun, eflatun giyen hiçbir kadına güvenme... Ne de otuz beşini aşmış, pembe kurdele düşkünü kadınlara. Mutlaka arkalarında bir tarihçe var, demektir. Kimi kadınlar da durduk yerde kocalarının iyi yönlerini keşfetmekten büyük avuntu duyarlar. Mutlu evliliklerini insanın yüzüne çarparlar, en çekicisinden bir günahmış gibi. Kimini de din avutur. Dinin gizemlerinde cilveleşmenin tadı saklıdır, diye bir kadın söylemişti bana, bir seferinde. Bunu pek güzel anlıyorum. Hem zaten dünyada insanın kibrini en okşayan şey, sen günahkârsın, denmesidir. Vicdan hepimizi bencil yapıp çıkar. Evet, kadınların çağdaş yaşamda buldukları avuntuların sonu gelmiyor. Aslında bunların en önemlisine daha değinmedim."

Delikanlı, "O nedir, Harry?" diye durgun bir sesle sordu.

"Canım, en beylik avuntu. İnsanın kendi sevgilisini yitirince başkasınınkini kapması. Kibar sosyetede bu, bir kadını her zaman

temize çıkartır. Ama gerçekten, Dorian şu Sibyl Vane tanıdığımız bütün öteki kadınlardan nasıl da bambaşkaymış meğer! Ölümünde çok güzel bir şey var bence. Böyle harika şeylerin olabildiği bir yüzyılda yaşadığım için çok mutluyum. Romantizm gibi, tutku gibi, aşk gibi, hepimizin elinde oyuncak olan şeylerin doğruluğuna inandırıyor bu olaylar insanı."

"Çok gaddar davrandım ona. Bunu unutuyorsun."

"Korkarım ki kadınlar gaddarlığın, hem de katıksız gaddarlığın değerini her şeyden çok bilirler. İçgüdüleri olağanüstü ilkeldir onların. Biz onlara özgürlüklerini verdik, ama onlar gene de efendilerini arayan birer köle olmayı sürdürüyorlar. Hükmedilmeye bayılırlar. Senin şahane davrandığından ben eminim. Seni hiçbir zaman şöyle yüzde yüz öfkeli görmedim, gene de nasıl güzelleştiğini gözümde canlandırabiliyorum. Hem zaten dün değil önceki gün sen bana bir şey söylemiştin. O zaman bana hayal ürünü bir şey gibi gelmişti ama yüzde yüz doğruymuş meğer; şimdi görüyorum. Her şeyin anahtarı da bunda."

"Neymiş o, Harry?"

"Sibyl Vane'in senin gözünde romantik edebiyatın bütün kahramanlarını simgelediğini söylemiştin. Bir gece Desdemona, öbür gece Ophelia oluyor, Juliet kimliğinde ölse bile Imogen olarak yeniden hayata doğuyor, demiştin."

Delikanlı yüzünü ellerine gömerek, "Şimdi artık bir daha asla yeniden doğmayacak," diye söylendi.

"Hayır, asla hayata doğmayacak bir daha. Son rolünü oynadı. Şu var ki sen o bayağı giyinme odasındaki zavallı ölümü bir on yedinci yüzyıl trajedisinin garip, çarpıcı bir sahnesi olarak düşünmelisin: Webster'den, Ford'dan ya da Cyril Tourneur'den alınma olağandışı bir sahne. Kızcağız gerçekte hiçbir zaman yaşamamıştı, demek ki gerçekte ölmedi. Hiç değilse senin gözünde her zaman bir düştü o, Shakespeare oyunlarının içinden uçup geçen, varlığıyla onlara daha bir güzellik katan bir hayal, Shakespeare'in müziğine daha zengin, daha kıvanç dolu bir seda veren bir saz. Ama bu kız gerçek hayata elini sürdüğü anda leke bırakıyordu; hayat da onu zedeliyordu, o da bu yüzden göçüp gitti işte. Ophelia için yas tut, dilersen. Cordelia'yı boğdular diye karalar bağla. Brabantio'nun kızı öldü diye Tanrı'ya isyan et. Ama

gözyaşlarını Sibyl Vane için harcama. Bütün bu kadınlardan çok daha asılsızdı o."

Bir sessizlik oldu. Odanın içi akşamla karardı. Gümüş ayaklı sessiz gölgeler bahçeden içeri süzüldüler sanki. Renkler yorulmuşçasına solup silindi.

Bir süre sonra Dorian Gray başını kaldırdı. "Beni bana açıkladın, Harry," diye mırıldandı, rahat bir soluk alırcasına. "Senin söylediğin şeylerin hepsini hissediyordum, ama korkuyordum, sonra ifade de edemiyordum. Sen beni nasıl da yakından tanıyorsun! Neyse, bu olaydan söz etmeyeceğiz artık. Harika bir deneyim oldu benim için. Hepsi bu. Acaba yaşam benim için böylesine harika başka şeyler de saklıyor mu?"

"Hayat senin için her şeyi hazırlıyor, Dorian. Bu olağanüstü güzelliğinle senin yapamayacağın şey yok."

"Ama Harry, tut ki çöktüm, ihtiyarladım, bumburuşuk oldum. Ya o zaman?"

Lord Henry gitmek için ayağa kalkarak, "O zaman mı?" dedi. "O zaman, sevgili Dorian zafer kazanmak istiyorsan savaşmak zorunda kalırsın. Şu durumda zaferler sana hazır sunuluyor. Yok yok, güzelliğini korumalısın. Öyle bir çağda yaşıyoruz ki herkes bilgeliğe ulaşamayacak oranda çok okuyor, güzel olamayacak oranda çok düşünüyor. Sensiz olamayız. Hadi, şimdi artık giyinsen de kulübün yolunu tutsak iyi olur. Geç bile kaldık."

"Ben gelip seni operada bulayım, Harry. Çok yorgunum, hiçbir şey yiyecek halim yok. Ablanın locasının numarası kaç?"

"Yirmi yedi, sanıyorum. İlk katta. Kapıda adını görürsün. Keşke benimle yemeğe gelebilseydin."

Dorian isteksizce, "İçimden gelmiyor," dedi. "Ama bütün bu söylediklerin için sana minnettarım. Sen gerçekten de en iyi dostumsun benim. Dünyada hiç kimse beni senin anladığın gibi anlayamadı."

Lord Henry onun elini sıkarak, "Dostluğumuzun daha başlangıcındayız, Dorian," diye karşılık verdi. "Hoşça kal. Saat dokuz buçuktan önce gelirsin, unutma. Unutma, Patti söylüyor bu gece."

O kapıyı arkasından çekip giderken Dorian çıngırağı çaldı; birkaç dakika sonra da Victor elinde lambalarla geldi, perdeleri indirdi.

Dorian onun gitmesini sabırsızlıkla bekledi. Adam her yaptığı işi uzattıkça uzatıyordu sanki.

O gider gitmez Dorian koştu, paravanı çekti. Yok, resimde başkaca değişim olmamıştı. Demek Sibyl Vane' in ölüm haberini resim ondan önce almıştı. Dorian'ın hayatındaki olayları oldukları sırada öğreniyordu. Ağzın o güzel çizgisini çirkinleştiren gaddarlık, hiç kuşku yok, kızcağızın zehri içtiği anda belirmişti. Yoksa portre sonuçlara karşı kayıtsız mıydı? Ruhun içinde olup bitenleri mi kavrıyordu yalnızca? Dorian merak içindeydi. Günün birinde değişimin kendi gözleri önünde meydana gelmesini umuyor, umarken de ürpermekten kendini alamıyordu.

Zavallı Sibyl! Nasıl da bir aşk yaşamışlardı ya! Kızcağız sahnede kaç kez ölüm taklidi yapmıştı. Derken ölümün kendisi onu mimlemiş, alıp götürmüştü. O en son ürkünç sahneyi Sibyl nasıl oynamıştı acaba? Can çekişirken lanetlemiş miydi Dorian'ı? Ama yok, Dorian'ın aşkı uğruna ölmüştü o. Bundan böyle aşk Dorian'ın gözünde hep kutsal bir anlam taşıyacaktı. Sibyl hayatını feda ederek tüm günahların bedelini ödemişti. Onun tiyatrodaki o korkunç gecede kendine çektirdiklerini Dorian artık hiç düşünmeyecekti. Sibyl'i yeryüzüne aşkın en yüce gerçeğini göstersin diye gönderilmiş, benzersiz, trajik bir simge olarak düşünecekti. Benzersiz, trajik bir simge ha? Onun o çocuksu görünümünü, cana yakın, düş dolu hallerini, o utangaç ceylan zarifliğini anımsayınca Dorian'ın gözleri yaşla doldu. Delikanlı çabucak zihnini boşaltarak, yeniden resme baktı.

Seçimini yapmak zamanının gelmiş olduğunu hissediyordu. Yoksa zaten yapılmış mıydı seçimi? Evet, yaşam vermişti bu kararı onun adına, yaşam ve onun yaşamı konusundaki sınırsız merakı. Ölümsüz gençlik, sınırsız ihtiras, gizli, gizemli, ince zevkler, çılgın kıvançlar, daha bile çılgın günahlar: Bütün bunlar Dorian'ın olacaktı. Ayıbının yükünüyse portre taşıyacaktı, hepsi bu.

Tuvalin üstündeki bu güzelim yüzü bekleyen iğrençlikleri düşündükçe içini acı bürüdü. Şimdi kendisine böylesine zalimce gülümseyen bu boyalı dudakları bir gün çocuksu bir Narsist öykünmesiyle öpmüş, daha doğrusu öper gibi yapmıştı. Kim bilir kaç sabah resmin karşısına geçerek güzelliğini hayran bir inanmazlıkla seyretmişti. Zaman zaman bu resme adeta tutkunmuş gibi gelmişti

ona. Şimdi bu resim onun kendini kaptırdığı her ruh haline göre değişime mi uğrayacaktı? İğrenç, dehşet verici bir şey mi olup çıkacaktı, kilitli bir odada gizlenmesi gereken, o nefis, kıvırcık saçların altınını daha da parlatan güneşten saklanması zorunlu olan. Ne yazık! Ne yazık!

Genç adam, bir an, kendisiyle resim arasındaki bu tiksindirici, korkunç bağlantı kopsun diye yakarmayı düşündü. Resim bir yakarıya karşılık olarak değişmişti; belki gene bir yakarıya karşılık olarak olduğu gibi kalabilirdi. Öte yandan hayat konusunda herhangi bir bilgisi olan kim çıkar da sonsuza dek genç kalma fırsatını kaçırırdı, bu fırsat ne denli usa sığmaz olursa olsun, içinde ne denli bilinmez sonuçlar taşırsa taşısın? Hem zaten bu gerçekten onun elinde olan bir şey miydi bakalım? Bu rol değişimini gerçekleştiren onun yakarışı mı olmuştu gerçekten? Bütün bu olup bitenlerin garip bir bilimsel açıklaması olamaz mıydı? Düşünce, yaşayan organizmalar üzerinde etki bırakabiliyordu madem, cansız, inorganik şeyler üzerinde de etki bırakıyor olamaz mıydı? Dahası... Bilinçli istek ve düşünce bile olmaksızın, bizim dışımızda bir şeyler, ruhsal durumlarımız ve şiddetli duygularımızla uyum halinde titreşimler yaratamaz mıydı: garip bir yakınlığın gizli aşkıyla atomun atoma seslenişi? Zaten nedenin hiç önemi yoktu. Dorian bundan sonra herhangi bir dilek ve yakarışla herhangi bir müthiş gücü kışkırtmaya asla kalkışmayacaktı. Resmin değişime uğrayacağı varsa, değişime uğrayacaktı. İşte bu kadar. Fazla kurcalamaya ne gerek vardı?

Aslında bu değişimi gözlemlemek gerçekten zevkli olacaktı. Dorian kendi zihninin en gizli köşelerine işleyebilecekti böylece. Bu portre onun için aynaların en sihirlisi olacaktı. Nasıl ilkin bedenini gözlerinin önüne sermişse şimdi de ruhunu gözlerinin önüne serecekti. Ve portreye kış gelince, o hâlâ yazın eşiğinde duralayan bir bahar mevsimini yaşıyor olacaktı. Portrenin yüzünden kan çekilip geride tebeşirle çizilmiş kurşun gözlü, solgun bir maske bıraktığında o hâlâ delikanlılığın çekiciliğini ve büyüsünü koruyacaktı. Onun güzelliğinin tek bir çiçeği bile solmayacaktı. Canlılığının tek bir nabız vuruşu zayıflamayacaktı. Antik Yunanlıların tanrıları gibi gürbüz, kıvrak ve kıvançlı kalacaktı o! Tuval üstündeki renkli görüntünün başına

gelenlerin ne önemi vardı? Dorian güvenlikte olacaktı ya. Bu, her şey demekti.

Dorian, gülümseyerek, paravanı gene portrenin önüne çekti ve yatak odasına girdi. Burada özel uşağı onu beklemekteydi. Bir saat sonra Dorian Gray operaya varıp oturmuş ve Lord Henry onun sandalyesine yaslanıp ona doğru eğilmişti bile.

Dokuzuncu bölüm

Ertesi sabah Dorian kahvaltı başında otururken, uşak Basil Hallward'ı içeri aldı.

Ressam ciddi bir ifadeyle, "Seni evde bulduğuma sevindim, Dorian," dedi. "Dün akşam da geldim, operada olduğunu söylediler. Ben bunun doğru olmayacağını biliyordum, doğallıkla. Keşke nereye gittiğini evdekilere söylemiş olsaydın. Feci bir gece geçirdim: Bir trajediyi başka bir trajedi izleyecek diye korkuyordum adeta. Haberi ilk aldığında bana telgraf çekebilirdin değil mi? Bir rastlantıyla gözüme ilişti, kulüpte bulduğum *Globe*'un akşam baskısında. Derhal buraya koştum, seni bulamayınca çok üzüldüm. Bu olay beni nasıl sarstı, anlatamam. Kim bilir sen nasıl perişansın. Peki ama, neredeydin sen? Kızın annesini mi görmeye gittin? Senin peşin sıra oraya gitmek de bir an aklımdan geçmedi değil. Adresleri gazetede vardı. Euston Sokağı'nda bir yer, değil mi? Ama hafifletemeyeceğim bir acıya saygısızlık etmekten çekindim. Zavallı kadıncağız! Kim bilir nasıl bitiktir! Hem de tek evladı! Neler diyordu, zavallıcık?"

Dorian, "Sevgili Basil, ben nereden bileyim?" diye söylendi. Venedik camından yapılma, altın bir özü andıran ince bir kadehten solgun sarı bir şarap içmekteydi ve son derece sıkkın duruyordu. "Ben operadaydım. Oraya gelmeliydin. Harry'nin ablasıyla tanıştım, Leydi Gwendolen. Onun locasındaydık. Şeker gibi bir hanım. Patti de şahane söyledi. Kuzum, acı konulardan konuşma. Bir olayı konuşmazsan olmamış demektir. Harry'nin dediği gibi, olaylara, durumlara gerçeklik kazandıran şey onların dile getirilmesidir, doğrudan doğruya. Şunu da belirteyim ki kız o kadının tek evladı değildi. Bir de oğlu var, çok hoş bir gençmiş, duyduğuma göre. Ama o tiyatrocu değil. Denizci mi ne, öyle bir şey. Neyse, şimdi sen bana kendini anlat, neler çiziyorsun?"

“Operaya mı gittin?” diyen Basil Hallward’ın sesinde üzüntüden kaynaklanan bir gerginlik vardı. Tane tane konuşarak sordu: “Sibyl Vane pis bir pansiyon odasında ölü yatarken sen operaya gittin ha? Sevdiğin kız daha mezarın huzuruna bile kavuşmamışken sen bana başka kadınların şekerliğinden, Patti’nin şahane sesinden söz edebiliyorsun ha? Yahu, kızcağızın o minik beyaz gövdesini ne korkunç şeyler bekliyor, bilmiyor musun?”

“Sus, Basil! Dinlemeyeceğim!” diye bağıran Dorian yerinden fırladı. “Anlatmayacaksın bana böyle şeyler. Olan olmuş. Geçmiş geçmiştir.”

“Sen düne geçmiş mi diyorsun?”

“Aradan ne kadar zaman geçmiş olmasının ne önemi var? Ancak sığ kişiler bir duygudan kurtulabilmek için yıllarca beklerler. Kendi kendine söz geçirebilen bir kişi nasıl kolayca bir zevk icat edebilirse acısını da aynı kolaylıkla dindirebilir. Kendi duygularımın elinde oyuncak olmak istemiyorum ben. Duygularımı ben kullanmak istiyorum, onların tadını çıkarmak, onlara hükmetmek...”

“Dorian, çok korkunç bu! Bir şey seni temelden değiştirmiş. Görünüm olarak gene her gün stüdyoma gelip portresi için poz veren o harika çocuksun. Ama o zaman karmaşasız, doğal, sevgi doluydun. Dünyanın en bozulmamış yaratığıydın. Oysa şimdi sana ne olmuş, bilemiyorum. Kalpsiz, acımasızmışsın gibi konuşuyorsun. Hep Harry’nin etkisi bunlar. Bu kadarını görebiliyorum.”

Çocuk kıpkırmızı kesildi, camlı kapıya yürüyerek bir an dışarıdaki güneş ışınlarının kamçıladığı, yanıp dönen yeşil bahçeye baktı. Sonunda, “Ben Harry’ye çok şey borçluyum, Basil,” dedi. “Sana borçlu olduğumdan daha çok. Sen bana yalnızca kibirli olmayı öğrettin.”

“Evet, bu yüzden de cezalandırıldım Dorian ya da günün birinde cezalandırılacağım.”

Dorian, “Anlamıyorum, ne demek istiyorsun, Basil?” diye çekinerek döndü. “Ne istediğini de bilmiyorum. Ne istiyorsun?”

Ressam, “Resmini çizdiğim o Dorian Gray’i istiyorum,” diye üzüntüyle yanıtladı.

Delikanlı gidip elini onun omzuna koyarak, “Basil, çok geç kaldın,” dedi. “Dün Sibyl Vane’in kendini öldürdüğünü duyduğum zaman...”

Basil Hallward, “Kendini mi öldürmüş? Aman Tanrım! Kesin mi bu?” diye hafifçe bağırarak, dehşet dolu bir yüzle gence baktı.

“Azizim Basil! Bunu adi bir kaza sanmıyorsun ya, herhalde? Elbet kendini öldürdü.”

Ressam yüzünü ellerine gömerek, “Ne korkunç!” diye söylendi; bütün bedeninde bir ürperti dolaştı.

“Hayır,” dedi Dorian Gray. “Hiçbir korkunçluk yok bunda. Çağın en büyük romantik trajedilerinden biri bu. Genelde tiyatro oyuncuları son derece beylik bir yaşam sürerler. İyi koca, sadık eş ya da buna benzer iç sıkıcı bir şeyler olurlar işte. Anlıyorsun ne demek istediğimi, orta sınıf ahlakı, falan filan. Oysa Sibyl nasıl da bambaşkaydı! En güzel trajedisini oynamadı, yaşadı. Hep bir romantizm kahramanı oldu o. Sahneye çıktığı o son gecede... Senin onu gördüğün gece... Kötü oynadı çünkü aşkın gerçeğini öğrenmiş bulunuyordu. Bu gerçeğin gerçek olmadığını öğrenince de öldü: Tıpkı Juliet’in ölmüş olabileceği gibi. Gene sanat ortamına döndü. Bir ermiş yönü de var Sibyl’in. Ölümünde ermiş ölümlerinin olanca iç burkan boşunalığı var, boşa gitmiş güzelliği. Ama dediğim gibi, acı çekmedim sanma. Dün bir saatte buraya gelmiş olsaydın... Saat beş buçuk, altıya çeyrek kala gibi... Beni gözyaşlarına boğulmuş bulacaktın. Buraya gelen, daha doğrusu bana haberi getiren Harry bile sezemedi benim neler hissettiğimi. Müthiş acı çektim. Sonra geçti. Bir duyguyu yineleyemem ya. Kimse yapamaz bunu, duygusallar dışında. Hem sen bana çok haksızlık ediyorsun, Basil. Beni avutmak için geldin buraya. Çok tatlısın. Ama bakıyorsun ki ben avunmuşum bile. Küplere biniyorsun. Tipik ‘anlayışlı insan’ işte! Harry’nin anlattığı bir öyküyü getiriyorsun aklıma. Hayır işlerine kendini adamış bir adam ömrünün yirmi yılında bir haksızlığı gidermek için uğraşmış ya da eşitsiz bir yasayı düzeltmek mi yoksa, unutmuşum. Her neyse, sonunda başarmış ama bundan daha büyük bir hayal kırıklığına uğrayamazmış. Çünkü yapacak zırnık işi kalmamış, can sıkıntısından öleyazmış ve yeminli bir halk düşmanı olup çıkmış. Hem zaten, azizim Basil, beni gerçekten avutmak istiyorsan, olup bitenleri bana unutturmaya çalışsana ya da olayı sanatsal yönden doğru olarak göstermeye! *La consolation des arts* üstüne yazılar yazan Gautier değil miydi? Hatırlıyorum da günün birinde senin stüdyonda küçük bir parşömen kaplı kitap elime

geçmişti, sayfaları karıştırırken bu nefis tümce çarpmıştı gözüme. Her neyse, hani birlikte Marlow'a gittiğimizde bana bir gençten söz etmiştin: Sarı saten hayatın bütün mutsuzluklarını avutur, dermiş ya, ben onun gibi değilim. Elle dokunulacak, tutulacak, güzel şeyleri seviyorum. Antika brokarlar, yeşil bronzlar, lake işleri, fildişi oymalar, güzel yerler, lüks, debdebe... Bunların insana verebileceği çok şey var. Ama bunların yarattığı, hiç değilse ortaya çıkardığı sanatçı ruh, benim için hepsinden önemli. Harry'nin dediği gibi, kendi yaşantımızın seyircisi durumuna gelirsek hayatın sıkıntılarından kurtulmuş oluruz. Biliyorum, benim böyle konuşmam şaşırttı seni. Ne denli gelişmiş olduğumun ayırdında değildin ki! Sen beni tanıdığında ben bir liseli çocuktum. Şimdi erkek oldum. Yeni duygularım, yeni düşüncelerim, yeni görüşlerim var. Eskisinden başkayım ama sen beni sakın daha az sevme. Değiştim ama sen benim her zaman dostum olmalısın. Harry'yi çok seviyorum, tabii. Gene de senin ondan daha iyi bir insan olduğunu bilmiyor değilim. Daha güçlü olduğunu söyleyemem... Hayattan aşırı korkuyorsun... Gene de daha iyi bir insansın. Birlikte ne mutlu günler geçirirdik! Beni bırakma, Basil, ama beni kınamanı da istemiyorum. Neysem oyum ben. Başkaca diyecek bir şey yok."

Ressamın içi bir tuhaf burkulmuştu. Bu çocuğu çok, pek çok seviyordu, onun kişiliği kendi sanatında önemli bir dönüm noktası olmuştu. Onu daha fazla azarlamak düşüncesine dayanamazdı. Dorian'ın benliğinde iyi olan, asil olan öyle çok şey vardı ki!

Sonunda Hallward buruk bir gülüşle, "Peki, Dorian," dedi. "Bugünden sonra seninle bu acı konuyu hiç konuşmayacağım. Umarım olaya senin adın karışmaz. Sorgulama bugün öğleden sonra yapılacak. Seni çağırdılar mı?"

Dorian başını salladı. Sorgulama lafını duyunca yüzünden bir hoşnutsuzluk gelip geçmişti. Bu gibi şeylerde öyle kaba, öyle bayağı bir yön vardı ki!

"Adımı bilmiyorlar."

"Ama Sibyl biliyordu herhalde, değil mi?"

"Yalnızca ilk adımı biliyordu, bunu da kimseye söylemediğinden eminim. Bir keresinde anlatmıştı: Herkes benim kim olduğumu merak ediyormuş, o da her seferinde adımın Tatlı Prens olduğunu söylüyormuş. Ne şeker değil mi? Bana Sibyl'in bir resmini çiz, Basil.

Elimde ondan bir şey kalsın istiyorum, birkaç öpücüğün, kırık dökük birkaç sözün anısından öte."

"Bir şeyler yapmaya çalışırım, Dorian, mademki seni sevindirecek. Ama sen de gelip bana yeniden poz vereceksin. Sensiz çalışamıyorum."

Delikanlı irkilerek, "Ben sana artık asla poz veremem, Basil!" dedi.

Ressam ona bakakalmıştı. "Sevgili yavrum, saçmalama!" dedi. "Yani yaptığım portreni beğenmediğini mi söylemek istiyorsun? Nerede o? Neden paravan çektin önüne? İzin ver de bakayım. En güzel eserim bu. Kuzum, çek şu paravanı, Dorian. Uşağın benim eserimi böyle gözden gizliyorsa rezalet doğrusu. Tevekkeli değil oda gözüme bir başka göründü içeri girerken."

"Uşağımın ilişkisi yok bununla, Basil. Odamı onun düzenlemesine izin verdiğimi mi sanıyorsun! Arada çiçekleri yerleştirir, hepsi bu. Yok, ben yaptım bunu. Portrenin üstüne çok fazla ışık vuruyordu da."

"Çok fazla mı? Yanılıyorsun, dostum. Burası portre için uygun bir yer. Dur, bakayım," diyerek Hallward resmin durduğu köşeye doğru ilerledi.

Dorian Gray, dudaklarından dehşet dolu bir ünlem koparak atıldı, ressamla resmin arasına girdi. Sapsarı kesilmişti. "Basil, bakmamalısın, istemiyorum bakmanı," dedi.

Hallward gülerek, "Kendi yaptığım resme bakmayacak mıyım yani? Ciddi olamazsın!" dedi. "Neden bakmayacakmışım?"

"Basil, bakmaya kalkışırsan, şerefim üstüne yemin ederim ki seninle bir daha ömür boyu konuşmam. Çok ciddiyim. Hiçbir neden göstermiyorum, sen de sormayacaksın. Ama unutma, bu paravana elini sürersen aramızda her şey bitmiş demektir."

Hallward yıldırım çarpmışa dönmüştü. Dorian'a hayretler içinde bakıyordu. Onu şimdiye değin hiç böyle görmemişti. Çocuk öfkeden bembeyaz kesilmişti. Yumrukları sıkılı, gözbebekleri mavi ateşten birer çember gibiydi. Tepeden tırnağa titriyordu.

"Dorian!"

"Konuşma!"

"Peki, ama neyin var senin?" Ressam biraz soğuk bir ifadeyle, "İstemiyorsan elbette bakmam," diyerek döndü, bahçe kapısına yürüdü. "Ama kendi eserimi görememem gülünç doğrusu. Hele

sonbaharda Paris'te sergileyeceğime göre! Bundan önce üzerinden bir kat cila geçmem gerekecek, herhalde. Yani günün birinde görmem zorunlu olduğuna göre bugün görsem ne çıkar?"

Dorian, "Sergilemek mi? Sergiye mi sokmak istiyorsun?" diye hafifçe bağırarak sordu. İçini tuhaf bir ürkü bürümüştü. Yani onun gizi tüm dünyaya gösterilecek miydi? Herkes onun yaşamının esrarını mı seyredecekti aval aval? Olamazdı bu. Hemencecik bir şeyler... ne olduğunu bilemiyordu ya... yapmak gerekti.

"Evet. Buna karşı çıkacağını sanmıyorum. George Petit[4] en iyi resimlerimi toparlayıp Sèze Sokağı'nda özel bir sergi açacak, ekimin ilk haftasında. Portreden topu topu bir ay uzak kalacaksın. Sanırım buna kolaylıkla katlanabilirsin. Hatta Londra'dan uzakta bile olabilirsin o sırada. Zaten hep paravan ardında tutuyorsan pek beğenmiyorsun demektir."

Dorian elini alnından geçirdi. Teninde terler boncuklanmıştı. Müthiş bir tehlikenin eşiğinde olduğunu duyumsuyordu.

"Bir ay önce portreyi asla sergilemeyeceğim, diyordun," diye çıkıştı. "Neden değiştirdin fikrini? Sizin gibi tutarlı geçinen kişiler de başkaları kadar değişken oluyorsunuz, doğrusu. Şu farkla ki sizdeki değişimler hayli anlamsız kaçıyor. Unutmuş olamazsın, resmimi hiçbir nedenle sergilemeyeceğine yürekten söz vermiştin bana. Harry'ye de aynı şeyi söylemiştin." Dorian birden durdu, gözlerinde bir ışıltı yandı. Lord Henry'nin bir gün yarı şaka yarı ciddi söylemiş olduğu bir şey aklına gelmişti: "Anlaşılmaz bir yarım saat geçirmek istiyorsan Basil'e sor, portreni niçin sergilemeyeceğini anlatsın sana. Bana anlattı da, gözlerim dört açıldı."

Evet, belki Basil'in de bir gizi vardı. Bir sorup kurcalamalıydı. Dorian ressamın yanı başına gidip doğrudan yüzüne bakarak, "Basil," dedi. "İkimizin de kendimizce bir gizimiz var. Bana kendi gizini açıkla, ben de sana benimkini söyleyeyim. Portremi sergilemeye karşı çıkmandaki neden neydi?"

Ressam ürpermekten kendini alamadı. "Dorian, açıklamada bulunursam beni eskisi gibi sevmeyebilirsin; benimle alay edeceğin kesin. Bunların ikisine de dayanamam. Madem portrene bir daha bakmamı istemiyorsun, bu bana yeter. Ben de sana bakarım. Madem

ömrümde yaptığım resimlerin en iyisinin gözlerden gizlenmesini istiyorsun, bir diyeceğim yok. Senin dostluğun benim için ünden de şandan da değerlidir."

"Yok, Basil, anlat bana," diye Dorian üsteledi. "Bilmek hakkımdır sanıyorum." Deminki korku duygusu silinmiş, yerini meraka bırakmıştı. Basil Hallward'ın gizemini öğrenmeye kararlıydı.

Ressam tedirgin bir ifadeyle, "Dorian, oturalım," dedi. "Oturalım. Tek bir sorumu yanıtla. Resimde bir gariplik mi ilişti gözüne? Belki ilkin dikkatini çekmeyip de sonradan ansızın gözüne çarpan bir şey?"

Dorian titreyen elleriyle koltuğunun kenarlarına yapışıp karşısındaki adama irkilmiş, çılgın gözlerle bakarak, "Basil!" diye inlercesine konuştu.

"Görüyorum ki öyle olmuş. Bir şey söyleme. Bekle de benim söyleyeceklerimi dinle. Dorian, seninle tanıştığım dakikadan başlayarak kişiliğin benim üzerimde son derece olağanüstü bir etki bıraktı. Ruhum, beynim, sanat gücüm senin egemenliğinin altına girdi. Gözle görülmeyen bir ideal vardır ki bunun anısı, benzersiz bir düş gibi, biz sanatçıların içinden hiç çıkmaz. İşte sen benim için bu idealin gözle görülür, canlı bir simgesi oldun. Tapıyordum sana. Konuştuğun herkesi kıskanır olmuştum Seni tümden kendime saklamak istiyordum. Ancak seninle birlikteyken mutluydum. Benden uzağa gittiğin zaman da varlığını sanatımda buluyordum... Bunların hiçbirini sana sezdirmedim, doğallıkla. Olacak şey değildi. Anlayamazdın. Kendim bile doğru dürüst anlayamıyordum. Kusursuzluğu yüz yüze görmüş olduğumu, dünyanın harikulade bir görünüme büründüğünü biliyordum yalnızca. Belki de fazla harikulade olmuştu, çünkü böylesi çılgın bir tapınma tehlikelere gebedir: Tapınılan şeyi yitirme tehlikesi kadar elde tutabilmek de tehlikelidir... Haftalara haftalar ekleniyor, ben sana gitgide daha çok kendimi veriyordum. Derken yeni bir gelişme oldu. Seni zarif zırhlar içinde Paris olarak çizmiştim; avcı pelerinli, eli parlak mızraklı Adonis olarak. Başın ağır su nilüferleriyle taçlanmış olarak Hadrianus'un teknesinin burnunda oturmuş, Nil'in o bulanık yeşil sularını seyretmiştin. Bir Yunan korusundaki durgun gölcüğün üzerine eğilerek suyun sessiz gümüşünde kendi yüzünü görmüştün. Bütün bunlar sanata tümüyle uygun şekilde oldu bitti: ideal, uzak, bilinçdışı... Derken günün birinde, kimileyin, uğursuz bir

günde, diyeceğim geliyor, senin gerçek halinle bir portreni çizmeye karar verdim. Geçmiş çağların kılıklarıyla değil de senin kendi zamanına ait, kendi giysilerinle çizecektim seni. Beni böyle, peçelerden, sislerden uzak, seni doğrudan ele almaya iten şey yöntemdeki gerçekçilik miydi, bilemiyorum. Bildiğim şu ki bu portre üzerinde çalışırken beliren her boya zerresi, her renk tonu benim gizimi ortaya serer gibiydi. Benim bu puta tapan yönümü başkaları da anlayacak diye korkar oldum. Dorian, bu portreyle çok fazla şey söylediğimi, bu portreye kendimden çok fazla şey kattığımı seziyordum. İşte o zaman resmin sergilenmesine asla izin vermeme kararı aldım. Sen buna sinirlendin biraz; resminin benim gözümde nasıl bir anlam taşıdığını bilemezdin ki. Bunu Harry ile konuştum, o bana güldü ama ben aldırış etmedim. Bitirdikten sonra resmin karşısında otururken kararımın doğru olduğunu hissettim... Neyse, birkaç gün sonra portre stüdyomdan çıktı. Varlığının o dayanılmaz büyüsü üstümden kalkınca bu resimde özel bir şey gördüğümü sanmanın delilik olduğunu düşünmeye başladım. Olup olacağı, sen olağanüstü yakışıklıydın, ben de iyi bir ressamdım, işte. İnsanın yaratırken duyduğu tutku yaratılan ürüne her seferinde, olduğu gibi yansır, diye düşünmek yanlıştır. Şimdi bile bu fikirdeyim. Sanat her zaman bizim sanımızdan daha soyuttur. Biçim renk bize biçim ve rengi anlatır, hepsi bu. Çok zaman bana öyle gelir ki sanat sanatçıyı gözler önüne sereceği yerde büsbütün gözden gizler. İşte böyle. Paris' ten bu öneriyi aldığım zaman senin portreni sergimin başyapıtı yapmaya karar verdim. Senin buna karşı çıkacağın hiç aklıma gelmedi. Ama şimdi görüyorum ki haklısın. Bu resim sergilenemez. Dorian, bu anlattıklarımdan ötürü kızma bana. Bir keresinde Harry'ye de söylediğim gibi, sen tapılmak için yaratılmışsın."

Dorian Gray derin bir nefes aldı. Yüzünün rengi geri geldi, dudaklarında bir gülüş kıpırdadı. Tehlike atlatılmıştı. Şimdilik güvenlikteydi. Gene de kendisine bu tuhaf itirafı yapan ressama karşı sonsuz bir acıma duymaktan kendini alamıyor, "Acaba ben de günün birinde bir dostun kişiliğinin böylesine egemenliği altına girer miyim?" diye düşünüyordu. Lord Henry çok tehlikeli olmanın çekiciliğine sahipti. Ama hepsi bu. Öylesine aşırı zeki, aşırı alaycıydı ki insan onu sahiden sevemiyordu. Kendi içinde de böyle puta taparcasına tuhaf bir

bağlılık uyandırabilecek birileri karşısına çıkacak mıydı acaba? Hayatın ona hazırladığı şeylerden biri de bu muydu?

Hallward, "Senin bunları portrede görmüş olman şaşılası bir şey bence," diye ekledi. "Sahiden gördün mü?"

Dorian, "Bir şey gördüm," diye yanıtladı. "Çok tuhafıma giden bir şey gördüm."

"Şimdi bakmamda bir sakınca yok ya sence?"

Dorian başını salladı. "Bunu benden isteme, Basil. O resmin karşısına geçmene dünyada izin veremem."

"Ama bir gün izin vereceksin herhalde, değil mi?"

"Hiçbir zaman."

"Ne bileyim, belki de haklısın. Şimdi artık hoşça kal, Dorian. Sen benim hayatımda sanatımı gerçekten etkilemiş olan tek kişisin. İyi sayılabilecek ne ürün çıkarmışsam sana borçluyum. Ah, Dorian, bütün bu söylediklerimi sana söylemek bana nelere mal oldu, bilemezsin."

Dorian, "Sevgili Basil, sen bana ne söyledin ki?" dedi. "Beni aşırı beğendiğini söyledin yalnızca. İltifat bile değil bu."

"İltifat olsun diye söylenmedi ki zaten. Bir itiraftı. Bu itirafı yaptım ya, içimde bir şeyler söndü sanki. Belki de insan tapınma duygusunu asla sözlere dökmemeli."

"Hayal kırıcı bir itiraf oldu benim için."

"Nasıl? Sen ne bekliyordun ki Dorian? Portrede daha başka bir şeyler mi gördün yoksa? Ama görülecek başka bir şey yoktu ki. Öyle değil mi?"

"Hayır, başka hiçbir şey yoktu. Neden sordun? Hem öyle tapınmaktan fazla konuşma, Basil. Budalaca laflar bunlar. Senle ben dostuz, her zaman da dost kalmalıyız."

Ressam üzgün bir sesle, "Harry senin dostun," dedi.

Delikanlı, "Ha, Harry!" diye için için güldü. "Harry günlerini inanılmayacak şeyler söylemekle, gecelerini de akla gelmeyecek şeyler yapmakla geçiriyor. Tam benim sürmek istediğim türden bir yaşantı. Gene de bir derdim olduğunda Harry'ye gideceğimi sanmıyorum. Sana gelmeyi yeğlerim, Basil."

"Gene poz verecek misin bana?"

"İmkânı yok."

“Bunu geri çevirmekle benim sanat hayatımı baltalıyorsun, Dorian. Hiç kimsenin karşısına ideal olan iki şey çıkmaz. Bir tanesinin çıktığı bile az görülmüştür.”

“Anlatamam, Basil, ne var ki sana bundan böyle asla poz vermemem gerekiyor. Portre denen şeyde uğursuzluk mu oluyor ne! Portrenin kendince bir hayatı oluyor sanki. Ben gelir seninle çay içerim. Bu da aynı derecede zevkli olur.”

Hallward üzgün üzgün, “Korkarım yalnızca senin için öyle olur,” diye mırıldandı. “Şimdi artık, hoşça kal. Şu resme bir kerecik daha bakmama izin vermediğin için üzgünüm, ama elden ne gelir? Senin bu konudaki duygularını çok iyi anlıyorum.”

O dışarı çıkarken Dorian bıyık altından gülümsedi. Zavallı Basil! Gerçek nedeni hiç bilmiyordu! Sonra, Dorian’ın kendi gizini ele vermek zorunda kalacağı yerde, neredeyse bir rastlantıyla arkadaşının ağzından giz koparmayı başarması da ne tuhaftı! O garip itiraf Dorian’a öyle çok şey açıklıyordu ki! Ressamın gülünç kıskançlık krizleri, delice bağlılığı, aşırıya kaçan övgüleri, anlaşılmaz çekingenlikleri... Dorian şimdi bunların hepsini anlıyor, içini bir acıma bürüyordu. İçine böylesine aşk renginin karışmış olduğu bir dostlukta trajik bir yön yok muydu?

Genç adam bir göğüs geçirerek çıngırağı çaldı. Ne pahasına olursa olsun portre gizlenmeliydi. Bugünkü gibi bir tehlikeyi bir daha göze alamazdı. Bu resmi arkadaşlarının girip çıktığı bir odada bir saat bile tutmakla delilik etmişti.

4. XIX. yüzyılın son yıllarında en gözde resim galerisi George Petit’inkidir. 1882 yılında kurulmuştur. Pek çok farklı akıma kapılarını açmış, ilk başarılı oldukları dönemde Empresyonistleri sergilemiştir. (Ç.N.)

Onuncu bölüm

Uşak içeri girince Dorian ona dikkatle baktı. Adamın aklından paravanın ardına bakmayı geçirip geçirmediğini düşündü. Adam serinkanlılıkla duruyor ve efendisinin buyruğunu bekliyordu. Dorian bir sigara yakarak gitti, aynaya bir göz attı. Victor'un yüzünün ayna içindeki yansımasını açıkça görebiliyordu. Bu yüz donuk bir "emir kulu" maskesi gibiydi. Bu yönden korkulacak bir şey yoktu. Gene de Dorian en doğrusunun tetikte bulunmak olduğunu, kafasından geçirdi.

Tane tane konuşarak adama, kâhya kadını odaya çağırmasını, sonra da çerçeveciye gidip eve iki adam yollamasını tembihlemesini söyledi. Adam odadan çıkarken gözleri paravandan yana kaymış gibi geldi. Yoksa Dorian kuruntuya mı kapılıyordu?

Birkaç dakika sonra, sırtında siyah ipek elbisesiyle, buruşuk ellerinde eski moda, parmaksız ibrişim eldiveniyle Mrs. Leaf içeriye girdi. Dorian ondan okul odasının anahtarını istedi.

Kadın, "Eski okul odası mı, Mr. Dorian?" diye bağırdı. "Ama, toz içinde orası. Sizin girebilmeniz için önce şöyle bir derleyip toplamam, çekidüzen vermem gerek. Bu durumda görülecek gibi değil, valla, inanın görülecek gibi değil."

"Düzeltilmesini istemiyorum, Mrs. Leaf. Yalnızca anahtarını istiyorum."

"Ama efendim, oraya girerseniz üstünüz başınız örümcek ağı içinde kalır. O oda açılmayalı beş yıl oluyor, neredeyse; Lord Hazretleri'nin ölümünden bu yana açılmadı."

Dedesinin sözü geçince Dorian irkildi. Dedesine ilişkin çok kötü anıları vardı.

"Zararı yok," dedi. "Ben şöyle bir bakmak istiyorum oraya, başkaca bir şey değil. Siz anahtarı verin bana."

Yaşlı kadın anahtar destesini titrek elleriyle yoklayarak, "Buyurun, efendim, işte anahtar," dedi. "Şimdi çıkartırım. Sakın odanızı oraya

taşımak falan istemiyorsunuz değil mi, efendim? Burada rahatınız öyle yerinde ki."

Dorian, "Yok canım, yok," diye huysuzlandı. "Teşekkür ederim, Leaf. Şimdilik hepsi bu."

Kâhya kadın birkaç dakika daha oyalanarak ev işlerinin bir ayrıntısını konu edip çene çaldı. Genç adam içini çekerek, işleri nasıl biliyorsa öyle idare etmesini söyledi. Mrs. Leaf gülücükler içinde dışarı çıktı.

Kapı kapanınca Dorian anahtarı cebine atarak dört bir yanına bakındı. Ağır sırma işlemeli, geniş, mor satenden bir örtü gözüne ilişti. On yedinci yüzyılın sonlarından kalma şahane bir Venedik işlemesi olan bu örtüyü dedesi Bologna dolaylarındaki bir manastırda bulmuştu. Evet, o ürkünç şeyin üstüne örtmeye uygundu. Belki de genellikle cenaze üstüne örtülmek için kullanılmıştı. Şimdi de içinde kendince bir çürümeyi taşıyan bir şeyi gizlemeye yarayacaktı; ölüm çürümesinden daha beter bir çürümeyi taşıyan, durmadan ürküler doğurduğu halde bir türlü ölmeyen bir şey. Solucan ve kurtlar yerdeki ölü için neyse, Dorian'ın günahları da tuval üstündeki boyalı imge için aynı şey olacaktı. Günahlar bu imgenin güzelliğini bozacak, inceliğini kemirecekti. Kirleteceklerdi bu imgeyi, edepsiz bir şeye dönüştüreceklerdi. Ama portre hâlâ yaşamını sürdürecekti. Her zaman canlı kalacaktı.

Genç adam tepeden tırnağa ürperdi, resmi gizli tutmak isteyişinin gerçek nedenini Basil'e söylemediğine bir an pişman oldu. Lord Henry'nin etkisinde kalmasına ya da kendi zevk düşkünlüğünün tutsağı olmasına karşı koymakta Basil ona yardımcı olurdu. Basil'in ona beslediği aşkta –çünkü gerçekten aşktı bu– asil ve ruhsal olmayan hiçbir şey yoktu. Güzelliğe karşı duyulan salt fiziksel hayranlık değildi bu. Böyle bir hayranlık duyulardan doğar ve duyular yorulduğu zaman da ölür. Yok, bu Michelangelo'nun tatmış olduğu türden bir aşktı, Montaigne'in, Winckelmann'ın, bizzat Shakespeare'in tatmış olduğu türden. Evet, evet, söylemiş olsaydı Basil onu kurtarabilirdi. Ama artık iş işten geçmişti. Geçmiş her zaman ortadan silinebilirdi. Pişmanlık, unutkanlık, yadsımayla başarılabilirdi bu. Gel gör ki gelecek, kaçınılmazdı. Dorian'ın içinde, ihtiyaçları olan müthiş çıkış yollarını er

geç bulacak olan tutkular, kötülüklerinin gölgesini gerçeğe dönüştürecek olan düşler yatıyordu.

Divanın üzerindeki büyük, sırmalı, mor yaygıyı aldı; elinde yaygı, paravanın arkasına geçti. Tuvalin üzerindeki çehre eskisinden daha alçak bir ifade mi taşıyordu acaba? Resim değişmemiş gibi göründü gözüne, gene de bu nesneye karşı duyduğu tiksinti yoğunlaşmıştı. Sırma saç, mavi göz, gül kırmızısı dudaklar... Hepsi yerli yerindeydi. Değişime uğrayan yalnızca ifadeydi. Bu ifade şimdi öyle gaddardı ki tüyler ürpertiyordu. Bu ifadede bulduğu eleştiri ve kınama yanında Basil'in Sibyl Vane konusundaki sitemleri nasıl cılız kalıyordu, nasıl da cılız ve entipüften! Tuvalden ona bakan, yargılayan kendi ruhuydu. Dorian yüzünü acıyla buruşturarak elindeki şahane örtüyü resmin üzerine astı. Tam o sırada kapıya vuruldu. Uşak içeri girdiği sırada Dorian paravanın arkasından çıktı.

"Adamlar geldiler, mösyö."

Dorian bu adamı hemencecik başından savması gerektiğini düşündü. Adamda bir sinsilik vardı; gözleri içten pazarlıklı, hilebaz bakıyordu. Dorian yazı masasının başına oturarak Lord Henry'ye bir not karaladı, ondan kendisine okuyacak bir şey yollamasını rica etti, sonra o akşam saat sekizi çeyrek geçe buluşacaklarını anımsattı. Pusulayı uşağına vererek, "Yanıtını bekle," dedi. "Adamları da buraya al."

İki üç dakika sonra kapı gene tıkladı ve Güney Audley Sokağı'nın ünlü çerçevecisi Mr. Hubbard içeri girdi. Yanında da kaba saba görünümlü, genç bir yardımcı vardı. Mr. Hubbard kırmızı yüzlü, kırmızı sakallı bir adamdı. Müşterisi olan sanatçıların değişmez yoksulluğu onun sanata duyduğu hayranlığı ılımlandırmaya yarardı. Genelde dükkânından hiç ayrılmaz, başkaları onun ayağına gelsin diye beklerdi. Ama Dorian Gray'i her zaman bu kuralın dışında tutardı. Dorian'da herkesin gönlünü çelen şeytan tüyü vardı. Salt onu görmek bile başlı başına zevkti.

Mr. Hubbard o tombul, çilli ellerini ovuşturarak, "Sizin için ne yapabilirim, Mr. Gray?" diye sordu. "Size bizzat gelmek onurundan yoksun kalmak istemedim. Elimde kız gibi bir çerçeve var, beyefendiciğim. Bir açık artırmada el koydum. Eski Floransa işi.

Fronthill'den gelme yanılmıyorsam. Dinsel bir tablo için biçilmiş kaftan, Sayın Mr. Gray."

"Sizi buraya gelmek zahmetine soktuğum için üzgünüm, Mr. Hubbard. Gerçi dinsel resimlere pek merakım yoktur, ama mutlaka gelip çerçevenize bakarım. Bugün istediğimse, evin üst katına bir resim taşıtmaktan ibaret. Oldukça ağır bir şey; bu yüzden sizden iki yardımcı istemeyi düşündüm."

"Hiç zahmet değil, Mr. Gray. Size hizmette bulunmak mutluluktur benim için. Söz konusu tablo nerede, beyefendiciğim?"

Dorian, "Bu," diyerek paravanayı çekti. "Böyle örtüsüyle falan taşıyabilecek misiniz bunu? Yukarı çıkarken çizilmesini istemiyorum da."

Güler yüzlü çerçeveci, "Kolay, efendim," diyerek yanındaki yardımcısıyla birlikte portreyi tutan uzun, pirinç zincirlerin kancasını sökmeye girişti. "Şimdi... Nereye götürelim, Mr. Gray?"

"Ben önünüze düşeyim, Mr. Hubbard; bir zahmet beni izleyin. Ya da siz önden gidin, daha iyi. Korkarım en üst kata tırmanacağız. Ön merdivenden çıkalım, daha geniştir."

Dorian onlara kapıyı tuttu, adamlar hole geçip merdiveni tırmanmaya başladılar. Çerçevenin süslü oluşu yüzünden resim son derece cüsseliydi. Bütün gerçek zanaatçılar gibi, kibar bayların yararlı bir iş yaptığını görmekten zerrece hoşlanmayan Mr. Hubbard'ın aşırı saygılı itirazlarına karşın Dorian arada onlara yardım etmek için elini uzatmak zorunda kalıyordu.

En üst sahanlığa ulaştıklarında Mr. Hubbard, soluk soluğa, "Bayağı da ağırmış ha!" diye mırıldandı. Sonra terden parlayan alnını sildi.

Dorian, "Evet, üzgünüm, gerçekten epey ağır," diye mırıldanarak bundan böyle yaşamının o tuhaf gizini barındırarak ruhunu yabancı gözlerden saklayacak olan odanın kapısını açtı.

Çocukken oyun odası, biraz büyüdüğü zaman da çalışma odası olarak kullandığı bu odaya, dört yılı aşkın bir süredir ayak basmamıştı. Bu geniş, ferah odayı ölen Lord Kelso küçük torunu için özel olarak yaptırtmıştı. Kızına olan şaşılası benzerliğinden ve daha başka nedenlerden ötürü Lord Kelso bu çocuktan her zaman nefret etmiş, onu kendinden uzak tutmak istemişti.

Dorian odayı hemen hiç değişmemiş buldu. İşte, küçüklüğünde kaç kez içine girip saklandığı, kanatları düşsel resimlerle süslü, kabartmalarının yaldızı kararmış İtalyan işi *cassone.* İşte, içinde sayfalarının köşeleri kıvrılmış okul kitaplarının durduğu sarı Hint ağacından yapılma kitap dolabı. Bunun ardındaki duvarda gene o eski püskü Felemenk işi duvar halısı asılı duruyordu: Üzerindeki bahçede rengi solmuş bir kralla kraliçe satranç oynayadursunlar, biraz ötelerinden, zırhlı kol bileklerindeki şahinleriyle ava çıkmış bir avcı kafilesi geçmekteydi. Dorian öyle iyi anımsıyordu ki bunların hepsini! Çevresine bakınırken, yapayalnız geçmiş çocukluğunun her dakikasını yeniden yaşar gibiydi. Çocukluk yaşantısının lekesiz saflığı aklına geldikçe şu uğursuz portrenin bu odaya saklanacağını düşünmek tüylerini ürpertiyordu. O geçmişte kalmış günlerde, hayatın kendisine kim bilir neler neler hazırladığını aklından bile geçirmemişti!

Gelgelelim evde, meraklı gözlerden böylesine uzak başka hiçbir köşe yoktu ki. Anahtar onun elindeydi; buraya ondan başka kimse giremezdi. O mor cenaze örtüsünün altındaki boyalı yüz isterse hayvanlaşabilir, hantallaşıp murdarlaşabilirdi. Kime ne? Hiç kimse göremeyecekti ya! Dorian'ın kendisi de görmeyecekti. Ruhunun iğrenç çürüyüşünü ne diye seyretsin? Gençliğini koruyacaktı ya, bu ona yeterdi. Hem zaten ruhu neden zamanla yücelip soylulaşmasın? Geleceğinin o kadar da yüz kızartıcı olması için hiçbir neden yoktu ki ortada. Belki günün birinde hayatına giren bir aşk onu arındırarak günahlardan esirgerdi, neden olmasın? (Ah, çekiciliklerini, büyülerini bizzat gizemlerinden alan, daha şimdiden onun ruhunda, teninde kıpırdayan şu günahlar!) Belki günün birinde o kırmızı, hassas ağzın zalim ifadesi silinip giderdi de Dorian, Basil Hallward'ın başyapıtını bütün dünyaya gösterebilirdi.

Ama yok, olacak şey değildi bu. Tuval üstündeki o şey saatten saate, haftadan haftaya yaşlanıyordu. Günahın çirkinliğinden kurtulabilse de ihtiyarlığın çirkinliği onu beklemekteydi. Avurtlar çökecek, pörsüyecekti. Sönükleşen gözler, uçlarını saran çizgilerle çirkinleşecekti. Saç parlaklığını yitirecek, ağız sarkacak ya da çökecek, bütün ihtiyarların ağızları gibi salak ya da tiksinti verici bir görünümü olacaktı. Çocukluğunda ona öylesi sert davranmış olan dedesinden

anımsadığı o buruşuk boyun, yamulmuş beden, o mavi damarlı, buz gibi eller... Resim gizli tutulmalıydı. Başka çıkar yol yoktu.

Genç adam arkasına dönerek yorgun bir sesle, "İçeri getirin lütfen, Mr. Hubbard," dedi. "Kusura bakmayın, beklettim. Aklım başka bir şeye gitti de."

Hâlâ soluk soluğa olan Mr. Hubbard, "Ben fırsat buldukça dinlenmeyi severim, Mr. Gray," dedi. "Nereye koyuyoruz, beyefendiciğim?"

"Neresi olursa. İşte şurası. Asılmasını istemiyorum. Şöyle duvara dayayıverin. Çok teşekkürler."

"Bu sanat yapıtına bakabilir miyiz, efendim?"

Dorian irkildi. Gözlerini adamdan ayırmadan, "İlginizi çekmez ki, Mr. Hubbard," dedi. Adam onun yaşamının gizini örten o şahane ipeği kaldırmaya cüret edecek olursa, Dorian üstüne atılıp onu yere yıkmaya hazırdı. "Sizi daha fazla tutmayayım artık," diye ekledi. "Gelmekle gösterdiğiniz nezakete çok teşekkürler."

"Hiçbir şey değil, Mr. Gray, hiçbir şey değil. Size hizmete her zaman hazırız, efendim."

Sonra Mr. Hubbard gürültülü adımlarla merdivenden aşağı inmeye başladı, yardımcısı da peşinden. Bu genç, bir an başını çevirip o kaba çizgili, alımsız yüzünde bir inanmazlıkla Dorian'a baktı. Ömründe böylesine harikulade birini görmemişti.

Adamların ayak sesleri duyulmaz olunca Dorian kapıyı kilitleyerek anahtarı cebine koydu. Güvenlikteydi artık. O korkunç şeye bir daha hiç kimse asla bakmayacaktı. Dorian'ın utancını kendi gözlerinden başka göz asla görmeyecekti.

Dorian kitaplığa varınca saatin beşi geçtiğini, çay tepsisinin getirilmiş olduğunu gördü. Vasisinin eşi Leydi Radley'in armağanı olan (Leydi Radley hastalığı kendine meslek edinmiş, cici bir hanımdı ve geçen kışı Kahire'de geçirmişti) hoş kokulu, koygun ağaçtan yapılma, üstü ağır sedef kakmalı küçük bir masanın üzerinde Lord Henry'den bir pusula duruyordu. Yanında da sarı kâğıt kaplanmış, kapağı biraz yırtık, sayfa uçları kirlice bir kitap vardı. *St. James Gazette*'nin üçüncü baskısından bir nüsha çay tepsisinin kenarına konmuştu. Victor' un dönmüş olduğu anlaşılıyordu. Dorian onun holde çerçevecilere rastlayıp da ne iş yaptıklarını ağızlarından almış olup olamayacağını

merak etti. Victor portrenin yokluğunu fark edecekti, bu kesin, belki de daha şimdiden, çay tepsisini yerleştirirken fark etmişti bile. Paravan eski yerine çekilmediğinden duvardaki boş yer göz önündeydi. Belki de gecenin birinde Dorian, Victor'u gizlice üst kata çıkıp yukarıdaki odanın kapısını kurcalarken yakalayacaktı. İnsanın kendi evinde casus barındırması feci bir şeydi. Hizmetçilerden biri bir mektup okudu, bir konuşmaya kulak misafiri oldu, üstünde adres yazılı bir kart ele geçirdi ya da yastığın altında solmuş bir çiçek, buruşmuş bir parça dantel buldu diye ömür boyu şantaja kurban olan zengin kişilerden konuşulduğunu Dorian duymuştu.

Göğüs geçirerek bardağına çay koydu, sonra Lord Henry'nin mektubunu açtı. Lord Henry, ona akşam gazetesiyle belki ilgisini çekebilecek bir kitap yolladığını, saat sekiz on beşte de kulübünde olacağını bildiriyordu. Dorian gazeteyi tembel tembel açıp gözden geçirdi. Beşinci sayfadaki kırmızı işaret dikkatini çekti. İşaretlenen başlık şuydu:

> BİR TİYATRO OYUNCUSUYLA İLGİLİ SORUŞTURMA. Bu sabah Hoxton Yolu, Bell Tavern adresinde, bölge soruşturması: Mr. Danby tarafından, Hollborn'daki Royal Tiyatrosu'nun genç oyuncularından Sibyl Vane'in ölümüyle ilgili soruşturmanın duruşması yapıldı. Ölümün kaza sonucu olduğu hükme bağlandı. Ölen kızın annesinin acısı hazır bulunanların gözlerini yaşarttı. Mrs. Vane hem kendisi ifade verirken hem de Sibyl Vane'in otopsisini gerçekleştiren Dr. Birrell'in ifadesi sırasında sık sık fenalık geçirdi.

Dorian yüzünü buruşturarak gazeteyi ortasından yırttı, bahçeye attı. Nasıl da çirkindi bu olay! Gerçek çirkinlik de her şeyin öylesine tadını kaçırıyordu ki! Dorian haberi kendisine ilettiği için Lord Henry'ye biraz sinirlenmişti. Hele kırmızı kalemle işaretlemesi sahiden aptallıktı. Victor okuyabilirdi bunu. Herifin buna yetecek de artacak kadar İngilizcesi vardı.

Belki okumuştu da bir şeylerden kuşkulanmaya başlamıştı bile. Öte yandan da, ne çıkardı bundan? Dorian Gray'in Sibyl Vane'in ölümüyle ne ilişiği vardı? Korkacak bir şey yoktu ki ortada. Sibyl'i o öldürmemişti ya!

Gözleri Lord Henry'nin yollamış olduğu sarı kitaba takıldı. Neydi bu acaba? Dorian küçük, sedef renkli, sekiz köşeli sehpaya yürüdü –bu sehpa ona hep, gümüş işleyen gizemli Mısır arılarının ürünüymüş gibi gelirdi– ve kitabı eline alarak bir koltuğa gömülüp sayfaları karıştırmaya başladı. Birkaç dakika içinde kendini kaptırdı. Bu, şimdiye değin okuduğu en garip kitaptı. Sanki tüm dünya günahları, nefis giysilere bürünmüş, flütlerin tatlı ezgisine ayak uydurarak gözlerinin önünde dilsiz bir geçit töreni yapıyorlardı. Onun hayal meyal düşlediği şeyler ansızın gerçeklik kazanıyordu. Düşlerinde bile görmemiş olduğu şeyler adım adım gözlerinin önüne seriliyordu.

Tek başkişisi olan kurgusuz bir romandı bu. Daha doğrusu, genç bir Parislinin ruhbilimsel incelenmesinden ibaretti. Bu genç erkek, on dokuzuncu yüzyılda, kendi çağının dışındaki tüm yüzyılların yaşam biçimleriyle tutkularını canlandırmaya ömrünü adamıştı. Dünya-ruhunun geçirdiği tüm evreleri kendinde toplamaya karar vermiş; insanların bilgelikten uzak bir biçimde "erdem" diye tanımladıkları reddedişleri sadece yapaylıkları nedeniyle tıpkı bilgelerin hâlâ günah diye adlandırdıkları doğal isyankârlıkları sevdiği denli sevmişti. Kitabın yazılış biçimi hem canlı hem karanlıktı; argo sözler ve eskimiş deyimlerle, teknik açıklamalar ve ayrıntılı yorumlarla doluydu: Fransa'daki sembolist akımın en usta kalemlerini belirleyen bir üslup. Yazıda orkide çiçekleri kadar garip biçimli, renkleri de bir o ölçüde incelikli olan metaforlar vardı. Duygusal yaşantı, mistik felsefenin terimleriyle betimlenmişti. Okur zaman zaman, okuduğunun bir ortaçağ mistiğinin ruhsal coşkuları mı, yoksa çağdaş bir günahkârın hastalıklı itirafları mı olduğunu ayıramaz duruma düşüyordu. Zehirli bir kitaptı bu. Sayfalarına sanki ağır bir tütsü kokusu sinmişti de insanın beynini bulandırıyordu. Tümcelerin akışındaki tempo bile... Karmaşık nakaratlar ve özenli, ince yinelemelerle dolu olan bu sözlerden oluşmuş bu müziğin gizemli tekdüzeliği bile, Dorian'ın zihnine bir dalgınlık verir gibiydi: Bölümden bölüme geçtikçe artan, hastalığı andırır bir düş dalgınlığı, bir hayal sıtması onu günün kavuşmasından, gölgelerin içeri süzülmesinden habersiz kılıyordu.

Üzerine tek bir yıldız kakılmış bakır yeşili, bulutsuz göğün ışıltısı, pencereden içeri vurmuştu. Dorian bu solgun ışıkta okumayı gözleri görmez olana değin sürdürdü. Victor, efendisini kerelerce saat

konusunda uyardı. Sonunda Dorian ayağa kalktı, yandaki odaya geçerek kitabı başucunda duran küçük, Floransa işi masanın üstüne bıraktı, yemeğe çıkmak üzere giysisini değiştirmeye girişti.

Kulübe vardığında saat dokuza geliyordu. Lord Henry'yi sabah salonunda, yalnız başına buldu. Çok sıkılmış olduğu belliydi.

Dorian, "Bağışla beni, Harry," dedi. "Ama bütün suç senin, aslında. Yolladığın kitap beni öylesine sardı ki vaktin nasıl geçtiğini bilemedim."

Lord Henry, "Evet, seveceğini biliyordum," diyerek yerinden kalktı.

"Sevdim demedim ki, Harry. Beni sardı, dedim. Büyük ayrım var arada."

Lord Henry, "Ya, bunu öğrendin demek?" diye mırıldandı.

Yemek salonuna geçtiler.

On birinci bölüm

Dorian Gray bu kitabın etkisinden kendini yıllarca kurtaramadı. Ya da kendini bu etkiden kurtarmayı hiç akıl etmedi demek belki daha doğru olur. Paris'ten kitabın tam dokuz tane büyük boy kopyasını aldı. Bunları ruhsal durumundaki değişimlere ve çok zaman zıvanadan çıkmış gibi gelen huyunun kaprislerine uysun diye başka başka renklerde ciltletti. Romanın kahramanı, benliğinde duygusal ve bilimsel eğilimleri birleştiren bu olağanüstü Parisli genç erkek, Dorian'ın gözünde kendisinin doğmazdan önce tasarlanmış bir simgesi olup çıkmıştı. Zaten bütün kitap onun yaşamının, yaşanmazdan önce yazılmış bir öyküsüydü sanki.

Bir noktada kendisi romanın o inanılmaz kahramanından daha şanslıydı. Parisli başlangıçta besbelli çok çarpıcı olan güzelliğinin ansızın bozulması üzerine, çok genç yaşında, aynalara, cilalı metallere ve durgun sulara karşı oldukça gülünç kaçan bir ürküye kapılmıştı. Oysa Dorian bu korkuyu hiç bilmemişti, bilmesi için de ortada bir neden yoktu. Dünyada ve insanlarda en değer verdiği şeyi kendisi yitirmiş bir adamın biraz abartılı olsa da gerçekten iç burkan öyküsünün anlatıldığı son bölümleri neredeyse zalim denebilecek bir kıvançla okuyordu. Belki de her kıvançta, tıpkı zevkte olduğu gibi, zalimliğin bir payı vardır.

Dorian Gray'in Basil Hallward'ı ve onun gibi nicelerini büyüleyen olağanüstü güzelliği hiç eksilmez gibiydi. Ona ilişkin en çirkin şeyleri duymuş olanlar bile –çünkü zaman zaman onun yaşayışı üstüne akıl almaz söylentiler Londra'yı dolaşarak kulüplerde ağızlara sakız oluyordu– onu gördükleri zaman onun alçaklık yapabileceğine inanmıyorlardı. Dorian'ın her zaman kendini dünyanın çamurundan uzak, tertemiz tutmuş gibi bir görünümü vardı. Aralarında bozuk ağızla konuşanlar o içeri girince susarlardı. Dorian Gray'in yüzünün saf duruluğunda onları kınayan bir şey vardı sanki. Onun yalnızca

varlığı bile böylelerinde, kendi lekelenmiş masumluklarının anısını canlandırmaya yetiyordu. Böylesine sevimli, güzel ve ince olan bir insanın, hem çıkarcı hem de şehvete düşkün olan bu çağın kirinden nasıl uzak kalabildiğine şaşarlardı.

Dostlarının –ya da onu dost sananların– arasında tuhaf söylentilere yol açan uzun, gizemli yokluklarından sonra evine döndüğünde, Dorian Gray usulca üst kattaki odaya çıkar, artık üstünden ayırmadığı anahtarla kapıyı açar, eline bir ayna alarak, Basil Hallward'ın yapmış olduğu portrenin karşısına geçerdi. Bir, tuvalin üstündeki o yaşlanmış, kötülük dolu yüze, bir de sırlı camdan kendine gülen güzel, taze yüze bakardı. Aradaki zıtlığın keskinliği onun içindeki zevk kıpırtısını depreştirirdi. Kendi güzelliğine gitgide daha sevdalanıyor, ruhundaki çürümeyle gitgide daha yakından ilgileniyordu. Kırışmış alnın üstünü dağlayan, o dolgun, şehvetli ağzın kenarlarında oynaşan çizgileri sonsuz bir dikkatle ve ürkünç, insanlık dışı bir kıvançla inceliyordu. Çoğu kez hangisinin daha dehşet verici olduğunu bilmiyordu: günahın izleri mi yoksa yaşlanmanın izleri mi? Kendi beyaz elini portrenin o kırışık, şiş ellerinin yanına tutarak gülümsüyor, o biçimsiz gövdeyi, o sıskalaşmış bacakları alaya alıyordu.

Kendi hoş kokulu odasında ya da takma bir adla girip çıktığı rıhtımdaki kötü şöhretli hanın küçük, pis bir odasında, uykusuz yattığı kimi geceler kendi ruhunu nasıl bile bile mahva sürüklediğini –tamamen bencil olduğu için daha da keskinleşen– bir acımayla düşündüğü olurdu. Ne var ki böyle anlar çok nadirdi. Hayata karşı duyduğu, ilk kez Basil'in bahçesinde otururlarken Lord Henry'nin uyandırmış olduğu o merak, giderildikçe depreşir gibiydi. Dorian bildikçe öğrenmek istiyordu. Doyuma ulaştıkça oburlaşan azgın iştahları vardı.

Gene de, hiç değilse toplumla olan ilişkilerinde aşırı pervasız davrandığı söylenemezdi. Kışın ayda bir iki kez, sosyete mevsimi süresince de her çarşamba akşamı o güzel evini çevresindekilere açıyor ve sanatlarının harikasıyla konukları mest etsinler diye günün en ünlü müzikçilerini getirtiyordu. Düzenlemesinde her zaman Lord Henry'nin ona yardım ettiği o küçük yemekli toplantılar, çağrılıların seçiminde ve yerleştirilmesinde gösterilen titizliğin yanı sıra sofranın süslenmesinde gösterilen ince zevkle de ünlüydü. Altın ve gümüşten

antika takımları, işlemeli örtüleri ve uzak iklim çiçekleriyle bu masaların bezenmesi bir senfoniyi andırırdı. Çağrılıların ve hele henüz delikanlılık çağında olanların arasında birçok kişi Dorian Gray'i, Eton ve Oxford'daki okul günlerinde düşledikleri ideal tip olarak görür ya da öyle sanırlardı: kitap düşkünü bilim adamının gerçek kültürüyle, "hayat adamı"nın bütün kıvraklığını, seçkinliğini, kusursuz terbiyesini birleştiren bir tip. Bu gibilerin gözüne Dorian, Dante'nin, "güzelliğe taparak kusursuzluğa ulaşmak isteyenler" diye tanımladığı kişilerden biri olarak görünürdü. Gautier gibi o da "görünen dünyanın var olduğuna" inananlardandı.

Gerçekten de onun için sanatların en birincisi, en yücesi bizzat Hayat'tı; bütün sanatlar Hayat için girişilen bir hazırlıktan başka bir şey değildi. Gerçekdışı olanı bir an için evrensel kılan modada ve güzelliğin mutlak çağdaşlığının kendince bir vurgulaması olan züppelikte de Dorian çekici bir şey bulmuyor değildi. Giyinme tarzı ve zaman zaman benimsediği modalar, Mayfair balolarındaki, Pall Mall Kulübü'ndeki gençler üzerinde belirgin bir etki bırakıyordu. Bu gençler onun her yaptığına öykünüyor, onun aslında pek ciddiye almadığı zarif yapmacıklıklarının yan ürünü olan çekiciliğini, sevimliliğini elde etmeye çalışıyorlardı.

Dorian gerçi ergenliğe erişir erişmez önünde açılan konuma seve seve yerleşmişti. Hatta, "Satyricon" yazarının[5] bir zamanlar Neron Roma'sında oynadığı rolü kendisinin Londra'da oynayabileceğini düşündükçe gizli bir zevk duymuyor da değildi. Gene de gönlünün en derinlerinde, sadece mücevher kullanmak, boyunbağı bağlamak, baston tutmak gibi konularda danışılacak bir *arbiter elegantiarum* – zarafet hakeminden öte bir şeyler olmak arzusu yaratıyordu. Akılcı bir felsefeye, düzenli ilkelere sahip kendinin en üst düzeyde gerçekleştirilmesini duyuların tinselleştirilmesinde bulan yepyeni bir yaşam şeması geliştirmeye çalışıyordu.

Duyuların kutsallaştırılması çok zaman, hem de çok haklı olarak kınanmış, kötülenmiştir. İnsanoğlu, kendinden daha güçlü biri görünen (ve kendinden daha aşağı düzeydeki yaşam türleriyle paylaştığının bilincinde olduğu) tutku ve duyulara karşı doğal bir ürkü güdüsü besleyegelmiştir. Oysa Dorian Gray'e öyle geliyordu ki, duyuların

gerçek doğası hiçbir zaman anlaşılmamıştı. Duyular yabanıl ve hayvansı kalmak zorunda bırakılmışlardır, çünkü dünya onları aç bırakarak ezmek ya da acı çektirerek öldürmek emeli gütmüştür. Oysa onların baskın özelliği güzellik konusunda incelikli bir sezgi olan yeni bir tinselliğin öğeleri haline gelmeleri gerekirdi.

Dorian, eskiye dönüp, tarih boyunca insanlığın gelişmesini inceledikçe bir yitim duygusuna kapılıyordu. İnsanoğlu neler elden çıkarmıştı! Hem de boşu boşuna! Kökeni korku olan çılgın, inatçı yadsımalar, sırt çevirmeler, özbenliğe uygulanan canavarca işkenceler, yoksunluklar. İnsanoğlu cahilliği yüzünden, sözüm ona utanç ve alçalmadan kaçınmak için yapmıştı bunları; ne var ki seçiminin sonucu, kaçmaya yeltendiği rezillikten bin beter bir rezillik olmuştu. O harikulade ironisiyle doğa, dünyadan el etek çekmişleri yabanıl çöl hayvanlarıyla bir arada yaşamak zorunda bırakmış, keşişlere can yoldaşı olarak tarlalardaki hayvanları vermişti.

Evet: Tıpkı Lord Henry'nin tahmin ettiği gibi yeni bir hedonizm akımı gelecek ve yaşamı yeni baştan yaratacaktı; çok tuhaftır ki günümüzde yeniden hortlayan şu haşin, alımsız tutuculuktan kurtaracaktı yaşamı. Bu yeni hedonizm sırasında, düşünceden yararlanacaktı, doğallıkla. Ne var ki tutku ve heyecanlardan vazgeçilmesini gerektiren hiçbir kuram ve düzen benimsenmeyecekti. Daha doğrusu amacı doğrudan doğruya bu gibi duyuların yaşanması olacaktı, yoksa bu yaşam deneylerinin acı tatlı meyveleri değil. Duyuları donduran estetizmden de, duyuları körelten avam hovardalığından da habersiz olacaktı bu akım. İnsana, kendisi tek bir andan ibaret olan bir yaşamın anları üstünde durmayı öğretecekti.

Aramızda, bizi neredeyse ölüme gönül vermeye itecek o rüyasız uykulardan ya da ürküler ve ucube kıvançlarla dolu bir geceden sonra şafak vakti ansızın uyanmayan pek az kişi vardır. Böyle gecelerde zihnin bölmelerine öyle hayaletler sızar ki, gerçeklerden daha bile korkutucudurlar, bütün ucubelerde gizlenen yaşam gücüyle dopdoludurlar. Zaten gotik sanata eksilmeyen canlılığını veren de ucubelerdeki bu yaşam gücüdür. Gotik sanat da aslında zihinleri düş sıtmasına yakalanmış olanlara özgü bir sanat dalı sayılmaz mı?

Evet, böyle tan saatlerinde perdelerin arasından usul usul bembeyaz parmaklar içeri süzülür. Titrek gibidir bu parmaklar. Ve

sanki perdeleri dalgalandırırlar. Usdışı biçimlere bürünmüş, dilsiz, kara gölgeler sürünerek odanın köşelerine çöker. Dışarıda, yapraklar arasında kuşların kıpırtısı vardır, işe giden insanların sesi duyulur. Rüzgâr tepelerden aşağı iner, sessiz evin içinde uyuyanları uyandırmaktan çekinmekle birlikte uykuyu o mor mağarasından dışarı çıkartmak zorundaymış gibi dolaşıp durarak hıçkırır, iç geçirir. Koyu renkli, ince tüller art arda sıyrılırmış gibi adım adım açılır, nesneler her zamanki renkleriyle biçimlerini kazanır ve biz, şafağın dünyayı o eskil örneğe göre yeniden yaratmasını seyrederiz. Soluk benizli aynalara taklit yaşamları geri döner. Yalazsız şamdanlar bıraktığımız yerde durmaktadır, yanı başlarında da geceleyin okuduğumuz yarıya açılmış kitap, baloda yakamıza taktığımız ucu telli çiçek ya da okumaktan korktuğumuz –belki de yüz kere okuduğumuz– mektup. Gözümüze hiçbir şey değişmiş gibi gözükmez. Gecenin gerçekdışı gölgeleri arasından bildiğimiz gerçek yaşam sıyrılıp gelir. Onu, bıraktığımız yerden ele almamız gerekir.

O zaman gene aynı kalıplaşmış alışkanlıkların bıktırıcı çarkını döndürmek için enerji harcamayı sürdürmek zorunluluğu üzerimize bulut gibi çöker. Gözlerimizi, gece karanlığında salt bizim keyfimiz için yeniden biçimlendirilmiş bir dünyaya açabilmek için çılgın bir arzuya kapılırız belki de: her şeyin yepyeni renk ve şekiller taşıdığı, değişmiş olduğu, başka gizemler içerdiği bir dünya; maziye içinde hemen hemen hiç yer vermeyen, geçmişin bilinçli bir sorumluluk ve pişmanlık tortusu bırakmadığı, sevinçli anıların hüsran, tatlı anıların burukluk vermediği bir dünya.

Dorian Gray'e öyle geliyordu ki yaşamaktaki gerçek amaç –ya da gerçek amaçlardan biri– bu gibi dünyalar yaratabilmekti. Hem yeni hem zevkli olan ve romantik serüvenlerin vazgeçilmez öğesi saydığı "olağandışı" özelliklere sahip bulunan heyecanlar peşinde koşan Dorian, aslında doğasına yabancı olduğunu bildiği birtakım düşünce biçimlerini benimseyerek, kendini bunların dolaylı etkilerine bırakıyordu. Sonra, deyim yerindeyse, onların rengini kaptıktan ve düşünsel merakını giderdikten sonra tuhaf bir ilgisizlikle peşlerini bırakıyordu. Bu tür bir ilgisizliğe, ateşli bir karakterde rastlamak hiç de aykırı değildir; hatta günümüzün kimi ruhbilimcilerine göre böyle ruh bu tür bir huyun başkoşulu sayılır.

Dorian Gray'in bir ara Katolik Kilisesi'ne geçmek üzere olduğu söylentisi ortalıkta dolaştı. Şurası bir gerçek ki bu tarikatın yöntemleri ona oldum olası çok çekici gelirdi. Roma Katolik Kilisesi antik dünyanın tüm fedakârlıklarından daha müthiş bulduğu gündelik fedakârlıklarıyla, duyuları bir kalemde yadsıyışıyla olduğu kadar öğelerinin yalınlığıyla ve simgelemeye yeltendiği İnsanlık Trajedisi'nin değişmez iç burkusuyla Dorian'ın duygularını depreştirirdi. Soğuk mermer zemin üzerinde diz çökerek o dik, işlemeli cüppesi içindeki papazı seyretmek hoşuna giderdi: papazın o beyaz elleriyle tapınağın perdesini açması, İnsanın Çilesi ayininin kılığına bürünmüş olarak kutsal ekmeği kâseye doğrayıp günahları yüzünden bağrını yumruklaması, o mücevherlerle işli, fener biçimli kutsal ekmek kabını içindeki solgun ekmek dilimiyle birlikte havaya kaldırması. Bunun gerçekten de panis caelestis, meleklerin ekmeği olduğuna kimileyin Dorian'ın inanası gelirdi. Dantelli, al giysili, ciddi ifadeli çocukların iri, yaldızlı birer çiçek gibi havaya savurdukları tütsü buhurdanlıkları onu inceden inceye büyülerdi. Kiliseden ayrılırken o karanlık günah çıkarma hücrelerine merakla bakar, bunlardan birinin loş gölgeleri arasında oturarak, yaprak kafeslerin ardından yaşamlarının gerçek öyküsünü fısıldayan kadınlarla erkekleri dinlemek isterdi.

Ne var ki herhangi bir din ya da düzeni resmen benimseyerek zihinsel gelişmesini kısıtlamak yanlışını hiçbir zaman yapmadı. Bir geceliğine barınak olacak, hatta yıldızların parlamadığı, ayın doğmadığı bir gecenin birkaç saatinde sığınılabilecek bir hanı, içinde yaşanacak bir ev sanmak yanılgısına asla düşmedi. Sıradan şeyleri gözümüze olağanüstü göstermek gibi harika bir etkisi olan mistisizm ve nedense çok zaman onu izleyen gizemli antinomianism[6] akımı onu bir mevsim oyaladı. Bir başka mevsimde Dorian, Almanya'daki Darwinismus[7] akımının maddeci öğretilerine eğilim duydu. İnsanın düşünce ve duygularının izini beyindeki sedef renkli bir hücreye ya da gövdedeki beyaz bir sinire değin sürmekten tuhaf bir tat alıyordu. Ruhun birtakım bedensel koşullara –ister hastalıklı ister sağlıklı olsun, ister normal, isterse hasta– tümden bağlı olduğu düşüncesi ona kıvanç veriyordu.

Şu var ki, daha önce de belirttiğimiz gibi, yaşam konusundaki hiçbir kuram ona yaşamın kendisi kadar önemli gelmiyordu. Düşünsel kuramların, eylem ve deneyimden koptukları zaman ne denli çorak kaldıklarının iyice ayırdındaydı. Biliyordu ki duyuların da ortaya serebilecekleri, ruhunkilerden geri kalmayacak ayarda ruhsal olan gizemleri vardı.

Böylece o da, bir bakıyorsunuz parfümleri, parfüm yapımının sırlarını inceliyor, baygın kokulu yağlar damıtarak Uzakdoğu'dan gelme kokulu sakızlar yakıyordu. Zihindeki her değişimin duyusal yaşamda bir benzeri olduğunu görüyor, bunların arasındaki gerçek bağıntıyı bulgulamaya çabalıyordu: Günlük kokusunda ne vardı ki insanı mistik yapıyordu? Amberde duyguları alevlendiren, menekşe kokusunda ölmüş aşkların anısını canlandıran, miskte zihni tedirgin eden, çampakta hayal gücünü çalıştıran ne vardı? Dorian ıtırlar konusunda esaslı bir felsefe geliştirmeye ve bunların çeşitli etkilerini ölçmeye yeltenerek hoş kokulu kökleri, ıtırlı polenlerle yüklü çiçekleri, melisaları inceliyordu; kokulu, koygun ağaçları: insanı hasta eden hintsümbülleri, delirgen hovenyalar, karasevdayı ruhtan kovduğu söylenen sabırağacı...

Bir ara kendini tümden müziğe adadı. Pencereleri kafesli, tavanı al ve yaldız boyalı, duvarları zeytin yeşili lakeli uzun bir odada çok tuhaf konserler düzenliyordu. Bu dinletilerde çılgın Çingeneler o küçük, çok telli sazlarından avare müzikler kopartıyor, sarı şallara bürünmüş ağırbaşlı Tunuslular koskocaman utlarının gergin tellerine dokunurken, sırıtkan zenciler bakır davulları tekdüze vuruşlarla gümletiyor, kızıl seccadeler üstüne çömelmiş, başı sarıklı incecik Hintliler sazdan ya da pirinçten yapılma uzun kavallarını çalarak boynuzlu, zehirli, upuzun, korkunç yılanları büyülüyor ya da büyülermiş numarası yapıyorlardı. Schubert'in ince uyumu, Chopin'in o güzelim hüznü, hatta Beethoven'in şahane ezgileri karşısında duygulanamadığı zamanlarda, barbar müziğinin o haşin aralıkları ve tiz uyumsuzlukları Dorian'a heyecan veriyordu. Dünyanın dört bir köşesinden, bulabildiği en tuhaf çalgıları toplamıştı: tarihe karışmış ulusların gömütlerinden, Batı uygarlığıyla temas ettikten sonra ayakta kalabilmeyi başarmış bir avuç vahşi kabilesinin bulunduğu yerlerden. Bunları okşayıp denemeye bayılıyordu. Rio Negro Kızılderililerinin gizemli Juruparilerinden,

kadınların bakmasına izin verilmeyen, gençlerin de oruçlar ve kamçılamalarla sınanmadan göremedikleri o gizemli çalgılardan edinmişti. Peruluların kuş gibi tiz seslerle şakıyan toprak testilerinden, Alfonso de Ovalle'nin Şili'de dinlediği, insan kemiğinden yapılma flütlerden, Cuzco dolaylarında bulunan ve anlatılamaz güzellikte sedalar çıkaran tınılı yeşim taşlarından... Üstü boyalı, içi çakıl taşı dolu, sarsıldıkça şıngırdayan sukabakları vardı elinde; Meksikalıların, üfleyerek değil de höpürdeterek çalınan uzun *clarin*'leri; Amazon yerlilerinin, gün boyu yüksek ağaçlarda nöbet tutan bekçilerince çalınan ve üç fersah öteden duyabildiği söylenen haşin sedalı *turé*'leri; tahtadan oyulma, titreşimli iki dilleri olan, bitki sütlerinden yapılma lastikli bir sakıza bulanmış değneklerle çalınan *teponaztli*'ler; Azteklerin, üzüm salkımı gibi destelenmiş *yotl* çıngırakları; Bernal Diaz'ın Cortez'le birlikte girdiği Meksika tapınağında gördüğü ve içli sedasına ilişkin canlı bir tanımlama yazdığı o koca davul. Bu çalgıların değişikliğine, çarpıcılığına kendini kaptıran Gray, doğa gibi sanatın da canavarlar, hayvan biçimli, çirkin sesli şeyler yarattığını düşünmekten tuhaf bir zevk alıyordu.

Gelgelelim bir süre sonra bunlardan da bıkıyor, operadaki locasında, tek başına ya da Lord Henry ile birlikte oturarak zevkten mest olmuş durumda *Tannhäuser*'i dinliyor, bu ulu sanat yapıtının prelüdünde kendi ruhunun trajedisini buluyordu.

Bir keresinde mücevherlere merak sardı. Bir kıyafet balosunda, üzeri beş yüz altmış inciyle işlenmiş bir elbise giyerek Fransız Amirali Anne de Joyeuse kılığında göründü. Bu beğeni yıllarca oyaladı onu, hatta hiç geçmedi desek yeri var. Çok zaman bütün bir günü, toplamış olduğu değerli taşları kutularından alıp geri koyarak geçiriyordu: lamba ışığında kızıla dönen zeytin yeşili krisoberiller, içindeki tel gibi gümüş çizgisiyle sifomenler, fıstık renginde peridolar, gül pembesi, şarap sarısı topazlar, dört ışınlı titrek yıldızlarıyla ateş gibi kızıl lâller, alev kırmızısı tarçın taşları, turuncu ve eflatun lâller, dönüşümlü yakut ve safir tabakalarından oluşmuş ametistler. Dorian yıldıztaşlarının içindeki kırık gökkuşaklarına, aytaşının sedefimsi beyazına bayılıyordu. Amsterdam'dan olağanüstü iri ve güzel renkli üç zümrüt almıştı; bir de *la vieille roche* türünden firuzesi vardı ki değerli taş meraklılarının dillerinde destandı.

Dorian mücevherler üstüne ilginç öyküler bulup çıkarıyordu. Örneğin, Alphonso'nun "*Clericals Disciplina*" sında gözleri sahici mor sümbül taşından bir ejderhanın sözü geçiyordu. İskender'in heyecanlı hayat öyküsünde de Emathia Fatihi'nin Ürdün Vadisi'nde, "sırtlarında sahici zümrütten halkalar biten" yılanlar gördüğü söyleniyordu. Philostratus, ejderhaların beyninde bir mücevher gizli olduğunu, karşılarına "altın harfler ve kızıl bir pelerinle çıkılınca" canavarın büyülü bir uykuya daldığını ve bu yoldan öldürülebileceğini anlatıyordu. Ünlü simyacı Pierre de Boniface'ye göre elmaslarda insanı görünmezleştiren, Hint akikinde de güzel konuşmasını sağlayan bir şey vardı. Süleyman taşı öfkeleri yatıştırıyor, sümbül taşı uyku veriyor, ametistse şarabın dumanlarını dağıtıyordu. Granat şeytanları, ifritleri kovuyor, hidropikus ayın rengini solduruyordu. Selenit ayın dolup eksilmesine koşut olarak parlayıp sönükleşiyordu. Hırsızların ele geçmesini sağlayan meloseus taşının etkisiniyse ancak oğlan kanı sağlayabiliyordu. Leonardus Camillus yeni öldürülmüş bir kurbağanın beyninden panzehir olarak kullanılan beyaz bir taşın çıkartıldığını görmüştü. Arabistan geyiklerinin yüreğinden çıkan panzehir taşı vebayı iyileştiren bir muskaydı. Arabistan'daki kuşların yuvalarında bulunan aspilat taşıysa, Demokritus'un demesine göre, insanı ateşin tehlikelerine karşı koruyordu.

Seylan Kralı taç giyme töreninde kenti at sırtında, elinde iri bir yakut taşıyarak dolaşmıştı. Papaz Kral John'un sarayının bahçe kapıları, "içeriye kimse zehir sokamasın" diye, boynuzlu yılanların boynuzuyla kakmalanmış sarduis'ten yapılmıştı. Sivri çatısının saçağına da, içinde birer lâl taşı bulunan iki altın elma asılarak gündüzleri altının, geceleri de lâl taşının ışıldaması sağlanmıştı. Lodge'un, "Amerikalı Bir Margarit" adındaki o garip serüven öyküsünde yazdığına göre, kraliçenin odasında, "gümüş oymalı krizalit, lâl, safir ve zümrütten yapılma şahane aynalara bakılınca dünyanın bütün el değmemiş hanımlarını" görebilmek olasıydı. Marco Polo ise Zipangu yerlilerinin, ölenlerinin ağızlarına gül rengi inciler yerleştirdiklerini görmüştü. Bir deniz canavarı dipteki bir inciye vurulmuş, bunu Kral Perozes'e götüren hırsız dalgıcı öldürmüş ve yitirdiği inci için yedi ay yas tutmuştu. Prokopius anlatır bu öyküyü: Hunlar tarafından kandırılarak derin bir uçuruma çekilen Kral Perozes

inciyi uzaklara fırlatmış ve İmparator Anastasius'un, karşılığında beş yüz okka altın vaat etmesine karşın inci bir daha bulunamamıştı. Malabar Kralı da Venedikli bir yazara, her tanesi tapındığı tanrılardan birini simgeleyen üç yüz dört inciden oluşma bir tespih göstermişti

VI. İskender'in oğlu Valentinois Dükü, Fransız Kralı Louis'yi ziyaret ettiğinde, Brantôme'un yazdığına göre, atı altın varak yüklüydü ve başlığındaki çift sıra yakuttan tüm çevreye müthiş bir ışık saçılıyordu. İngiltere Kralı Charles, binek atına dört yüz yirmi bir tane elmas kakmalı mahmuz takmıştı. II. Richard'ınsa üç bin mark değer biçilen, açık pembe yakutlarla kaplı bir ceketi vardı. Kral VIII. Henry'nin taç giyme töreni için Londra Kulesi' ne giderken kabartma altından bir ceket, elmaslar ve başka değerli taşlarla işlenmiş bir göğüslük ve boynunda iri pembe yakutlardan yapılma kocaman bir "boyunduruk" taşıdığını Hall yazar. Kral I. James'in gözdeleri telkâri altın çerçeveli zümrütten küpeler takıyorlardı. II. Edward'sa Piers Gaveston'a sümbül taşıyla kakmalı kırmızı altından bir zırh takımı, ortası firuze taşlı altın güllerden oluşma bir yaka, inci sıvalı bir takke armağan etmişti. II. Henry dirseğe kadar mücevher işli eldiven takardı; şahin avında kullandığı eldivene de on iki yakut ve elli iki tane iri mavi inci işlenmişti. Son Burgonya Dükü Gözükara Charles'ın dükalık şapkası, armut biçimi inciler ve safirlerle süslüydü.

Nasıl da nefismiş bir zamanlar hayat! O tantana, o şaşaa nasıl da şahaneymiş! Ölmüşlerin debdebesini okumak bile fevkaladeydi.

Derken Dorian dikkatini işlemelere çevirdi, Kuzey Avrupa ülkelerinin zor ısınan odalarında duvar resimlerinin yerini tutan duvar halılarına. Bu konuyu incelerken –kendini o sırada ele aldığı konuya tümden adamak konusunda olağanüstü bir yeteneği vardı– zamanın güzel ve harikulade şeyler üzerindeki yıpratıcı etkisini düşündükçe hüzünleniyordu adeta. Neyse ki hiç değilse kendisi bundan uzak kalabilmişti. Yazlar yazları izliyor, sarı nergisler kim bilir kaç kez açıp soluyor, dehşet dolu geceler yüz kızartıcı öykülerini yineliyorlardı, ama Dorian hiç değişmiyordu. Hiçbir kış onun güzelliğini zedelemiyor, o çiçek tazeliğini soldurmuyordu. Oysa elle tutulur şeylerin yazgısı nasıl da bambaşkaydı! Nerelerdeydi şimdi onlar? Üzerinde tanrıların devlerle savaştığı, esmer tenli kızlarca Athena'nın keyfi için işlenmiş olan o büyük, zerren renkli şal neredeydi şimdi?

Neron'un Roma' daki Colosseum'un kapısına gerdirttiği o ulu tente neredeydi; üzerinde, yaldız koşumlu beyaz atların çektiği arabasıyla Apollon'un ve yıldızlı göklerin temsil edildiği o dev çapındaki mor yelken? Dorian bir zamanlar Güneş Rahibi için işlenmiş olan o benzersiz sofra peçetelerini görmeye can atıyordu: Bunların üzerine, şölenlerde sunulması düşünülebilecek tüm nadide yiyeceklerle içeceklerin resimleri işlenmiş olduğu bilinirdi. Sonra Kral Chilperic'in üç yüz altın arı işlemeli tabut örtüsü. Üzerinde aslan, panter, ayı, köpek, orman, kaya, avcı... kısacası ressamın doğadan kopya edebileceği her şeyin resimleri bulunan ve Pontus Piskoposu'nun öfkesini çeken o tuhaf cüppeler. Orleans Kralı Charles'ın bir kez giydiği, üzerine, "*Madame, je suis tout joyeux*" diye başlayan bir şarkının dizelerinin işlenmiş olduğu ceket. Şarkının ezgisi ceketin kol yenlerine işlenmişti, o günün tarzıyla dört köşe gösterilen notaların her biri dörder inciyle belirlenmişti.

Dorian, Rheims Sarayı'nda Burgonyalı Kraliçe Joan için hazırlanan ve kanatlarında kralın armasını taşıyan bin üç yüz yirmi bir papağan ve kanatlarında kraliçenin armasını taşıyan beş yüz altmış bir kelebek işlemesiyle –ki hepsi altın iplikle işlenmişti– süslenmiş olan odanın tanımlamasını da okumuştu. Catherine de Medicis, kendisi için üstü yeniay ve güneş işlemeleriyle serpintili siyah kadifeden bir yas yatağı yaptırmıştı. Yatağın perdeleri altın ve gümüş zemin üzerine yapraklardan örtülü çelenk örnekli, saçakları inci dizili Şam kumaşındandı. Yatağın içinde durduğu odanın duvarlarına da kraliçenin, gümüş dokuma üzerine kesme siyah kadifeden yapılma sıra sıra armaları asılmıştı. XIV. Louis'nin odasında, yedi-sekiz metre yüksekliğinde kadın biçimi heykeller vardı. Polonya Kralı Sobieski'nin krallık karyolası, üzerine firuzelerle Kuran'dan ayetler işlenmiş İzmir gümüşünden yapılmaydı. Ayakları gümüş yaldızlı, ince oymalı olup mücevherli, mineli sayısız madalyonlarla süslüydü. Viyana yakınlarındaki Türk karargâhından ele geçirilmişti ve tentesinin titrek sırması altında bir zamanlar Muhammed'in sancağını barındırmıştı.

İşte böyle; bütün bir yıl Dorian dokuma ve işleme sanatlarının bulabildiği en güzel ürünlerini toplamaya kendini adadı. Sırma tellerle, palmiye yapraklarının ve yanardöner zinaböceği kanatlarının örnekleriyle işlenmiş incecik Delhi muslinleri; saydamlıklarından

ötürü Doğu' da, “dokunmuş hava”, “akarsu” ve “akşam çiyleri” diye anılan Dakka bürümcükleri; garip desenli Java bezleri; karmaşık desenli sarı Çin perdeleri; kumral atlaslar ya da sarışın mavi ipeklerle ciltlenmiş, üzerlerinde *fleur de lys*, kuş ve insan resimleri basılı kitaplar; Macar iğnesi işlenmiş tül peçeler; altın paralı Gürcü nakışları; yeşile çalan altın iplikleriyle, tüyleri göz kamaştıran kuşlarıyla Japon *Fukusas*'ları.

Dorian'ın, kilisenin ayinleriyle ilgili her şeye olduğu gibi giysilerine karşı da derin bir merakı vardı. Evinin batıya bakan galerisinde dizili duran, sedir ağacından yapılma uzun sandıklar içinde İsa'nın Gelinleri'nin giydiği kılıkların birçok nadide ve güzel örneklerini biriktirmişti. Bu kadınlar kendi istekleriyle çektikleri çileler ve kendi kendilerine uyguladıkları işkenceler yüzünden eriyip giden o solgun bedenlerini gizlemek amacıyla mor ipekliler, pahalı çamaşırlar giyip takılar takmak zorunda kalırlar. Dorian'ın elinde bir de sırma iplikle dokunmuş Şam işi ve al ipekliden yapılma şahane bir papaz cüppesi vardı ki altı yapraklı çiçekler arasında altın narlarla örneklenmişti ve bunların iki yanına da tohum incileriyle ananaslar işlenmişti. Kuşakları Meryem Ana'nın yaşamından sahneler gösteren dilimlere bölünmüş, Meryem'in taç giyme töreni de kukuletanın üzerinde tasvir edilmişti. Bu, on beşinci yüzyıldan kalma bir İtalyan işiydi. Bir de yeşil kadifeden cüppe vardı ki üzerinde yürek biçimi kümelenmiş akantus yaprakları işliydi; bu yaprakların arasından çıkan uzun saplı beyaz çiçeklerin ayrıntıları da renkli boncuklar ve simle işlenmişti. Başlığın üzerinde sırma iplikle dolgu işi yapılmış bir melek başı vardı. Kuşakları kırmızı ve altın renkli ipekliden örülmüş (aralarında St. Sebastian'ın da bulunduğu) birçok ermiş ve şehitlerin madalyonlarıyla beneklenmişti.

Dorian'ın elinde birçok Katolik papaz cüppesi de vardı. Kehribar renkli ipekliden, mavi ipek ve sırmalı brokardan, sarı ipek Şam işiyle altın ipliğinden dokunmuş olan bu cüppelerin üzerleri İsa'nın çilesini ve çarmıha gerilmesini gösteren sahnelerle, aslan, tavuskuşu gibi resimlerle işliydi. Aynı zamanda Dorian, lale, yunus, *fleur de lys* örnekleriyle süslü beyaz satenden, pembe ipek Şam işi piskopos entarileri, kırmızı kadife, mavi keten sunak örtüleri, kutsal ekmek töreninde kullanılan peşkirler, kadeh örtüleri ve İsa'nın çarmıha

giderken terini sildiği söylenen mendiller toplamıştı. Bu nesnelerin hizmet ettiği mistik amaçlarda onun hayal gücünü kışkırtan bir şeyler vardı. Çünkü bu hazineler, daha doğrusu o şahane evinde topladığı ne varsa hepsi, Dorian Gray için bir unutuş aracıydı: kimi zaman ona dayanılmayacak kadar büyük gelen korkudan, hiç değilse bir süreliğine kaçınabilmenin yolları. Çocukluğunun büyük bölümünü geçirmiş olduğu o kapısı kilitli, ıssız odanın duvarına, değişen çizgilerinde, ömrünün gerçek çöküşünü gördüğü o ürkünç portreyi kendi elleriyle asmış, önüne o sırma işli mor cenaze örtüsünü perde niyetine germişti. Haftalarca bu odaya çıkmayarak o iğrenç, boyalı nesneyi unuttuğu oluyordu. O zaman yüreğinin hafifliğini, neşesini yeniden buluyor, kendini gene salt var olmanın sevincine adıyordu. Derken, durup dururken, gecenin birinde evinden gizlice çıkarak Blue Gate Fields dolaylarındaki izbelere gidiyor ve kovulana dek kalıyordu. Eve döndüğünde portrenin karşısına geçip oturuyordu. Kimi zaman portreye ve kendi kendine karşı içi tiksintiyle doluyordu. Kimi zaman da, günahın çekiciliğinin yarısını oluşturan o bireysellik gururuna kapılarak, aslında kendisinin hak ettiği yükü taşımak zorunda olan o biçimsiz hayalin karşısında gizli bir kıvançla gülümsüyordu.

Birkaç yıl sonra İngiltere'den uzun süre ayrı kalmaya dayanamayacağını fark ederek, Trouville'de Lord Henry ile paylaştığı villadan da, birkaç kış gittikleri Cezayir'deki avlusu yüksek duvarlı küçük beyaz evden de vazgeçti. Yaşamının böylesi ayrılmaz bir parçası olan resimden ayrı kalmaya gelemiyordu. Odanın kapısına koydurttuğu parmaklığa karşın kendisinin yokluğunda herhangi bir kimsenin yolunu bulup odaya gireceğinden korkuyordu.

Dorian odaya girenin hiçbir şey anlamayacağını biliyordu oysa. Portre, yüzünün tüm iğrençliğine, çirkinliğine karşın hâlâ ona benziyordu, ama görenlere ne ifade ederdi ki bu? Onu iğnelemeye kalkışanlara Dorian gülüp geçebilirdi. Portreyi kendisi çizmemişti ya! Böylesi alçak ve utanç verici görünmesinden ona neydi? Dorian gerçeği söylese bile inanan olur muydu?

Gene de korkuyordu. Kimi zaman Nottinghamshire' daki o büyük evinde, başlıca arkadaşları olan kendi sınıfından gelme sosyete gençleriyle eğlendiği ve bu taşra çevresini yaşam tarzının aşırı lüksü, göz kamaştıran debdebesiyle şaşkına çevirdiği bir sırada birden

konuklarını bırakır, hemen kente koşarak oda kapısının kurcalanmadığına, portrenin yerli yerinde durduğuna emin olurdu. Portre ya çalınırsa? Bunun düşüncesi bile Dorian'ı dehşetle ürpertiyordu. İşte o zaman onun gizini bütün dünya öğrenirdi. Belki çevresi daha şimdiden bu gizi sezinlemekteydi.

Çünkü birçokları büyüsüne kapılmakla birlikte ondan hoşlanmayanlar da yok değildi. West End semtindeki, ailesi ve toplumsal konumu yönünden üye olmaya tümden hak kazandığı bir kulübe üye olması, yapılan gizli oylama sonucunda neredeyse engellenmişti. Bir kez de bir dostu onu Churchill Kulübü'nün sigara salonuna getirdiğinde, Berwick Dükü'yle bir başka beyefendinin anlamlı bir tavırla ayağa kalkarak dışarı çıktıkları söyleniyordu. Yirmi beş yaşını geçtikten sonra ona ilişkin tuhaf söylentiler dilden dile gezmeye başlamıştı. Whitechapel semtinin ücra bir köşesindeki adi bir meyhanede yabancı denizcilerle kavga ederken görüldüğü, hırsızlar, kalpazanlarla düşüp kalktığı, onların meslek sırlarını bildiği söyleniyordu. Hiç nedensiz ortadan kaybolmalarıyla kötü ün yapmıştı. Yeniden insan içine döndüğünde birçok kişi köşelerde fiskos ediyor, yanından geçerken küçümseyerek gülümsüyor ya da gizini öğrenmeye kararlıymışlar gibi soğuk, delip geçici bakışlarla onu süzüyorlardı.

Bu gibi küstahlıkları, saygısızlıkları Dorian umursamıyordu bile tabii. Açık yürekli, kıvrak, şen tutumları, cana yakın, çocuksu gülümseyişi ve üzerinden hiç eksilmeyen o harikulade gençliğin sonsuz tatlılığı, çoğu kimsenin gözünde onun aleyhindeki iftiraların –çünkü onlar bu söylentilere iftira diyorlardı– en yeterli yanıtıydı. Öte yandan onunla en içli dışlı olanlardan kimilerinin bir süre sonra ondan kaçındıkları da dikkati çekiyordu. Ona çılgınca vurularak onun uğruna toplumun olanca kınamasını göğüslemiş, geleneklere meydan okumuş kadınların, onun odaya girmesiyle ya utançtan ya da dehşetten sapsarı kesildikleri görülüyordu.

Kulaktan kulağa fısıldanan bu skandallar, birçoklarının gözünde onun o garip, tehlikeli çekiciliğini artırmaya yarıyordu yalnızca. Büyük serveti de onun için belirli bir güven kaynağıydı. Sosyete, en azından uygar toplumların sosyetesi, hem zengin hem çekici hem de ilginç olan kişiler aleyhinde söylenenlere inanmaya asla gönüllü olmaz. Nezaket kurallarının ahlak kurallarından daha önemli olduğu

konusunda içgüdüsel bir kanısı vardır ve onun görüşüne göre en büyük saygınlık bile iyi bir aşçıbaşı kullanmaktan daha az önemlidir. Öyle ya, kötü bir sofra açan, kalitesiz şarap sunan kişinin özel yaşantısında kusursuz bir insan olduğunu bilmek neye yarar? Bir gün bu konu konuşulurken Lord Henry'nin dediği üzere, baş yemeğin sofraya soğuk gelişinin günahını en üstün erdemler bile ödeyemez! Onun bu görüşünün çok yerinde olduğunu sanıyoruz. Çünkü yüksek sosyetenin temel yasalarıyla sanatın temel yasaları birdir ya da bir olmalıdır. Biçim, sosyete için kesinlikle vazgeçilmeyecek bir öğedir. Bu biçim, bir törenin saygınlığına ve asılsızlığına sahip olmalıdır ve romantik bir sahne oyununun yapmacık niteliğiyle böyle oyunları bize sevdiren kıvrak nükte ve güzelliği özünde birleştirmelidir. Yapmacıklık kötü müdür? Sanmıyorum. Kişililiklerimizi çarpıp çoğaltmamıza yarayacak bir yöntemdir yalnızca.

Daha doğrusu Dorian Gray'in görüşü böyleydi. İnsanoğlundaki egoyu yalın, kalıcı, güvenilir, tek özlü bir şey olarak görenlerin ruhlarındaki sığlık onu şaşırtırdı. Onun gözünde insan, sayısız duyu taşıyan bir varlıktı, içinde gizemli düşünce ve duygu mirasları taşıyan, bizzat etinde ölmüşlerin ürkünç hastalıklarının lekesini gizleyen, biçimden biçime giren karmaşık bir yaratık. Dorian taşradaki konağının o çıplak, soğuk resim galerisinde dolaşarak, kanları kendi damarlarında atan kişilerin portrelerine bakmayı çok severdi. İşte, *Philip Herbert. Kraliçe Elizabeth ve Kral James'in Saltanatları Üzerine Anılar* adlı kitabında Francis Osborne onu, "yakışıklı yüzü sayesinde Saray'dan yakınlık gören ama yakışıklılığını kısa sürede yitiren" biri olarak tanımlıyordu. Belki de Dorian ara sıra bu genç Herbert'in yaşamını sürüyordu. Garip, zehirli bir mikrop bedenden bedene geçerek onunkine ulaşmış olabilir miydi? Basil Hallward'ın stüdyosunda öylesine durup dururken, adeta hiç nedensiz, hayatını bunca değiştiren o çılgın dilekte bulunmasındaki etken o yitmiş güzelliğin hayal meyal bir anısı mıydı? İşte şurada, sırma işlemeli al pantolonu, mücevherli ceketi, yaldız zırhlı yakalık ve manşetleri, ayaklarının dibindeki gümüşlü, siyahlı armasıyla Sir Anthony Sherard duruyordu. Ondan ne miras kalmıştı acaba? Napolili Giovanna'nın sevgilisi olan bu adamdan Dorian'a günah ve utanç mı geçmişti kalıtım yoluyla? Dorian'ın yaptıkları ölmüş adamın gerçekleştirmeyi

göze alamadığı düşlerden mi ibaretti? Burada da, rengi atmaya başlamış tuvalden Leydi Elizabeth Devereux gülümsüyordu, bürümcük kapüşonu, incili göğüslüğü ve pembe dilimli karpuz kollarıyla. Sağ elinde bir çiçek vardı, sol eliyle de pembe ve beyaz güllerle minelenmiş bir tasma tutmuştu. Yanı başındaki bir masanın üzerinde bir mandolinle bir elma durmaktaydı. O küçük, sivri burunlu ayakkabıların üzerine iri kurdeleler kondurulmuştu. Dorian onun yaşamöyküsünü, sevgilileri konusunda anlatılan tuhaf söylentileri biliyordu. Acaba onun huyundan kendisi de bir şeyler kapmış mıydı? O ağır kapaklı badem gözler kendisini merakla süzer gibiydi. Ya pudralanmış saçları, olmayacak yapıştırma benleriyle şu George Willoghby'ye ne demeli? Nasıl da kötücül bir görünümü vardı! Yüzü iblis görünümlü, koyu esmerdi, o şehvetli dudakları bir küçümsemeyle bükülmüşe benziyordu. Yüzüklerle aşırı derecede yüklü olan o etsiz, sarı ellerin üstüne ince tül fırfırlar düşürülmüştü. Kendisi bir on sekizinci yüzyıl züppesiydi ve gençliğinde Lord Ferrars'la arkadaşlık etmişti. Peki, Veliaht Prens'in en çılgın günlerinin yoldaşı ve Mrs. Fitzherbet'le kıyılan gizli nikâhın tanıklarından biri olan ikinci Lord Beckenham'a ne buyrulurdu? Ne kadar kibirli ve yakışıklıydı kıvırcık kestane saçları ve küstah duruşuyla! Dorian'a o hangi ateşli duyguları bırakmıştı? Herkes ona ahlaksız gözüyle bakmıştı. Carlton House'daki orjilerin elebaşısı oydu. Gene de göğsünde Garter nişanının yıldızı parlamaktaydı. Yanı başında da karısının portresi asılıydı, siyahlar giymiş, soluk benizli, zayıf bir kadın. Onun kanı da akıyordu Dorian'ın damarlarında. Nasıl da ilginçti bütün bunlar! Sonra, Leydi Hamilton'a benzeyen yüzü, şaraptan ıslanmış nemli dudaklarıyla kendi annesi. Ondan neler kapmış olduğunu Dorian biliyordu. Güzelliğini ve çevresindekilerin güzelliğine olan tutkusunu almıştı ondan. Bakkhus rahibelerinin bol elbisesi içinde annesi ona gülümsüyordu. Saçında asma yaprakları vardı. Elinde tuttuğu kadehten morlar dökülmekteydi. Resimdeki karanfiller solmuştu ama, kadının gözlerindeki derinlik ve rengin parlaklığı hâlâ fevkaladeydi. Bu gözler Dorian'ı nereye gitse izler gibiydi.

Öte yandan kişinin soy yolundan ataları olduğu gibi edebiyat dünyasında da ataları vardı ki, bunlar tip ve huy yönünden insana ötekilerden daha yakın oluyor, insan onların etkisini daha kesin fark

ediyordu. Kimi zaman Dorian'a insanlık tarihinin tümü onun yaşamöyküsünden ibaretmiş gibi geliyordu: durum ve eylemleriyle, yaşadığı gibi değil de imgeleminin onun için yarattığı gibi, beyninde, tutkularında canlandırdığı gibi. Dünya sahnesinden gelip geçmiş olan o değişik, müthiş kişilerin hepsini tanımış gibi geliyordu; günahı böylesine şahane, kötülüğü böylesine gizemli kılan o kişiler. Onların geçmişte yaşadıkları da –nasıl bilinmez– onun hayatıydı sanki.

Yaşamını öylesine derinden etkilemiş olan o harikulade romanın kahramanı da aynı tuhaf hayalleri beslemişti. Yedinci bölümde anlattığına göre, Kapri Adası'ndaki bir bahçede Tiberus[8] kimliğinde oturup Elephantis'in yüz kızartıcı kitaplarını okumuştu, başında yıldırım çarpmasına karşı taktığı bir çelenk, dört bir yanında oynaşan cüceler, tavuskuşları ve flütçünün din adamını alaya alan müziği. Kaligula olarak sarayın tavlasında yeşil gömlekli seyislerle işret âlemleri yapmış, fildişi bir yemlikten alnı mücevher süslü bir atla birlikte karın doyurmuştu. Domitianus olarak duvarları mermer aynalarla kaplı bir koridorda gezinerek çökük gözleriyle, hayatına, son verecek olan hançerin izdüşümünü aramış; hayatın hiçbir şeyi esirgemediği kişilere çöken o korkunç *taedium vitae*'yle, yaşam bezginliğiyle hasta, düşmüş durumda, gözüne taktığı saydam zümrütle arenadaki kanlı hengâmeye bakmış; gümüş nallı katırların çektiği sedef ve mor renkli bir arabayla Narlı Sokak'tan Tanrı Evi'ne doğru giderken ahalinin, "Nero Caesar!" diye bağırdıklarını duymuştu. Elagabalus olarak yüzünü renkli boyalarla boyamış; kadınların arasına karışıp ipek eğirmiş; Ay'ı Kartaca'dan getirip mistik bir nikâh kıyarak Güneş'le evlendirmişti.

Dorian bu usdışı bölümü döne döne okurdu; bir de bunu izleyen iki bölümü. Bu sayfalarda, kötü tutkuların, şiddetin ve bıkkınlığın canavarlaştırıp delirttiği ünlü kişilerin, ürkünç ve güzel imgeleri işlenmişti, garip bir duvar dokumasında ya da mineli bir bezekte gösterilmiş gibi: karısını öldüren, sonra da âşığı öptüğü ölüden ölüm emsin diye cesedin dudaklarını kızıl bir zehirle boyayan Milano Dükü Filipo; II. Paul diye anılan, kibri yüzünden kendine Formosus sanını yakıştıran, iki bin florin değer biçilen tacını ürkünç bir günah karşılığı elde etmiş olan Venedikli Pietro Barbi; tazılarla insan avına çıkan, öldürüldükten sonra cesedini, onu sevmiş olan bir orospunun güllerle

örttüğü Gian Maria Visconti; beyaz atının üzerinde Borgia, yanında Kardeş Kanı, pelerininde Peretto' nun kan lekesi; güzelliği ahlaksızlığına eşit olan, Aragonlu Leonora'yı kabul etmek üzere beyaz ve al ipekliden kurdurduğu otağı su perileri ve belden aşağısı at olan santorlarla süsleyen, bu şölende ganimet ya da Hilas yerine geçsin diye bir oğlan çocuğunu altın suyuna batıran, VI. Sixtus'un oğlu ve gözdesi, genç Floransa başpiskoposu Kardinal Pietro Riario; kapıldığı melankoliden ancak ölüm sahneleri seyrederek kurtulabilen, başkalarının kırmızı şaraba düşkün olması gibi kızıl kana düşkün olan, şeytanın oğlu olduğu ve kendi ruhu için babasıyla kumar oynarken hileli zar attığı söylenen Ezzelin; alay olsun diye "Masum" diye çağrılan ve uyuşmuş damarlarına bir Yahudi doktor tarafından üç delikanlının kanı akıtılan Giambattista Cibo; Isotta'nın âşığı ve Rimini Lordu olan, Polyssena'yı peçeteyle boğup Ginevra d'Esté'ye zümrüt kupadan zehir içirten, yüz kızartıcı bir tutku uğruna Hıristiyanlar için bir puta tapan kilisesi kurdurtan, Roma'da insan ve Tanrı düşmanı kabul edilerek resimleri yakılan Sigismondo Malatesta; kardeşinin karısına beslediği çılgın sevda yüzünden delirmek üzere olduğunu bir cüzamlının haber verdiği, beyni hastalanıp zıvanadan çıktığı zaman da tek avuntuyu aşk, ölüm, delilik imgeleriyle resimlenmiş Arap işi oyun kâğıtlarında bulabilen VI. Charles; Astorre'la karısını, Simonetto'yla uşağını öldüren, Perugia'daki sarı meydanda can çekişirken güzelliği, ondan nefret edenleri bile ağlatan, onu lanetlemiş olan Atalanta'nın sonunda kutsadığı yeleği süslü, başlığı mücevherli, saçları sümbül kıvırcığı Grifonetto Baglioni.

Bütün bunlarda tüyler ürpertici bir çekicilik vardı. Dorian onları geceleyin görüyor, gündüzleri bu imgelerle zihni tedirgin oluyordu. Rönesans çağı değişik, tuhaf zehirleme yöntemlerine tanık olmuştu: Zehirlemede miğferler, yanan bir meşale, işlemeli eldivenler, taşlı yelpazeler, yaldızlı koku şişeleri, kehribar gerdanlıklar kullanılmıştı. Dorian Gray'i ise bir kitap zehirlemişti. Dorian' ın kötülüğü yalnızca, kafasındaki güzellik kavramını gerçekleştirmede kullanılacak bir yol olarak gördüğü zamanlar oluyordu.

5. Petronius: “Modanın öncüsü”, Neron’un yakın dostu; sarayda düzenlenen eğlencelerin mimarı. (Ç.N.)

6. Ahlakî yasaların reddi. (Ç.N.)

7. Ernst Heinrich Haeckel tarafından temsil edilen ve Darwin’in kuramını savunan hareket (1862). (Ç.N.)

8. Tiberus’un Neron’a anlattığı imparatorlara ait öykülerin kaynakları. Suetonius’un *Lives of the Ceasars* adlı kitabından. (Ç.N.)

On ikinci bölüm

Olayın dokuz kasımda, otuz sekizinci yaş gününün arifesinde geçtiğini Dorian sonradan sık sık anımsayacaktı.

Lord Henry'nin evinde yediği akşam yemeğinin dönüşünde, saat on bir sularında evine yürüyordu. Kürküne bürünmüştü, çünkü soğuk, sisli bir geceydi. Grosvenor Meydanı'yla Güney Audley Sokağı'nın yanından, sisin içinde hızlı hızlı yürüyerek bir adam geçti. Sırtındaki uzun ve gri, bol paltonun yakasını kaldırmıştı, elinde bir çanta taşıyordu. Dorian onu tanımıştı. Bu, Basil Hallward'dı. Dorian'ın içini, nedenini bilemediği tuhaf bir korku bürüdü. Herhangi bir tanışlık belirtisi göstermeden kendi evinin yönünde adımlarını sıklaştırdı.

Gelgelelim Hallward onu görmüştü. Dorian onun ilkin durduğunu, sonra da kendi peşinden seğirttiğini duydu. Birkaç dakika sonra ressam, Dorian'ın kolunu tutmuştu.

"Dorian! Ne inanılmaz bir şans! Saat dokuzdan bu yana senin kitaplığında yolunu gözledim. Sonunda zavallı yorgun uşağına acıdım da ben gideyim sen de yat, dedim. Gece yarısı treniyle Paris'e yolcuyum da gitmeden önce seninle görüşmeyi özellikle istiyordum. Demin yanımdan geçeni sana benzettim, daha doğrusu senin kürk paltona. Gene de emin değildim. Sen beni tanımadın mı?"

"Azizim Basil, bu siste ha? Grosvenor Meydanı'nı bile tanıyamıyorum ben. Yanılmıyorsam evim buralarda bir yerde olacak ya bundan pek emin değilim. Yolcu olduğuna üzüldüm doğrusu, çünkü görüşmeyeli yıllar oluyor. Ama yakında dönersin sanırım, değil mi?"

"Yok, altı ay yurtdışında kalacağım. Niyetim Paris'te stüdyo tutup kafamda tasarladığım resmi bitirinceye dek kapanmak. Ama benim istediğim kendimi konuşmak değil. Senin kapına geldik. İzin ver, beş dakikalığına gireyim. Sana bir diyeceğim var."

“Çok sevinirim ama trenini kaçırmaz mısın?” diye soran Dorian tembel tembel basamakları çıktı, anahtarıyla kapıyı açtı.

Fenerin ışığı sisi delip geçmeye yelteniyordu. Ressam saatine bakarak, “Daha zamanım var,” dedi. “Tren on iki on beşte kalkıyor, daha on bir. Demin karşılaştığımızda seni bulmaya, kulübüne gidiyordum. Bagaj sorunum falan da yok, çünkü ağır şeyleri önceden yolladım. Yanıma tek şu çantayı aldım. Victoria İstasyonu’na yirmi dakikada bol bol yetişirim.”

Dorian ona bakarak gülümsedi. “Tam da ünlü bir ressama yaraşır bir yolculuk yöntemi! Bir yol çantasıyla bir kumaş palto! Hadi, içeri gel, yoksa sis eve dolacak. Sakın ciddi konulardan konuşmak yok ha! Şimdilerde hiçbir şey ciddiye alınmıyor. Daha doğrusu, alınmamalı.”

Hallward başını sallayarak içeri girdi, Dorian’ın peşi sıra kitaplığa yürüdü. Buradaki büyük, açık ocakta gürül gürül bir odun ateşi yanmaktaydı. Lambalar yakılmış, küçük bir kakmalı masanın üzerine Felemenk gümüşünden bir içki kutusu konmuştu. İçinde sifonlu soda şişeleriyle büyük boy kristal bardaklar duruyordu.

“Görüyorsun ya, Dorian, hizmetçi pek güzel ağırladı beni. Ne istedimse verdi, senin şu en pahalı, yaldız uçlu sigaralarından bile sundu. Pek konuksever bir tip. O eski Fransız uşağından kat kat daha çok sevdim bunu. Sahi, o Fransız’a ne oldu?”

Dorian omuz silkti. “Sanırım Leydi Radley’in özel hizmetçisiyle evlendi. Ona Paris’te ‘İngiliz Terzisi’ diye bir de dükkân açmış, galiba. Duyduğuma göre orada şimdilerde *Anglomanie* pek yaygınmış. Fransız saçmalığı bence, öyle değil mi? Gene de... Biliyor musun?.. Hiç de kötü bir uşak değildi aslında. Onu hiç sevmezdim ama, yakınmam için de hiçbir neden olmazdı ortada. İnsan çok zaman gülünç kuruntulara kapılıyor. Aslında adamcağız çok bağlıydı bana, yol verdiğimde çok üzüldü, sanırım. Bir brendiyle soda daha alır mısın? Yoksa beyaz şarapla maden sodası mı istersin? Ben beyaz şarapla maden sodası içerim hep. Öbür odada mutlaka vardır.”

Ressam kasketiyle paltosunu çıkarıp bir köşeye bıraktığı çantasının üstüne atarak, “Teşekkürler, başka bir şey almayayım artık,” diye yanıtladı. “Bana bak, dostum, seninle ciddi konuşmak istiyordum. Suratını asmasana öyle. İşimi büsbütün güçleştiriyorsun.”

Dorian huysuzlanarak, “Neymiş konuşacağın?” diye sordu. “Benimle ilgili değildir, umarım. Bu gece kendi kendimden bıkmış durumdayım. Bir başkası olmak istiyorum.”

“Seninle ilgili.” Hallward o kalın, ciddi sesiyle karşılık verdi. “Mutlaka söylemem gerekiyor. Yalnızca yarım saatini alacağım.”

Dorian içini çekerek bir sigara yaktı. “Yarım saatmiş!” diye mırıldandı.

“Senden bu istediğim çok bir şey sayılmaz, Dorian. Zaten tamamen senin iyiliğin için konuşuyorum. Londra’da senin arkandan son derece kötü şeylerin söylendiğini bilmen çok doğru olur bence.”

“Hiçbirini bilmek istemiyorum. Başkaları için yapılan dedikodulara bayılırım da benim için yapılan dedikodularla hiç ilgilenmem. Yeni ve değişik olma çekiciliğinden yoksundur çünkü bunlar.”

“İlgilenmek zorundasın, Dorian. Centilmen olan herkes kendi saygınlığına değer verir. Herkesin senden alçak, aşağılık, iğrenç biri diye söz etmesi hoşuna gidemez. Elbette mevkiin, servetin falan var ama mevkiiyle servet her şey değildir. Şunu söyleyeyim, ben bu dedikodulara zerrece inanmıyorum. Daha doğrusu seni gördüğüm zaman inanmazlığa kapılıyorum. Günah kişinin yüzüne yazılan bir şeydir. Gizli tutulamaz. Kimi zaman insanların perde arkasındaki kötü alışkanlıklarından söz ederler. Yok böyle bir şey! Adamcağızın kötü bir alışkanlığı varsa hemen dışarı vurur: ağzının çizgilerinde, gözkapaklarının yuvarlağında, hatta ellerinin biçiminde. Geçen yıl birisi... adını vermeyeceğim, sen kendisini tanıyorsun... portresini yaptırmak için bana geldi. Onu daha önce görmemiştim; hakkında da şimdi çok şey öğrendim, ama o zaman hiçbir şey bilmiyordum. Bana fahiş bir para önerdi. Önerisini geri çevirdim. Parmaklarının biçimindeki bir şeyden nefret etmiştim. Ona ilişkin sezgilerimin çok yerinde olduğunu şimdi biliyorum. İğrenç bir hayat sürüyor... Ama sen, Dorian, şu duru, masum, nur yüzünle, şu harikulade, pürüzsüz gençliğinle... Senin aleyhinde söylenen hiçbir şeye inanamam ben. Ne var ki çok seyrek görüyorum seni, artık stüdyoma da gelmez oldun. Senden uzakta olduğum zamanlarda, herkesin senin arkandan fısıldadığı o berbat şeyleri duydukça ne diyeceğimi bilemiyorum. Dorian, Berwick Dükü gibi adam, sen içeri girdiğin zaman ne diye

kulüpteki odadan çıkıp gider? Londralı pek çok saygın beyefendi neden seni ziyarete gelmez ya da davet etmez? Eskiden Lord Staveley'in dostuydun. Geçen hafta yemekte birlikteydik. Laf arasında senin adın geçti, şu Dudley Galerisi'ndeki sergiye ödünç verdiğin minyatürler bahanesiyle. Staveley şöyle bir dudak bükerek dedi ki, senin sanat konusundaki beğenilerin çok ince olabilirmiş, ama kendin öyle bir adammışsın ki hiçbir temiz genç kızın seni tanımasına izin verilmemeliymiş, hiçbir namuslu kadın da seninle aynı odada bile oturmamalıymış. Senin arkadaşın olduğumu ona anımsattım; ne demek istediğini sordum. O da bana anlattı. Herkesin önünde, adlı adınca anlattı. Korkunçtu. Senin dostluğun gençlere neden felaket getiriyor, Dorian? Muhafız alayından Henry Ashton, adına kara çalındığı için İngiltere'den ayrılmak zorunda kaldı. İçtiğiniz su ayrı gitmezdi. Ya Adrian Singleton'a ne demeli, başına gelen korkunç akıbete? Ya Lord Kent'in tek oğlunun meslek yaşamı? Dün St. James Sokağı'nda babasına rastladım. Adamcağız utancından, derdinden çökmüş gibiydi. Ya genç Perth Dükü? Sürdüğü hayat neye benziyor şimdi? Hangi saygın kişi onunla dostluk eder?"

Dorian dudağını dişleyerek, "Yeter, Basil," dedi. "Hiç bilmediğin şeyler hakkında konuşuyorsun." Sesinde sonsuz bir küçümseme vardı. "Ben girdiğimde Berwick'in neden odadan çıktığını soruyorsun. Ben onun yaşamıyla ilgili her şeyi biliyorum da ondan; yoksa o benim yaşantımla ilgili her şeyi bildiği için değil. Damarlarında öyle bir kan aktığına göre sicili nasıl temiz olabilir? Henry Ashton'la genç Perth'i sordun bana. Birine o kötü tutkuları, öbürüne o ahlak düşkünlüğünü ben mi öğrettim yani? Kent'in o salak oğlu sokaktan kadın aldıysa bana ne? Adrian Singleton bir senedin altına arkadaşının imzasını atarken ben yanı başındaydım da onu yola getirmekle mi yükümlüydüm? İngiltere'de hiç kimsenin dilinde kemik yok; biliyorum. Orta sınıflar ahlak konularındaki önyargılarını o görgüsüz sofralarının başında açıklarlar. Üst tabakaların sözüm ona ahlaksızlıkları konusunda fısıldaşarak kendileri de sosyetedenmiş gibi görünmeye çalışırlar; kara çaldıkları kişileri yakından tanıyormuş numarası yaparlar. Bu ülkede insan biraz seçkin, biraz kafalı olmaya görsün, hemen avam tabakasının diline düşer... Peki, ya kendilerini ahlak simgesi olarak

gösteren bu kişilerin sürdüğü yaşantı nasıldır? Aziz dostum, unutma ki bizler ikiyüzlülüğün anavatanı olan bir ülkede yaşıyoruz."

Hallward, "Dorian, sorun bu değil," diye çıkıştı. "İngiltere'nin kötü yönleri olduğunu bilmez değilim. İngiliz toplum yapısı da temelden bozuk. İşte bunun için senin temiz, üstün olmanı istiyorum. Şimdiye dek olamadın. Kişiyi arkadaşlarının üzerindeki etkisiyle ölçmeye hakkımız vardır. Senin arkadaşların tüm onur kavramlarını, iyilik, temizlik kaygılarını yitiriyorlar sanki. Onlara zevk ve sefa çılgınlığı aşılıyorsun. Hepsi de birer uçurumun dibine düşüp kalmışlar. Sen sürükledin onları oraya. Evet, sen sürükledin, gene de gülümseyip geçebiliyorsun, işte şu anda yaptığın gibi. Hem bundan daha kötüsü de var. Senin Harry ile arandan su sızmadığını biliyorum. Başka neden olmasa da sırf bu nedenle, onun kız kardeşinin adını dillere düşürmekten kaçınmalıydın."

"Yavaş ol Basil. Çok ileri gidiyorsun."

"Konuşmak zorundayım, sen de ister istemez dinleyeceksin. Sen Leydi Gwendolen'le tanıştığın sırada onun adına zerrece leke düşmemişti. Oysa şimdi Londra'da, onunla parkta gezintiye çıkacak tek bir aile kadını var mıdır? Sen ne diyorsun, çocuklarının bile onunla bir arada oturmasına izin verilmiyor. Sonra başka söylentiler de var: Senin gizlice kötü şöhretli evlerden çıktığını görenler varmış; kılık değiştirerek Londra'nın en adi, en pis sefahat yuvalarına gittiğin gözleniyormuş. Doğru mu bunlar? Doğru olabilir mi? İlk duyduğumda gülüp geçtim. Şimdi duydukça tüylerim diken diken oluyor. Ya taşradaki evin, orada olup bitenler? Dorian, arkandan neler söylendiğini bilmiyorsun sen! Sana akıl vermek istemediğimi ileri sürecek değilim. Hiç unutmam, Harry, bir keresinde, akıl hocalığı yapmaya soyunan herkesin söze bunu demekle başladığını, sonra da bunu yalanladığını söylemişti. Ben sana akıl öğretmeye niyetliyim. Senin saygın bir ünün, temiz bir sicilin olsun istiyorum. Haşır neşir olduğun o berbat kişileri başından savmanı istiyorum. Omuz silkme öyle. Bu kadar boş verme. Olağanüstü etkileyicisin. Bu etkini kötülüğe değil iyiliğe kullan. Senin yakınlık kurduğun herkesin ahlakını bozduğunu söylüyorlar. Sen bir evin eşiğinden içeri adımını attın mı ardından mutlaka bir rezillik, utanç gelirmiş, öyle diyorlar. Böyle mi, değil mi, bilmiyorum. Ben nereden bileyim? Ama senin için işte böyle

diyorlar. Öyle şeyler söylüyorlar ki, doğrulukları kuşku kaldırmıyor, Lord Glouchester Oxford'dayken en yakın arkadaşlarımdandı. Karısı Mentone'daki villasında tek başına, ölüm döşeğindeyken ona bir mektup yazmış; bana gösterdi. Okuduğum en korkunç itiraftı bu; senin ismine dokundurmada bulunuyordu. Ben bunun gülünç bir şey olduğunu, seni çok iyi tanıdığımı, senin böyle bir şeyi dünyada yapamayacağını söyledim dostuma. Seni tanımak ha? Seni sahiden tanıyor muyum acaba? Bunun yanıtını verebilmem için ruhunu görmem gerek."

Dorian Gray, "Ruhumu görmek ha!" diye söylenerek yerinden fırladı. Korkudan benzi solmuştu.

Hallward sesinde derin bir üzüntü tınısıyla, "Evet," diye ciddiyetle karşılık verdi. "Senin ruhunu görmek. Ama bunu ancak Tanrı yapabilir."

Dorian, acı, alaylı bir gülüşle, masanın üstünden bir lamba kaptığı gibi, "Kendi gözlerinle göreceksin, bu gece!" diye bağırdı. "Yürü! Senin elinin ürünü nasılsa. Neden görmeyesin? Sonradan istersen âleme bildirebilirsin. Kimse inanmayacaktır, nasılsa. İnansalar da bu yüzden beni daha bile beğeneceklerdir. Sen oturup iç sıkıcı söylevler çeksen bile ben çağımızı senden daha iyi tanıyorum. Yürü, dedim sana. Ahlak düşkünlüğü konusunda çaldığın çeneler yetti. Şimdi onu yüz yüze göreceksin!"

Dudaklarından dökülen her sözcükte kendini beğenmişliğin çılgınlığı vardı. Ayağını çocuksu bir küstahlıkla yere vurdu. Gizini bir başkasıyla paylaşacağını düşünmek, tüm ayıbının başlangıcı olan portreyi yapan adamın da, yaptığı işin korkunç anısını ömür boyu bir yük gibi omzunda taşıyacağını bilmek, ona ürpertici bir kıvanç veriyordu.

Ressama iyice sokuldu, gözlerini onun sert bakan gözlerinin ta içine dikerek, "Evet," diye ekledi. "Ruhumu göstereceğim sana. Yalnızca Tanrı'nın görebileceğini sandığın şeyi sen de göreceksin."

Hallward bir adım gerileyerek, "Günaha giriyorsun, Dorian!" diye bağırdı. "Konuşma böyle. Korkunç şeyler bu söylediklerin, hem de zırva."

"Öyle mi sanıyorsun?" Dorian gene güldü.

“Öyle olduğunu biliyorum. Benim sana bu gece dediklerime gelince; senin iyiliğin için söyledim. Eskiden beri senin en güvenilir dostun olmuşumdur, biliyorsun bunu.”

“El sürme bana. Sözünü bitir.”

Acılı bir ifade ressamın yüzünü yalayıp geçti. Hallward bir an duraladı, sonra içini derin bir acıma duygusu bürüdü. Öyle ya, Dorian Gray’in hayatına burnunu sokmaya onun ne hakkı vardı? Dorian, hakkında söylenenlerin binde birini bile yapmışsa eğer, kimbilir neler çekmişti!

Hallward doğrularak şömineye doğru yürüdü, orada durup yanan kütüklerin kırağıya benzer küllerine, yürek gibi atan ateşten özlerine baktı.

Dorian katı, duru bir sesle, “Bekliyorum, Basil,” dedi.

Ressam ona doğru döndü. “Söyleyeceğim şu: Sana yöneltilen bu iğrenç suçlamalar konusunda bana bir açıklamada bulunmalısın. Hepsinin baştan sona uydurma olduğunu söylersen inanacağım. Yalanla bunları, Dorian, hepsini yalanla! Neler çektiğimi gözün görmüyor mu? Ulu Tanrım, kötü yürekli, ahlaksız, rezil biri olduğunu söyleme bana!”

Dorian Gray gülümsedi. Dudakları küçümseyen bir gülüşle bükülmüştü. Genç adam serinkanlılıkla,

“Yukarı gel, Basil,” dedi. “Yaşantımı günü gününe not ettiğim bir güncem var, ama yazdığım odadan dışarı hiç çıkarmıyorum. Gelirsen sana da gösteririm.”

“Gelirim, Dorian, madem istiyorsun. Zaten trenim de kaçmış bu arada. Önemli değil. Yarın giderim. Yalnız bu gece hiçbir şey okutma bana. Tek istediğim soruma açık bir yanıt.”

“Bu yanıt sana yukarıda verilecek. Burada söyleyemem. Uzun boylu okumana da gerek kalmayacak.”

On üçüncü bölüm

Dorian Gray dışarı çıkarak merdiveni tırmanmaya başladı; Basil Hallward onun peşinden gidiyordu. İnsanların geceleri içgüdüsel olarak yaptıkları gibi, usul usul yürüyorlardı. Lamba merdivenin duvarlarına olmayacak gölgeler düşürüyor, dışarıda hızlanan rüzgâr kimi pencereleri tangırdatıyordu.

En üst sahanlıkta Dorian lambayı yere bıraktı, anahtarı çıkarıp kilitte döndürdü. Yavaş sesle,

"Öğrenmekte direniyor musun, Basil?" diye sordu.

"Evet."

Dorian, "Çok sevindim," diye gülümsedi. Sonra biraz haşin bir sesle ekledi: "Dünyada benimle ilgili her şeyi bilmeye hakkı olan bir kişi varsa o da sensin. Benim hayatımda oynadığın rol sandığından daha büyüktür." Sonra lambayı yerden alıp kapıyı açarak içeri girdi. Soğuk bir hava esintisi onları sıyırıp geçti, lambanın ışığı bir an için isli turuncu bir yalazla yukarı doğru fışkırdı. Dorian ürperdi. "Kapıyı kapat," diye fısıldayarak lambayı masanın üzerine bıraktı.

Hallward yüzünde şaşırmış bir ifadeyle çevresine bakındı. Oda yıllardır kullanılmamışa benziyordu. Rengi atmış, Felemenk işi bir duvar halısı, önü perdeli bir resim, eski bir İtalyan sandığı, hemen hemen boş duran bir kitap dolabı... Odada yalnızca bunlar var gibiydi; bir de masayla sandalye. Dorian Gray şöminenin üstündeki yarım mumu yakarken Hallward her yerin toz içinde, halının delik deşik olduğunu gördü. Duvar kaplamasının ardında bir fare tıkırdıyordu. Havada nemli bir küf kokusu vardı.

"Demek sen insanın ruhunu ancak Tanrı görebilir sanıyorsun, öyle mi Basil? Şu perdeyi çek, benim ruhumu göreceksin."

Konuşan ses soğuk ve zalimdi. Hallward kaşlarını çatarak,
"Dorian, sen delisin ya da rol yapıyorsun," dedi.

“Açmıyor musun? Bana düşüyor öyleyse,” diyen genç adam perdeyi çubuğundan çekip kopartarak yere attı.

O loş ışıkta tuvalden kendisine sırıtan iğrenç yüzü görünce ressamın dudaklarından bir dehşet ünlemi koptu. Bu yüzün ifadesinde içini tiksinti ve ürpermeyle dolduran bir şey vardı. Aman Tanrım! Karşısındaki şey Dorian Gray’in yüzüydü. Portreye dadanan ürkünç etki –ne olabilirdi bu?– o şahane güzelliği henüz tümüyle bozamamıştı. Seyrelmiş saçlarında hâlâ biraz altın pırıltısı, o şehvetli ağızda hâlâ biraz kırmızılık vardı. Sulu ayyaş gözlerde eski güzel maviliklerinden bir şeyler kalmış, o kalemle çizilmişe benzeyen burunla biçimli boynun soylu yuvarlağı henüz tümden silinmemişti. Evet, Dorian’ın kendisiydi bu. Peki ama, çizen kimdi? Hallward kendi fırça vuruşlarını tanır gibi oldu; çerçevenin tasarımı da onundu. Olmayacak şeydi bu, gene de ressam bir korkuya kapılarak mumu aldı, resme doğru kaldırdı. Sol köşede, uzun, parlak kırmızı renklerle yazılmış kendi adı duruyordu.

İğrenç bir taklit olsa gerekti bu, alçak, hain bir alay. Bu resmi yapan asla o değildi. Gene de resim onun yaptığı resimdi. Hallward onu tanımış ve sanki damarlarındaki kan bir anda ateş olmaktan çıkıp buza dönmüştü. Kendi resmi ha! Ne anlama geliyordu bu? Neden böyle değişime uğramıştı bu resim! Hallward döndü, ateşli bir hastanın gözleriyle Dorian’a baktı. Ağzı seğiriyor, kurumuş dili sanki dönüp konuşmayı beceremiyordu. Elini alnından geçirdi. Cildi terden ıslanmış, yapış yapış olmuştu.

Dorian Gray şöminenin çerçevesine dayanmış onu seyretmekteydi; yüzünde, büyük bir sanatçının sahnede çıkardığı oyunu seyredenlerin yüzünde görülen o tuhaf ifade vardı. Ne gerçek bir üzüntüydü bu ne de gerçek bir kıvanç. Yalnızca seyretmenin tutkusu, bir de belki gözlerinde bir zafer kıvılcımı. Dorian palto yakasındaki çiçeği çıkarmış kokluyor ya da koklar gibi yapıyordu.

En sonunda Hallward, “Ne demek oluyor bu?” diye hafifçe bağırdı. Kendi sesi kendi kulağına tiz, tuhaf geldi.

Dorian Gray çiçeği avucunda ezerek, “Yıllar önce, ben genç bir çocukken tanıştık,” dedi. “Sen beni pohpohladın, güzelliğimle gurur duymayı öğrettin bana. Günün birinde bir dostunla tanıştırdın; o bana gençliğin mucizesini açıkladı, senin yapıp bitirdiğin portre de

güzelliğin mucizesini serdi gözlerimin önüne. Bir çılgınlık dakikasında... Gerçi şimdi bile buna pişman olup olmadığımı bilemiyorum ya... Bir dilekte bulundum, belki bir yakarı da diyebilirsin buna...”

“Anımsıyorum! Hem de öylesine açık seçik anımsıyorum ki! Ama yok, olacak şey değil bu. Oda rutubetli, tuvali mantar bürümüş olmalı. Kullandığım boyalarda lanet olası bir mineral zehri mi vardı yoksa! Olmayacak şey, diyorum sana.”

Dorian, “Olmayacak şey var mı?” diye mırıldanarak pencereye yürüdü, alnını sisten puslanmış cama yasladı.

“Hani resmi ortadan kaldırdığını söylemiştin.”

“Yalan söylemişim. O beni mahvetti.”

“Bu benim yaptığım resim ha... İnanmıyorum.”

“İdealini göremiyor musun resimde?” Dorian acı acı sordu.

“İdealim, dediğin gibi...”

“Benim değil, senin dediğin gibi.”

“Hiçbir kötülük, hiçbir günah karışmamıştı ona, utanılacak hiçbir yönü yoktu. Sen benim gözümde öylesine bir idealdin ki bir daha asla bulamayacağım. Oysa bu bir iblisin yüzü.”

“Benim ruhumun yüzü bu.”

“Ulu Tanrım! Ben böyle bir şeye tapınmışım ha! Bunun gözleri şeytan gözü.”

Dorian ellerini çılgın bir umarsızlıkla açarak, “Her birimiz Cennet’i de Cehennem’i de içimizde taşıyoruz, Basil,” dedi.

Hallward gene portreye doğru dönerek gözlerini dikip baktı. “Ulu Tanrım, eğer dediklerin doğruysa, sen hayatını bu biçimde yaşamışsan... Seni kötüleyenlerin sandığından da betersin demektir!” Işığı gene kaldırarak portreyi inceledi. Tuvalin yüzeyi kendi bıraktığı gibi duruyordu, ellenmemişti. İğrençlik, korkunçluk, içten dışa vurmuştu sanki. İçten içe depreşen bir tuhaf yaşamla günahın cüzam yaraları, resimdeki yüzü yavaş yavaş kemirmekteydi. Bir cesedin rutubetli bir mezar çukurunda çürüyüp gitmesi bile böylesine tüyler ürpertici olamazdı.

Hallward’ın elleri titremeye başlamıştı; şamdandaki mum yere düştü ve orada cızırdamaya başladı. Ressam ayağıyla basıp mumu

söndürdü. Sonra masa başında duran dingildeyen sandalyeye kendini bırakarak yüzünü ellerine gömdü.

“Aman Tanrım, Dorian, nasıl bir ders bu! Ne müthiş bir ders!”

Yanıt çıkmadı ama ressam Dorian’ın pencere başında hıçkırdığını duyabiliyordu.

“Dua et, Dorian, dua et,” diye mırıldandı. “Hani çocukluğumuzda öğrettikleri bir dua vardı; nasıldı o? *Bizi yanlış yollara saptırma. Günahlarımızı bağışla. Kötülüklerimizin kirini yuğ, temizle.* Gel, birlikte okuyalım şunu. Kibrinin yakarışı karşılığını bulmuş. Pişmanlığının yakarışı da karşılık görecektir. Seni fazla göklere çıkartmıştım ben. Şimdi bunun cezasını görüyorum. Sen de kendini fazla göklere çıkardın. İkimiz de cezalandırılıyoruz.”

Dorian Gray ağır ağır döndü, gözyaşından sönükleşmiş gözlerle ressama baktı.

“Artık çok geç, Basil,” diye kekeledi. “İş işten geçti.”

“Hiçbir zaman iş işten geçmez, Dorian. Gel diz çökelim şurada; bakalım aklımıza bir dua geliyor mu? Hani şöyle bir dua yok muydu: *Günahların kıpkızıl olsa da onları kar gibi beyazlatmak benim elimdedir,* diye?”

“Bu sözler bana hiçbir şey ifade etmiyor artık.”

“Şşt, konuşma böyle. İşlediğin günahlar yetti. Ulu Tanrım! Görmüyor musun, şu lanet olası şey gözlerini nasıl bize dikmiş sırıtıyor?”

Dorian Gray resme bir göz attı. İçini birden Basil Hallward’a karşı söz geçiremediği bir kin bürüdü. Sanki tuvalin üstündeki imge bunu ona aşılamış, o sırıtkan dudaklar kulağına fısıldamıştı. İçinde avcının kovaladığı bir hayvanın yabanıl duyguları karıncalanıyor, Dorian masa başındaki bu adama karşı, ömür boyu hiçbir şeye karşı duymadığı bir nefret duyuyordu. Deli gözlerle çevresine bakındı. Karşısındaki resimli sandığın üzerinde bir şey ışıldıyordu. Dorian’ın gözleri buna takıldı. Ne olduğunu biliyordu. Birkaç gün önce ip kesmek için getirdiği, sonra da aşağıya götürmeyi unuttuğu bir bıçak. Dorian ağır ağır, Hallward’ın yanından geçerek sandığa doğru yürüdü. Hallward’ın arkasına geçer geçmez bıçağı eline alarak döndü.

Hallward, ayağa kalkmaya davranıyormuş gibi kıpırdanmıştı. Dorian onun üstüne atıldı, bıçağı kulağının ardındaki kalın damara

saplayıp, başını masaya bastırarak bıçakla tekrar tekrar vurdu, vurdu.

Boğuk bir inilti duyuldu, sonra kendi kanıyla soluksuz kalıp boğulan bir insanın çıkardığı korkunç ses. Ressamın uzanan kolları tam üç kez çırpınarak havaya kalktı, gerili parmaklarının pençeleştirdiği elleri havayı tırmaladı. Dorian bıçağı ona iki kez daha sapladı, ama adam kıpırdamıyordu artık. Yere damla damla bir şeyler akmaya başlamıştı. Dorian adamın başını hâlâ masaya bastırarak bir süre bekledi. Sonra bıçağı masanın üstüne attı, ortalığa kulak kabarttı.

Eski püskü halının üstüne düşen damlaların pıtırtısından başka bir şey duymuyordu. Kapıyı açtı, sahanlığa çıktı. Evin içinde hiçbir ses, hiçbir ayak kıpırtısı yoktu. Dorian parmaklıktan eğilip aşağıdaki kaynaşan karanlık kuyuya baktı. Sonra anahtarını çıkarıp gene odaya girdi, kapıyı içerden kilitledi.

O şey hâlâ iskemlede oturmuş, masaya abanmış duruyordu, eğik başı, kamburlaşmış sırtı, upuzun, inanılmaz kollarıyla. Boynundaki kıpkırmızı yırtıkla masanın üstünde gitgide büyüyen pıhtılı siyah gölcük olmasa adamın uyuyakalmış olduğunu sanabilirdiniz.

Nasıl da çarçabuk olup bitmişti her şey! Dorian tuhaf bir serinkanlılık içindeydi. Gitti, balkon kapısını açıp balkona çıktı. Rüzgâr sisi dağıtmış, gökyüzü sayısız altın gözlerin beneklediği dev bir tavus kuyruğunu andırıyordu. Dorian aşağıya bakınca devriye gezen polisin, fenerinin uzun ışınını sessiz evlerin kapılarına tuta tuta geçtiğini gördü. Sessiz ve sanki sinsice ilerleyen bir faytonun kırmızı ışığı bir köşede ışıldadı, sonra görünmez oldu. Şalı rüzgârda dalgalanan bir kadın parmaklık boyunca, sarsak adımlarla, sürünür gibi ilerlemekteydi. Arada bir durup başını çevirerek arkaya bakıyordu. Bir kez boğuk, tarazlı bir sesle bir şarkı tutturdu. Polis gelip bir şey söyledi ona. Kadın gülerek, sendeleye sendeleye uzaklaştı. Keskin bir rüzgâr soluğu meydanı yalayıp geçti. Gaz fenerlerinin alevleri titreşerek masmavi kesildi ve çıplak ağaçlar o kapkara, demirden kollarını salladılar. Dorian ürperdi, gene içeri girerek kapıyı kapadı.

Yürüdü, anahtarı çevirip oda kapısını açtı. Öldürmüş olduğu adama bakmadı bile. Bu durumun püf noktasının, olayların bilincine varmamak olduğunu hissediyordu. Çektiği bütün acıların kaynağı olan o uğursuz portreyi çizen dost, hayatından çıkıp gitmişti. Bu kadarı yeterliydi.

Birden aklına lamba geldi. Mağribi işi, değişik bir şeydi bu: Parlak çelik arabesklerle kaplamalı donuk gümüşten yapılma, kök firuzelerle kakmalı. Uşağı lambanın yokluğunun farkına varabilir, bu da sorular sorulmasına yol açabilirdi. Dorian biraz duraksadı, sonra döndü, lambayı masanın üstünden aldı. O ölmüş şeye ister istemez gözü takıldı. Nasıl da kıpırtısızdı bu şey! O uzun uzun ellerin ne feci bir beyazlığı vardı! Balmumundan yapılma korkunç bir yontuya benziyordu.

Dorian kapıyı ardından kilitleyerek usul usul alt kata indi. Tahtalar gıcırdıyor, sanki can acısıyla çığlıklar atıyorlardı. Dorian kaç kez durup bekledi. Ama yok, ne bir ses vardı, ne de bir kıpırtı. Duyduğu yalnızca kendi adımlarının sesiydi.

Kitaplığa varınca köşede duran çantayla paltoyu gördü. Bunların bir yere gizlenmesi gerekiyordu. Dorian duvar kaplamasının ardındaki gizli bir gözü açtı. Kılık değiştirmek istediğinde kullandığı değişik, ilginç giysileri sakladığı bu göze çantayla paltoyu yerleştirdi. Bunları sonradan yakmak işten bile değildi. Dorian cep saatine bakarak ikiye yirmi kala olduğunu gördü.

Dorian oturdu, düşünmeye başladı. İngiltere'de her yıl, neredeyse her ay, onun yaptığı bu iş yüzünden adam asılıyordu. Bir cinayet çılgınlığı esmekteydi havada. Kızıl bir yıldız dünyamıza aşırı mı yaklaşmıştı ne... Öte yandan onu suçlu çıkartacak ne gibi bir kanıt vardı ki? Basil Hallward saat on birde onun evinden ayrılmıştı. İkinci kez geldiğini gören yoktu. Hizmetçilerin çoğu taşradaki Selby Royal malikânesindeydi. Özel uşağı yatıp uyumuştu... Paris! Evet, evet. Basil Paris'e gitmişti ya işte, gece yarısı treniyle, tasarlanmış olduğu gibi. İçine kapalı biri olduğu için yokluğunun kuşku uyandırması aylar sürerdi. Aylar! O zamana değin de her şey ortadan kaldırılmış olurdu.

Birden Dorian'ın aklına bir şey geldi. Genç adam kürk paltosuyla şapkasını giyerek hole çıktı. Burada duralayarak nöbetçi polisin kaldırımda yankılanan ağır, yavaş ayak seslerini dinledi, fener ışığının pencerelere vuran yansımasını gördü. Soluk almaktan bile çekinerek bekledi.

Birkaç dakika sonra sürgüyü açıp dışarı çıkarak kapıyı ardından usulca kapattı. Sonra çıngırağı çalmaya başladı. Beş dakikaya kalmadan uşağı, yarı giyimli, gözlerinden uyku akar durumda eşikte göründü.

Dorian, “Özür dilerim, Francis, seni uyandırmak zorunda kaldım,” dedi. “Anahtarımı unutmuşum da. Saat kaç, kuzum?”

Adam saate bakıp gözlerini kırpıştırarak, “İkiyi on geçiyor, efendim,” dedi.

“İkiyi on mu geçiyor? Amma geç olmuş ha! Yarın saat dokuzda uyandıracaksın beni. İşlerim var da.”

“Baş üstüne, efendim.”

“Arayan soran oldu mu akşamleyin?”

“Mr. Hallward, efendim. Saat on bire kadar bekledi, sonra gitti; trene yetişecekmiş.”

“Ya! Onu kaçırdığıma üzüldüm doğrusu. Bir mesaj falan bıraktı mı?”

“Hayır, efendim. Sizi kulübünüzde bulamazsa Paris’ ten mektup yazacağını söyledi yalnızca.”

“Peki, Francis, teşekkür ederim. Yarın sabah dokuzda uyandırmayı sakın unutma.”

“Unutmam, efendim.”

Adam terliklerini sürüyerek koridorda yürüyüp gitti.

Dorian Gray paltosuyla şapkasını masaya bıraktı, kitaplığa geçti. Bir çeyrek saat boyunca, dudağını dişleyip kafasını işleterek odanın içinde döndü, dolaştı. Sonra rafların birinde duran Mavi Kitap’ı indirip aldı, sayfaları çevirmeye girişti. “Alan Campbell, Hetford Sokağı No. 152, Mayfair.” Evet, aradığı adam buydu.

On dördüncü bölüm

Ertesi sabah saat dokuzda Dorian'ın uşağı tepsi üzerinde bir bardak kakaoyla odaya girdi, panjurları açtı. Dorian sağına yatmış, bir eli yanağının altında, rahat uykulardaydı. Oyun oynamaktan ya da ders çalışmaktan yorulmuş bir çocuğu andırıyordu.

Adam onu uyandırmak için omzunu iki kez sarsmak zorunda kaldı. Dorian uyandığı sırada, tatlı bir düşteymiş gibi dudaklarında hafif bir gülümseyiş titredi. Oysa hiç düş görmemiş, gecesini hiçbir tatlı ya da acı imge tedirgin etmemişti. Ne var ki gençlik hiç neden olmadan da gülümser. Onun en çekici yönlerinden biridir bu.

Dorian döndü, dirseğine dayanarak kakaosunu yudumlamaya başladı. Yumuşak kasım ışığı odaya oluk oluk akıyordu. Gökyüzü pırıl pırıl, havada dost bir ılıklık vardı. Neredeyse bir mayıs sabahı.

Zamanla, geceki olaylar kan lekeli, sessiz adımlarla gelip beyninin içine yürüdüler, burada müthiş bir belirginlikte bütünleşip biçime girdiler. Onca çektiği aklına geldikçe Dorian ürperdi. Basil Hallward'ı, sandalyede oturduğu yerde öldürmesine yol açan o tuhaf nefret bir an için yeniden içini bürüdü ve Dorian hınçlı bir kinle buz kesti. Ölü hâlâ o sandalyede oturuyordu hem de; üstüne şimdi güneş vurmuş olsa gerekti. Ne feci bir şeydi bu! Öyle iğrenç çirkinlikler geceye yaraşırdı, gün ışığına değil.

Dorian'a öyle geliyordu ki dün gece çektiklerini zihnine sardırırsa ya hasta olacak ya da delirecekti. Çekiciliği işlenmesinde değil sonradan anımsanmasında olan günahlar vardı: Duyguların ateşini köreltmekten çok gururu okşayan acayip zaferler ki insanın zihnine bir kıvanç ivmesi verirlerdi ve bu da, duygulara verdikleri kıvançla boy ölçüşemeyecek kadar büyük, canlı olurdu. Gelgelelim bu olay böyle günahlardan biri değildi. Zihinden kovulması, haşhaşla uyuşturulması gereken bir şeydi. Boğulmalıydı, yoksa o adamı boğabilirdi.

Saat buçuğu çalınca Dorian elini alnından geçirerek çarçabuk kalktı, kravatıyla kravat iğnesini dikkatle seçip yüzüklerini birkaç kez değiştirerek her zamankinden daha özenle giyindi. Kahvaltı başında da uzun uzun oyalanarak sofradaki çeşitli yiyeceklerin tadına baktı, Selby' deki hizmetçiler için yaptırtmayı tasarladığı yeni üniformaları uşağıyla konuştu, postadan çıkan mektupları gözden geçirdi. Mektuplardan kimileri gülümsetti onu. Üç tanesi içine sıkıntı verdi. Birini ise birçok kereler baştan sona okuduktan sonra yüzünde hafif bir kızgınlıkla yırttı. Lord Henry'nin bir keresinde dediği gibi:

"Kadın belleği denen şu feci şey!"

Dorian fincandaki sade kahvesini içtikten sonra dudağını peçetesiyle sildi, uşağına beklesin diye işaret ederek masa başına gidip iki mektup yazdı. Bunlardan birini cebine koydu, öbürünü uşağına uzattı.

"Francis, bunu Hertford Sokak, 152 numaraya götür. Mr. Campbell kent dışında bir yerdeyse adresini al."

Dorian tek başına kalır kalmaz bir sigara yaktı, bir kâğıt parçasının üzerine bir şeyler çizmeye girişti. İlkin çiçek resimleri yaptı, sonra insan yüzleri. Birden çizdiği her yüzle Basil Hallward'ın yüzünün arasında müthiş bir benzerlik bulunduğunu ayrımsadı. Yüzünü buruşturarak yerinden kalkıp kitap dolabına gitti, rastgele bir kitap seçti. Geceki olayı, düşünmek kaçınılmaz oluncaya dek düşünmemeye kararlıydı.

Kanepeye uzandığında elindeki kitabın adına baktı. Gautier'nin *Émaux et Camées*'siydi bu, Charpentier'nin Jacquemart gravürleriyle süslü Japon kâğıdından baskısı. Cilt limon yeşili meşindendi, üzerinde yaldızlı kafesler, benekli nar desenleri vardı. Bu kitabı ona Adrian Singleton vermişti. Dorian sayfaları çevirirken gözü Lacenaire' in eli hakkındaki şiire takıldı: ince kırmızı tüyleri ve "orman tanrısına benzeyen" parmaklarıyla o soğuk sarı el: *"du supplice encore mal lavée"* –işkence izlerinden henüz arınmamış–. Dorian kendi uzun parmaklı bembeyaz ellerine baktı ve ister istemez hafifçe ürpererek sayfayı çevirdi. Biraz sonra Venedik üstüne yazılmış olan o güzelim dörtlükleri buldu:

"Değişip duran renkler cümbüşünde

Göğüsleri ışıldayarak incilerle
Adriyatik Denizi'nin Venüs'ü
Pembe beyaz bedeniyle çıkar sulardan.
Kubbeler suların mavisinde yansır,
İzleyerek tertemiz bir duyuyu.
Bir aşk iç çekişiyle yükselen
Yuvarlak göğüsler gibi kabarır
Bir direğe palamarını bağlayarak
Sahile bıraktı beni kayık,
Mermer basamaklarında
Pembe cepheli bir binanın."

Nasıl da nefisti bu dizeler! İnsan bu satırları okurken o pembeli sedefli kentin yeşil sudan yollarında, perdeleri uçuşmuş, burnu gümüşten bir siyah gondol içinde kayıp geçer gibi oluyordu. Salt bu satırların biçimi bile Dorian'a, Lido'ya giderken izlenen o firuze mavisi, düz çizgileri çağrıştırıyordu. Birden çakan renkler ona yüksek, petekli Campanile çevresinde kanat çırpan, tozlu loş kemerlerin altında ağırbaşlı bir uyumla yürüyen o yanardöner mor boyunlu kuşları anımsatıyordu. Dorian gözlerini yarı yumup arkasına yaslanarak kendi kendine,

Mermer basamaklarında
Pembe cepheli bir binanın...

dizelerini yineleyip durmaya başladı.

Venedik'in tümü bu iki satırdaydı. Dorian orada geçirdiği güz mevsimini, onu şahane çılgınlıklara kışkırtan o harikulade aşkı anımsadı. Her yer romantizm doluydu. Venedik, tıpkı Oxford gibi, romantizme uygun dekorunu saklayabilmişti ki gerçek romantikler için de dekor her şey demekti ya da hemen her şey. Basil de bir süre onunla kalmış, Tintoretto için deli divane olmuştu. Zavallı Basil! Ne feci bir ölüme kurban gitmişti.

Dorian göğüs geçirerek kitabı gene eline aldı, her şeyi unutmaya çalıştı. İzmir'deki küçük kahveyi anlatan satırları okudu: pencerelerden girip çıkan kırlangıçları, oturmuş kehribar tespihlerini

çeken hacıları, o uzun, püsküllü çubuklarını tüttürerek birbirleriyle ağırbaşlı konuşmalar yürüten sarıklı tüccarları. Paris'teki Place de la Concord'un dikilitaşını anlatan şiiri okudu: O güneşsiz sürgününde yapayalnız, granitten gözyaşları döken ve su nilüferleriyle kaplı sıcak Nil kıyılarında, sfenkslerin, gül kırmızısı ibislerin, yaldız pençeli beyaz atmacaların arasında, ufak yeşim gözlü timsahların dumanı tüten çamurlar arasında süründükleri yerlerde olmaya can atan dikilitaş... Gautier'nin davudi bir sese benzettiği o tuhaf yontuyu, Louvre'un porfir odasında çömelmiş pusuda bekleyen *monstre charmant*'ı anlatan ve dudak izleriyle kaplı mermerden şiir damıtan dizeler Dorian'ın zihnini sarmıştı.

Ne var ki bir süre sonra kitap elinden düştü. İçi ürküntüyle doldu, sonra müthiş bir korkuya kapıldı. Ya Alan Campbell ülke dışındaysa? O dönünceye kadar aradan günler geçerdi. Belki de Dorian'a gelmeyi reddederdi. O zaman Dorian ne yapardı? Her geçen dakika yaşamsal bir önem taşıyordu. Bir zamanlar, bundan beş yıl önce çok yakın arkadaştılar. Alan Campbell'le, içtikleri su ayrı gitmezdi. Derken bu yakınlık birden sona erivermişti. Şimdi insan içinde karşılaştıkları zaman yalnızca Dorian Gray gülümseyerek selam veriyordu. Alan Campbell hiç karşılık vermiyordu bu selamlara.

Gerçi görsel sanatlardan aslında anlamazdı, şiirin güzelliğini bir nebze duyumsamayı da zar zor Dorian' dan öğrenmişti, ama son derece kafalı bir genç adamdı. Başlıca zihinsel tutkusu fen bilimleriydi. Cambridge' deyken zamanının büyük bölümünü laboratuvarda çalışarak geçirirdi. Son sınıfta da doğal bilimler onur sınavlarında iyi bir derece kazanmıştı. Hâlâ kimya çalışmalarına meraklıydı aslında, özel bir laboratuvarı da vardı. Sabahtan akşama kadar buraya kapanarak, kimyacıların reçete dolduran kişiler olduğunu sanan, onun Parlamento'ya girmesini kafasına takmış olan annesinin sinirlerini oynatırdı. Bir yandan da mükemmel bir müzisyendi; hem kemanı hem de piyanoyu çoğu amatörlerden çok daha iyi çalardı.

Zaten onu Dorian Gray'le bir araya getiren şey de müzik olmuştu; müzik, bir de Dorian'ın canı istediğinde (çok zaman da ayırdında olmadan) uyandırdığı o anlatılmaz çekim gücü. Leydi Berkshirelarda tanışmışlardı, Rubinstein'ın orada piyano çaldığı gece. Sonraları operada, kaliteli müzik çalınan her yerde birlikte görülür oldular. Bu

yakınlık on sekiz ay sürdü. Campbell Selby Royal'den, Grosvenor Meydanı'ndaki evden çıkmaz olmuştu. Birçokları gibi onun gözünde de Dorian Gray dünyadaki şahane ve büyüleyici olan her şeyin simgesiydi. Aralarında bir kavga geçip geçmediği hiçbir zaman öğrenilemedi. Ne var ki karşılaştıkları zaman hemen hiç konuşmadıkları birden dikkati çekmeye başladı. Dorian Gray'in de hazır bulunduğu toplantılardan Campbell erkenden ayrılır olmuştu. Campbell çok değişmişti, tuhaf bir durgunluğa kapılıyordu sanki, müzik dinlemekten hoşlanmıyor gibiydi; artık hiç piyano çalmıyor, çalması istendiğinde de, özür olarak, bilimsel uğraşlara aşırı daldığı için müzik çalışmaya vakti kalmadığını ileri sürüyordu, bu gerçekten de doğruydu. Genç adamın biyolojiye olan ilgisi sanki her geçen gün artıyordu. Kimi bilim dergilerinde tuhaf deneylerle ilgili olarak birkaç kez adı geçmişti.

İşte Dorian Gray'in beklemekte olduğu adam buydu. Dorian her an duvardaki saate bakıp duruyor, dakikalar geçtikçe içindeki çirkin, kaygılı heyecan artıyordu. En sonunda kalktı, odanın içini arşınlamaya başladı: Kafese kapatılmış güzel bir yaratık gibiydi. Uzun, sinsi adımlarla yürüyordu. Elleri buz kesmişti, nedense.

Bekleyişinin gerilimi dayanılmaz kertelerdeydi. Dorian'a öyle geliyordu ki kendisi müthiş rüzgârlarla, kapkara bir uçurum ağzındaki yalçın kayalara doğru sürüklenirken, zaman kurşundan ayaklarla emeklemekteydi. O uçurumda kendisini neyin beklediğini Dorian biliyordu; bilmiyor, görüyordu ve tepeden tırnağa ürperiyor, yanan gözkapaklarını nemli elleriyle bastırıyordu, beyninin görme gücünü ezmek, gözlerini yuvalarının içine sokmak istiyordu. Ama işe yaramıyordu bu. Beyin semirmek için kendiliğinden besin buluyordu. Dehşetin çığırdan çıkardığı imgelem de can acısıyla çırpınıp kıvranan bir canlı varlıkmışçasına, ip ucundaki iğrenç bir kukla gibi oynayıp duruyor, değişken maskelerin altından sırıtıyordu.

Derken, ansızın, Dorian Gray için zaman durdu. Evet, o ağır soluyan, kör gözlü şey yürümüyordu. Şimdi zaman ölmüştü ya, kanını dondurucu düşünceler seyirtip öne geçmiş, çirkin, ürpertici bir geleceği mezarından çıkarmış, Dorian'a gösteriyorlardı. Dorian bakakalmıştı buna. Gördüğü şeyin dehşetiyle taş kesilmişti.

En sonunda kapı açıldı, uşağı içeri girdi. Dorian camlaşmış gözlerini ona çevirdi.

"Mr. Campbell, efendim," dedi adam.

Dorian'ın kavrulmuş dudaklarından rahat bir soluk kurtuldu, yüzünün rengi geri geldi.

"Hemen içeri buyur et, Francis." Dorian kendine gelmişti artık. Deminki ödlekliği geçip gitmişti.

Uşak eğildi, çekildi. Birkaç dakika sonra da Campbell içeri girdi. Yüzü çok sert, biraz da solgundu, saçlarıyla kaşlarının o kömür karası da benzinin solgunluğunu vurgular gibiydi.

"Alan! Çok iyisin. Geldiğin için sağ ol, var ol."

"Evinize bir daha ayak basmamaya niyetliydim, Gray. Ama bunun bir ölüm kalım meselesi olduğunu yazmışsınız." Genç adamın sesi katı, soğuk çıkmıştı. Ağır, tane tane konuşuyordu. Dorian'a diktiği keskin bakışta bir küçümseyiş vardı. Ellerini astragan paltosunun ceplerinden çıkarmamış, Dorian'ın selam jestini görmezlikten gelmişti.

"Evet, ölüm kalım meselesi, Alan, hem de yalnızca bir tek kişi için değil. Otur, kuzum."

Campbell masa başındaki bir sandalyeye oturdu. Dorian'ın onun karşısına geçti. Bakışları birleşti. Dorian' ın bakışlarında sonsuz bir acıma vardı. Yapacağı işin korkunç olduğunu biliyordu.

Kısa, gergin bir sessizlikten sonra konuğuna doğru eğildi, serinkanlılıkla, gene de her sözünün karşısındaki yüzde uyandırdığı etkiyi gözleyerek, "Alan," dedi. "Bu evin en üst katındaki kilitli bir odada, bir masa başında oturmuş ölü bir adam var. Odaya benden başka kimse girip çıkamaz. Adam öleli de on saat oluyor. Kıpırdanma, bana da öyle bakma. Bu adam kimdir, nasıl ölmüştür, neden ölmüştür... Bunlar seni ilgilendirmeyen konular. Şimdi senin yapman gereken şey yalnızca..."

"Yeter, Gray. Başka bir şey bilmek istemiyorum. Bana söylediklerinizin doğru olup olmaması da beni ilgilendirmez. Hayatınıza karışmayı reddediyorum. Pis sırlarınızı kendinize saklayın. Bunlar beni zerrece ilgilendirmiyor artık."

"İster istemez ilgilendirecek, Alan. Bu sır, çaresiz, ilgilendirecek seni. Sana çok, pek çok acıyorum, dostum, ne var ki başka çıkar yolum yok. Beni kurtarabilecek tek kişi sensin. Seni bu işe karıştırmak

zorundayım. Başka seçenek yok elimde. Sen bilim adamısın, Alan. Kimyadan falan anlıyorsun. Deneyler yapmışlığın var. Şimdi yapman gereken de yukarıdaki o şeyi ortadan kaldırman, geriye hiçbir iz kalmamacasına. Bu kimsenin bu eve girdiğini kimse görmedi. Aylarca yokluğunun farkına varılmayacak. Farkına varılınca da bu evde onun hiçbir izine rastlanmamalı. Sen, Alan, evet, sen adamı ve ona ait ne varsa hepsini şöyle havaya savurabileceğim bir avuç küle çevirmelisin."

"Sen delirmişsin, Dorian."

"Ah! Bana, Dorian demeni bekliyordum."

"Delirmişsin, diyorum sana. Benim sana yardım için parmağımı bile oynatacağımı sanman... Bana bu korkunç itirafta bulunman, hepsi delilik. Bu iş ne olursa olsun, ben karışmıyorum. Adıma senin uğruna leke sürdürtmek tehlikesini göze alır mıyım sanıyorsun? Gene nasıl iblisçe bir iş karıştırdığından bana ne?"

"İntihardı, Alan."

"İşte buna sevindim. Ama adamı intihara iten etken neydi? Muhtemelen senin yüzündendir."

"Benim için bu işi yapmayı hâlâ reddediyorsun ha?"

"Tabii ki reddediyorum. Hiçbir şekilde karışmayacağım bu olaya. Bu yüzden rezil olsan da vız gelir. Her türlü rezilliği hak ettin sen. Senin, hem de elâlem içinde beş paralık olduğunu görsem de üzülmem. Dünyada başka adam kalmamış gibi bir de benden, böyle feci bir işe bulaşmamı hangi yüzle isteyebiliyorsun? İnsan karakterini daha iyi anladığını sanırdım. Dostun Lord Henry Wotton sana başka neler öğretti bilemem ya, ruhbilim dalında pek bir şey öğretmemiş olsa gerek. Dünyada hiçbir baskı benim sana yardım etmemi sağlayamaz. Yanlış adam seçtin. Dostlarından birine git. Bana gelme."

"Alan, cinayetti bu. Onu ben öldürdüm. Bana neler çektirdi, bilemezsin ki! Yaşadığım hayat ne olursa olsun, bunu yapıp yıkmakta bu adamın etkisi zavallı Harry' ninkinden kat kat fazlaydı. Belki bilerek isteyerek yapmadı, ama sonuç değişmez ki!"

"Cinayet mi, aman Tanrım! Sonunda işi buna mı vardırdın, Dorian? Seni ele verecek değilim. Beni ilgilendirmez. Zaten ben işi kurcalamasam da sen er geç ele geçersin. Suç işleyenler mutlaka bir aptallık yaparlar. Ama bu işe ben bulaşmayacağım."

“İstemesen de bulaşacaksın, Alan. Dur, bekle bir dakika, dinle beni. Yalnızca dinle, Alan. Benim senden istediğim bilimsel bir deney yapmandan ibaret. Hastanelere, morglara falan gidiyorsun, oralarda yaptığın iğrenç işler seni sarsmıyor. Eğer ürkünç bir otopsi odasında, kokudan geçilmeyen bir laboratuvarda görsen bu adamı... Kan aksın diye olukları olan kurşun bir masa üstünde bulsan, güzel bir inceleme konusu olarak görürdün. Kılın bile kıpırdamazdı. Yaptığının kötü bir iş olduğunu düşünmezdin. Tersine, insanlığın yararına çalıştığını düşünürdün, yeryüzündeki bilgi dağarcığına katkıda bulunduğun, entelektüel bir merakı giderdiğin falan gibi şeyler. Benim senden istediğim şey, senin şimdiye kadar kaç kez yapmış olduğun bir şey. Hatta bir cesedi ortadan kaldırmak senin genelde yaptığın işlerden çok daha az korkunç olsa gerek! Sonra unutma ki bu ceset bana karşı kullanılabilecek tek kanıt. Bulunursa benim mahvolduğum gündür. Ki sen bana yardım etmezsen bulunacağı da kesin.”

“Sana yardım etmek için zerrece istek duymuyorum. Sen bunu unutuyorsun. Olay bana tümden vız geliyor. Benimle hiç ilişkisi yok.”

“Alan sana yalvarıyorum. Toplum içindeki konumumu düşünsene. Sen gelmeden az önce dehşetten neredeyse bayılıyordum. Gün olur, böyle bir dehşeti belki sen de tadarsın. Yok, bu yanını düşünme. Konuya salt biçimsel açıdan bak. Üstünde deneyler yaptığın ölmüş şeylerin nereden geldiğini arayıp sormuyorsun. Şimdi de soru sorma. Sana fazla bile bilgi verdim. Bu işi yapman için yalvarıyorum. Bir zamanlar dosttuk, Alan.”

“O günleri anma, Dorian. Öldü onlar.”

“Ölüler bazen aramızda oyalanırlar, Alan. İşte, yukarıdaki adam ortadan yitmiyor. Başı eğik, kollarını uzatmış, masa başında oturuyor. Alan! Alan, sen imdadıma koşmazsan ben mahvoldum demektir. Beni asarlar, Alan! Anlamıyor musun? Bu yaptığım yüzünden sallandıracaklar beni.”

“Bu sahneyi uzatıp gitmenin anlamı yok. Bu işe karışmayı kesinlikle reddediyorum. Bana başvurman zırdelilik zaten.”

“Reddediyorsun ha?”

“Evet.”

“Yalvarırım, Alan.”

“Boşuna.”

Dorian Gray'in gözlerinde gene biraz önceki acıyan bakış belirmişti. Sonra genç adam elini uzatıp bir sayfa kâğıt aldı. Bir şeyler yazdı. Yazdıklarını iki kez okudu, kâğıdı özenle katladı, masanın üstünden konuğuna doğru itti. Sonra ayağa kalkarak pencere başına gitti.

Campbell hayretler içinde ona bakıyordu. Kâğıdı aldı, açtı. Okudukça yüzü ölü gibi sarararak yaslandı kaldı. İçini müthiş bir baygınlık bürümüştü, yüreği, boşlukta çatlayıp gidecekmişçesine çarpıyordu.

Korkunç bir sessizlikle dolu birkaç dakikanın sonunda Dorian döndü, geldi konuğunun yanında durdu, elini onun omzuna koydu.

"Sana acıyorum, ne var ki bana başka bir seçenek bırakmıyorsun, Alan," dedi. "Mektubu yazıp hazırladım. İşte bak. Adresi de görüyorsun. Bana yardım etmezsen bunu yollamaktan başka çıkar yolum kalmıyor. Bana yardım etmezsen bunu sahiden yollayacağım. Sonuç ne olacak, biliyorsun. Ama sen yardım edeceksin bana. Artık, olmaz demenin yolu yok. Seni kollamaya çalıştım. Bunu itiraf etmezsen bana haksızlık yapmış olursun. Katı, haşin davrandın, bana hakaret ettin. Bana böyle davranmaya kimse cesaret edememiştir, Alan. Yani hayatta olan hiçbir kimse, demek istiyorum, en azından. Hepsine katlandım. Şimdi de koşul ileri sürmek sırası bende."

Campbell yüzünü ellerine gömdü ve tepeden tırnağa ürperdi.

"Evet, koşulları ileri sürmek sırası bende, Alan. Biliyorsun bunların ne olduğunu. Sorun son derece basit. Hadi, kendini gereksiz yere kahretme. Ortada yapılacak bir iş var. Kabullen ve yap."

Campbell hafifçe inledi; her yanı titriyordu. Şöminenin üstündeki saatin tıkırtısı zamanı, her birine katlanması öbüründen daha korkunç olan işkence atomlarına böler gibiydi. Demirden bir çember alnını kuşatmış, yavaştan sıkar gibiydi; karşı karşıya bulunduğu rezillik korkutmacası sanki daha şimdiden gerçekleşmişti. Omzundaki el kurşundan bir el ağırlığındaydı. Dayanılır gibi değildi. Eziyordu sanki.

"Haydi, Alan, şimdi hemen bir karar vermen gerek."

Genç adam kurgulu makine gibi, "Yapamam," dedi sözlerin durumu değiştirebileceğini sanıyordu sanki.

"Yapacaksın. Başka çaren yok. Oyalanma."

Campbell bir an duraladı. "Yukarıdaki odada ateş var mı?"

"Evet. Asbestli gazocağı var."

"Eve gidip laboratuvardan bir şeyler almam gerek."

"Hayır, Alan, buradan ayrılamazsın; istediklerini bir kâğıda yaz. Uşağım bir arabaya atlar, hepsini alıp sana getirir."

Campbell birkaç satır karaladı, zarfın üstüne asistanının adını yazdı. Dorian pusulayı alıp dikkatle okudu.

Sonra çıngırağı çaldı; pusulayı verdiği uşağına, istenilenleri alarak bir an önce gelmesini tembihledi.

Kapı kapandığı sırada Campbell ürkerek şöyle bir irkildi, sonra yerinden kalkarak şömine başına gitti. Sıtması varmış gibi titriyordu. Yirmi dakika kadar ikisi de konuşmadılar. Odanın içinde, vızıldayarak dolaşan bir sinek vardı. Saatin tıklaması çekiç vuruşu gibiydi.

Saat biri çalarken Campbell dönüp Dorian'a baktı, onun gözlerinin yaş içinde olduğunu gördü. Bu yüzün tertemizliğindeki, kibarlığındaki bir şey tepesini attırmış gibiydi.

"Aşağılık herifin birisin sen!" diye söylendi. "Kepazenin tekisin."

"Sus, Alan. Hayatımı kurtardın."

"Hayatını ha? Ulu Tanrım! Ama ne hayat ha! Pislikten pisliğe geçerek işi sonunda adam öldürmeye vardırdın. Bu yapacağım işi, yani senin zorunla yapmak durumunda olduğum şeyi yapıyorsam, seni düşündüğüm için değildir."

Dorian, "Ah, Alan," diye içini çekti. "Benim sana acıdığımın binde biri kadar sen bana acıyabilseydin keşke!" Döndü, gözlerini bahçeye dikti.

Campbell karşılık vermedi.

On dakika sonra kapıya vuruldu, uşak içeri girdi. Elinde büyük, maun bir ecza sandığı, bir kangal çelik halatla, bir kangal platin teli ve oldukça garip biçimli iki demir mengene vardı.

Uşak, "Bunları buraya mı bırakayım, efendim?" diye Campbell'e sordu.

Dorian, "Evet," diye onu yanıtladı. "Ha, Francis, korkarım bir işim daha var. Hani Selby'ye orkide yollayan Richmond'daki adamın adı neydi?"

"Harden, efendim."

"Öyle ya. Harden. Şimdi sen hemen Richmond'a gidip bu Harden'i kendin göreceksin. Ismarladığımın iki katı orkide yollasın

oraya; beyazları da elinden geldiğince az olsun. Daha doğrusu hiç beyaz istemiyorum. Hava çok güzel, Francis. Richmond da çok şirin bir semttir, yoksa seni bu iş için zahmete sokmazdım."

"Zahmet falan değil, efendim. Ne zaman döneyim?"

Dorian dönüp Campbell'e baktı. Sakin, umursamaz bir sesle, "Alan, senin deney ne kadar sürer?" diye sordu.

Odada bir üçüncü kişinin bulunması ona olağanüstü bir cesaret verir gibiydi.

Campbell kaşlarını çatarak dudağını dişledi. "Aşağı yukarı beş saat."

"Öyleyse sen yedi buçukta falan dönebilirsen olur, Francis. Ama dur: Sen benim giyeceğim şeyleri çıkar; akşama izinli olabilirsin. Yemeği evde yemeyeceğime göre sana ihtiyacım olmayacak."

Adam, "Sağ olun, efendim," diyerek dışarı çıktı.

"Hadi bakalım, Alan, boşa geçirecek tek dakikamız yok. Bu sandık da amma ağır ha! Ben taşırım sana. Sen öbür şeyleri getir." Dorian otoriter bir sesle, çabuk çabuk konuşuyordu. Campbell onun buyruğu altına girmiş gibiydi. Odadan birlikte çıktılar.

Üst katın sahanlığına vardıklarında, Dorian anahtarı çıkarıp kilide soktu. Sonra durdu, gözlerinde tedirgin bir bakış belirdi. "Alan, içeri giremeyeceğim galiba."

Campbell soğuk soğuk, "Bence hava hoş," dedi. "Sana ihtiyacım yok."

Dorian kapıyı araladı. Bu sırada portresinin gün ışığında pis pis sırıtan suratını gördü. Dibinde, yerde yırtılmış perde duruyordu. Dorian ilk kez dün gece uğursuz resmi örtmediğini anımsadı. Tam ileri atılacakken bir ürpertiyle sarsılarak geri çekildi.

Ellerden birinin üzerinde ışıldayan o iğrenç kızıl leke de neydi, tuvalden kan sızmış gibi? Nasıl da feciydi! Masa başına yığılıp kalmış olan o sessiz şeyden de daha feciymiş gibi geldi Dorian'a bir an için. Lekeli halıya vurmuş olan eğri büğrü ürkütücü gölge gibi o şeyin kıpırdamamış, hâlâ orada, onun bıraktığı yerde olduğunu gösteriyordu.

Dorian derin bir göğüs geçirdi, kapıyı biraz daha açtı, sonra başını çevirip gözlerini yarı yumarak içeri daldı. Ölüye bir kez bile bakmamaya kararlıydı. Yere eğildi, sırmalı mor örtüyü kaldırdı, resmin üzerine fırlattı.

Çevresine bakınmaktan korkarak oracıkta duraladı; gözleri karşısındaki karmaşık şeylere dikilmişti. Campbell'in, yapacağı ürkünç işte kullanacağı ağır sandığı, mengeneleri ve öbür araç gereci içeri alışını izledi. O anda Basil Hallward'la tanışmış olduklarına bile inanası gelmiyordu. Tanıştılarsa birbirlerini nasıl bulmuşlardı acaba?

Arkasından yükselen sert bir ses, "Beni yalnız bırak artık," dedi.

Dorian döndü, hızla dışarı çıktı. Ölünün arkaya doğru itildiğini, Campbell'in o nemden ışıldayan sapsarı yüze gözlerini dikmiş olduğunu şöyle bir gördü. Merdivenden aşağı inerken anahtarın kilitte döndüğünü duydu.

Campbell yeniden kitaplığa geldiğinde saat yediyi çoktan geçmişti. Genç adam solgun ama son derece serinkanlıydı. "Benden istediğini yaptım," dedi. "Şimdi artık elveda. Bir daha hiç görüşmeyelim."

Dorian kısaca, "Beni mahvolmaktan kurtardın, Alan. Ben bunu unutamam," dedi.

Campbell gider gitmez Dorian yukarı çıktı. Odada iğrenç bir kezzap kokusu vardı. Ama daha önce masa başında oturmakta olan o şeyin yerinde yeller esiyordu.

On beşinci bölüm

O akşam sekiz buçukta son derece şık giyinmiş, yakasında Parma menekşelerinden iri bir demet olan Dorian Gray, önünde saygıyla eğilen uşaklar tarafından Leydi Narborough'nun salonuna götürüldü. Şakaklarında gerilimden çıldırmış damarlar atıyordu ve içi coşkun bir heyecanla doluydu. Ama ev sahibesinin eline eğilirken davranışı her zamanki gibi rahat ve kibardı. Belki de insan rol yapmak zorundayken, olduğundan da rahat görünür. Gerçekten de o gece Dorian Gray'e bakanlardan hiçbiri onun –çağımızın herhangi bir trajedisiyle boy ölçüşebilecek kadar– korkunç bir trajediyi yaşamış olduğuna inanmazdı. O biçimli parmaklar günah işlemek amacıyla bıçak tutmuş, o gülümser dudaklar Tanrı'ya, iyiliğe sövmüş olamazdı. Davranışının sakinliğine kendisi bile şaşıyordu. Çifte yaşam sürmenin müthiş zevkini bir an olanca keskinliğiyle tattı.

Leydi Narborough'nun biraz aceleye getirmiş olduğu ufak bir toplantıydı. Lord Henry'nin tanımıyla, gerçekte olağanüstü bir çirkinliğin hâlâ izlerini taşıyan Leydi çok zeki bir kadındı. Ülkemizin en can sıkıcı büyükelçilerinden biriyle evlenip mükemmel bir eş olmuştu. Kocasını, çizimini kendi yaptığı mermer bir gömüte gömdükten ve kızlarını biraz yaşlıca ama zengin adamlarla evlendirdikten sonra, şimdi kendini Fransız romanlarının, Fransız yemeklerinin ve –bulabildiği zaman– Fransız esprisinin keyfine adamıştı.

Dorian onun gözdelerinden biriydi. Leydi Narborough genç adama her zaman, onunla gençliğinde tanışmadığına şükrettiğini söyler dururdu. "Biliyorum, hayatım, sana deliler gibi tutulurdum," derdi. "Senin uğruna her şeyi feda ederdim. İyi ki o sıralar sen daha ana-babanın aklında bile yoktun. Aslında ben de kimseyle fingirdemeye bile kalkışmadım ya. Ama Narborough'nun suçuydu bu.

Öyle miyoptu ki! Burnunun ucunu bile göremeyen bir kocayı aldatmanın ne keyfi var?"

O geceki çağrılılar bir hayli can sıkıcıydı. Leydi hazretleri elindeki iyice eski yelpazeyi yüzüne siper ederek Dorian'a anlattı: Evli kızlarından biri durup dururken ona gece yatısına gelmiş ve bu yetmezmiş gibi kocasını da birlikte getirmiş. Leydi Narborough, "Kızım çok ayıp etti doğrusu, hayatım," diye fısıldadı. "Gerçi ben her yaz Hamburg dönüşü gidip onlarda kalıyorum, benim gibi ihtiyar bir kadının arada bir temiz hava alması gerekir. Hem zaten, inan, sayemde biraz canlanıyorlar. O yerde nasıl bir yaşam sürdüklerini bilsen aklın durur. Saf, köy yaşantısı. Sabahleyin erkenden kalkıyorlar, çünkü yapacak pek çok işleri var; akşamleyin de erkenden yatıyorlar, çünkü düşünecek hiçbir şeyleri yok. O yörede Kraliçe Elizabeth'in çağından bu yana hiç skandal olmamış, bu yüzden akşam yemeğinden sonra oturdukları yerde uyuyakalıyorlar. Seni onların yanına oturtmayacağım. Sen benim yanıma oturup beni eğlendireceksin."

Dorian ağzında kibar bir iltifat geveleyerek çevresine bakındı. Evet, gerçekten de can sıkıcı bir toplantıydı. Oradakilerden ikisini Dorian hiç görmemişti. Öbürleri de şunlardı: Ernest Harrowden, Londra kulüplerinde çok sık rastlanan, hiç düşmanı olmamakla birlikte dostlarının nefretini kazanan orta yaşlı, beylik tiplerden biri. Leydi Ruxton, durmadan kendi adını kötüye çıkarmaya çalışan ama son derece anlamsız olduğu için kimseyi böyle bir şeye inandıramayan ve buna pek üzülen kırk yedi yaşında, gaga burunlu, aşırı giyimli bir hanım. Mrs. Erlynne, Venedik kırmızısı saçları, dilinin tatlı peltekliğiyle gözü yüksekte, girgin bir hiç. Leydi Alice Chapman, ev sahibinin kızı. Bir görenin bir daha asla anımsayamadığı tipik İngiliz yüzüyle rüküş, donuk bir kız. Ve kocası, sınıfından olan birçok kişi gibi, akıl fukaralığının açığını aşırı neşeyle kapayabileceğini sanan kırmızı yanaklı, beyaz sakallı bir yaratık.

Dorian buraya geldiği için pişman olmaya başlamıştı ki ev sahibesi şömine rafının leylak rengi örtüsü üstünde gösterişli kıvrımlarla duran büyük, yaldızlı pirinç saate bakarak, "Henry Wotton'un bu kadar geç kalması da hınzırlık ama!" dedi. "Bu sabah haber yolladım, beni kırmayacağına söz verdi."

Neyse, Henry'nin geleceğini bilmek bir avuntuydu, hiç değilse. Biraz sonra kapı açılıp da onun yapmacık bir özre tatlılık katan o aheste, ezgili sesini duyunca Dorian Gray'in bütün sıkıntısı dağıldı.

Gelgelelim yemekte hiçbir şey yiyemedi. Önüne konan tabaklar el sürülmeden kaldırılıyordu. Leydi Narborough, "Bu mönüyü senin için özel hazırlayan zavallı Adolphe'u küçük düşürüyorsun," diyerek onu paylayıp duruyor, Lord Henry de arada bir karşıdan bakarak ondaki bu sessizlikle dalgınlığı anlamaya çalışıyordu. Arada uşak kadehine şampanya doldurdukça Dorian susamış gibi içiyor, içtikçe de sanki susuzluğu artıyordu.

En sonunda, *chaud-froid*[9] dağıtıldığı sırada Lord Henry, "Dorian," dedi. "Neyin var senin bu gece? Pek keyifsizsin."

Leydi Narborough, "Bence Dorian âşık!" diye araya girdi. "Ama kıskanırım diye korkusundan bana söylemeyi göze alamıyor. Çok da doğru düşünüyor. Gerçekten kıskanırım."

Dorian gülümseyerek, "Sevgili Leydi Narborough," diye mırıldandı. "Bir hafta var ki kimseye gönül vermedim. Yani madam Ferrol'un Londra'dan ayrılışından beri."

Yaşlı hanım, "Siz erkekler de!" diye bağırdı. "O kadına nasıl âşık olabiliyorsunuz! Hiç anlayamıyorum."

Lord Henry, "Kendisi sizin çocukluğunuzu anımsatıyor da ondan, Leydi Narborough," dedi. "Sizin kısa elbiselerinizle bizler arasındaki tek halka o."

"O benim kısa elbiselerimi hiç de anımsatmıyor, Lord Henry. Ama ben onu otuz yıl öncesinin Viyana'sından pek iyi anımsıyorum: O zaman nasıl *décolletée* gezdiğini falan."

Lord Henry o uzun parmaklarıyla bir zeytin alarak, "Kendisi şimdi de *décolletée* geziyor," diye yanıtladı. "Çok şık giyindiği zamanlarda da kötü bir Fransız romanının *de luxe* basımını andırıyor. Gerçekten harika bir kadın, şaşırtmacalarla dolu. Hele aile sevgisi görülmedik bir şey. Üçüncü kocası öldüğünde zavallının saçları kederden sapsarı kesilmişti."

Dorian, "Harry, ayıp sana!" dedi.

Ev sahibesi, "Çok romantik bir yakıştırma," diye güldü. "Ama siz, üçüncü kocası mı dediniz Lord Henry? Yani Ferrol dördüncü koca mı

demek istiyorsunuz?"

"Elbette, hanımefendi."

"Tek kelimesine bile inanmıyorum."

"Öyleyse Mr. Gray'e sorun. Kendisi o hanımın en yakın dostlarından biridir."

"Doğru mu bunlar, Mr. Gray?"

Dorian, "Kendisi yeminle öyle olduğunu söylüyor, efendim," dedi. "Ben kendisine sordum: Hani Marguerite de Navarre gibi, kocalarının kalplerini mumyalayıp kemerine astı mı, diye. Bunu yapmadığını söyledi, çünkü hepsi de kalpsizmiş."

"Dört koca ha! Vay canına, tam *trop de zèle* –işgüzarlık– bu!"

Dorian, "*Trop d'audace* –gözükaralık– derim ben kendisine," dedi.

"Oo, cüret yönünden onun maşallahı vardır, hayatım. Şu Ferrol neye benziyor, peki? Hiç tanımıyorum."

Lord Henry, "Çok güzel kadınların kocaları ağır suç işleyenlerin sınıfından sayılır," diyerek şarabından bir yudum aldı.

Leydi Narborough ona yelpazesiyle vurdu. "Lord Henry, dünya âlemin sizin için son derece kötü, hınzır bir adam demesine hiç şaşmıyorum."

Lord Henry, "İyi ama hangi dünyaymış o?" diye kaşlarını kaldırdı. "Olsa olsa öteki dünyadır. Çünkü bu dünyayla benim aramdan su sızmıyor."

Yaşlı hanım başını sallayarak, "Tanıdığım herkes sizin çok hınzır olduğunuzu söylüyor," dedi.

Lord Henry bir süre ciddi durdu. Sonunda, "Düpedüz rezalet yani!" dedi. "Bugünlerde herkes kişinin ardından öyle laflar çıkartıyor ki hepsi de kesinlikle, yüzde yüz doğru."

Dorian öne doğru eğilerek, "Bu adam yola gelmez, öyle değil mi?" dedi.

Ev sahibesi, "Öyledir umarım," diye güldü. "Ama sahi söylüyorum, eğer hepiniz Madam Ferrol'a böyle ayılıp bayılıyorsanız benim de moda olabilmek için yeniden evlenmem gerekecek, demektir."

Lord Henry, "Siz bir daha asla evlenmeyeceksiniz, sayın Leydi," dedi. "Bunu düşünmeyecek kadar mutlusunuz. Kadınların yeniden evlenmeleri ilk kocalarından nefret ettikleri içindir. Erkeklerin yeniden

evlenmeleriyse ilk karılarına tapındıkları içindir. Kadınlar şanslarını denemek uğruna yaparlar bunu, erkeklerse şanslarını yitirmek pahasına."

Yaşlı hanım, "Kocam Narborough kusursuz değildi ki!" dedi.

"Kusursuz olsaydı onu sevmezdiniz zaten, sayın hanımefendi! Kadınlar kusurlarımızdan ötürü severler bizi. Yeterince kusurumuz varsa her türlü aksaklığımızı bağışlarlar, zekâmızı bile. Bunu söyledim ya, biliyorum, beni bir daha hiç yemeğe çağırmayacaksınız, sayın leydi, ama ne yapayım, gerçek bu."

"Elbette öyle, Lord Henry. Biz kadınlar sizleri kusurlarınızdan ötürü sevmeseydik haliniz nice olurdu? Bir tekiniz bile evlenemezdiniz. Bir bahtsız bekârlar sürüsü! Öte yandan bekâr kalmak da sizleri pek öyle değiştirmezdi ya! Günümüzde bütün evli erkekler bekâr hayatı sürüyor, bütün bekârlar da evliymiş gibi yaşıyor."

Lord Henry, "*Fin de siécle*, yüzyılın sonu," diye mırıldandı.

Ev sahibesi, "*Fin du globe*, dünyanın sonu," diye karşılık verdi.

Dorian, "Keşke *fin du globe* olsaydı!" diye göğüs geçirdi. "Yaşamak öyle büyük bir hayal kırıklığı ki!"

Ev sahibesi eldivenlerini takarak, "Ah, güzelim, hayatı şimdiden tüketmişsin gibi konuşma öyle! Birisi böyle konuştuğu zaman, hayat onu tüketmiş demektir. Bak, Lord Henry çok kötü adam, çok hınzır. Arada ben de özenirim buna. Oysa sen iyilik için yaratılmışsın. Öyle melek gibi bir görünümün var ki içimden sana şöyle güzel bir eş bulmak geliyor. Lord Henry, sizce de Mr. Gray'in artık evlenmesi gerekmez mi?"

Lord Henry hafifçe eğilerek, "Ben kendisine hep bunu söyleyip duruyorum, Leydi Narborough," dedi.

"İyi öyleyse, ona şöyle uygun bir eş arayalım artık. Ben bu akşam Debrett'i iyicene tarayayım da evlenmeye uygun genç kızların listelerini çıkarayım."

Dorian, "Yaşlarını da belirterek," dedi.

"Elbet yaşları da belirtilecek, ufak tefek rötuşlarla. Yalnız bu iş aceleye gelmemeli. Bunun, *The Morning Post* gazetesinde dedikleri gibi, uygun bir bileşim olmasını istiyorum, ikinizin de çok mutlu olmanızı istiyorum."

Lord Henry, "İnsanlar mutlu evlilik konusunda nasıl da saçmalarlar!" dedi. "Bir erkek herhangi bir kadınla mutlu olabilir, yeter ki onu sevmesin."

Ev sahibesi, "Ah, siz, siniklerin başısınız!" diyerek sandalyesini arkaya itti, Leydi Ruxton'a bir baş işareti yaptı. "Yakında gene yemeğe gelin, olur mu? Pek etkin bir kuvvet şurubusunuz, Sir Andrew'nun reçetesinden çok daha etkilisiniz. Yalnız, kimlerle bir arada bulunmak istediğinizi söyleyin bana. Eğlenceli bir toplantı olsun isterim."

Lord Henry, "Geleceği olan erkeklerle geçmişi olan kadınlardan hoşlanırım ben," diye karşılık verdi. "Yoksa böyle bir toplantıya gelecek erkek bulunmaz mı?"

Ev sahibesi, "Korkarım öyle olur," diye gülerek ayağa kalktı. Sonra, "Bin kez özür dilerim, azizim Leydi Ruxton," diye ekledi. "Sigaranızı bitirmediğinizi görmemiştim."

"Zararı yok, Leydi Narborough, zaten çok fazla içiyorum. Bundan böyle azaltacağım."

Lord Henry, "Kuzum yapmayın, Leydi Ruxton!" diye araya girdi. "Ilımlılık felakettir. *Yeter* kavramı yayan bir yemek, *fazla* kavramıysa nefis bir şölendir."

Leydi Ruxton ona merakla baktı. "Bir gün gelip bunu açıklayın bana, Lord Henry. İlginç bir kurama benziyor," diye mırıldanıp eteklerini dalgalandırarak odadan çıktı.

Leydi Narborough eşikte dönerek, "Sakın politika konularınızla dedikodularınızı fazla uzatmayın," diye seslendi. "Yoksa bizler yukarıda hırlaşmaya başlarız."

Erkekler gülüştüler. Mr. Chapman büyük bir ağırbaşlılıkla masanın alt başındaki yerinden kalkarak üst başına geçti. Dorian Gray de yerini değiştirerek gitti, Lord Henry'nin yanına oturdu. Mr. Chapman yüksek sesle, Avam Kamarası'ndaki durumu konuşmaya başladı. Hasımlarını andıkça yüksek sesle gülüyordu. Bu patlamaların arasında zaman zaman doktriner sözcüğü geçiyordu. İngiliz kafasına dehşet salan o sözcük. Mr. Chapman kelime başlarına aynı sesi yineleyen ekler getirmekle konuşmasını süslediğini sanıyordu. İngiliz bayrağını düşüncenin burcuna getirip dikti. Irkının soydan geçme budalalığının –o buna sağlam İngiliz sağduyusu diyordu- toplum için en iyi siper olduğunu kanıtlamaya çalıştı.

Lord Henry, dudakları bir gülümseyişle bükülerek döndü, Dorian'a baktı.

"Daha iyisin ya, sevgili dostum?" diye sordu. "Yemekte pek keyifsizdin de."

"İyiyim, Harry. Biraz yorgunum, o kadar."

"Dün gece çok şirindin. Küçük düşesimiz sana hayran. Selby'ye gideceğini söyledi bana."

"Yirmisinde gelirim, diye söz verdi."

"Monmouth da geliyor mu?"

"Elbette, Harry."

"O adam sıkıntıdan patlatıyor beni, en az karısını sıktığı kadar! Düşes çok zeki, bir kadın için fazla zeki. Zayıf olmanın o anlatıma sığmaz çekiciliğinden yoksun. Altın yontuları değerli kılan şey içlerindeki çamur karışımıdır. Düşesimizin bileşimindeyse çamur yok. Olsa olsa beyaz porselen. Kendisi ateşle sınanmış! Ateş de yakıp kül etmediğini sertleştirir. Görmüş geçirmiş bir kadın bu."

Dorian, "Ne kadar süredir evli?" diye sordu.

"Ezelden beri, kendi söylediğine bakılırsa. Soylular almanağına göreyse on yıl, sanıyorum. Gelgelelim Monmouth'la geçirilen on yıl sonsuzluktan bile daha uzun gelmiştir, herhalde. Başka kimler geliyor?"

"İşte, Willoughbyler, Lord Rugby ile karısı, ev sahibemiz, Geofreyy Clouston, her zamanki takım. Lord Grotrian'ı da çağırdım."

"Hoşlanıyorum ondan," dedi Lord Henry. "Birçokları sevmez, ama bana pek sevimli geliyor. Ara sıra biraz aşırı giyimli olmanın kusurunu, her zaman aşırı kültürlü olmasıyla kapatıyor. Çok çağdaş bir tip."

"Gelip gelmeyeceğini bilemiyorum, Harry. Babasıyla Monte Carlo'ya gitmesi gerekebilir."

"Öf, dostların aileleri de amma baş belası ha! Zorla da gelsin, Dorian. Ha, dün gece çok erken kaçtın. On birden önce kalkıverdin. Sonradan ne yaptın ki? Dosdoğru eve mi döndün?"

Dorian ondan yana çarçabuk bir baktı, sonra kaşlarını çatarak, "Yoo, eve döndüğümde saat üçe geliyordu," dedi.

"Kulübe mi gittin?"

Dorian, "Evet," diye yanıtladı, sonra dudağını ısırdı. "Yok canım, öyle demek istemedim, kulübe gitmedim. Biraz dolaştım. Ne yaptığım

aklımda değil şimdi. Amma meraklısın, Harry! İnsanın neler yapıp ettiğini bilmek istersin hep. Bense ne yapıp ettiğimi hep unutmak isterim. Tam saatini bilmek istiyorsan eve saat iki buçukta döndüm. Anahtarımı içeride unutmuşum, kapıyı adamıma açtırdım. Bu konuda destekleyici kanıt istiyorsan ona sor artık."

Lord Henry omuz silkti. "Aman dostum, sanki umurumdaydı! Hadi salona geçelim. Teşekkürler, Mr. Chapman; şeri almayayım. Dorian, sende bir şey var. Ne oldu, söyle bana. Bu gece hiç kendinde değilsin."

"Sen bana aldırma, Harry. Sinirlerim bozuk. Huysuzluğum üzerimde. Yarın ya da yarından sonra gelir kapını çalarım. Kuzum, Leydi Narborough'dan tarafımdan özür dileyiver. Yukarı çıkmak istemiyorum. Evime gideceğim. Evime gitmem şart."

"Peki, Dorian. Yarın çay saatinde görüşürüz, herhalde. Düşes de geliyor."

Dorian, "Gelmeye çalışırım," diyerek odadan çıktı.

Dorian arabayla evine dönerken, yenmiş olduğunu sandığı o dehşet duygusunun içinde yeniden canlandığını fark ediyordu. Lord Henry'nin laf olsun diye sorduğu sorular onu titretmiş, sinirini oynatmıştı. Oysa serinkanlı olmaya hâlâ ihtiyacı vardı. Kuşku uyandıracak bir iki şeyin ortadan kaldırılması gerekiyordu. Dorian ürpererek yüzünü buruşturdu. Onlara el sürmenin düşüncesi bile içini bulandırıyordu.

Gel gör ki bu işin yapılması zorunluydu. Dorian ayırdındaydı bunun. Kitaplığının kapısını içeriden kilitledikten sonra Basil Hallward'ın paltosuyla çantasını tıkıştırdığı gizli gözü açtı. Ocakta gürül gürül bir ateş yanmaktaydı. Dorian bunun üstüne bir kütük daha attı. Dağlanmış kumaş, kavrulmuş deri kokusu tiksindiriciydi. Her şeyi yakıp kül etmek üç çeyrek saatini aldı. İşi bittiğinde içi bulanıyordu, bayılacak gibiydi. Delikli bir bakır mangalda birkaç Cezayir tütsüsü yaktı; elleriyle alnını içine misk karıştırılmış serinletici bir sirkeyle yıkadı.

Sonunda uzanmış olduğu kanepeden kalkarak dolabın başına gitti, kapısını açarak içindeki gizli bir yaya bastı. Yavaş yavaş üçgen bir çekmece ortaya çıktı. Dorian'ın parmakları sanki kendiliklerinden çekmeceye yanaştı, içeri daldı, bir şey bulup kavradı. Altın tozu

serpmeli siyah lake bir Çin kutusuydu bu. Yanları yuvarlak, dalga biçimi olukluydu, ipek kordonlarına yuvarlak cam boncuklar geçmiş, püskülleri metal ipliklerden örülmüştü. Dorian kutuyu açtı. İçinde balmumu solgunluğunda yeşil bir macun duruyordu, kokusu tuhaf, ağır ve kalıcıydı.

Dorian, yüzünde garip, donuk bir gülüşle biraz duraksadı. Sonra, odanın son derece sıcak olmasına karşın ürpererek şöyle bir doğrulup duvar saatine göz attı. On ikiye yirmi dakika vardı. Dorian kutuyu yerli yerine koyup dolap kapısını kapatarak yatak odasına geçti.

Gece yarısı karanlık havaya bronz yumruklar indirirken Dorian Gray, sıradan biri gibi giyinmiş, boynuna bir atkı sarınmış olarak gizlice evden çıktı. Rond Sokağı'nda, atı sağlam görünen bir araba buldu. El etti ve arabacıya alçak sesle bir adres verdi.

Adam başını salladı. "Gidemem, çok uzak," dedi.

"Al sana bir altın. Hızlı sürersen bir tane daha veririm."

Adam, "Baş üstüne efendim, bir saatte varırız," dedi.

Yolcusu bindikten sonra atının başını çevirerek, hızla ırmağın yolunu tuttu.

9. Jöle içinde et, kümes hayvanları vb. (Ç.N.)

On altıncı bölüm

Soğuk bir yağmur inmeye başlamıştı; şıpırtılı sisin içinde bulanık sokak fenerleri ölü gözlerini andırıyordu. Tam meyhanelerin kapanma saatiydi; kapı önlerinde silik erkek ve kadın karaltıları dağınık gruplar oluşturuyorlardı. Barların kimilerinden tüyler ürpertici kahkaha sesleri yansıyor, kimilerinde sarhoşlar bağırarak dövüşüyorlardı.

Arabada arkasına yaslanarak şapkasını gözlerine indirmiş oturan Dorian büyük şehrin pis, aşağılık rezilliğini donuk bakışlarla süzüyor ve arada, tanıştıkları o ilk gün Lord Henry'den duyduğu sözleri kendi kendine yineliyordu: "Ruhu duyular yoluyla, duyuları da ruh yoluyla şifaya kavuşturmak..." Evet, işin püf noktası buydu. Dorian çok kez denemişti bunu, şimdi de deneyecekti. "Unutuş"ların parayla satın alınabildiği afyon tekkeleri vardı ya, eski günahların anılarını yepyeni günahların çılgınlığıyla silebileceğiniz ürkü üreten izbeler.

Ay ufkun üzerinde sarı bir kurukafa misali sallanıyordu. Arada kocaman, yamuk bir bulut upuzun kolunu uzatıp ayı gözden gizliyordu. Şimdi sokak fenerleri seyrelmiş, sokaklar daha dar, daha kapanıktı. Bir ara arabacı yolunu şaşırdı, neredeyse yarım kilometre geri dönmek zorunda kaldı. Su birikintilerini sıçratarak ilerleyen atın bedeninden buhar tütmekteydi. Gri kumaştan biçilmiş bir sis arabanın yan pencerelerini örtmüştü.

"Ruhu duyular yoluyla, duyuları da ruh yoluyla şifaya kavuşturmak!" Bu sözcükler nasıl da çınlıyordu kulaklarında! Sahiden de ruhu ölümcül hastaydı şu sırada. Duyuların ruhu şifaya kavuşturabilmesi olası mıydı gerçekten? Masum bir kan akıtılmıştı. Neyle ödenebilirdi bunun bedeli? Yok, hiçbir şeyle ödenemezdi bu. Gelgelelim bağışlanmak mümkün değilse bile unutmak hâlâ olasıydı. Dorian da unutmaya, bu anıyı silmeye kişinin kendini sokan zehirli bir yılanı ezmesi gibi, ezip yok etmeye kararlıydı. Hem zaten Basil ona

hangi hakla söylemişti o lafları? Başkalarının tepesine kim dikmişti onu yargıç olarak? Öyle şeyler söylemişti ki feci, iğrenç, dayanılmaz.

Araba hâlâ yol alıyor, ama Dorian'a her adımda daha yavaşlıyormuş gibi geliyordu. Dorian öndeki kapağı kaldırarak daha hızlı sürsün diye arabacıya bağırdı. Afyona duyduğu iğrenç istek içini kemirmeye başlamıştı. Boğazı yanıyor, o ince elleri sinirden kilitlenip açılıyordu. Bastonuyla delicesine ata vurdu. Arabacı gülerek kamçısını şaklattı. Dorian da karşılık olarak gülünce adam sesini kesti.

Yolun sonu hiç gelmeyecek gibiydi, yollar kocaman bir örümceğin simsiyah ağını andırıyordu. Gidişin tekdüzeliği çekilmez olmuştu. Sis yoğunlaştıkça Dorian korkmaya başladı.

Derken ıssız tuğla tarlalarının önünden geçmeye başladılar. Burada sis hafiflemişti; Dorian o garip, şişe biçimi ocakları, ocakların içlerindeki yelpaze biçimi turuncu yalazları seçebiliyordu. Bir köpek arabanın ardından havladı, karanlıkların içinde, uzakta bir yerde gezgin bir martı çığırdı. Yoldaki bir çukura giren at tökezleyerek yalpaladı; sonra şaha kalktı.

Bir süre sonra balçık yoldan ayrılıp yamru yumru parke döşeli sokaklardan tangır tungur geçtiler. Buralardaki pencerelerin çoğu karanlıktı, gene de arada bir, lambayla aydınlanmış bir perdeye acayip gölgeler vuruyor ve Dorian bunlara merakla bakıyordu. Gölgeler dev kuklalar gibi oynaşıyor, canlı birer yaratıkmışçasına el kol sallıyorlardı. Dorian nefret ediyordu onlardan. Yüreğini donuk bir hınç bürüyordu. Bir köşeyi dönerlerken açık bir kapı aralığından bir kadın onlara bağırarak bir şeyler söyledi; iki adam yüz adım kadar arabanın ardından koştular. Arabacı onlara kırbacıyla vurdu.

Derler ki tutku kişinin düşüncelerini çember gibi çevirip gene başladığı noktaya getirirmiş. Gerçekten de Dorian kemirip durduğu dudaklarıyla, ruh ve duyu konusundaki o anlamlı sözleri iğrenç bir zikir gibi yineleyip duruyordu. Öyle ki en sonunda bu sözlerde ruhsal durumunun tam açıklamasını bulmaya başladı ve böylece tutkularını zihninin onayıyla haklı çıkardı. Ama bu onay olmasa da bu tutkular onun benliğinden ellerini çekmeyeceklerdi, nasılsa. Bu bir tek düşünce, onun beynindeki bir hücreden ötekine süzülüyor ve çılgın yaşama arzusu, insanoğlunun bu en ürkünç iştahı, titreyen sinir ve liflerinin her birine özsuyu gibi yürüyerek güç veriyordu. Bir zamanlar,

her şeye gerçeklik kattığı için nefret ettiği çirkinliği şimdi aynı nedenle kendine yakın buluyordu. Tek gerçek çirkinlikti. Adi kavgalar, iğrenç izbeler, başıboş yaşantıların haşin şiddeti, hırsızların, itin, uğursuzun pespayeliği, çirkinliğin ürünleri, yarattıkları izlenimlerin elle tutulur yoğunluğu yüzünden sanatın girdiği bütün güzel biçimlerden, şarkının söylediği bütün düşsel gölgelerden daha canlı, daha belirgindi. Dorian'ın unutabilmek için gereksindiği şeyler işte bunlardı. Üç gün içinde özgürlüğüne kavuşacaktı.

Karanlık bir toprak yolun başında arabacı birden dizginleri çekerek durdu. Buradaki evlerin alçak damlarının, çentikli baca kümelerinin ardından kara gemi direkleri yükseliyordu. Beyaz sis halkaları avluların, serenlerin üzerinde hayalet yelkenler gibiydi.

Arabacı kapağın ardından boğuk sesle, "Buralarda bir yerde, değil mi, efendim?" diye sordu.

Dorian irkilerek çevresine bakındı. "Burası iyi," diyerek çarçabuk indi, arabacıya vaat ettiği ücreti ödedi, sonra hızlı adımlarla rıhtıma doğru yürüdü. Ötede beride, kocaman bir yük gemisinin kıçındaki bir fener parlıyordu. Parıltı sallandıkça su birikintileri de bin bir parçaya bölünüyordu. Denize açılmaya hazırlık olarak kömür ikmali yapan bir buharlı gemiden kıpkızıl bir aydınlık vurmuştu. Sıvışık kaldırım ıslak bir yağmurluğu andırıyordu.

Dorian hızlı adımlarla sola saptı. Arada, peşine takılan olup olmadığını görmek için arkasına bakıyordu. Yedi sekiz dakikada, iki ulu fabrikanın arasına sıkışmış duran, küçük, yoksul görünümlü bir eve ulaştı. Evin üst kat pencerelerinin birinde bir lamba vardı. Dorian durdu, özel bir parolayla kapıya vurdu.

Biraz sonra koridorda ayak seslerinin yürüdüğünü, zincirin çengelden çıkartıldığını işitti. Kapı usulca açıldı. Dorian, o geçerken gölgelerin arasına gerileyip büzüşen bodur, yamuk karaltıya tek söz söylemeden içeri girdi. Koridorun ucundaki ipil ipil yeşil perde, Dorian'ın peşinden içeri girmiş olan rüzgârın sert esintisiyle dalgalanıp sarsılıyordu. Dorian perdeyi bir yana iterek, eskiden üçüncü sınıf bir dans salonu olarak kullanılırmışa benzeyen basık tavanlı, uzun bir odaya girdi. Duvarlarda sesli sesli yalazlanan gaz lambalarının aydınlığı önlerindeki sinek pislikli aynalara körelip çarpılarak vuruyordu. Lambaların arkalarındaki yağlı, oluklu teneke yansıtıcılar titrek ışıktan

birer daire oluşturuyorlardı. Yerler, yer yer çiğnenip çamurlaşmış, dökülen içkilerle halka halka simsiyah lekelenmiş sarı talaş tozuyla kaplıydı. Küçük bir kömür sobasının başında çömelmiş oturan birkaç Malayalı kemik fişlerle oynuyor, çene çaldıkça bembeyaz dişleri görünüyordu. Bir köşede, başı kollarının arasında olarak bir masaya abanıp kalmış bir gemici vardı. Bütün bir duvarı baştan başa kaplayan çiy boyalı barın önünde iki kılıksız, sıska kadın, ihtiyar bir adamı alaya almışlardı. Adam yüzünde bir tiksinti ifadesiyle ceketinin manşetlerini silkeleyip duruyordu. Dorian yanlarından geçerken kadınlardan biri, "Üstünde kırmızı karıncalar var sanıyor," diyerek güldü. Adamcağız dehşet içinde ona bakarak içini çekip hıçkırdı.

Odanın dibindeki alçak bir merdiven karanlık bir bölmeye çıkıyordu. Dorian merdivenin sallantılı üç basamağını koşarak çıkarken afyonun ağır kokusu onu karşıladı. Dorian derin derin soludu, burun delikleri hazla titreşiyordu. O içeri girdiği zaman, bir lambanın üzerine eğilmiş elindeki ince uzun çubuğu yakmakta olan düz, sarı saçlı bir genç adam başını kaldırıp ona baktı, sonra, biraz kararsızlıkla selam verdi.

Dorian, "Buradasın ha, Adrian?" diye söylendi.

Öteki durgun bir sesle, "Ya başka nerede olayım?" diye yanıtladı. "Bizim çocukların hiçbiri benimle konuşmuyor ki artık."

"Ben senin İngiltere'den ayrıldığını sanıyordum."

"Darlington'un hiçbir şey yapacağı yok. Ağabeyim sonunda hesabı ödedi. George da konuşmuyor benimle..." Sonra genç adam bir göğüs geçirerek, "Umurumda değil," diye ekledi. "Bu insanın elinin altında bulunduktan sonra arkadaşa ne gerek var! Zaten fazla arkadaşım vardı, galiba."

Dorian irkilerek yüzünü buruşturdu; çevresine, eski püskü şiltelerin üzerinde, olmayacak biçimlerde serilip yatmış duran biçimsiz şeylere baktı. Çarpılmış bacaklar, açılmış ağızlar, boş bakan fersiz gözler onu büyülüyordu sanki. Onların hangi garip cennetlerde azap çektiklerini, hangi nursuz cehennemlerin yepyeni zevklerinin gizini öğrendiklerini biliyordu. Onların durumu kendisininkinden iyiydi. Kendisi düşüncelerinin zindanı içindeydi çünkü. Anılar, korkunç bir hastalık gibi ruhunu kemirip bitirmekteydi. Durup durup Basil Hallward'ın ona bakan gözlerini görür gibi oluyordu. Gene de burada

kalabileceğini sanmıyordu. Adrian Singleton'un varlığı tedirgin ediyordu onu. Kimsenin kendisini tanımayacağı bir yerde olmak istiyordu. Kendi kendisinden kaçmayı istiyordu.

Bir duralamadan sonra, "Ben öbür yere gidiyorum," dedi.

"Rıhtımdakine mi?"

"Evet."

"O kuduz kedi kesin oradadır. Buraya sokmuyorlar artık."

Dorian omuz silkti. "Bana âşık olan kadınlardan bıktım. İnsana diş bileyen kadınlar daha ilginç oluyor. Hem zaten oranın malı daha iyi."

"Al birini vur ötekine."

"Oradaki benim daha çok hoşuma gidiyor. Gel de bir şeyler iç. Ben içmek ihtiyacındayım."

Genç adam, "Ben bir şey istemiyorum," diye söylendi.

"Aldırma."

Adrian Singleton bitkin bir tavırla yerinden kalkarak Dorian'ın peşi sıra bara yürüdü. Partal türbanlı, yıpranmış paltolu bir melez pis bir sırıtışla onları selamlayarak önlerine bir şişe brendiyle iki bardak sürdü. Kadınlar yanaşarak çene çalmaya giriştiler. Dorian onlara sırtını döndü, Adrian Singleton'a alçak sesle bir şeyler söyledi.

Kadınlardan biri yüzünde Malaya hançerleri gibi eğri bir gülüş belirerek alaylı alaylı, "Bu gece kibrimizden başka bir şey gözükmüyor," diye dudak büktü.

Dorian ayağını yere vurarak, "Tanrı aşkına konuşma benimle!" diye bağırdı. "Ne istiyorsun? Para mı? Al. Bir daha konuşayım deme benimle."

Kadının içki bulanığı gözlerinde bir an iki kızıl kıvılcım çaktı, sonra söndü ve gözler gene donuklaşıp camlaştı. Kadın başını şöyle bir arkaya atarak, bar tezgâhının üstündeki çil paraları açgözlü parmaklarla tarayıp avuçladı. Arkadaşı onu hasetle süzüyordu.

Adrian, "Boşuna," diye içini çekti. "Dönmek istemiyorum. Ne fark eder? Burada bal gibi mutluyum ben."

Bir duralamadan sonra Dorian, "Bir şeye ihtiyacın olursa bana yazarsın, değil mi?" diye sordu.

"Belki."

"İyi geceler, öyleyse."

Genç adam, "İyi geceler," diye yanıtladı, kavrulmuş dudaklarını mendiliyle silerek merdivenden yukarı çıktı.

Dorian yüzünde acı çektiğini belli eden bir ifadeyle kapıya doğru yürüdü. Perdeyi araladığı sırada biraz önce parasını almış olan kadının o boyalı dudaklarından çirkin bir kahkaha koptu. Kadın taraz taraz bir sesle, hıçkırık tutmuş gibi, "İşte, şeytanın satın aldığı adam!" diye konuştu.

Dorian, "Allah belanı versin," dedi. "Söylemesene bu lafı."

Kadın parmaklarını şaklattı. "Tatlı Prens adını seversin sen, öyle değil mi?" diye onun arkasından bağırdı.

Onun bu sözleri üzerine masa başında uyuklayan gemici ayağa fırladı ve çılgın gözlerle çevresini taradı. Kulağına kapanan kapının sesi geldi. Adam kovaladığı biri varmış gibi dışarı koştu.

Dorian Gray yağmur çisentisinin altında hızlı adımlarla rıhtım boyunca ilerliyordu. Adrian Singleton' la karşılaşmak onu tuhaf biçimde duygulandırmıştı: Bu taze hayatın mahvolmasındaki suç gerçekten de, Basil Hallward'ın öylesine alçakça bir hakaretle ileri sürdüğü üzere, onun omzuna mı yüklenecekti? Dorian dudağını kemirdi, gözleri bir an üzüntüyle doldu. Öte yandan bu işin onunla ne ilgisi vardı ki? İnsan hayatı, başkalarının yaptığı hataların ağırlığını yüklenemeyecek kadar kısaydı. Herkes kendi hayatını yaşıyor ve yaşamak karşılığında kendine çıkan faturayı ödüyordu. İşin acıklı yanı şuydu ki insan tek bir hata için bir sürü ödeme yapmak zorunda kalıyordu. Durmadan ödeme yapmak zorunda kalıyordu, işin en doğrusu. İnsanla olan alışverişlerinde Kader, alacak defterini hiç kapamıyordu. Ruhbilimcilerin dediğine bakılırsa hayatta öyle anlar vardır ki, günaha –ya da toplumun günah saydığı şeylere– duyulan tutku kişinin huyuna öylesine el koyar ki, bedenin her lifi, beynin her hücresi sanki ürkünç itkilerle ayaklanır. Böyle zamanlarda kadınlar ve erkekler iradelerinin bağımsızlığını yitirirler. Kurgulu birer makine gibi kendilerini bekleyen sona ilerlerler. Seçme yeteneği ellerinden alınmıştır. Vicdan öldürülmüştür, varsa da salt başkaldırıya çekicilik katmak dikbaşlılığı sevimli göstermek için yaşamaktadır. Çünkü bütün günahların kaynağı, dinbilimcilerin bıkıp usanmadan söyledikleri gibi, büyük sözünden çıkmaktır. Günahın sabah yıldızı olan o yüce ruh cennetten kovulduysa isyankâr olduğu için kovulmuştu.

Günah düşüncelerine saplanmaktan yüreği taşlaşmış, zihni kararmış, ruhu isyana acıkmış durumdaki Dorian Gray adımlarını gitgide sıklaştırarak son hızla yürümeyi sürdürüyordu. Derken, gittiği kötü yere kestirmeden ulaşmak için çoğunlukla yaptığı gibi loş bir kemer altına saptığı sırada birinin onu apansız arkadan kavradığını hissetti. Daha kendini savunmaya fırsat bulamadan duvara doğru itildi, acımasız bir el boğazına yapıştı.

Dorian, canını kurtarmak için delicesine çırpınmaya başladı, boğazını sıkan parmakları müthiş bir çabayla çekip attı. Ânında bir tabanca tıkırtısı duydu, tam kafasına çevrilmiş cilalı bir namlunun ışıltısıyla önünde duran kısa boylu, tıknaz yapılı adamın karaltısını seçti.

"Ne istiyorsun?" diye kesik kesik sordu.

"Kes sesini," dedi adam. "Kıpırdarsan vururum."

"Deli misin sen? Ben ne yaptım sana?" Adam, "Sibyl Vane'in hayatını söndürdün," diye yanıtladı. "Sibyl Vane de benim ablamdı. Kendi canına kıydı. Bundan eminim. Ölümüne sebep sensin. Karşılığında seni öldürmeye yemin etmiştim. Yıllardır seni arıyorum. Hiçbir iz, bir ipucu yoktu elimde. Seni tanımlayabilecek olan iki kişi ölmüşlerdi. Seninle ilgili olarak onun sana taktığı o addan başka hiçbir şey bilmiyordum. Bu gece bir rastlantıyla bu adı duydum. Tanrına dua et, çünkü bu gece ölüyorsun."

Dorian Gray korkudan bayılacak gibi oldu. "Onu tanımıyorum," diye kekeledi. "Adını bile duymuş değilim. Sen delisin."

"İyisi mi sen günahını itiraf et, çünkü benim adımın James Vane olduğu nasıl kesinse senin öleceğin de öylesine kesin." Korkunç bir an geçti. Dorian ne diyeceğini, ne yapacağını bilemiyordu. Adam, "Diz çök!" diye hırladı. "Son duan için bir dakika veriyorum sana; başka vaktin yok. Bu gece Hindistan'a gidiyoruz. Gemiye binmeden önce bu işi bitirmem gerek. Bir tek dakika. Hepsi bu."

Dorian'ın kolları yanlarına düştü. Dehşetten felce uğramış gibi, ne yapacağını bilemiyordu. Birden kafasının içinden çılgın bir umut uçup geçti. "Dur!" diye bağırdı. "Ablan öleli ne kadar oluyor? Çabuk söyle bana!"

Adam, "On sekiz yıl," diye yanıtladı. "Ne soruyorsun? Yılının ne önemi var?"

Dorian Gray, “On sekiz yıl ha!” diye güldü. Sesinde bir zafer tınısı vardı. “On sekiz yıl! Beni şu fenerin dibine götür de yüzüme bak!”

James Vane bir an, denilenden hiçbir anlam çıkartamayarak duraksadı. Sonra Dorian Gray’i kavrayarak kemerin altından dışarı çekti.

Rüzgârda sallanan fenerin ışığı sönük ve dalgalı olmakla birlikte gemiciye düştüğü feci yanılgıyı göstermeye yetti, çünkü öldürmeye kalkıştığı adamın yüzünde delikanlılığın olanca tazeliği, gençliğin kirlenmemiş saflığı okunuyordu. Yirmi yaşında bir delikanlıdan pek de büyük durmuyordu bu adam; yıllar önce ayrıldığı ablasının öylece kalıp kalan yaşından pek büyük durmuyordu. Sibyl’in hayatını söndüren kişinin bu olmadığı ortadaydı.

James Vane, Dorian’ı bırakarak geriye doğru sendeledi. “Ulu Tanrım!” diye inledi. “Aman Tanrım! Ben de seni öldürecektim.”

Dorian Gray derin bir soluk aldı. Karşısındaki adama sert sert bakarak, “Neredeyse korkunç bir suç işlemek üzereydin, ahbap,” dedi. “Bu sana ders olsun da öç almayı Tanrı’ya bırak.”

James Vane, “Bağışlayın beni, beyefendi,” diye mırıldandı. “Aldanmışım. O Tanrı’nın belası izbede kulağıma çalınan bir söz beni yanılttı.”

Dorian, “Artık evine gitsen de şu tabancayı kaldırsan iyi olur, yoksa başın belaya girebilir,” diyerek döndü, ağır ağır yürüyerek uzaklaştı.

James Vane kaldırımda, dehşet içinde kalakalmıştı. Tepeden tırnağa zangırdıyordu. Biraz sonra, deminden beri ıslak duvar dibinden usul usul yaklaşmakta olan ufak, siyah bir karaltı ışığa çıktı, sessiz, sinsi adımlarla ona yaklaştı. James Vane koluna bir elin dokunduğunu duyup irkilerek döndü. Barda kafayı çekmekte olan kadınlardan biriydi bu.

Kadın o çökmüş yüzünü adamınkine yaklaştırarak tiz bir fısıltıyla, “Neden gebertmedin onu?” diye sordu. “Daly’nin oradan fırlayıp çıktığında ben anladım onun peşine düştüğünü. Sersem! Gebertecektin onu. Dünya kadar parası var. Kendi de kötünün kötüsü.”

James Vane, “Aradığım adam o değil,” diye yanıtladı. “Kimsenin parasında gözüm yok benim. Bir adamın canını istiyorum. Canını

istediğim adam şimdi kırk yaşlarında olmalı. Bu desen daha küçük çocuk. Tanrı' ya bin şükür ki ellerim onun kanına bulanmadı."

Kadın acı acı güldü. "Dünkü çocuk mu dedin?" diye alayla dudak büktü. "Anam, Tatlı Prens beni bu hallere düşüreli neredeyse on sekiz yıl oluyor be!"

James Vane, "Yalan söylüyorsun!" diye bağırdı.

Kadın elini göğe doğru kaldırdı. "Tanrı'nın huzurunda doğruyu söylüyorum."

"Tanrı'nın huzurunda mı dedin?"

"Yalan söylüyorsam iki gözüm önüme aksın. Buraya dadananların en kötüsü odur. Diyorlar ki yüzü güzel kalsın diye ruhunu şeytana satmış. Ben onu tanıyalı on sekiz yıl kadar oluyor. Bu arada hemen hiç değişmedi. Ama ben değiştim," diye kadın acı bir sırıtışla ekledi.

"Yemin eder misin buna?"

Kadının o dümdüz ağzından, "Yemin ediyorum," diye boğuk bir yankı yükseldi. Sonra, "Sakın ona söyleme," diye mızıldanarak yalvardı. "Korkarım ben ondan. Hadi, bana biraz para ver de bu gecelik yatacak bir yer bulayım."

James Vane bir sövgü savurarak kolunu kadının elinden kurtardı, köşe başına koştu, gelgelelim Dorian Gray görünürlerde yoktu. James Vane arkasına baktığında kadının da ortadan kaybolmuş olduğunu gördü.

On yedinci bölüm

Aradan bir hafta geçmişti. Dorian Gray, Royal Selby' nin limonluğunda oturmuş, güzel Monmouth Düşesi'yle konuşmaktaydı. Düşesin, altmış yaşlarında, bezgin görünümlü bir adam olan kocası da konuklar arasındaydı. Çay saatiydi. Masanın üzerindeki dantel abajurlu kocaman lambanın yumuşak ışığı, çay takımının ince porselenleriyle dövme gümüşlerini aydınlatıyordu. Servisi düşes yapmaktaydı. O beyaz elleri bardakların arasında usul usul kıpırdarken dolgun kırmızı dudakları da Dorian'ın fısıldamış olduğu bir şeye gülümsüyordu. İpek örtülü bir hasır koltuğa yaslanmış oturan Lord Henry onları süzmekteydi. Şeftali rengindeki bir divanın üstüne oturmuş olan Leydi Narborough, koleksiyonuna kattığı en son Brezilya böceğinin tanımlamasını yapan düke kulak veriyormuş gibi yapıyordu. Şık, özentili smokinler giymiş üç genç adam hanımlara pasta dağıtmaktaydılar. Konakta o gün on iki kişi toplanmıştı. Ertesi gün başkalarının da gelmesi bekleniyordu.

Lord Henry aheste adımlarla masaya yaklaştı, çay bardağını elinden bırakarak, "Siz ikiniz neler konuşuyorsunuz böyle?" diye sordu. "Benim her şeye yeniden ad takma tasarımı umarım Dorian sana anlatmıştır, Gladys. Nefis bir fikir."

Düşes o şahane gözlerini Lord Henry'nin yüzüne doğru kaldırarak, "Ama ben adımın değişmesini istemiyorum ki, Harry," dedi. "Kendi adımdan hoşnudum ben. Sanırım Mr. Gray de kendi adından yakınmıyor."

"Sevgili Gladys, ne senin adını ne de onunkini, dünyaları verseler değiştirmem. İkisi de kusursuz. Ben en çok çiçekleri düşünüyordum. Dün bir orkide kesmiştim, yakama takmak için. Yedi günah kadar çarpıcı, benekli, harika bir şeydi. Akılsızlığım tuttu, bahçıvanlardan birine çiçeğin adını sordum. Çok cins bir Robinsoniana mı, işte öyle feci bir şey dedi. Hazin bir gerçek, ne var ki nesnelere güzel adlar

takma yeteneğini yitirmişiz. Oysa ad her şey demektir. Ben eylemlerle hiç didişmem. Tek didiştiğim adlardır. Edebiyatta kaba saba gerçekçilikten de işte bu nedenle tiksiniyorum ya."

Düşes, "Öyleyse sana ne ad takalım, Harry?" diye sordu.

Dorian, "Onun adı Prens İkilem'dir," dedi.

Düşes, "Anında tanıdım!" diye el çırptı.

Lord Henry, "Sakın ha!" diye gülerek bir koltuğa çöktü. "Kişiye damga vuruldu mu kurtuluş yoktur! Bu sanı geri çeviriyorum."

Düşesin güzel dudaklarından, "Saraylıların sanlarından vazgeçmelerine izin yoktur," diye bir uyarı döküldü.

"Tahtımı savunayım mı istiyorsun öyleyse?"

"Evet."

"Ben yarının doğrularını bildiririm."

Genç kadın, "Ben bugünün yanılgılarını yeğlerim," diye yanıtladı.

Lord Henry de onun kaprisli havasına ayak uydurarak, "Silahımı elimden alıyorsun, Gladys!" dedi.

"Kalkanını aldım, Harry, mızrağını değil."

Lord Henry elini şöyle bir sallayarak, "Ben güzellikle asla dövüşe tutuşmam," dedi.

"Senin yanlışın da bu, inan bana, Harry. Güzelliğe aşırı değer biçiyorsun."

"Nasıl böyle söylersin? Gerçi itiraf ederim, güzel olmanın erdemli olmaktan iyi olduğu görüşündeyimdir. Öte yandan erdemli olmanın çirkin olmaktan yeğ olduğunu da herkesten önce ben kabul ederim."

Düşes, "Çirkinlik yedi ölümcül günahtan biri sence, öyle mi?" diye sordu. "O zaman orkide konusundaki benzetmen, ne oluyor, peki?"

"Çirkinlik yedi ölümcül erdemden biridir, Gladys. Sen Muhafazakâr Parti'nin sadık bir üyesi olarak bu erdemleri hafife almamak durumundasın. İngiltere'mizi bugünkü durumuna getiren, bira, İncil ve yedi ölümcül erdem olmuştur."

Düşes, "Vatanını pek sevmiyorsun demek?" diye sordu.

"Vatanımda yaşıyorum ya."

"Eleştirsen daha iyi."

Lord Henry, "Vatanım konusunda Avrupa'nın görüşünü mü alayım isterdiniz?" diye sordu.

"Ne diyor onlar bizim için?"

"Tartuffe İngiltere'ye yerleşti, dükkân işletiyor, diyorlar."

"Senin mi bu buluş, Harry?"

"Sana sunuyorum."

"Kullanamam ki! Gereğinden fazla doğru."

"Korkman için hiç neden yok. Yurttaşlarımız tanımlardan hiçbir şey çıkartamazlar."

"Pratiktirler de ondan."

"Pratikten çok kurnazdırlar. Hesap defterlerini tutarken budalalığı servetle dengelerler, kötü huylarını da ikiyüzlülükle."

"Gene de büyük işler başarmışız."

"Büyük şeyler bize zorla yamandı, Gladys."

"Yüklerini taşıdık ama."

"Yalnızca borsada."

Düşes başını sallayarak, "Benim ırkımıza inancım var," dedi.

"Ancak yırtıkların ayakta kalabildiğinin resmidir, bizim ırk."

"Gelişme göstermiştir."

"Yozlaşma daha çok ilgilendirir beni."

Düşes, "Ya sanata ne diyorsun?" diye sordu.

"Bir illettir."

"Aşk?"

"Yanılsama."

"Din?"

"İnancın yerini tutan günün modası."

"Sen kuşkucusun."

"Hiç de değil. Kuşkuculuk imanın başlangıcıdır."

"Ya nesin sen öyleyse?"

"Tanımlamak kısıtlamaktır."

"Bir ipucu ver bana."

"İp dediğin kopar. Labirentte kaybolabilirsin."

"Aklımı şaşırtıyorsun. Başka birinden konuşalım."

"Ev sahibimiz enfes bir konu. Yıllar önce Tatlı Prens adını vermişlerdi."

Dorian, "Ay, onu anımsatma bana!" diye bağırdı.

Düşes pembeleşerek, "Ev sahibimiz bu gece biraz tatsız," dedi. "Monmouth'un benimle salt bilimsel nedenlerle evlendiğini düşünüyor sanırım; beni çağdaş kelebeklerin en iyi örneği saydığı için."

Dorian, “Öyleyse umarım size iğne batırmaz, düşes,” diye güldü.

“A canım, oda hizmetçim sık sık yapıyor onu, bana içerlediği zaman.”

“Peki, size ne yüzden içerliyor, düşes?”

“İnanın bana, en entipüften şeyler yüzünden, Mr. Gray. Saat dokuza on kala onu çağırıp da, saat sekiz buçukta giyinmiş, hazırlanmış olmam gerektiğini söylediğim zaman kırılıyor, çoğunlukla.”

“Ne tutarsız kızmış! Yol vermelisiniz ona.”

“Bunu göze alamam, Mr. Gray. Bu kız şapkalar icat ediyor benim için. Leydi Hilstone’un bahçe partisinde taktığım şapka aklınızda mı? Değil ama çok şeker olduğunuz için anımsamış numarası yapıyorsunuz. Neyse, işte hizmetçim bu şapkayı yoktan var etti. Bütün güzel şapkalar yoktan var edilenlerdir.”

“Güzel kişilerin ünleri gibi, Gladys!” diye Lord Henry lafa karıştı. “Kişinin yarattığı her etki kişiye bir düşman kazandırır. Toplumda gözde olmak için orta karar olmak gerekir.”

Düşes, “Kadınlar için hiç de öyle değil,” diye başını salladı. “Dünyayı yönetenler de kadınlardır. İnanın bana, orta karar şeylerden nefret ederiz biz. Birilerinin dediği gibi, biz kadınlar kulağımızla severiz, nasıl ki siz erkekler de gözünüzle seversiniz, yani severseniz eğer.”

“Sevmekten başka bir şey yapmayız, gibi geliyor bana,” diye Dorian mırıldandı.

Düşes yapmacık bir üzüntüyle, “Ya! Demek aslında hiç sevmiyorsunuz, Mr. Gray!” dedi.

Lord Henry, “Sevgili Gladys, bunu nasıl söyleyebilirsin?” diye bağırdı. “Romantizm denen şeyi canlı tutan yinelemektir; yinelemek de bir iştahı sanata dönüştürür. Hem zaten insanın her aşkı tek aşkıdır. Hedeflerin değişmesi tutkunun tekliğini zedelemez ki! Yalnızca yoğunlaştırmaya yarar. Hayatta taş çatlasa bir tek yüce deneyim geçebilir başımızdan; yaşamın gizi de bu deneyimi elden geldiğince çoğaltabilmektir.”

Bir duralamadan sonra düşes, “İnsanı yaralamış da olsa, öyle mi, Harry?” diye sordu.

Lord Henry, “Özellikle o zaman,” diye karşılık verdi.

Düşes dönüp Dorian Gray'e baktı. Gözlerinde tuhaf bir ifade vardı. "Siz ne diyorsunuz buna, Mr. Gray?" diye sordu.

Dorian bir an duraksadı. Sonra başını geriye atarak güldü. "Ben her zaman Harry'nin görüşüne katılırım, düşes."

"Yanıldığı zaman bile mi?"

"Harry hiç yanılmaz, düşes."

"Peki, onun bu yaşam felsefesi size mutluluk veriyor mu?"

"Ben hiçbir zaman mutluluk peşinde koşmadım ki! Mutluluğu isteyen kim? Ben hep zevk aradım."

"Ve de buldunuz, öyle mi Mr. Gray?"

"Çoğunlukla. Gerektiğinden çok."

Düşes içini çekti. "Ben huzur arıyorum," dedi. "Şimdi de hemen gidip hazırlanmazsam bu gece hiç huzur bulamam."

Dorian, "Size birkaç orkide koparayım, düşes," diyerek kalkıp uzaklaştı.

Lord Henry kuzenine, "Hiç utanmadan fingirdiyorsun onunla," dedi. "Ayağını denk alsan iyi olur. Büyüleyici bir adamdır."

"Öyle olmasaydı mücadele de olmazdı ki."

"Yunanlı Yunanlıya karşı, öyle mi?"

"Ben Troyalılardan yanayım. Bir kadın uğruna savaştı onlar."

"Yenildiler ama."

Genç kadın, "Tutsak edilmekten kötü şeyler de vardır," diye karşılık verdi.

"Boş dizginle doludizgin gidiyorsun."

Düşes, "Hız hayat yaratır," diye bir yanıt yapıştırdı.

"Bu gece günceme yazacağım."

"Neyi?"

"Ateşten eli yanan çocuğun ateşi sevdiğini."

"Ateş bana dokunmadı ki! Kanatlarım sapasağlam duruyor."

"Uçmak dışında her amaçla kullanıyorsun onları."

"Cesaret erkeklerden kadınlara geçmiş. Bizim için yepyeni bir şey bu."

"Bir rakibin var."

"Kim?"

Lord Henry güldü. "Leydi Narborough," diye fısıldadı. "Resmen tapıyor Dorian'a."

“İçime korku salıyorsun! Bizim gibi romantikler için antika sevgisi ölümcüldür.”

“Romantik mi dedin? Yavrum, sen fen bilimlerinin her türlü yöntemiyle donanmışsın.”

“Erkekler bizi yetiştirdiler.”

“Gene de sizin gizinizi açıklayamadılar.”

Genç kadın meydan okurcasına, “Bizi bir bütün olarak tanımla bakalım!” dedi.

“Gizi olmayan Sfenkslersiniz.”

Düşes ona gülümseyerek baktı. “Mr. Gray de amma uzattı! Hadi gidip yardım edelim. Daha elbisemin rengini söylemedim ona.”

“Sen elbisenin rengini onun verdiği çiçeklere uydurmalısın, Gladys.”

“Teslim bayrağını vakitsiz çekmek olur bu.”

“Romantik sanat doruk noktasından başlar.”

“Gerekirse geri çekilebilmek için fırsat bırakmalıyım kendime.”

“Partlar gibi mi?”

“Onlar güvenliği çölde bulmuşlar. Ben bunu yapamam.”

Lord Henry, “Kadınlara her zaman seçenek tanınmaz,” diye karşılık verdi, ama cümlesi daha tam bitmeden limonluğun öbür ucundan boğuk bir inilti ve hemen ardından ağır bir cismin yere düştüğünü belirten kof bir patırtı duyuldu. Herkes ayağa fırlamıştı. Düşes dehşetten donup kalmıştı. Lord Henry, gözleri korkuyla dolarak palmiyelerin hışırtılı geniş yapraklarını yara yara koştu. Dorian Gray’i yerin tuğla döşemesi üzerinde yüzükoyun, ölü gibi baygın yatar buldu.

Dorian’ı hemen mavi salona taşıyıp kanepelerden birine yatırdılar. Az sonra genç adam kendine geldi, sersem sersem çevresine bakındı.

“Ne oldu?” diye sordu. “Ha biliyorum. Harry, güvenlikte miyim burada?” Titremeye başlamıştı.

Lord Henry, “Sevgili Dorian, bir baygınlık geçirdin, hepsi bu,” diye yanıtladı. “Kendini aşırı yormuş olmalısın. Yemeğe gelmesen iyi olur. Ben senin yerini alırım.”

Dorian, “Yok geleceğim,” diyerek güçlükle ayağa kalktı. “Gelmem daha iyi olur. Yalnız kalmamalıyım.”

Odasına çıkıp giysilerini değiştirdi. Sofraya oturduğunda dizginsiz, alabildiğine bir neşe içindeydi. Gelgelelim arada bir, limonluk

penceresine bir beyaz mendil gibi yapışmış, James Vane'in kendini gözleyen yüzünü görmüş olduğu aklına geldikçe, tepeden tırnağa dehşetle ürperiyordu.

On sekizinci bölüm

Ertesi gün Dorian evden çıkmadı; daha doğrusu zamanının çoğunu kendi odasında geçirdi. Çılgınca bir ölüm korkusuyla hasta düşmüş durumda, gene de hayata karşı ilgisizdi. Av niyetine izlenmenin, kapana kısılmak, yakalanmak üzere olmanın bilinci benliğine el koymaya başlamıştı. Rüzgâr bir perdeyi titretse o zangırdıyordu. Kurşunlu camlara vuran kuru yapraklar onun kendi boşa giden yeminleri, çılgın pişmanlıklarıydı sanki. Ne zaman gözlerini yumsa gemicinin o sisle buğulanmış camdan kendisine baktığını görüyor ve dehşet yüreğini tutup sıkıyordu.

Ama bu öç imgesini gece karanlığından çekip çıkartan, karşısına korkunç ceza sahneleri dizen belki de kendi imgelemiydi yalnızca. Hayatın kendisi kaostan ibaretti ya, imgelem denen şeyin müthiş bir mantığı vardı. Pişmanlığı günahın izini sürmeye yollayan imgelemdi. Her suça çarpık döller doğurtan imgelemdi. Gündelik olgular dünyasında ne kötüler ceza görüyor ne de iyiler ödüllendiriliyordu. Başarı güçlülere veriliyor, yenilgi zayıfların eline tutuşturuluyordu. Hepsi bu. Hem zaten evin çevresinde bir yabancı dolaşmış olsa hizmetçiler, bekçiler görürdü. Çiçek yataklarında ayak izine rastlansa bahçıvanlar bildirirdi. Evet, evet, hayalden ibaretti. Yoksa Sibly Vane'in kardeşi dönüp onu öldürmeye gelmiş olamazdı. Gemisine binip açılmış, şimdi kim bilir hangi kış denizlerinde yalpalanmaktaydı. Dorian'ın hiç değilse ondan yana bir korkusu yoktu. Zaten adam onun kim olduğunu bilmiyordu ki! Bilemezdi de. Gençliğin maskesi onu kurtarmıştı.

Öte yandan bu gördüğü salt bir yanılsamaysa ne korkunç bir şeydi: vicdanın böyle ürpertici heyulalar yaratarak onlara gözle görülür biçimler verebildiğini, onları insanın gözleri önünde hareket ettirebildiğini düşünmek! Ne biçim bir hayat olurdu onunkisi, eğer işlediği suçların gölgeleri gece gündüz sessiz köşelerden onu

gözetleyecekler, gizli yerlerden ona dil çıkartacaklarsa, şölen sofralarında kulağına fısıldayacak, buzdan parmaklarıyla onu uykusundan uyandıracaklarsa!

Bu düşünceler kafasından geçtikçe Dorian korkudan sararıyor, hava birden soğumuş gibi geliyordu. Tanrım! Nasıl yabanıl bir delilik anında öldürmüştü arkadaşını! Bu sahnenin salt anısı bile nasıl da feciydi! Dorian her şeyi yeniden görür gibiydi. Her bir ayrıntı tüm çirkinliğiyle, eskisinden daha korkunç olarak gözünün önünde canlanıyordu. Zamanın karanlık mağarasından, kızıllara bürünmüş olarak tüyler ürpertici günahının imgesi yükseliyordu.

Lord Henry saat altıda odasına geldiği zaman Dorian'ı bir daha hiç avunmayacakmış gibi ağlar buldu.

Dorian ancak üçüncü gün odasından dışarı adım atmayı göze alabildi. O kış sabahının çam kokulu, duru havasındaki bir şey onun yaşama isteğini ve sevincini yeniden canlandırmış gibiydi. Gene de bu değişimi yaratan yalnızca çevrenin nesnel koşulları olmamıştı. Kendi yaradılışı da, dirliğinin kusursuzluğunu aşındırıp gölgelemeye kalkışan aşırı üzüntüye başkaldırmıştı. Karmaşık ve gergin huylu kişiler hep böyledir. Çok güçlü olan duyguları ya incitir ya da eğilir. Ya öldürür ya da ölür. Sığ hüzünler, sığ aşklar uzun ömürlüdür. Büyük aşklar, büyük üzüntülerse kendi büyüklüklerinin kurbanı olurlar. Zaten Dorian dehşete kapılan hayal gücünün kurbanı olduğuna kendi kendini inandırmıştı ve çektiği korkuları şimdi biraz acıma, bir hayli de küçümsemeyle anıyordu.

Kahvaltıdan sonra düşesle bahçede bir saat dolaştı, sonra arabaya binerek parkın öbür ucundaki av partisine katılmaya gitti. Çıtırtılı kırağı otların üzerine tuz gibi yayılmıştı. Gökyüzü mavi metalden, ters dönmüş bir kupaydı. Kamışlı durgun gölün kıyılarını ince bir tuz tabakası çevirmişti.

Çamlığın köşesinde Dorian, düşesin kardeşi Sir Geoffrey Clouston'u gördü. Sir Geoffrey tüfeğinden patlamış iki fişeği çıkartmaktaydı. Dorian arabadan aşağı atladı, arabacıya kısrağı geri götürmesini söyledikten sonra kurumuş çalıların, dikenli fundaların arasından geçerek konuğunun yanına gitti.

"İyi avlandın mı, Geoffrey?" diye sordu.

“Pek de iyi değildi, Dorian. Kuşların çoğu açığa çıkmışlar sanıyorum. Yemekten sonra, yeni bir alana gidince daha iyi olacak, herhalde.”

Dorian onun yanı sıra ağır ağır yürümeye başladı. Mis kokulu temiz, ayaz hava, korunun içinde parlayan kahverengi kırmızı ışıklar, kuşları kışkışlayan adamların durup durup çınlayan boğuk bağırışlarıyla bunları izleyen keskin tüfek sesleri onu adeta büyülüyor, içini tatlı bir özgürlük duyusuyla dolduruyordu. Mutluluğun verdiği kaygısızlık, sevincin uyandırdığı umursamazlık şimdi bütün öbür duygularından baskın çıkmıştı.

Birden, yirmi metre kadar ilerideki sık bir kuru ot kümesinin içinden, kara uçlu kulaklarını dikmiş, uzun arka bacakları üstünde hoplayarak bir tavşan fırladı. Hemen karşıki akçaağaçlara doğru koşmaya başladı. Sir Geoffrey tüfeğini omzuna koymuştu bile. Gelgelelim Dorian hayvanın devinimlerindeki uyumdan çok hoşlanarak hemen o an, “Geoffrey, vurma!” diye bağırdı. “Bırak yaşasın!”

Adam, “Saçmalama, Dorian!” diye güldü ve tam tavşan fundalığa daldığı anda tüfeğini ateşledi. İki bağırış duyuldu: can acısı çeken bir tavşanın bağırışı –ki fecidir– ve can acısı çeken bir insanın bundan da beter olan bağırışı.

Sir Geoffrey, “Aman Tanrım, kışkışçılardan birini vurdum!” diye bağırdı. “Ne salaklık! Tüfeklerin karşısında durulur mu?” Sonra sesinin var gücüyle, “Hey, oradakiler, ateşi kesin, adam vuruldu!” diye haykırmaya başladı.

Başkorucu elinde bir sopayla koşarak geldi.

“Nerede, efendim? Nerede adam?” diye bağırıyordu.

Bu arada ateş çizgisindeki tüfek sesleri de kesilmişti.

Sir Geoffrey öfkeyle, “Burada,” diye yanıtlayarak fundalığa doğru koştu. “Adamlarını neden geride tutmazsın? Bugünlük av berbat oldu!”

Dorian onların akçaağaçların o diri, kıvrak, sallantılı dallarını aralayarak fundalığa dalışlarını seyretti. Birkaç dakika sonra geri geldiler ve arkalarından sürüdükleri bir gövdeyi gün ışığına çıkardılar. Dorian dehşet ve tiksintiyle başını çevirdi. Nereye gitse şanssızlık onu izliyordu sanki. Sir Geoffrey adamın ölmüş olup olmadığını sordu.

Korucu, evet, diye yanıtladı. Dorian bunları duydu. Koru birden sayısız insan yüzleriyle kıpır kıpır olmuş gibi geldi. Sayısız ayakların patırtısı, alçak konuşma sesleri duyuluyordu. Yukarıki dalları hışırdata hışırdata, kocaman, göğsü bakır renginde bir sülün çıkageldi.

Dorian sarsılmıştı, ona acı dolu saatler gibi gelen birkaç dakikanın ardından omzuna bir elin dokunduğunu hissetti. İrkilerek dönüp arkasına baktı.

"Dorian," dedi Lord Henry. "Bugünlük avın sona erdiğini herkese söyleyeyim bari. Devam etmek yakışık almaz."

Dorian acı acı, "Keşke temelli sona erse, Harry!" dedi. "Pis, vahşi bir iş! Adam..."

Cümlesinin sonunu getiremedi.

Lord Henry, "Korkarım evet," diye yanıtladı. "Olanca saçmayı göğsüne yemiş. Anında ölmüş olsa gerek. Yürü, eve dönelim."

Anayola doğru hemen hemen elli metre, hiç konuşmadan, yan yana yürüdüler. Sonra Dorian, Lord Henry'ye bakıp derinden içini çekerek, "Uğursuzluk belirtisi bu, Harry," dedi. "Çok büyük bir uğursuzluk."

Lord Henry, "Ne?" diye sordu. "Ha, şu kazayı demek istiyorsun, herhalde. Sevgili dostum, olan olmuş. Adamın kendi suçu. Silahın önüne geçilir mi? Hem zaten bize ne, kuzum? Geoffrey için biraz biçimsiz bir durum, doğallıkla. Kışkışçıları vurmak hoş bir şey değil. Sonra adamın adı kötü nişancıya çıkar. Oysa Geoffrey kötü nişancı değildir. Tetiği çekti mi tam isabet alır. Her neyse, bu konuyu konuşmanın bir yararı yok."

Dorian başını salladı. "Harry, uğursuzluk bu. İçimde öyle bir his var, sanki aramızdan birilerinin başına feci bir şey gelecek. Belki de benim başıma," diye ekleyerek elini, ağrı çekiyormuş gibi gözlerine bastırdı.

Arkadaşı güldü. "Dünyada tek feci şey can sıkıntısıdır Dorian. Hiç bağışlanmayan tek günah odur. Neyse, bizim bu felakete uğramamız olası değil, bu heriflerin sofrada da bu olayı ağızlarında çiğneyip durmaları dışında. Konunun tabu olduğunu onlara söyleyeyim bari. Uğursuzluk belirtisine gelince, yok böyle şey. Kaderin bizlere önceden haberci göndermek gibi bir huyu yoktur. Bunu yapmayacak kadar bilgedir o ya da acımasız: Hem zaten kuzum Dorian, ne gelebilir ki

senin başına? İnsanın isteyebileceği her şeye sahipsin. Kim desen seve seve yer değiştirir seninle."

"Ben de kim isterse onunla yer değiştiririm Harry. Gülmesene öyle. Biraz önce ölen o sefil köylünün bile durumu benden daha iyi. Ölümden korkum yok benim. Beni dehşete düşüren ölümün gelişidir. Ölümün o dev kanatları çevremizdeki şu kurşun gibi ağır havanın içinde kulaç atıyor sanki. Aman Tanrım! Şu ağaçların ardında bir adam var, görmüyor musun? Beni gözetliyor, yolumu bekliyor."

Lord Henry o titreyen, eldivenli elin imlediği yöne baktı. Gülümseyerek, "Evet," diye karşılık verdi. "Bahçıvanın seni beklediğini görüyorum. Bu gece sofrada hangi çiçekleri istediğini sormak istiyor olsa gerek. Sinirlerin gülünç derecede gergin, yavrucuğum. Kente döndüğümüzde mutlaka git, benim doktoruma görün."

Bahçıvanın yaklaştığını gören Dorian rahat bir soluk aldı. Adam elini şapkasına götürdü, bir an Lord Henry' den yana duraksayarak baktı, sonra bir mektup çıkararak efendisine verdi.

"Düşes hazretleri bekleyip yanıt getirmemi buyurdular," diye mırıldandı.

Dorian mektubu cebine attı. Soğuk soğuk, "Düşes hazretlerine söyle, şimdi geliyorum," dedi.

Adam dönerek eve doğru hızla uzaklaştı.

Lord Henry gülerek, "Şu kadın milleti tehlikeli şeyleri nasıl da severler!" dedi. "Benim en hayran olduğum niteliklerinden biridir. Yeter ki herkesin gözü önünde olsun."

"Sen de tehlikeli laflar etmeyi nasıl da seviyorsun, Harry! Ama şu sırada çok yanılıyorsun. Düşesten çok hoşlanıyorum, ama ona âşık değilim."

"Düşesse sana çok âşık, ama senden pek hoşlanmıyor. Yani birbirinize denksiniz."

"Sen skandaldan konuşuyorsun, Harry. Oysa skandal için ortada hiçbir dayanak yok."

"Her skandalın dayanağı ahlakdışı bir güvendir."

"Harry, nükteli bir özdeyişin keyfine kurban etmeyeceğin kimse yok!"

Arkadaşı, "Dünya bir kurbanlık koyundur; tıpış tıpış gelip bıçağın altına yatar," diye karşılık verdi.

Dorian Gray derin bir duygusallıkla, “Keşke sevebilsem!” diye bağırdı. “Ne var ki sevebilmek tutkusunu yitirmişim sanki, sevmenin ne olduğunu da unutmuşum. Kendi kişiliğim omzumda yük olup çıktı. Çok kendime yönelik oldum. Kaçmak, uzaklaşmak istiyorum, unutmak. Kalkıp buraya gelmem başlı başına sersemlikti. İyisi mi Harvey’e tel çekeyim de yatı hazır etsin. Yatta insan tehlikelerden uzaktır.”

“Hangi tehlike, Dorian? Başında bir dert var senin. Bana anlatsana, nedir. Sana yardım ederim, biliyorsun.”

Dorian üzüntüyle, “Söyleyemem, Harry,” dedi. “Zaten belki de kuruntudan ibarettir. Bu baş belası kaza sarstı beni. Benim başıma da böyle bir şey gelecek diye kötü bir his var içimde.”

“Amma saçmalıyorsun!”

“Umarım öyledir ama bu duyguyu bastıramıyorum. Oo, işte düşes, ısmarlama giyinmiş Artemis’e benziyor! Sayın düşes, görüyorsunuz ya dönüp geldik.”

Genç kadın, “Her şeyi duydum, Mr. Gray,” dedi. “Zavallı Geoffrey öyle üzgün ki! Siz de galiba ona, tavşana ateş etme, demişsiniz. Ne tuhaf!”

“Evet, gerçekten de tuhaf oldu. Bunu neden söyledim, bilemiyorum. Aklıma esti herhalde. Tavşan öyle hoş göründü ki gözüme: minicik, şipşirin bir canlı. Neyse, ölen adamdan size söz etmelerine üzüldüm. Feci bir durum bu.”

Lord Henry, “Can sıkıcı bir konu,” diye araya girdi. “Psikolojik yönden hiç değer taşımıyor. Bak, Geoffrey bu işi kasıtlı yapmış olsaydı, onu pek ilginç bulmaya başlardım doğrusu! Gerçekten cinayet işlemiş biriyle tanışmayı pek isterim.”

Düşes, “Ne canavarsın, Harry!” diye bağırdı. “Öyle değil mi Mr. Gray? Harry, Mr. Gray’e gene fenalık geldi. Bayılacak galiba.”

Dorian kendini zorla toparlayarak gülümsedi. “Bir şey yok, düşes,” diye mırıldandı. “Sinirlerim fena halde bozuk. Başka bir şey yok. Bu sabah çok yürümüş olsam gerek. Harry ne dedi, duymadım. Çok mu hınzırdı? Başka bir zaman anlatın bana. Gidip yatsam iyi olacak. Kusuruma bakmazsınız, değil mi?”

Limonluktan terasa yükselen büyük merdivene varmışlardı. Camlı kapı Dorian’ın ardından kapandığı zaman Lord Henry döndü, o

uykulu gözleriyle düşese baktı.

"Çok mu âşıksın ona?" diye sordu.

Genç kadın bir süre karşılık vermeyerek gözlerini manzarada dolaştırdı. Sonunda, "Bilebilsem!" dedi.

Lord Henry başını salladı. "Bilmek her şeyin sonu olur. Çekici olan bilememektir. Sis her şeye harika bir güzellik katar."

"Ya da insana yolunu şaşırtır."

"Bütün yolların sonu aynı noktaya çıkar, biricik Gladys."

"Ya o nedir?"

"Hayal kırıklığı."

Genç kadın, "Hayata attığım ilk adımdı o," diye iç geçirdi.

"Başında taçla geldi sana."

"Çiçek yapraklarından usandım."

"Sana yaraşıyor."

"Ancak el içindeyken."

Lord Henry, "Yitirirsen ararsın," dedi.

"Tek yaprağından bile vazgeçecek değilim."

"Monmouth'un kulağı var."

"Yaşlılıkta kulaklar ağırlaşır."

"Hiç kıskanmadı mı seni?"

"Keşke kıskanmış olsaydı!"

Lord Henry bir şey arıyormuş gibi gözlerini çevrede dolaştırdı.

Düşes, "Ne arıyorsun?" diye sordu.

"Senin kılıcını. Elinden düşürmüşsün."

Düşes güldü. "Maskem hâlâ yerinde."

Lord Henry, "Masken gözlerini daha güzel gösteriyor," diye karşılık verdi.

Düşes gene güldü. Dişleri kırmızı meyve içinde beyaz birer tane gibi duruyordu.

Üst kattaki odasında Dorian Gray, gövdesinin her lifi korkudan zangırdayarak bir kanepede yatıyordu. Yaşam, apansız, taşıyamayacağı oranda çirkin, iğrenç bir yük olup çıkmıştı. Çalılar arasında bir yaban hayvanı gibi vurulan bahtsız adamın ölümü gözüne, onun kendi ölümünü haber veren bir simge gibi görünüyordu. Lord Henry'nin alaycı bir anında rastgele söylediği sözleri duyduğu zaman bayılacak gibi olmuştu.

Saat beşte çıngırağı çalıp uşağını çağırdı: Gece ekspresiyle kente döneceği için çantasını hazırlamasını, faytonun da saat sekiz buçukta kapıya gelmesini söyledi. Selby Royal'de bir gece daha geçirmemeye kararlıydı. Uğursuzluk dolu bir yerdi burası. Ölüm güpegündüz kol geziyordu burada. Ormanın otlarına kan düşmüştü.

Sonra Lord Henry'ye bir pusula yazarak doktoruna görünmek üzere kente gideceğini bildirdi, kendi yokluğunda konuklarının ağırlanmasını ondan rica etti. Bunu zarfa koyarken kapıya vuruldu; uşağı başkorucunun onu görmek istediğini bildirdi. Dorian yüzünü asarak dudağını dişledi. Bir anlık bir duraksamadan sonra, "Gelsin," dedi.

Adam içeri girer girmez Dorian çek defterini çekmecesinden çıkartıp masanın üstüne koydu. Kalemini eline alarak, "Sabahki üzücü kaza için geldin sanırım, değil mi, Thornton?" dedi.

Korucu, "Evet, efendim," diye yanıtladı.

"Zavallı adam evli miymiş? Eline bakan kimse var mıymış?" diye Dorian bezgin bezgin sordu. "Varsa açıkta kalmalarını istemem. Senin uygun gördüğün kadar bir para yollarım onlara."

"Adamın kim olduğunu bilmiyoruz, efendim. Sizi bu yüzden rahatsız ediyorum ya."

Dorian sıkıntılı bir sesle, "Kim olduğunu bilmiyor musunuz?" diye sordu. "Ne demek yani? Senin adamlarından biri değil mi?"

"Yoo, efendim. Hiç görmediğim biri. Gemiciye benziyor, efendim."

Kalem elinden düştü ve Dorian'ın yüreği birden duruvermiş gibi oldu. "Gemici mi?" diye bağırdı. "Gemici mi dedin?"

"Evet, efendim. Denizciye benziyor: İki kolunda da dövmeler var."

Dorian öne doğru eğilerek şaşırmış gözlerle korucunun yüzünü taradı. "Üzerinden bir şey çıktı mı? Adını sanını gösteren bir şey?"

"Biraz para, efendim; çok değil, bir tabanca. Ad falan yok. Efendiden bir adama benziyor, efendim, ama kılık kıyafeti kaba saba. Denizci falan olsa gerek, diyoruz biz."

Dorian yerinden fırlamıştı. Müthiş bir umut kanat çırparak yanından sıyırıp geçti. Dorian deli gibi sarıldı bu umuda. "Ceset nerede?" diye haykırdı. "Çabuk! Hemen görmek istiyorum."

"Çiftlik evinin orada, boş bir ahırda, efendim. Kimse eve almak istemedi. Ölünün varlığı uğursuzluk getirir, diyorlar."

"Çiftlik evi ha! Sen şimdi hemen oraya git, beni bekle. Seyislerden birine söyle, atımı getirsin. Ama yok, boş ver. Ahıra ben kendim giderim. Zaman kazanmış olurum."

Daha bir çeyrek saate varmadan Dorian atını uzun, ağaçlı yol boyunca doludizgin sürüyordu. Ağaçlar, bir hayaletler resmî geçidi gibi yanından uçup geçiyor, garip gölgeler kendilerini atının nalları altına atıyorlardı sanki. Bir ara, beyaz bir çit kapısında at yana fırlayınca Dorian'ı neredeyse sırtından atıyordu. Dorian kamçısını onun boynuna indirdi. Kısrak loş havayı ok gibi delip geçti, nalları havaya taşlar savurdu.

Sonunda çiftlik evine vardılar. Avluda iki adam duruyordu. Dorian yere atladı, dizgini adamlardan birine attı. Önündeki ahırda bir ışık yanmaktaydı. Bir ses ölünün orada olduğunu söylemiş gibi Dorian çabucak kapıya yürüdü, elini mandala uzattı.

Burada bir an duraladı: Bir bulgunun eşiğinde olduğunu, bunun hayatını ya kurtaracağını ya da mahvedeceğini hissediyordu. Sonra kapıyı itip açarak içeri girdi.

Karşı köşedeki bir çuval yığınının üzerine, kaba mavi bir mintanla mavi pantolon giymiş bir adamın cesedi uzatılmıştı. Yüzüne benekli bir mendil örtülmüştü. Yanı başında, bir şişe ağzına sokulmuş ucuz bir mum fıslayarak yanmaktaydı.

Dorian Gray ürperdi. Kendisinin o mendili dünyada kaldıramayacağını anlayarak ırgatlardan birini yanına çağırdı. Kapının direğine tutunarak, "Şu şeyi çek onun yüzünden. Görmek istiyorum!" dedi. Irgat denileni yapınca Dorian ilerledi. Dudaklarından bir sevinç ünlemi koptu. Fundalıkta vurulmuş olan adam James Vane'di.

Dorian orada dakikalarca durup ölüye baktı. Atını eve doğru sürerken gözleri yaş doluydu, çünkü tehlikeyi atlatmış olduğunu biliyordu.

On dokuzuncu bölüm

Lord Henry, “İyi insan olacağım, deyip durmanın bir yararı yok,” diyerek o beyaz parmaklarını gülsuyu dolu bakır bir tasa batırdı. “Kusursuzsun sen. Kuzum, değişme.”

Dorian Gray başını salladı. “Yok, Harry, yaptığım çirkin şeyler yetti de arttı artık. Bundan sonra tövbe. İyi şeyler yapmaya dün başladım.”

“Neredeydin sen dün?”

“Kent dışındaydım. Küçük bir handa kaldım, tek başıma.”

Lord Henry, “Sevgili dostum,” dedi gülümseyerek. “Kent dışında herkes uslu oturur. Baştan çıkarıcı bir şey yok ki orada. Kent dışında yaşayan kimselerin uygarlıktan iyice uzak olmaları da bu yüzdendir ya. Uygarlık, ulaşılması hiç de kolay olan bir şey değildir. Kişi ancak iki yoldan ulaşabilir uygarlığa. Biri kültürlü olmak, öbürü de ahlaksız olmak. Kent dışında yaşayanlar bunların ikisine de fırsat bulamadıkları için durgun sular gibi yosun tutup giderler.”

Dorian arkadaşının sözlerini tekrarlayarak, “Kültür ve ahlaksızlık!” dedi. “Bunların ikisini de az çok yaşadım. Bir arada bulunabilmeleri şimdi dehşet veriyor bana. Çünkü yeni bir ülkü edindim. Harry. Temelden değişeceğim. Sanırım daha şimdiden değiştim bile.”

Arkadaşı, “Yaptığın iyi şeyi söylemedin ya. Yoksa sayısı birden çok muydu?” diye sorarak tabağındaki küçük, kırmızı çilek piramidini yıktı, deniz kabuğu biçiminde, delikli bir kaşıkla üzerlerine pudraşekeri serpti.

“Anlatacağım, Harry. Senden başkasına anlatabileceğim bir şey değil bu. Bir insanı esirgedim! Böbürlenmek gibi oluyor ya ne demek istediğimi sen anlarsın. Gerçekten güzel bir kızdı; Sibyl Vane’e öyle benziyordu ki bu kadar olur. Beni ona ilk çeken bu oldu sanıyorum. Sibyl’i anımsarsın, değil mi? Nasıl da milyon yıl öncesinde kalmış gibi geliyor! Neyse, Hetty bizim sınıfımızdan bir kızcağız değildi,

doğallıkla. Basit bir köylü kızı. Ama onu sahiden seviyordum. Eminim, onu sevdiğimden. Şu geçirdiğimiz harika mayıs boyunca, haftada iki-üç kez gidip görüyordum onu. Dün küçük bir meyve bahçesinde buluştuk. Elma çiçekleri saçlarına dökülüp duruyordu, o da gülüyordu. Bu sabah şafakta birlikte kaçmaya kararlıydık. Birden onu nasıl bulduysam öyle bırakmaya karar verdim: çiçek gibi."

Lord Henry, "Bu duygunun yepyeni, değişik bir şey olması sana gerçek bir zevk heyecanı yaşatmış olsa gerek, Dorian," diye araya girdi. "Gene de bu kırsal aşk öyküsünün sonunu istersen ben bağlayayım: Kıza çok yerinde öğütler verdin ve onu hüsrana uğrattın. Doğru yolda attığın ilk adım işte bu oldu."

"Harry, çok kötüsün! Böyle sevimsiz şeyler söylemesene! Hetty hiç de hüsrana uğramış değil. Ağladı, elbette, falan filan. Ama adına leke sürülmedi ya! Tıpkı Perdita gibi, naneler, kadifeçiçekleriyle dolu bahçesinde huzur dolu bir ömür sürebilir."

Lord Henry, "Vefasız Florizel için gözyaşları dökerek," diye güldü, sırtına yaslandı. "Azizim Dorian, öyle tuhaf çocukluklar yapıyorsun ki arada! Bu kız şimdi artık, kendi sınıfından birisiyle mutlu olabilir mi sanıyorsun? Günün birinde yontulmamış bir arabacıyla evlenecektir, herhalde ya da sırıtkan bir ırgatla. İşte o zaman seni tanımış ve sevmiş olması ona, kocasını hor görmeyi öğretecektir. Ve kızcağız mutsuz olacaktır. Ahlak yönünden senin bu fedakârlığına fazla değer verdiğimi söyleyemem. Başlangıç olarak bile cılız kaçıyor. Hem zaten, nereden biliyorsun, belki Hetty şu anda yıldızlı bir değirmen göletinde yatıyordur, tıpkı Ophelia gibi, güzelim nilüferlerin arasında?"

"Dayanamıyorum, Harry! Her şeyi alaya alıyorsun, sonra da en acı trajedileri dokunduruyorsun. Sana anlattığıma bin pişmanım şimdi. Sen ne desen de vız gelir. Böyle davranmakla doğru iş yaptığımı biliyorum. Zavallı Hetty! Bu sabah atımla çiftliğin önünden geçerken onun o beyaz yüzünü pencerede gördüm; bir demet yasemindi sanki. Artık konuşmayalım bundan. Şunca yıldır yaptığım ilk iyi iş bu, ömrümün ilk fedakârlığı! Bunun bir tür günah olduğuna inandırayım deme beni. Daha iyi bir insan olmak istiyorum. Daha iyi bir insan olacağım. Sen, biraz kendinden söz et bana. Kentte neler olup bitiyor? Günlerdir kulübe uğramadım."

"Herkes hâlâ zavallı Basil'in ortadan yitişini konuşuyor."

Dorian hafifçe yüzünü buruşturup bardağına biraz şarap alarak, "Şimdiye kadar bu konudan usanacaklarını sanmıştım," dedi.

"Cancağızım, topu topu altı haftadır konuşuyorlar. İngiliz toplumu konuştuğu konuyu üç aydan önce değiştirirse ya da buna ek, fazlalık bir konuyu ele alırsa, bunun zihinsel stresine dayanamaz! Gene de son zamanlarda şansları açıldı. Benim boşanma davamı konuştular, sonra Alan Campbell'in intiharını. Şimdi de bir ressamın ortadan yitişindeki esrar. Dokuz kasımda gece yarısı treniyle Londra'dan ayrılan gri paltolu adamın zavallı Basil olduğunda Scotland Yard hâlâ direniyor. Fransız polisiyse Basil'in Paris'e kesinlikle ayak basmadığını ileri sürüyor. On-on beş gün sonra onun San Francisco'da görülmüş olduğunu duyarız, herhalde. Tuhaf şey, kim ortadan kaybolsa San Francisco'da görüldüğü söyleniyor. Harika bir kent olsa gerek; öbür dünyanın tüm ilginçlikleri orada galiba."

Dorian, "Basil'in başına ne geldi, dersin?" diye sorarak bardağındaki siyah şarabı ışığa tuttu. Meseleyi böylesi serinkanlılıkla konuşabildiğine kendi de şaşıyordu.

"Zerrece fikrim yok. Basil gizlenmeyi seçmişse beni ilgilendirmez. Ölmüşse, onu düşünmek istemem. İçime dehşet salan tek şey ölümdür. Nefret ediyorum ölümden."

Dorian bezgin bir sesle, "Neden?" diye sordu.

Lord Henry açık duran bir amonyak şişesinin yaldız kafesini burun deliklerinin önünden geçirerek, "Çünkü günümüzde kişi ölüm dışında her felaketi atlatabilir de ondan," dedi. "On dokuzuncu yüzyılda bir punduna getirip ortadan kaldıramadığımız iki olgu varsa bunlar ölümle bayağılıktır. Dorian, kahvemizi müzik odasında içelim. Bana Chopin çal. Karımın kaçtığı adam çok nefis Chopin çalardı. Zavallı Victoria! Pek severdim kendisini. Onsuz ev biraz boş geliyor. Gerçi evlilik hayatı bir alışkanlıktan başka bir şey değildir, kötü bir alışkanlık, gene de insan en kötü alışkanlıklarını bile arıyor. Kötü olanları en çok arıyor, belki de. İnsanın kişiliğinin öyle vazgeçilmez birer parçası ki bunlar."

Dorian hiçbir şey söylemeyerek masadan kalktı, öbür odaya geçerek piyano başına oturdu, parmaklarını tuşların siyahlı beyazlı fildişi yüzeyinde dolaştırdı. Kahve getirildiği zaman piyano çalmayı bıraktı, Lord Henry'den yana bakarak,

“Harry, Basil’in öldürülmüş olabileceği hiç aklından geçti mi?” diye sordu.

Lord Henry esnedi. “Basil çok sevilen bir kişiydi, her zaman da Waterbury marka bir saat taşırdı. Neden öldürülsün? Düşman edinecek kadar zeki değildi. Ressam olarak bir dâhiydi, tabii. Gelgelelim insan Velasquez gibi resim yaptığı halde alabildiğine donuk, can sıkıcı olabilir. Basil de gerçekten biraz donuktu. Yalnızca bir kez ilgimi çekti. O da yıllar önce, sana deli gibi tapındığını söylediği zaman. Sanatına yön veren egemen gücün sen olduğunu söylemişti.”

Dorian sesinde bir hüzün titreşimiyle, “Ben Basil’i çok severdim,” dedi. “Ama onun cinayete kurban gitmiş olduğunu söyleyen yok mu?”

“Kimi gazeteler öyle yazıyor, ama bana hiç de olacak şeymiş gibi gelmiyor. Biliyorum, Paris’te feci yerler var, ama Basil buralara gidecek tipten adam değil ki. Hiç meraklı değildi. Onun başlıca kusuruydu bu.”

Dorian, “Harry, Basil’i ben öldürdüm, desem ne dersin?” diye sordu. Konuşurken gözlerini arkadaşının yüzünden ayırmamıştı.

“Sana yakışmayan bir rol oynuyorsun, derim, dostum. Bütün ağır suçlar bayağıdır, aynı zamanda bütün bayağılıklar da ağır bir suçtur. Cinayet işlemek sana göre değil, Dorian. Böyle demekle gururunu incitiyorsam üzgünüm, ama inan bana, doğruyu söylüyorum. Ağır suçlar tümüyle aşağı sınıflara özgüdür. Onları zerrece kınamıyorum. Bana öyle geliyor ki bizim için sanat neyse onlar için de suç işlemek o: yani olağandışı heyecanlar yaratmanın bir yöntemi.”

“Olağandışı heyecanlar yaratmanın bir yöntemi ha? Yani sana göre, bir kez cinayet işlemiş olan biri bu suçu bir daha işleyebilir, öyle mi? Laf değil bu.”

Lord Henry, “Oo, aşırıya kaçtığın zaman her şey zevk olup çıkar,” diye güldü. “Yaşamın en önemli gizlerinden biridir bu. Zaten bana sorarsan cinayet işlemek her zaman hatadır. İnsan, yemek sonrası söyleşilerinde konuşamayacağı hiçbir şey yapmamalıdır. Ama zavallı Basil’i geçelim. Senin aklına gelen öyle romantik bir son, keşke onun başına gelmiş olsa. Ama sanmıyorum. Bence arabadan Seine Irmağı’na düşmüştür, arabanın sürücüsü de olayı örtbas etmiştir. Evet, evet, onun sonu böyle olmuştur bence. Şu anda görür gibiyim: O donuk

yeşil suların altında, sırtüstü uzanıyor, o ağır mavnalar onun tepesinden gelip geçiyor, uzun su sazları saçlarına dolanıyor. Biliyor musun, Basil'in bundan sonra pek iyi ürünler verebileceğini sanmıyorum. Şu son on yılda çalışmalarının niteliği iyice düşmüştü."

Dorian içini çekti, Lord Henry karşı köşeye yürüdü, bambu bir tüneğin üzerinde dengelenen ilginç bir Java papağanının başını okşamaya başladı. İbiğiyle kuyruğu pembe, tüyleri kurşuni, iri bir kuştu bu. Lord Henry'nin sivri uçlu parmakları dokununca, o kırışık gözkapaklarının beyaz kabuğunu cam gibi kara gözlerinin üstüne indirdi ve öne arkaya sallanmaya başladı.

Lord Henry geri dönerek, "Evet," diye sözünü sürdürdü. "Resimlerinin kalitesi düşmüştü. Bir şeyler eksilmişti bence. Bir ideal yitmişti. Seninle olan bütün dostluğu sona erince onun resminin büyüklüğü de sona erdi. Sahi, neden uzaklaştınız birbirinizden? Basil senin canını sıkmıştır sanırım. Öyleyse seni hiç bağışlamamıştır. Sıkıcı kişilerin huyudur bu. Lafı açılmışken, senin harika bir portreni çizmişti, ne oldu o? Bittikten sonra hiç görmedim, sanıyorum. Ha, anımsadım; yıllar önce Selby'ye yollamıştın da yolda kaybolmuştu ya da çalınmıştı. Hiç bulamadın ha? Ne yazık! Gerçek bir başyapıttı. Anımsıyorum, satın almak istemiştim. Keşke almış olsaydım! Basil'in resminin en iyi dönemiydi. O zamandan bu yana çalışmaları bir iyi niyetle kötü resim karışımı olup çıktı ki bu tuhaf bileşimi çizen adam nedense örnek İngiliz sanatçısı adına layık görülür. İlan filan verdin mi portre için? Vermelisin."

Dorian, "Anımsamıyorum," dedi. "Verdim, herhalde. Zaten ben o portreyi gerçekte hiç sevmemiştim. Anısından bile nefret ediyorum. Nereden lafını açtın? O portre bana bir oyunda duyduğum tuhaf dizeleri anımsatırdı. *Hamlet*'teydi sanırım. Dur bakayım, nasıldı?

Bir hüznün resmi gibi,
Kalbi olmayan bir yüz.

Evet, portre tıpkı böyleydi işte."

Lord Henry güldü. "İnsan hayatı da sanat yerine koyarsa, kalbi beynidir," diyerek bir koltuğa gömüldü.

Dorian Gray başını salladı, sonra piyanoda birkaç yumuşak nota çaldı. "Bir hüznün resmi gibi," diye yineledi. "Kalbi olmayan bir yüz."

Arkadaşı arkasına yaslanmış, yarı kapalı gözlerle onu süzüyordu. Biraz sonra, "Ha, Dorian," dedi. "Hani bir söz vardır: Bir insan ki ruhunu yitirmiştir, tüm dünya onun olsa bile... Nasıldı bundan sonrası?.. Kaç para eder... miydi?"

Notalar birbirine karıştı; Dorian Gray irkilerek arkadaşının yüzüne bakakaldı. "Bunu bana niçin soruyorsun, Harry?"

Lord Henry kaşlarını şaşkın şaşkın kaldırarak, "İki gözüm, belki bana bilgi verebilirsin diye düşündüğüm için sordum," diye yanıtladı. "Hepsi bu. Geçen pazar parktan geçiyordum; Mermer Kemer'in orada bir küme partal giyimli adam durmuş, kılıksız bir sokak vaizini dinlemekteydiler. Geçtiğim sırada herifin bağırarak dinleyenlere bu soruyu sorduğunu duydum. Bir hayli dramatik geldi bana. Londra'mız buna benzer garip sahneler yönünden çok zengin doğrusu. Yağmurlu bir pazar günü, sırtı yağmurluklu, hırt bir Hıristiyan, suları akan şemsiyelerin oluşturduğu delik deşik bir çatı, altında halka olmuş soluk beyaz yüzler... Sonra tiz, isterik bir sesle havaya fırlatılan nefis bir tümce... Gerçekten fevkaladeydi kendi çapında, eni konu etkiliyordu insanı. O peygamber geçinen vaize söylemek geldi içimden: Sanatın ruhu var ama insanın ruhu yoktur, diye. Ama benim ne demek istediğimi anlamayacaktı, nasılsa."

"Sus, Harry. Ruh müthiş bir gerçek. Alınıyor, satılıyor, takas edilebiliyor. Ruhu zehirlemek de, yüceleştirmek de olası. Hepimizin içinde bir ruh var. Ben biliyorum bunu."

"Bundan iyice emin misin, Dorian?"

"Kesinlikle."

"Hmm. Bir yanılsama olsa gerek. İnsanın yüzde yüz emin olduğu şeyler hiçbir zaman doğru değildir. İmanın felaketi ve de romantizmin öğrettiği ders budur işte. Nasıl da ciddisin! Kuzum, böylesine ciddi olmasana. Çağımızın kör inanlarıyla senin benim ne ilişkimiz var? Yok, yok, biz ruhun varlığına olan inancımızdan vazgeçmiş kişileriz. Bir şeyler çal bana. Bir noktürn çal bana, Dorian. Çalarken de, bir yandan, alçak sesle bana gençliğini nasıl koruduğunu anlat. Bir giz biliyor olmalısın. Ben senden topu topu on yaş büyüğüm, oysa buruştum, yıprandım, rengim uçtu. Sen sahiden olağanüstü bir şeysin sanki. Seni

ilk gördüğüm günü getiriyorsun aklıma. Az buçuk küstah, pek utangaç, görülmedik bir şeydin. Değiştin, doğallıkla, ama görünüş yönünden değil. Gizini keşke bana da söylesen. Gençliğimi geri getirebilmek uğruna her şeyi yaparım: Jimnastik yapmak, erken kalkmak, bir de namuslu bir vatandaş olmak dışında, her şeyi. Ah gençlik! Gençlik gibisi var mı? Gençliğin cahilliğinden dem vurmak ne gülünçlük! Şimdilerde görüşlerini saygıyla dinlediğim insanlar yalnızca benden eni konu genç olanlardır. Benim önüme geçmişler gibi geliyor. Yaşam en son harikasını onlara açıklamış. Yaşlılara gelince; ben yaşlıların her düşüncesine karşı çıkıyorum. İlke olarak yapıyorum bunu. Onlara dün olmuş bir şeyle ilgili görüşlerini sor: Sana 1820'lerde geçerli olan görüşleri aktarırlar, hani herkesin uzun çorap giydiği, her şeye inandığı ve de zırnık bir şey bilmediği günler. O çaldığın şey ne kadar güzel! Chopin bunu Mayorka'da mı yazmış acaba? Deniz, villasının eteklerinde ağlar, tuzlu köpükler pencere camlarına vururken? Harika romantik. Elimizde öykünmeci olmayan hiç değilse bir sanat dalının kalmış olması ne büyük nimet! Sakın durma. Bu gece müzik istiyorum. Sanki sen Apollon'muşsun, ben de sana kulak veren Marsyas'mışım gibi geliyor. Ah, Dorian, benim de kendime göre öyle hicranlarım var ki sen bile bilmiyorsun. Yaşlılığın trajedisi insanın ihtiyarlaması değil de genç kalmasıdır. Kimi zaman kendi içtenliğime şaşıyorum. Ah, Dorian, ne mutlu sana! Nasıl da nefis bir yaşam sürdün! Her şeyi dolu dolu yaşadın. Dünya nimetlerini tattın. Hayatın gizlisi saklısı kalmadı senin için. Gene de sen bunların hepsini müzik dinlercesine geçiştirdin. Kötü iz kalmadı üzerinde. Neydiysen gene osun."

"Değilim Harry."

"Yok, yok, hep aynısın. Yaşamın bundan sonra nasıl geçecek, çok merak ediyorum. Fedakârlıklarla berbat etme bunu. Şu halinle mükemmelsin, tamsın. Eksilme. Hiç kusursuzsun şimdi. Başını sallamanın gereği yok: Kusursuz olduğunu sen de biliyorsun. Hem zaten, kendi kendini de aldatma, Dorian. Hayat irade ya da niyetle yönetilmiyor. Hayat bir sinir ve lif sorunudur, hücre sorunu. Düşüncelerimiz bu ağır oluşan hücrelere girip gizlenir, tutkularımız buralarda barınıp düşler kurar. Sen kendini güvenlikte sanırsın belki, güçlü olduğuna inanırsın. Gel gör ki bir odada ya da sabahleyin

gökyüzünde gözüne rastgele çarpan bir renk tonu bir zamanlar sevdiğin bir kokunun beraberinde getirdiği gizli anılar, çoktan çalmadığın bir müzikten bir ezgi, unutulmuş bir şiirin yeniden karşına çıkan bir satırı... İnan bana, Dorian, hayatımız böyle şeylere bağlıdır. Browning bu konuyu yazmış bir şiirinde. Sonra bizim kendi duyularımız da bu şeyleri kimi zaman bizim adımıza anımsar, düşler. Öyle anlar olur ki burnuma birden beyaz leylak kokusu gelir, hayatımın en tuhaf ayını yeni baştan yaşamak zorunda kalırım. Ah, Dorian, keşke seninle yer değiştirebilsem! Çevremiz ikimizi de çoğu kez kınadı, ama sana her zaman taptı. Her zaman da tapacak. Sen çağımızın hem aradığı hem de bulmaktan korktuğu imgesin. Ömründe tek bir şey üretmediğine öyle seviniyorum ki! Ne bir heykel yonttun ne bir resim çizdin ne de herhangi bir şey ortaya çıkardın, kendin dışında! Yaşam, senin sanatın oldu. Sen kendi kendini besteledin. Yaşadığın günlerdir senin şiirlerin."

Dorian piyano başından kalkarak elini saçlarının arasından geçirdi. "Evet, nefis bir yaşam sürdüm," diye mırıldandı. "Gelgelelim aynı yaşamı sürdürecek değilim, Harry. Sen de böyle ölçüsüz şeyler söyleme bana. Beni hiç tanımıyorsun. Tanısan sanırım benden yüz çevirirdin. Gülüyorsun. Gülme."

"Çalmaktan niye vazgeçtin, Dorian? Git de o noktürnü yeni baştan çal bana. Şu gölgeli gökte asılı duran kocaman bal renkli aya baksana. Senin müziğinin büyüsünü bekliyor. Sen piyano çalarsan daha yakına gelecekmiş. Çalmıyorsun ha? Kulübe gidelim öyleyse. Çok güzel bir akşam yaşadık, sonunu da güzel bitirelim. White'ın orada biri var, seninle tanışmaya can atıyor: Genç Lord Poole. Bournemouth'un büyük oğlu. Daha şimdiden, seninkiler gibi boyun bağları kullanıyor, seni tanıştırayım diye de yalvarıp duruyor. Çok sevimli, çekici bir genç, biraz da seni anımsatıyor bana."

Dorian gözlerini hüzünlü bir bakışla yere çevirip, "Umarım bana benzemiyordur," dedi. "Bu gece yorgunum, Harry. Kulübe gitmeyeceğim. Saat on bire geliyor. Erken yatmak istiyorum."

"Kuzum gitme. Hiç bu geceki kadar güzel piyano çalmamıştın. Bu geceki yorumun bir harikaydı. Bu derece anlamlı çaldığını şimdiye kadar hiç duymamıştım."

Dorian gülümseyerek, “İyi bir insan olmaya kararlıyım da ondan,” diye yanıtladı. “Daha şimdiden az buçuk değiştim sanki.”

Lord Henry, “Benim gözümde sen değişemezsin, Dorian,” dedi. “Seninle ömür boyu dost kalacağız.”

“Oysa bir zamanlar sen beni bir kitapla zehirledin. Bu yüzden seni hiç bağışlamamam gerekir. Harry, bu kitabı kimseye vermeyeceğine yemin et. Çok zarar veriyor.”

“Aman oğlum, daha şimdiden ahlak dersi vermeye başladın. Bu gidişle çok geçmeden, dine sonradan dönen yobazlar gibi ortalıkta dolaşıp kendin usanç getirdiğin günahlara karşı âlemi uyarmaya falan başlayacaksın. Oysa sen öyle şirinsin ki bunu yapmak sana hiç yaraşmaz. Zaten işe de yaramaz ki! Seninle ben neysek oyuz, her zaman da öyle kalacağız. Kitapla zehirlenmeye gelince; olmaz öyle şey. Sanatın eylem üzerinde etkisi yoktur. Sanat eyleme geçmek isteğini yok eder. Şahane bir kısırlığı vardır. Toplumun ahlaka aykırı saydığı kitaplar topluma kendi ayıbını gösteren kitaplardır. O kadar. Ama edebiyat tartışması yapacak değiliz. Yarın gene gel. Saat on birde atla çıkıyorum. Belki birlikte gideriz. Sonra da seni Leydi Branksomelar’a, öğle yemeğine götürürüm. Çok hoş bir kadın. Birkaç duvar halısı alacakmış da, sana danışmak istiyordu. Mutlaka gel, ha. Yoksa öğle yemeğini küçük düşesimizle mi yiyelim? Dediğine göre hiç görüşmüyormuşsunuz artık. Yoksa Gladys’ten bıktın mı? Tahmin etmiştim. Hazırcevaplığı insanın sinirine dokunuyor. İşte, her neyse, sen saat on birde burada ol.”

“Gelmesem olmaz mı, Harry?”

“Olmaz ya. Park pek güzel şu mevsimde. Seninle tanıştığımız yıldan bu yana leylaklar hiç böyle açmadı sanırım.”

“Peki öyleyse,” dedi Dorian. “On birde gelirim. İyi geceler, Harry.”

Kapıya varınca, bir söyleyeceği daha varmış gibi bir an duraksadı. Sonra içini çekerek dışarı çıktı.

Yirminci bölüm

Nefis bir geceydi. Hava öyle sıcaktı ki Dorian ceketini koluna astı, ipek atkısını boynuna dolamadı bile. Gezine gezine evine dönerken, yanından smokin giymiş iki genç adam geçti. Birinin öbürüne, "İşte Dorian Gray!" diye fısıldadığını Dorian duydu. Parmakla gösterilmekten, bakılmaktan, konuşulmaktan bir zamanlar nasıl hoşlandığını anımsadı. Şimdi kendi adını duymaktan gına gelmişti. Son zamanlarda gediklisi olduğu o küçük köyün şirinliğinin yararı orada kimsenin onu tanımamasıydı. Başını döndürüp gönlünü çaldığı kıza yoksul bir genç olduğunu söylemiş, kız da ona inanmıştı. Bir gün de Dorian ona çok kötü bir insan olduğunu söyleyince kız ona gülmüş, kötü yürekli kişilerin hep çok yaşlı, çok da çirkin olduğunu ileri sürmüştü. Ne de güzel bir gülüşü vardı! Kuş şakıması gibi. O basma entarileri, kocaman şapkalarıyla nasıl güzeldi! Hiçbir şey bilmiyordu, ama Dorian'ın yitirmiş olduğu her şeye sahipti.

Dorian evine varınca uşağının yatmamış, kendisini beklemekte olduğunu gördü. Onu yatmaya yollayınca kitaplıktaki kanepeye kendini bıraktı, Lord Henry'nin söylediği kimi şeyleri düşünmeye başladı.

İnsanın asla değişemeyeceği doğru muydu acaba? Dorian'ın içi delikanlılığının o lekelenmemiş saflığına karşı –Lord Henry, gül beyazı, diye tanımlamıştı bunu bir keresinde– çılgın bir özlemle dolup taşıyordu. Kendi benliğini karartmış, zihnine kötülükler doldurmuş, hayal gücünü ürkülerle beslemişti; başkalarını şeytansı etkilemiş ve bundan korkunç bir haz duymuştu; yoluna çıkan ruhların en temizlerini, en umutla dolu olanlarını seçip utanca sürüklemişti. Dorian bunları biliyordu. Gene de... Bütün bunların onarılması mümkün değil miydi acaba? Dorian için hiç umut kalmamış mıydı?

Ah! Nasıl korkunç bir kibir ve tutku dakikasında yakarmıştı, geçen günlerin yükünü portresi taşısın da kendisi sonsuz gençliğin

lekesiz görkemini koruyabilsin diye! Bütün hüsranların başlangıcı bu olmuştu. Keşke işlediği her günah kesin, gecikmesiz cezasını da beraber getirseydi, böylesi çok daha iyi olurdu. Ceza görmekte kişiyi arındıran bir şey vardı. İnsanın adil bir tanrıya yönelttiği dua, "Günahlarımızı bağışla," değil de, "Hatalarımız için bize ceza yolla," olmalıydı.

Lord Henry'nin, yıllar önce vermiş olduğu o değişik oymalı ayna masanın üstünde duruyor, çevresindeki beyaz bedenli Cupidler gene eskisi gibi gülüyorlardı. Dorian uğursuz resimdeki değişimi ilk fark ettiği o korkunç gece yaptığı gibi, aynayı eline aldı, gözyaşlarının bulanıklaştırdığı çılgın gözlerle sırlı camın cilalı kalkanına baktı. Bir zamanlar, ona müthiş tutkun olan birisi çılgın bir mektup yazmış, mektubu şu sözlerle bitirmişti: "Sen fildişiyle altından yapıldığın için dünya değişti. Dudaklarının kıvrımları tarihi yeni baştan yazıyor." Dorian bu tümceleri anımsadı, mırıldanarak yinelemeye girişti. Sonra kendi güzelliğinden tiksindi, aynayı yere çarparak topuklarının altında ezip gümüş kıymıklara ayırdı. Güzelliği mahvetmişti onu; güzelliği, bir de Tanrı'dan dilediği gençlik. Bu iki şey olmasa hayatına leke düşmeyecekti. Oysa güzelliği salt bir maske olmuştu onun için, gençliği bir hokkabazlık. Zaten en iyi anlamıyla bile, gençlik neydi. Yeşil, ham bir çağ, sığ duygularla, hastalıklı düşüncelerle dolu bir dönem. Neden gençliğin üniformasını taşımıştı sanki? Gençlik onun felaketi olmuştu.

Geçmişi düşünmemek daha iyiydi. Geçmişi hiçbir şey değiştiremezdi ki! Onun şimdi, kendini, kendi geleceğini düşünmesi gerekiyordu. James Vane, Selby Kilisesi'nin bahçesindeki adsız bir mezarda gömülüydü. Alan Campbell bir gece laboratuvarında kendini vurmuş, gene de öğrenmek zorunda kaldığı gizi açıklamamıştı. Basil Hallward'ın ortadan yitmesinin uyandırdığı, pek de aşırı olmayan heyecan yakında yatışırdı. Yatışmaya başlamıştı bile. Bu yönden, Dorian'ın korkacağı hiçbir şey yoktu. Doğruyu söylemek gerekirse onu en çok tasalandıran konu Basil Hallward'ın ölümü değildi. Kendi ruhunun yaşarken ölmüş olmasıydı onu asıl tedirgin eden. Basil onun hayatına gölge düşüren portreyi çizmişti. Dorian bunu bağışlayamazdı. Her şey o portre yüzünden olmuştu. Basil ona öyle şeyler söylemişti ki yenilip yutulmazdı, gene de Dorian sabır gösterip bunları yutmuştu.

Cinayet bir anlık bir cinnetten ibaretti. Alan Campbell'e gelince; onun intiharı da kendi işiydi. Alan bu eylemi kendisi seçmişti. Dorian'la hiçbir ilişkisi yoktu bunun.

Yeni bir yaşam! Dorian'ın istediği buydu. Beklediği de buydu. Hatta bu yeni yaşama daha şimdiden başlamış sayılırdı. Hiç değilse bir masum varlığı esirgemişti ya! Bir daha masumları baştan çıkarmaya asla kalkışmayacaktı. İyi insan olacaktı.

Hetty Merton'u düşünürken, kilitli odadaki portrenin değişip değişmediğini merak etmeye başladı. Portre hâlâ eskisi kadar iğrenç ve korkunç olamazdı herhalde, öyle değil mi? Belki yaşantısı temizlenirse portrenin yüzünden de bütün o günah ve ihtiras izlerini silebilirdi. Bu kötülük izleri daha şimdiden silinmişti belki de. Dorian gidip bakacaktı.

Lambayı masanın üstünden alarak usulca üst kata çıktı. Kapının sürmesini çekerken şaşılacak kadar genç görünümlü olan yüzünden sevinçli bir gülümseyiş uçup geçti ve bir an dudaklarında oyalandı. Evet, iyi insan olacaktı ve gizli tuttuğu o iğrenç şey artık onu ürkütmeyecekti. Omzundaki yük daha şimdiden kalkmış gibi geliyordu.

Sessizce odaya girdi. Âdeti olduğu üzere kapıyı ardından kilitledi, sonra portrenin mor örtüsünü çekti. Dudaklarından bir öfke ve acı çığlığı koptu. Hiçbir değişim göremiyordu. Yalnızca gözlerde bir kurnazlık ifadesi ve ağızda ikiyüzlülüğün çizgisi vardı. Portre hâlâ iğrençti –hatta eskisinden daha bile iğrenç–, eli lekeleyen o kızıl çiy taneleri de eskisinden daha canlı duruyor, yeni akmış kana eskisinden daha çok benziyordu. Dorian titremeye başladı. Ömrünün tek iyi işini ona kibri mi yaptırtmıştı acaba? Belki Lord Henry'nin o alaycı kahkahasıyla dokundurduğu gibi, yeni bir heyecan arayışı. Belki arada bir bize olduğumuzdan daha soylu işler yaptırtan o rol yapmak isteği. Belki de bunların hepsi. Olabilir miydi? Ya kırmızı leke. Neden genişlemişti? O buruşuk parmaklara iğrenç bir hastalık gibi yayılmıştı sanki. Resimdeki ayakların üzerinde de kan vardı, parmakların arasından sızıp damlamış sanırdınız; bıçağı tutmamış olan el bile kanlıydı. İtiraf mı yoksa? Onun her şeyi itiraf etmesi gerektiğini mi belirtiyordu bu? Teslim olmak, idam sehpasına gitmek? Dorian güldü. Olmayacak şeydi bu. Hem zaten o itirafta bulunsa bile sözlerine kim

inanırdı? Öldürülen adamın hiçbir izi kalmamıştı ortalıkta. Her şeyi ortadan kaldırılmıştı. Alt kattakileri Dorian kendisi yakmıştı. Herkes ona deli gözüyle bakardı. Söylediklerinde direnirse onu tımarhaneye kapatırlardı...

Gene de suçunu itiraf etmek, ele güne karşı mahcup olmak, cezasını çekmek de boynunun borcuydu. İnsanların günahlarının hesabını yalnızca öbür dünyada değil, bu dünyada da vermesini isteyen bir tanrı vardı. Günahını açığa vurmadıkça ne yaparsa yapsın, hiçbir şey onu arındıramazdı. Günahı mı? Dorian omuz silkti. Basil Hallward'ın ölümü pek umurunda değildi aslında. O Hetty Merton'u düşünüyordu, çünkü şu karşısındaki ayna, ruhunun aynası, ona haksızlık etmiyor muydu? Kibir ha? Merak? İkiyüzlülük? Bunlardan öte bir şey yok muydu, Hetty'den vazgeçmesinde? Olmaz olur muydu? Vardı; en azından o olduğunu sanıyordu. Ama kim bilebilirdi?.. Hayır. Başkaca hiçbir şey yoktu! Dorian kibri yüzünden kızı esirgemişti. İkiyüzlü olduğu için iyilik maskesi takmıştı. Merak uğruna fedakârlığı denemişti. Bunları şimdi kabul ediyordu.

Gelgelelim şu cinayet... Ömür boyu yakasına yapışıp kalacak mıydı? Dorian ömür boyu geçmişinin yükünü mü taşıyacaktı? Gerçekten itiraf edecek miydi suçunu? Asla. Ona karşı kullanılabilecek tek bir kanıt kalmıştı: portrenin kendisi; tek kanıt. Dorian ortadan kaldıracaktı onu. Bunca zaman ne diye saklamıştı sanki? Bir zamanlar resmin değişip yaşlanmasını gözlemek ona keyif verirdi. Son zamanlarda bu keyif de kalmamıştı. Geceleri bu resim yüzünden uyuyamamıştı. Evinden uzaklaştığı zaman başka gözler resmi görecek diye dehşete kapılmıştı. Ateşli duygularının üstüne hüzün çökmüştü bu resim yüzünden. Bu resmin salt anısı bile nice keyifli dakikanın tadını kaçırmıştı. Portresi başına vicdan kesilmişti sanki. Evet, vicdanı olmuştu onun. Dorian portreyi ortadan kaldırmalıydı.

Çevresine bakınca Basil Hallward'ı öldüren bıçağı gördü. Kaç kez temizlemişti bu bıçağı, üzerinde hiç leke bırakmamıştı. Bıçak pırıl pırıldı, ışıldıyordu. Ressamı nasıl öldürmüşse ressamın yapıtını da, bu yapıtın olanca anlamını da öyle öldürecekti. Geçmişin canını alacaktı; geçmiş öldüğü zaman da Dorian özgür kalacaktı. Bıçak şu iğrenç, şu

ürkünç ruhun yaşantısını sona erdirecekti; portrenin uyarıları kesildiği zaman da Dorian dirliğe kavuşacaktı. Bıçağı aldı, resme sapladı.

Bir haykırış duyuldu, bir patırtı. Haykırış öyle korkunç bir azapla doluydu ki hizmetçiler ödleri koparak uyandılar, usulca odalarından çıktılar. Aşağıdaki meydandan geçmekte olan iki bey başlarını kaldırıp büyük eve baktılar. İlerleyip bir polis buldular, polisi alıp getirdiler. Polis kapı çıngırağını kaç kez çaldıysa da yanıt veren olmadı. Üst kat pencerelerinden birindeki ışığın dışında bütün ev karanlıktı. Polis bir süre sonra yürüdü, yan evlerden birinin sundurmasına çıkıp evi oradan gözlemeye koyuldu.

İki beyden, daha yaşlıca olanı, "Kimin evi bu, memur bey?" diye sordu.

Adam, "Mr. Dorian Gray'in, efendim," dedi.

Beyler bakıştılar, dudaklarını bir küçümsemeyle bükerek oradan uzaklaştılar. İçlerinden biri Sir Henry Ashton'un akrabasıydı.

İçeride, evin hizmetçi bölümünde, yarı çıplak hizmetçiler fısıldayarak konuşmaktaydılar. İhtiyar Mrs. Leaf ellerini ovuşturarak ağlıyordu. Francis ölü gibi sapsarıydı.

On-on beş dakika sonra arabacıyla erkek uşaklardan birini alıp sessizce üst kata çıktılar. Kapıya vurdularsa da yanıt alamadılar. Seslendiler. Ne bir ses vardı ne de bir soluk. Kapıyı açmaya boş yere çalıştıktan sonra, en sonunda, dama çıkıp oradan balkona atladılar. Balkonun camlı kapısı kolayca açıldı; sürgüsü eskimişti.

İçeri girince duvarda efendilerinin şahane bir portresini buldular: Tıpkı onu en son gördükleri zamanki gibi, benzersiz gençliği ve güzelliğiyle göz kamaştırıyor, soluk kesiyordu. Yerde smokin giymiş, yüreğine bıçak saplanmış ölü bir adam yatmaktaydı. Yüzü buruş buruş, çökük, son derece iğrençti. Ancak yüzüklerini gözden geçirdikleri zaman onun kim olduğunu tanıyabildiler.